

Conselleria d'Educació

DECRET 158/2007, de 21 de setembre, del Consell, pel qual s'establix el currículum de les ensenyances professionals de música i es regula l'accés a estes ensenyances.
[2007/11706]

L'estructura de les ensenyances professionals de música que es regulen en la Llei Orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'Educació, incorpora canvis significatius que tenen com a finalitat proporcionar a l'alumnat una formació artística qualificada que li permeta fixar unes bases sòlides per a la pràctica instrumental o del cant, tant individual com de conjunt, i adquirir uns coneixements amplis de les matèries de contingut teoricopràctic, que responguen als objectius que s'establixen per a este nivell acadèmic en el Reial Decret 1577/2006, de 22 de desembre, pel qual es fixen els aspectes bàsics del currículum de les ensenyances professionals de música.

Fins a l'entrada en vigor dels estudis regulats en la Llei Orgànica d'Educació, d'acord amb el Reial Decret 806/2006, de 30 de juny, pel qual s'establix el calendari d'aplicació de la nova ordenació del sistema educatiu, els estudis de grau mitjà de música s'organitzaven en tres cicles de dos cursos cada un. Els nous estudis professionals de música que regula la Llei Orgànica d'Educació, s'estructuren en sis cursos i s'orienten fonamentalment, a preparar l'alumnat per a l'accés als estudis superiors de música, tenint en compte, al seu torn, el percentatge d'estudiants que desitja imprimir un caràcter terminal a esta etapa formativa. Així mateix, l'organització dels estudis que es regulen en el present decret, té en compte els interessos dels alumnes que únicament desitgen cursar els estudis professionals de música per a aconseguir el títol de Batxiller, que preveu l'article 50 de la Llei Orgànica d'Educació, a l'efecte d'orientar el seu futur acadèmic cap a altres àrees de l'educació superior.

El present decret regula el currículum de les ensenyances professionals de música, d'aplicació en l'àmbit territorial de la Comunitat Valenciana, incorporant el que disposa el Reial Decret 1577/2006, de 22 de desembre, pel qual es fixen els aspectes bàsics del currículum de les ensenyances professionals de música. L'organització acadèmica que s'establix en este decret, partix de la realitat de cada centre, tenint en compte les característiques de les distintes comarques valencianes. Així, la norma estableix que l'edat ordinària per a cursar els estudis professionals de música ha de fixar-se entre els 12 i els 18 anys, edat en què els estudiants segueixen, al seu torn, els estudis corresponents a l'educació secundària. L'accés a estos estudis amb menys de dotze anys i amb més de diu, tindrà caràcter excepcional. En estos casos, la conselleria competent en matèria d'educació valorarà les sol·licituds dels alumnes.

Pel que fa a l'avaluació, el present decret fixa la prova final en el mes de juny, si bé, atenent a la doble dedicació de l'alumnat que compagina els estudis musicals amb l'ensenyança de règim general, la norma preveu que els alumnes puguin recuperar les assignatures pendents per mitjà de la realització de proves extraordinàries en el mes de setembre.

Un aspecte innovador del decret es referix a la convocatòria anual del premi professional de música, en cada una de les especialitats que el centre tinga autoritzades. La seua finalitat és estimular i reconèixer als alumnes l'esforç realitzat al llarg d'esta etapa acadèmica, s'establixen les condicions per a optar als premis entre les quals figura la valoració del seu expedient acadèmic. En este sentit, els alumnes, per a concórrer als premis, hauran d'aconseguir una nota mitjana de set en el seu expedient acadèmic i una qualificació mínima de nou, en l'últim curs en l'assignatura específica de l'instrument o cant.

Per tot això, amb el dictamen previ del Consell Escolar Valencià, a proposta del conseller d'Educació, conforme amb el Consell Jurídic Consultiu de la Comunitat Valenciana i amb la deliberació prèvia del Consell, en la reunió del dia 21 de setembre de 2007,

Conselleria de Educación

DECRETO 158/2007, de 21 de septiembre, del Consell, por el que se establece el currículo de las enseñanzas profesionales de música y se regula el acceso a estas enseñanzas. [2007/11706]

La estructura de las enseñanzas profesionales de música que se regulan en la Ley Orgánica 2/2006, de 3 de mayo, de Educación, incorpora cambios significativos que tienen como finalidad proporcionar al alumnado una formación artística cualificada que le permita fijar unas bases sólidas para la práctica instrumental o del canto, tanto individual como de conjunto, y adquirir unos conocimientos amplios de las materias de contenido teórico-práctico, que respondan a los objetivos que se establecen para este nivel académico en el Real Decreto 1577/2006, de 22 de diciembre, por el que se fijan los aspectos básicos del currículo de las enseñanzas profesionales de música.

Hasta la entrada en vigor de los estudios regulados en la Ley Orgánica de Educación, de acuerdo con el Real Decreto 806/2006, de 30 de junio, por el que se establece el calendario de aplicación de la nueva ordenación del sistema educativo, los estudios de grado medio de música se organizaban en tres ciclos de dos cursos cada uno. Los nuevos estudios profesionales de música que regula la Ley Orgánica de Educación, se estructuran en seis cursos y se orientan fundamentalmente, a preparar al alumnado para el acceso a los estudios superiores de música, teniendo en cuenta, a su vez, el porcentaje de estudiantes que desea imprimir un carácter terminal a esta etapa formativa. Asimismo, la organización de los estudios que se regulan en el presente Decreto, tiene en cuenta los intereses de los alumnos que únicamente desean cursar los estudios profesionales de música para alcanzar el título de Bachiller, que se contempla en el artículo 50 de la Ley Orgánica de Educación, a los efectos de orientar su futuro académico hacia otras áreas de la educación superior.

El presente Decreto viene a regular el currículo de las enseñanzas profesionales de música, de aplicación en el ámbito territorial de la Comunitat Valenciana, incorporando lo dispuesto en el Real Decreto 1577/2006, de 22 de diciembre, por el que se fijan los aspectos básicos del currículo de las enseñanzas profesionales de música. La organización académica que se establece en este decreto, parte de la realidad de cada centro, teniendo en cuenta las características de las distintas comarcas valencianas. Así, la norma establece que la edad ordinaria para cursar los estudios profesionales de música debe fijarse entre los 12 y los 18 años, edad en la que los estudiantes siguen, a su vez, los estudios correspondientes a la educación secundaria. El acceso a estos estudios con menos de doce años y con más de dieciocho, tendrá carácter excepcional. En estos casos, la conselleria competente en materia de educación, valorará las solicitudes de los alumnos.

Por lo que a la evaluación se refiere, el presente Decreto fija la prueba final en el mes de junio, si bien, atendiendo a la doble dedicación del alumnado que compagina los estudios musicales con la enseñanza de régimen general, la norma contempla que los alumnos puedan recuperar las asignaturas pendientes mediante la realización de pruebas extraordinarias en el mes de septiembre.

Un aspecto innovador del Decreto se refiere a la convocatoria anual del premio profesional de música, en cada una de las especialidades que el centro tenga autorizadas. Siendo la finalidad del mismo estimular y reconocer a los alumnos el esfuerzo realizado a lo largo de esta etapa académica, se establecen las condiciones para optar a los premios entre las que figura la valoración de su expediente académico. En este sentido, los alumnos, para concurrir a los premios, deberán alcanzar una nota media de siete en su expediente académico y una calificación mínima de nueve, en el último curso en la asignatura específica del instrumento o canto.

Por todo ello, previo dictamen del Consejo Escolar Valenciano, a propuesta del conseller de Educación, conforme con el Consell Jurídic Consultiu de la Comunitat Valenciana y previa deliberación del Consell, en la reunión del día 21 de septiembre de 2007,

DECRETE

CAPÍTOL I

Organització de les ensenyances

Article 1. Objecte

1. El present decret estableix el currículum de les ensenyances professionals de música, d'acord amb el que disposa l'article 6, apartat 3, de la Llei Orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'Educació, i integra el que disposa el Reial Decret 1577/2006, de 22 de desembre, pel qual es fixen els aspectes bàsics de les ensenyances professionals de música.

2. Igualment este decret regula les proves d'accés a les ensenyances professionals i a cada un dels seus cursos, i els seus documents d'avaluació.

Article 2. Àmbit d'aplicació

Este decret s'aplicarà en l'àmbit territorial de la Comunitat Valenciana en tots els centres que impartisquen les ensenyances que es regulen en esta norma.

Article 3. Finalitat i organització

1. Les ensenyances professionals de música tenen com a finalitat proporcionar a l'alumnat una formació artística de qualitat i garantir la qualificació dels futurs professionals de la música.

2. La finalitat de les ensenyances professionals de música s'ordena en tres funcions bàsiques: formativa, orientadora i preparatòria per a estudis superiors.

3. Les ensenyances professionals de música s'organitzaran en un sol grau de sis cursos de duració, Segons el que disposa l'article 48.2 de la Llei Orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'Educació.

Article 4. Objectius generals de les ensenyances professionals de música

Les ensenyances professionals de música tenen com a objectiu contribuir a desenvolupar en els alumnes i les alumnes capacitats generals i els valors cívics propis del sistema educatiu i, a més, les capacitats següents:

a) Fomentar l'audició de música i establir conceptes estètics propis que permeten fonamentar i desenvolupar criteris interpretatius individuals.

b) Desenvolupar la sensibilitat artística i el criteri estètic com a font de formació i enriquiment personal.

c) Analitzar i valorar críticament les diferents manifestacions i estils musicals.

d) Conèixer les aportacions de la música al desenvolupament personal de l'individu i al desenvolupament col·lectiu de les societats.

e) Participar en activitats de difusió cultural musical que permeten experimentar amb la música i gaudir de la música.

f) Conèixer i emprar amb precisió el vocabulari específic relatiu als conceptes científics i artístics de la música.

g) Conèixer i valorar el patrimoni musical com a part integrant del patrimoni històric i cultural de la Humanitat.

h) Conèixer i valorar la importància de la música pròpia de la Comunitat Valenciana, així com les seues característiques i manifestacions més importants.

Article 5. Objectius específics de les ensenyances professionals de música

Les ensenyances professionals de música hauran de contribuir a l'adquisició per part de l'alumnat, de les capacitats següents:

a) Superar amb domini i capacitat crítica els continguts i objectius plantejats.

b) Conèixer els elements bàsics dels llenguatges musicals, les seues característiques, funcions i evolucions en els diferents contextos històrics.

c) Utilitzar «l'oïda interna» com a base de l'afinació, de l'audició harmònica i de la interpretació musical.

DECRETO

CAPÍTULO I

Organización de las enseñanzas

Artículo 1. Objeto

1. El presente Decreto establece el currículo de las enseñanzas profesionales de música, de acuerdo con lo dispuesto en el artículo 6, apartado 3, de la Ley Orgánica 2/2006, de 3 de mayo, de Educación, e integra lo dispuesto en el Real Decreto 1577/ 2006, de 22 de diciembre, por el que se fijan los aspectos básicos de las enseñanzas profesionales de música.

2. Igualmente este decreto regula las pruebas de acceso a las enseñanzas profesionales y a cada uno de sus cursos, y los documentos de evaluación de las mismas.

Artículo 2. Ámbito de aplicación

Este decreto se aplicará en el ámbito territorial de la Comunitat Valenciana en todos los centros que impartan las enseñanzas que se regulan en esta norma.

Artículo 3. Finalidad y organización

1. Las enseñanzas profesionales de música tienen como finalidad proporcionar al alumnado una formación artística de calidad y garantizar la cualificación de los futuros profesionales de la música.

2. La finalidad de las enseñanzas profesionales de música se ordena en tres funciones básicas: formativa, orientadora y preparatoria para estudios superiores.

3. Las enseñanzas profesionales de música se organizarán en un solo grado de seis cursos de duración, según lo dispuesto en el artículo 48.2 de la Ley Orgánica 2/2006, de 3 de mayo, de Educación.

Artículo 4. Objetivos generales de las enseñanzas profesionales de música

Las enseñanzas profesionales de música tienen como objetivo contribuir a desarrollar en los alumnos y alumnas capacidades generales y los valores cívicos propios del sistema educativo y, además, las capacidades siguientes:

a) Fomentar la audición de música y establecer conceptos estéticos propios que permitan fundamentar y desarrollar criterios interpretativos individuales.

b) Desarrollar la sensibilidad artística y el criterio estético como fuente de formación y enriquecimiento personal.

c) Analizar y valorar críticamente las diferentes manifestaciones y estilos musicales.

d) Conocer las aportaciones de la música al desarrollo personal del individuo y al desarrollo colectivo de las sociedades.

e) Participar en actividades de difusión cultural musical que permitan experimentar con la música y disfrutar de la música.

f) Conocer y emplear con precisión el vocabulario específico relativo a los conceptos científicos y artísticos de la música.

g) Conocer y valorar el patrimonio musical como parte integrante del patrimonio histórico y cultural de la Humanidad.

h) Conocer y valorar la importancia de la música propia de la Comunitat Valenciana, así como sus características y manifestaciones más importantes.

Artículo 5. Objetivos específicos de las enseñanzas profesionales de música

Las enseñanzas profesionales de música deberán contribuir a la adquisición por parte del alumnado, de las capacidades siguientes:

a) Superar con dominio y capacidad crítica los contenidos y objetivos planteados.

b) Conocer los elementos básicos de los lenguajes musicales, sus características, funciones y evoluciones en los diferentes contextos históricos.

c) Utilizar el «oído interno» como base de la afinación, de la audición armónica y de la interpretación musical.

d) Formar una imatge ajustada de les possibilitats i característiques musicals tant a nivell individual com en relació amb el grup, amb la disposició necessària per a saber integrar-se com un membre més d'este o com a responsable del conjunt.

e) Compartir vivències musicals de grup en l'aula i fora d'ella que permeten enriquir la relació afectiva amb la música a través del cant i de la participació instrumental en grup.

f) Utilitzar el cos i la ment per a adquirir la tècnica necessària i així, concentrar-se en l'audició i la interpretació musical.

g) Interrelacionar i aplicar els coneixements adquirits en totes les assignatures que componen el currículum junt amb les vivències i experiències pròpies per a aconseguir una interpretació artística de qualitat.

h) Adquirir i aplicar les destreses necessàries per a resoldre les dificultats que sorgisquen en la interpretació de la música.

i) Practicar la improvisació i la transposició com a elements inherents a la creativitat musical.

j) Interpretar, individualment o dins de l'agrupació corresponent, obres escrites en tots els llenguatges musicals aprofundint en el coneixement dels diferents estils i èpoques, així com en els recursos interpretatius de cada un d'ells.

k) Actuar en públic amb autocontrol, domini de la memòria musical i capacitat comunicativa.

l) Adquirir autonomia personal en la interpretació musical.

m) Consolidar hàbits d'estudi adequats i continuats en funció de la dificultat dels continguts de les assignatures dels diferents cursos i nivells.

n) Coneixer i aplicar les tècniques de l'instrument o de la veu d'acord amb les exigències de les obres.

Article 6. Especialitats de les ensenyances professionals de música

Són especialitats de les ensenyances professionals de música:

- Acorrió.
- Arpa.
- Baix elèctric.
- Cant flamenc.
- Cant.
- Clarinet.
- Clavecí.
- Contrabaix.
- Dolçaina.
- Fagot.
- Flabiol i tamborí.
- Flauta de bec.
- Flauta travessera.
- Gaita.
- Guitarra.
- Guitarra elèctrica.
- Guitarra flamenca.
- Instruments de corda pulsada del Renaixement i del Barroc.
- Instruments de plectre.
- Oboé.
- Orgue.
- Percussió.
- Piano.
- Saxòfon.
- Tenora.
- Tible.
- Trombó.
- Trompa.
- Trompeta.
- Tuba.
- Txistu.
- Viola.
- Viola de gamba.
- Violí.
- Violoncel.

d) Formar una imatge ajustada de las posibilidades y características musicales tanto a nivel individual como en relación con el grupo, con la disposición necesaria para saber integrarse como un miembro más del mismo o como responsable del conjunto.

e) Compartir vivencias musicales de grupo en el aula y fuera de ella que permitan enriquecer la relación afectiva con la música a través del canto y de participación instrumental en grupo.

f) Utilizar el cuerpo y la mente para adquirir la técnica necesaria y así, concentrarse en la audición e interpretación musical.

g) Interrelacionar y aplicar los conocimientos adquiridos en todas las asignaturas que componen el currículo junto con las vivencias y experiencias propias para conseguir una interpretación artística de calidad.

h) Adquirir y aplicar las destrezas necesarias para resolver las dificultades que surjan en la interpretación de la música.

i) Practicar la improvisación y la transposición como elementos inherentes a la creatividad musical.

j) Interpretar, individualmente o dentro de la agrupación correspondiente, obras escritas en todos los lenguajes musicales profundizando en el conocimiento de los diferentes estilos y épocas, así como en los recursos interpretativos de cada uno de ellos.

k) Actuar en público con autocontrol, dominio de la memoria musical y capacidad comunicativa.

l) Adquirir autonomía personal en la interpretación musical.

m) Consolidar hábitos de estudio adecuados y continuados en función de la dificultad de los contenidos de las asignaturas de los diferentes cursos y niveles.

n) Conocer y aplicar las técnicas del instrumento o de la voz de acuerdo con las exigencias de las obras.

Artículo 6. Especialidades de las enseñanzas profesionales de música

Son especialidades de las enseñanzas profesionales de música:

- Acordeón.
- Arpa.
- Bajo eléctrico.
- Cante flamenco.
- Canto.
- Clarinete.
- Clave.
- Contrabajo.
- Dulzaina.
- Fagot.
- Flabiol i tamboril.
- Flauta travesera.
- Flauta de pico.
- Gaita.
- Guitarra.
- Guitarra elèctrica.
- Guitarra flamenca.
- Instrumentos de cuerda pulsada del Renacimiento y del Barroco.
- Instrumentos de púa.
- Oboe.
- Órgano.
- Percusión.
- Piano.
- Saxofón.
- Tenora.
- Tible.
- Trombón.
- Trompa.
- Trompeta.
- Tuba.
- Txistu.
- Viola.
- Viola de gamba.
- Violín.
- Violoncello.

CAPÍTOL II *Del currículum*

Article 7. Currículum

1. A l'efecte del que disposa este decret, s'entén per currículum de les ensenyances professionals de música el conjunt d'objectius, competències bàsiques, continguts, principis metodològics i criteris d'avaluació que han de regular el procés d'ensenyança/aprenentatge d'estes ensenyances i que s'inclouen en l'annex I d'este decret.

2. La distribució per cursos i el total d'hores de cada assignatura s'establix en l'annex II d'este decret.

3. En l'annex III del present decret, figura la relació numèrica professor/alumne d'aplicació a les ensenyances regulades en esta norma, en compliment del que disposa l'article 20 del Reial Decret 389/1992, de 15 d'abril, pel qual s'establixen els requisits mínims dels centres que impartisquen ensenyances artístiques.

4. Correspon a la conselleria competent en matèria d'educació, regular l'organització i el règim acadèmic dels centres integrats que impartisquen les ensenyances professionals de música i l'educació secundària.

Article 8. Assignatures optatives

1. En els cursos 5t i 6t d'estes ensenyances, els centres oferiran obligatòriament les següents assignatures optatives: Complement Pianístic, Complement coral, Estètica de la música, Fonaments de composició, Fonaments d'informàtica musical i edició de partitures, Cultura audiovisual, Creativitat i música. Amb la deguda orientació del professorat, l'alumnat triarà una assignatura optativa diferent en cada curs, en funció del perfil formatiu que li resulte més adequat.

2. Els centres podran proposar l'ampliació de l'oferta quant a assignatures optatives es referix i correspondrà a la conselleria competent en matèria d'educació, l'aprovació d'estes assignatures en el marc de les condicions que reglamentàriament s'establisquen.

3. Els alumnes i les alumnes que cursen 5t i 6t de cada especialitat instrumental o Cant, excepte Piano, podran cursar com a assignatura optativa Complement Pianístic.

4. La impartició, tant de les assignatures optatives d'oferta obligatòria com les que pogueren autoritzar-se als centres, quedarà condicionada a l'existència d'un nombre suficient d'alumnes que justifiquen la seua posada en funcionament.

CAPÍTOL III *De l'accés als estudis*

Article 9. De l'accés a les ensenyances professionals

1. Per a iniciar els estudis del primer curs de les ensenyances professionals de música caldrà superar una prova d'accés, d'acord amb l'article 49 de la Llei Orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'Educació. Per mitjà d'esta prova es valorarà la maduresa, les aptituds i els coneixements per a cursar amb aprofitament les ensenyances professionals.

2. La prova d'accés a les ensenyances professionals de música es realitzarà en dos convocatòries (juny i setembre), efectuades pel centre docent. Els sol·licitants podran concórrer un màxim de quatre convocatòries en qualsevol centre de la Comunitat Valenciana. El còmput de convocatòries no inclourà les que hagen sigut superades sense que la qualificació conferisca un lloc escolar a l'aspirant.

3. Les ensenyances professionals de música es cursaran ordinàriament entre els 12 i els 18 anys. L'inici de les ensenyances professionals amb menys de dotze anys o més de diu s'entendrà com a excepcional. A este efecte, la conselleria competent en matèria d'educació, regularà el tractament d'esta excepcionalitat.

4. Els centres professionals de Música, establiran en els seus projectes educatius, els criteris d'avaluació de les proves d'accés atenent a les aptituds i la preparació dels aspirants, i a l'edat idònia per a l'accés.

CAPÍTULO II *Del currículo*

Artículo 7. Currículo

1. A los efectos de lo dispuesto en este decreto, se entiende por currículo de las enseñanzas profesionales de música el conjunto de objetivos, competencias básicas, contenidos, principios metodológicos y criterios de evaluación que han de regular el proceso de enseñanza/aprendizaje de estas enseñanzas y que se incluyen en el anexo I de este decreto.

2. La distribución por cursos y el total de horas de cada asignatura se establece en el anexo II de este decreto.

3. En el anexo III del presente Decreto, figura la relación numérica profesor/alumno de aplicación a las enseñanzas reguladas en esta norma, en cumplimiento de lo dispuesto en el artículo 20 del Real Decreto 389/1992, de 15 de abril, por el que se establecen los requisitos mínimos de los centros que impartan enseñanzas artísticas.

4. Corresponde a la conselleria competente en materia de educación, regular la organización y el régimen académico de los centros integrados que impartan las enseñanzas profesionales de música y la educación secundaria.

Artículo 8. Asignaturas optativas

1. En los cursos 5º y 6 de las enseñanzas profesionales de música, los centros ofertarán obligatoriamente las siguientes asignaturas optativas: Complemento pianístico, Complemento coral, Estética de la música, Fundamentos de composición, Fundamentos de informática musical y edición de partituras, Cultura audiovisual y Creatividad y música. Con la debida orientación del profesorado, el alumnado escogerá una asignatura optativa diferente en cada curso, en función del perfil formativo que le resulte más adecuado.

2. Los centros podrán proponer la ampliación de la oferta en cuanto a asignaturas optativas se refiere y corresponderá a la conselleria competente en materia de educación, la aprobación de estas asignaturas en el marco de las condiciones que reglamentariamente se establezcan.

3. Los alumnos y alumnas que cursen 5º y 6º de cada especialidad instrumental o Canto, excepto Piano, podrán cursar como asignatura optativa Complemento pianístico.

4. La impartición, tanto de las asignaturas optativas de oferta obligatoria como las que pudieran autorizarse a los centros, quedará condicionada a la existencia de un número suficiente de alumnos que justifique su puesta en funcionamiento.

CAPÍTULO III *Del acceso a los estudios*

Artículo 9. Del acceso a las enseñanzas profesionales

1. Para iniciar los estudios del primer curso de las enseñanzas profesionales de música será necesario superar una prueba de acceso, de acuerdo con el artículo 49 de la Ley Orgánica 2/2006, de 3 de mayo, de Educación. Mediante esta prueba se valorará la madurez, las aptitudes y los conocimientos para cursar con aprovechamiento las enseñanzas profesionales.

2. La prueba de acceso a las enseñanzas profesionales de música se realizará en dos convocatorias (junio y septiembre), efectuadas por el centro docente. Los solicitantes podrán concurrir un máximo de cuatro convocatorias en cualquier centro de la Comunitat Valenciana. El cómputo de convocatorias no incluirá las que hayan sido superadas sin que la calificación confiera un puesto escolar al aspirante.

3. Las enseñanzas profesionales de música se cursarán ordinariamente entre los 12 y los 18 años. El inicio de las enseñanzas profesionales con menos de doce años o más de dieciocho se entenderá como excepcional. A tal efecto, la conselleria competente en materia de educación regulará el tratamiento de esta excepcionalidad.

4. Los centros profesionales de música, establecerán en sus proyectos educativos los criterios de evaluación de las pruebas de acceso atendiendo a las aptitudes y preparación de los aspirantes, y a la edad idónea para el acceso.

5. La prova específica d'accés al primer curs del grau professional de totes les especialitats instrumentals exceptuant Cant, tindrà l'estructura següent:

a) Lectura a primera vista d'un fragment adequat a l'instrument. El text contindrà les dificultats tècniques dels continguts terminals de les ensenyances elementals de música. Per a l'especialitat de Dolçaina, el nivell tècnic del text respondrà a una dificultat tècnica elemental.

b) Prova de capacitat auditiva i de coneixements teoricopràctics del llenguatge musical. El text contindrà les dificultats tècniques que fan falta per a iniciar les ensenyances professionals.

c) Interpretació d'una obra, estudi o fragment triat pel tribunal d'una llista de tres que presentarà l'alumne. El nivell tecnicoinstrumental obehirà als continguts terminals de les ensenyances elementals. Es valorarà l'execució de memòria de les obres presentades.

Per a l'especialitat de Dolçaina, els aspirants hauran d'interpretar dos obres amb un nivell de dificultat que permeta a l'alumne iniciar els estudis professionals amb els recursos tècnics adequats. Una de les dos obres a interpretar haurà de ser tradicional de la Comunitat Valenciana.

Els centres educatius proposaran, com a mínim, amb tres mesos d'antelació a l'inici de les proves, les llistes orientatives d'obres apropiades a cada instrument. També publicaran amb la suficient antelació, els continguts i els criteris d'avaluació sobre els quals versaran les proves.

Cada un d'estos exercicis tindrà caràcter eliminatori, es qualificarà de 0 a 10 punts, i serà necessària una qualificació mínima de 5 punts en cada un d'ells per a superar-ho. La qualificació final serà la mitjana aritmètica de les tres puntuacions.

6. La prova específica de Cant tindrà l'estructura següent:

a) Interpretació de dos obres, triades lliurement per l'aspirant: una cançó senzilla en valencià o castellà, o en la llengua pròpia si es tracta d'aspirants estrangers, i una obra senzilla anterior al període clàssic, en idioma italià. Els centres docents publicaran tres mesos abans d'iniciar les proves, una llista orientativa d'obres adequades a esta finalitat.

b) Prova de capacitat auditiva i de coneixements teoricopràctics del llenguatge musical, la qual tindrà un nivell adequat als continguts terminals del grau elemental.

Cada un d'estos exercicis tindrà caràcter eliminatori, es qualificarà de 0 a 10 punts, i serà necessària una qualificació mínima de 5 punts en cada un d'ells per a superar-lo. La qualificació final serà la mitjana aritmètica de les dos puntuacions.

Article 10. Accés a altres cursos

1. Així mateix, podrà accedir-se a cada curs de les ensenyances professionals sense haver cursat els anteriors sempre que, a través d'una prova realitzada davant d'un tribunal designat pel director del centre, l'aspirant demostre posseir els coneixements tecnicoinstrumentals i teoricopràctics, necessaris per a seguir amb aprofitament les ensenyances corresponents.

2. Les proves tindran la mateixa estructura que es proposa per a l'accés a primer curs d'especialitats instrumentals i Cant, i versarà sobre els continguts dels cursos precedents a aquell a què l'aspirant opta.

3. El contingut i l'avaluació d'esta prova estarà d'acord amb la distribució per cursos dels objectius, continguts i criteris d'avaluació inclosos en la concreció curricular del projecte educatiu de cada centre. Els centres docents publicaran llistes orientatives d'obres adequades per a l'accés als diferents cursos.

4. Els tribunals tindran les mateixes competències que les previstes per a l'accés al primer curs. Estos tribunals, podran efectuar la divisió dels exercicis en diverses parts que possibiliten una millor avaluació del grau de coneixement que posseïx l'aspirant sobre les assignatures, inclosos els idiomes estrangers en el cas de Cant, corresponents als cursos anteriors a què pretén accedir.

5. La qualificació definitiva de la prova serà la mitjana aritmètica de les qualificacions corresponents als diferents exercicis especificats. Cada un d'ells tindrà caràcter eliminatori, serà qualificat de 0 a 10

5. La prueba específica de acceso al primer curso del grado profesional de todas las especialidades instrumentales exceptuando Canto, tendrá la siguiente estructura:

a) Lectura a primera vista de un fragmento adecuado al instrumento. El texto contendrá las dificultades técnicas de los contenidos terminales de las enseñanzas elementales de música. Para la especialidad de Dulzaina, el nivel técnico del texto responderá a una dificultad técnica elemental.

b) Prueba de capacidad auditiva y de conocimientos teórico/prácticos del lenguaje musical. El texto contendrá las dificultades técnicas que se precisan para iniciar las enseñanzas profesionales.

c) Interpretación de una obra, estudio o fragmento elegida por el tribunal de una lista de tres que presentará el alumno. El nivel técnico/instrumental obedecerá a los contenidos terminales de las enseñanzas elementales. Se valorará la ejecución de memoria de las obras presentadas.

Para la especialidad de Dulzaina, los aspirantes deberán interpretar dos obras con un nivel de dificultad que permita al alumno iniciar los estudios profesionales con los recursos técnicos adecuados. Una de las dos obras a interpretar habrá de ser tradicional de la Comunitat Valenciana.

Los centros educativos propondrán, como mínimo, con tres meses de antelación al inicio de las pruebas, las listas orientativas de obras apropiadas a cada instrumento. También publicarán con la suficiente antelación, los contenidos y los criterios de evaluación sobre los que versarán las pruebas.

Cada uno de estos ejercicios tendrá carácter eliminatorio, se calificará de 0 a 10 puntos, y será necesaria una calificación mínima de 5 puntos en cada uno de ellos para superarlo. La calificación final será la media aritmética de las tres puntuaciones.

6. La prueba específica de Canto tendrá la siguiente estructura:

a) Interpretación de dos obras, elegidas libremente por el aspirante: una canción sencilla en valenciano o castellano, o en la lengua propia si se trata de aspirantes extranjeros, y una obra sencilla anterior al período clásico, en idioma italiano. Los centros docentes publicarán tres meses antes de iniciar las pruebas, una lista orientativa de obras adecuadas a esta finalidad.

b) Prueba de capacidad auditiva y de conocimientos teórico-prácticos del lenguaje musical, la cual tendrá un nivel adecuado a los contenidos terminales del grado elemental.

Cada uno de estos ejercicios tendrá carácter eliminatorio, se calificará de 0 a 10 puntos y será necesaria una calificación mínima de 5 puntos en cada uno de ellos para superarlo. La calificación final será la media aritmética de las dos puntuaciones.

Artículo 10. Acceso a otros cursos

1. Asimismo, podrá accederse a cada curso de las enseñanzas profesionales sin haber cursado los anteriores siempre que, a través de una prueba realizada ante un tribunal designado por el director del centro, el aspirante demuestre poseer los conocimientos técnico-instrumentales y teórico-prácticos, necesarios para seguir con aprovechamiento las enseñanzas correspondientes.

2. Las pruebas tendrán la misma estructura que se propone para el acceso a primer curso de especialidades instrumentales y Canto, y versará sobre los contenidos de los cursos precedentes a aquel al que el aspirante opta.

3. El contenido y la evaluación de esta prueba estará de acuerdo con la distribución por cursos de los objetivos, contenidos y criterios de evaluación incluidos en la concreción curricular del proyecto educativo de cada centro. Los centros docentes publicarán listas orientativas de obras adecuadas para el acceso a los diferentes cursos.

4. Los tribunales tendrán las mismas competencias que las previstas para el acceso al primer curso. Estos tribunales, podrán efectuar la división de los ejercicios en diversas partes que posibiliten una mejor evaluación del grado de conocimiento que posee el aspirante sobre las asignaturas, incluidos los idiomas extranjeros en el caso de Canto, correspondientes a los cursos anteriores al que pretende acceder.

5. La calificación definitiva de la prueba será la media aritmética de las calificaciones correspondientes a los diferentes ejercicios especificados. Cada uno de ellos tendrá carácter eliminatorio, será cali-

punts i es podrà donar el cas d'un decimal com a màxim i es requerirà un mínim de 5 punts per a la superació de la prova.

Quan un exercici quede dividit en parts, el tribunal valorarà cada una d'elles de 0 a 10 punts i consignarà la mitjana aritmètica com a qualificació global d'este exercici.

6. El tribunal determinarà, si és el cas, per mitjà d'un informe escrit raonat, el curs a què podrà accedir l'aspirant d'acord amb el rendiment global que haja demostrat.

7. La prova d'accés a cada curs del grau professional es realitzarà en dos convocatòries anuals, juny i setembre, efectuades pel centre docent. Els centres obriran amb la suficient antelació, un termini perquè els interessats sol·liciten el curs i l'especialitat a la qual volen accedir.

8. La superació de la prova d'accés faculta exclusivament per a matricular-se en el curs acadèmic per al qual haja sigut convocada.

Article 11. Tribunals

1. Per a l'elaboració, la realització i l'avaluació de les proves es constituirà en els centres un tribunal per a cada especialitat, designat pel director i format per tres professors: un professor de llenguatge musical i dos de la família instrumental o semblant corresponent a la prova, sense que puguin formar part d'ell els professors que durant eixe curs hagen impartit classe als candidats de la prova.

2. Cada membre del tribunal tindrà un suplent que actuarà únicament en aquells supòsits en què, per causes justificades els titulars no puguin formar part d'estos. La composició dels tribunals amb els seus corresponents suplents, estarà exposada en els taulers d'anuncis dels centres almenys quinze dies abans de l'inici de les proves.

Article 12. Reclamació de qualificacions a la prova d'accés

1. S'estableix un període de tres dies hàbils, a partir de la publicació dels resultats de la prova, perquè els aspirants puguin presentar reclamació contra la puntuació aconseguida en la prova d'accés als estudis professionals de música. Esta reclamació es farà per escrit dirigit al director del centre, al·legant en cada cas els motius que consideren oportuns. El director del centre, amb un informe previ del tribunal, ho resoldrà en el termini de tres dies hàbils.

2. Els interessats podran interposar recurs d'alçada davant del director Territorial d'Educació, en els terminis que s'establixen en l'article 115 de la Llei de Règim Jurídic de les Administracions Públiques i del Procediment Administratiu Comú.

3. L'adjudicació de les places vacants en cada especialitat es realitzarà d'acord amb les puntuacions finals obtingudes.

Article 13. Admissió i matriculació

1. L'admissió d'alumnes estarà sotmesa als principis d'igualtat, mèrit i capacitat, i supeditada a les qualificacions obtingudes en la prova d'accés a què es referixen els articles 9 i 10 del present decret.

2. Només en el cas que queden places disponibles en el centre, després de completat tot el procés ordinari d'admissió i matriculació, podran adjudicar-se estos llocs a alumnat que haja superat la prova d'accés en un altre centre de l'àrea de gestió de la conselleria competent en matèria d'educació, i no se li haja conferit un lloc escolar per falta de places en el dit centre.

3. L'alumnat no podrà simultaniejar els estudis professionals de música en dos centres. Conseqüentment, cada alumne o alumna, tindrà un únic expedient acadèmic en un sol centre.

Article 14. Assignatures comunes

1. Els alumnes que cursen més d'una especialitat únicament cursaran les assignatures comunes per una d'elles. Una vegada cursades i superades en una especialitat, la qualificació obtinguda és vàlida per a totes les especialitats i d'esta manera haurà de constar en el llibre de qualificacions.

a) Son assignatures comunes del currículum de les ensenyances professionals:

ficado de 0 a 10 puntos pudiéndose dar el caso de un decimal como máximo y se requerirá un mínimo de 5 puntos para la superación de la prueba.

Cuando un ejercicio quede dividido en partes, el tribunal valorará cada una de ellas de 0 a 10 puntos y consignará la media aritmética como calificación global de este ejercicio.

6. El tribunal determinará, en su caso, mediante informe escrito razonado, el curso al que podrá acceder el aspirante de acuerdo con el rendimiento global que haya demostrado.

7. La prueba de acceso a cada curso del grado profesional se realizará en dos convocatorias anuales, junio y septiembre, efectuadas por el centro docente. Los centros abrirán con la suficiente antelación, un plazo para que los interesados soliciten el curso y la especialidad a la cual quieren acceder.

8. La superación de la prueba de acceso faculta exclusivamente para matricularse en el curso académico para el que haya sido convocada.

Artículo 11. Tribunales

1. Para la elaboración, realización y evaluación de las pruebas se constituirá en los centros un tribunal para cada especialidad, designado por el director y compuesto por tres profesores: un profesor de lenguaje musical y dos de la familia instrumental o similar correspondiente a la prueba, sin que puedan formar parte de él los profesores que durante ese curso hayan impartido clase a los candidatos de la prueba.

2. Cada miembro del tribunal tendrá un suplente que actuará únicamente en aquellos supuestos en que, por causas justificadas, os titulares no puedan formar parte de los mismos. La composición de los tribunales con sus correspondientes suplentes, estará expuesta en los tablones de anuncios de los centros al menos quince días antes del inicio de las pruebas.

Artículo 12. Reclamación de calificaciones a la prueba de acceso

1. Se establece un periodo de tres días hábiles, a partir de la publicación de los resultados de la prueba, para que los aspirantes puedan presentar reclamación contra la puntuación alcanzada en la prueba de acceso a los estudios profesionales de música. Esta reclamación se hará por escrito dirigido al director del centro, alegando en cada caso los motivos que consideren oportunos. El director del centro, previo informe del tribunal, resolverá en el plazo de tres días hábiles.

2. Los interesados podrán interponer recurso de alzada ante el director Territorial de Educación, en los plazos que se establecen en el artículo 115 de la Ley de Régimen Jurídico de las Administraciones Públicas y del Procedimiento Administrativo Común.

3. La adjudicación de las plazas vacantes en cada especialidad se realizará de acuerdo con las puntuaciones finales obtenidas.

Artículo 13. Admisión y matriculación

1. La admisión de alumnos estará sometida a los principios de igualdad, mérito y capacidad, y supeditada a las calificaciones obtenidas en la prueba de acceso a la que se refieren los artículos 9 y 10 del presente Decreto.

2. Solo en el caso de que queden plazas disponibles en el centro, después de completado todo el proceso ordinario de admisión y matriculación, podrán adjudicarse estos puestos a alumnado que habiendo superado la prueba de acceso en otro centro del área de gestión de la conselleria competente en materia de educación, no se le haya conferido un puesto escolar por falta de plazas en dicho centro.

3. El alumnado no podrá simultanear los estudios profesionales de música en dos centros. Consecuentemente, cada alumno o alumna, tendrá un único expediente académico en un sólo centro.

Artículo 14. Asignaturas comunes

1. Los alumnos que cursen más de una especialidad únicamente cursarán las asignaturas comunes por una de ellas. Una vez cursadas y superadas en una especialidad, la calificación obtenida es válida para todas las especialidades y de esta manera deberá constar en el libro de calificaciones.

a) Son asignaturas comunes del currículo de las enseñanzas profesionales:

Instrument o veu, Llenguatge Musical, Harmonia, Anàlisi i Història de la Música.

b) Són pròpies de l'especialitat:

Música de Cambra, Orquestra, Banda Conjunt, Cor, Piano o Clavecí Complementari, Tabalet, i Idiomes Aplicats en el cas del Cant.

L'assignatura de Cor i la de Piano Complementari, es cursaran una sola vegada, independentment que formen part del currículum de la segona especialitat.

2. En aquells centres que tinguen autoritzada l'especialitat de Flauta de Bec, Instruments de corda pulsada del Renaixement i Barroc, Viola da Gamba, podran optar per cursar Clavecí complementari en compte de Piano complementari. Així mateix, estos alumnes podran optar per cursar l'assignatura optativa Complement clavicinístic.

3. És competència del Consell Escolar de cada centre públic, o dels òrgans competents en el cas de centres privats, autoritzar amb caràcter excepcional la matriculació en més d'un curs a aquells alumnes que prèvia orientació del professorat, així ho sol·liciten, sempre que el conjunt de professors que impartixen classes als dits alumnes assegure la seua adequada capacitat d'aprenentatge.

CAPÍTOL IV

De l'avaluació, l'acció tutorial, la promoció i la permanència

Article 15. Avaluació

1. Els professors avaluaran l'aprenentatge dels alumnes, els processos d'ensenyança i la seua pròpia pràctica docent.

2. L'avaluació de l'aprenentatge dels alumnes serà contínua i integradora, encara que diferenciada segons les distintes assignatures del currículum.

3. L'avaluació de les ensenyances professionals de música es durà a terme tenint en compte els objectius educatius i els criteris d'avaluació establits en el currículum que s'aprova en este decret i en coherència amb el projecte educatiu elaborats pel centre docent.

4. L'avaluació serà realitzada pel conjunt de professors de l'alumne coordinats pel professor tutor, actuant els dits professors de manera integrada al llarg del procés d'avaluació i en l'adopció de les decisions resultants del dit procés.

5. L'avaluació i la qualificació final de l'alumnat es realitzarà en el mes de juny. No obstant això, l'alumnat podrà recuperar les assignatures pendents per mitjà de la realització de proves extraordinàries en el mes de setembre.

6. Els resultats de l'avaluació final de les distintes assignatures que componen el currículum s'expressaran per mitjà de l'escala numèrica d'1 a 10 sense decimals, i es consideraran positives les qualificacions iguals o superiors a cinc i negatives les inferiors a cinc.

7. Els resultats de l'avaluació, i si és el cas les qualificacions, s'expressaran en els termes següents:

Insuficient: 1, 2, 3 o 4

Suficient: 5

Bé: 6

Notable: 7 o 8

Excel·lent: 9 o 10.

La nota mitjana del curs serà la mitjana aritmètica de les qualificacions de totes les matèries de l'especialitat cursades per l'alumnat, expressada amb una aproximació de dos decimals per mitjà d'arredoniment.

Article 16. Tutoria

1. L'acció tutorial i orientació professional, que forma part de la funció docent, es desenvoluparà al llarg de les ensenyances professionals de música.

2. El professor tutor tindrà la responsabilitat de coordinar tant l'avaluació, com la funció d'orientació de l'alumnat.

3. El professor tutor serà el professor de l'especialitat que curse l'alumne. Els centres educatius inclouran plans d'acció tutorial en els seus projectes educatius.

Instrumento o voz, Lenguaje Musical, Armonía, Análisis e Historia de la Música.

b) Son propias de la especialidad:

Música de Cámara, Orquesta, Banda/Conjunto, Coro, Piano o Clave Complementario, Tabalet, e Idiomas Aplicados en el caso del Canto.

La asignatura de Coro y la de Piano complementario, se cursarán una sola vez, independientemente de que formen parte del currículo de la segunda especialidad.

2. En aquellos centros que tengan autorizada la especialidad de Flauta de Pico, Instrumentos de cuerda pulsada del Renacimiento y Barroco y viola da Gamba, podrán optar por cursar Clave complementario en lugar de Piano complementario. Asimismo, estos alumnos podrán optar por cursar la asignatura optativa Complemento clavicinístico.

3. Es competencia del Consejo Escolar de cada centro público, o de los órganos competentes en el caso de centros privados, autorizar con carácter excepcional la matriculación en más de un curso a aquellos alumnos que, previa orientación del profesorado, así lo soliciten, siempre que el conjunto de profesores que imparten clases a dichos alumnos acredite su adecuada capacidad de aprendizaje.

CAPÍTULO IV

De la evaluación, la acción tutorial, la promoción y la permanencia

Artículo 15. Evaluación

1. Los profesores evaluarán el aprendizaje de los alumnos, los procesos de enseñanza y su propia práctica docente.

2. La evaluación del aprendizaje de los alumnos será continua e integradora, aunque diferenciada según las distintas asignaturas del currículo.

3. La evaluación de las enseñanzas profesionales de música se llevará a cabo teniendo en cuenta los objetivos educativos y los criterios de evaluación establecidos en el currículo que se aprueba en este decreto y en coherencia con el proyecto educativo elaborado por el centro docente.

4. La evaluación será realizada por el conjunto de profesores del alumno coordinados por el profesor tutor, actuando dichos profesores de manera integrada a lo largo del proceso de evaluación y en la adopción de las decisiones resultantes de dicho proceso.

5. La evaluación y calificación final del alumnado se realizará en el mes de junio. No obstante el alumnado podrá recuperar las asignaturas pendientes mediante la realización de pruebas extraordinarias en el mes de septiembre.

6. Los resultados de la evaluación final de las distintas asignaturas que componen el currículo se expresarán mediante la escala numérica de 1 a 10 sin decimales, considerándose positivas las calificaciones iguales o superiores a cinco y negativas las inferiores a cinco.

7. Los resultados de la evaluación, y en su caso las calificaciones, se expresarán en los siguientes términos:

Insuficiente: 1, 2, 3 ó 4

Suficiente: 5

Bien: 6

Notable: 7 u 8

Sobresaliente: 9 ó 10.

La nota media del curso será la media aritmética de las calificaciones de todas las materias de la especialidad cursadas por el alumnado, expresada con una aproximación de dos decimales mediante redondeo.

Artículo 16. Tutoría

1. La acción tutorial y orientación profesional, que forma parte de la función docente, se desarrollará a lo largo de las enseñanzas profesionales de música.

2. El profesor tutor tendrá la responsabilidad de coordinar tanto la evaluación, como la función de orientación del alumnado.

3. El profesor tutor será el profesor de la especialidad que curse el alumno. Los centros educativos incluirán planes de acción tutorial en sus proyectos educativos.

4. En compliment de l'article 121.5 de la Llei Orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'Educació, els centres educatius promouran compromisos educatius entre les famílies i tutors legals i el propi centre en què es contemplen activitats per a millorar el rendiment acadèmic dels alumnes.

Article 17. Promoció

1. Els alumnes promocionaran de curs quan hagen superat la totalitat de les assignatures de cada curs o tinguen avaluació negativa com a màxim en dos assignatures. En el supòsit d'assignatures pendents referides a pràctica instrumental o cant, la recuperació haurà de realitzar-se en la classe del curs següent si forma part d'este. En la resta dels casos els alumnes hauran d'assistir a les classes de les assignatures no superades en el curs anterior.

2. La qualificació negativa en tres o més assignatures d'un o més cursos impedirà la promoció d'un alumne al curs següent.

3. Els alumnes que al final del 6t curs tingueren pendents d'avaluació positiva tres assignatures o més hauran de repetir el curs en la seua totalitat. Quan la qualificació negativa es produïsca en una o dos assignatures, només serà preceptiu cursar les assignatures pendents

Article 18. Límits de permanència

1. El límit de permanència en les ensenyances professionals de música serà de huit anys. L'alumne no podrà romandre més de dos anys en el mateix curs, excepte en 6t curs, fins a completar el límit de permanència.

2. La conselleria competent en matèria d'educació podrà autoritzar, amb caràcter excepcional, que determinats alumnes puguin ampliar un any més el límit de permanència en supòsits de malaltia greu o altres circumstàncies que meresquen semblant consideració i que impedisquen el normal desenrotllament dels estudis.

Article 19. Titulació

1. Els alumnes i les alumnes que hagen superat les ensenyances professionals de música obtindran el títol professional de música, en què constarà l'especialitat cursada.

2. Els alumnes i les alumnes que finalitzen les ensenyances professionals de música obtindran el títol de Batxiller si superen les matèries comunes del Batxillerat, encara que no hagen realitzat el Batxillerat de la modalitat d'arts en la seua via específica de música i dansa.

CAPÍTOL V

Correspondència amb altres ensenyances

Article 20. Correspondència amb altres ensenyances

1. La conselleria competent en matèria d'educació, facilitarà a l'alumnat la possibilitat de cursar simultàniament les ensenyances professionals de música i l'educació secundària.

2. A fi de fer efectiu el que preveu l'apartat anterior i de conformitat amb l'article 47.2 de la Llei Orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'Educació es podran adoptar mesures d'organització i d'ordenació acadèmica que inclouran, entre altres, les convalidacions i la creació de centres integrats i d'adscripció entre centres d'educació secundària i conservatoris professionals de música.

3. La conselleria competent en matèria d'educació establirà les convalidacions oportunes que afecten les matèries optatives de l'Educació Secundària Obligatoria i el Batxillerat, i regularà les adaptacions en els seus currículums encaminades a facilitar la simultaneïtat d'estudis de règim general i les ensenyances professionals de música.

4. La conselleria competent en matèria d'educació podrà crear centres integrats que impartisquen de manera coordinada ensenyances d'Educació Secundària Obligatoria i Batxillerat, i les ensenyances professionals de música.

Article 21. Batxillerat

1. Les ensenyances arreglades en l'article 20.3 del present decret, podran cursar-se simultàniament. Així mateix podran realitzar-se

4. En cumplimiento del artículo 121.5 de la Ley Orgánica 2/2006, de 3 de mayo, de Educación, los centros educativos promoverán compromisos educativos entre las familias y tutores legales y el propio centro en el que se contemplen actividades para mejorar el rendimiento académico de los alumnos.

Artículo 17. Promoción

1. Los alumnos promocionarán de curso cuando hayan superado la totalidad de las asignaturas de cada curso o tengan evaluación negativa como máximo en dos asignaturas. En el supuesto de asignaturas pendientes referidas a práctica instrumental o canto, la recuperación deberá realizarse en la clase del curso siguiente si forma parte del mismo. En el resto de los casos los alumnos deberán asistir a las clases de las asignaturas no superadas en el curso anterior.

2. La calificación negativa en tres o más asignaturas de uno o varios cursos impedirá la promoción de un alumno al curso siguiente.

3. Los alumnos que al término del 6º curso tuvieran pendientes de evaluación positiva tres asignaturas o más deberán repetir el curso en su totalidad. Cuando la calificación negativa se produzca en una o dos asignaturas, solo será preceptivo cursar las asignaturas pendientes

Artículo 18. Límite de permanencia

1. El límite de permanencia en las enseñanzas profesionales de música será de ocho años. El alumno no podrá permanecer más de dos años en el mismo curso, excepto en 6º curso, hasta completar el límite de permanencia.

2. La conselleria competente en materia de educación podrá autorizar, con carácter excepcional, que determinados alumnos puedan ampliar un año más el límite de permanencia en supuestos de enfermedad grave u otras circunstancias que merezcan similar consideración y que impidan el normal desarrollo de los estudios.

Artículo 19. Titulación

1. Los alumnos y alumnas que hayan superado las enseñanzas profesionales de música obtendrán el título profesional de música, en el que constará la especialidad cursada.

2. Los alumnos y alumnas que finalicen las enseñanzas profesionales de música obtendrán el título de Bachiller si superan las materias comunes del Bachillerato, aunque no hayan realizado el Bachillerato de la modalidad de artes en su vía específica de música y danza.

CAPÍTULO V

Correspondencia con otras enseñanzas

Artículo 20. Correspondencia con otras enseñanzas

1. La conselleria competente en materia de educación, facilitará al alumnado la posibilidad de cursar simultáneamente las enseñanzas profesionales de música y la educación secundaria.

2. Con objeto de hacer efectivo lo previsto en el apartado anterior y de conformidad con el artículo 47.2 de la Ley Orgánica 2/2006, de 3 de mayo, de Educación, se podrán adoptar medidas de organización y de ordenación académica que incluirán, entre otras, las convalidaciones, la creación de centros integrados y la adscripción entre centros de educación secundaria y conservatorios profesionales de música.

3. La conselleria competente en materia de educación, establecerá las convalidaciones oportunas que afecten a las materias optativas de las Educación Secundaria Obligatoria y el Bachillerato, y regulará las adaptaciones en sus currículos encaminadas a facilitar la simultaneidad de estudios de régimen general y las enseñanzas profesionales de música.

4. La conselleria competente en materia de educación, podrá crear centros integrados que impartan de manera coordinada enseñanzas de Educación Secundaria Obligatoria y Bachillerato, y las enseñanzas profesionales de música.

Artículo 21. Bachillerato

1. Las enseñanzas recogidas en el artículo 20.3 del presente Decreto, podrán cursarse simultáneamente. Asimismo podrán realizarse los

zar-se els estudis de les matèries comunes del Batxillerat després de la superació de les ensenyances professionals de música.

2. La conselleria competent en matèria d'educació, podrà autoritzar, en funció de les característiques dels centres, que les matèries comunes i les de modalitat de la via específica de música i de dansa del Batxillerat, es puguin impartir i cursar en els Conservatoris de Música de l'àmbit de gestió de l'esmentat departament sempre que el nombre d'alumnes ho justifique.

Article 22. Admissió prioritària

D'acord amb l'article 85.3 de la Llei Orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'Educació La conselleria competent en matèria d'educació determinarà els centres que impartisquen ensenyances d'Educació Secundària que seran d'admissió prioritària per a aquells alumnes que cursen simultàniament ensenyances professionals de música i ensenyances d'educació secundària.

CAPÍTOL VI

De l'autonomia curricular dels centres

Article 23. Autonomia curricular dels centres

1. Els equips educatius dels centres docents concretaran i completaran el currículum de les ensenyances professionals de música per mitjà de l'elaboració de projectes educatius.

2. Els projectes educatius, en l'apartat de concreció del currículum, hauran d'adequar els objectius generals i específics de les ensenyances professionals de música a les característiques de l'alumnat i l'entorn del centre. També distribuïran per cursos els continguts i objectius específics, adoptaran criteris metodològics generals i unificaran totes les decisions sobre avaluació.

3. Els projectes educatius contemplaran els criteris adoptats en matèria d'optativitat en els cursos quint i sext.

4. Els projectes educatius garantirán l'acció coherent i coordinada dels equips docents, estimulando l'activitat investigadora i el treball en equip dels professors.

5. Els centres, en l'exercici de la seua autonomia, podran adoptar experimentacions, plans de treball i formes d'organització o ampliació de l'horari escolar. Estes hauran de ser autoritzades per la conselleria competent en matèria d'educació.

6. Els projectes educatius formaran part de la programació general anual a disposició de tots els membres de la comunitat educativa.

7. Els professors desenvoluparan programacions docents en coherència amb el currículum establert en este decret i amb els projectes educatius de cada centre.

8. La conselleria competent en matèria d'educació fomentarà i orientarà l'elaboració de materials curriculars que faciliten el treball del professorat en este sentit.

Article 24. De la figura del pianista acompanyant

En els centres dependents de la conselleria competent en matèria d'educació, existirà la figura del pianista acompanyant. Estos professors s'integraran en el departament o departaments didàctics corresponent a les especialitats en què exercisquen la seua labor de suport.

Article 25. Premi Professional de Música en l'especialitat de què es tracte

1. Els centres podran convocar anualment premis extraordinaris per cada una de les especialitats que tinguen autoritzades.

2. Per a concórrer a estos premis, l'expedient acadèmic haurà de tindre com a nota mitjana set o superior a esta, i una qualificació mínima de 9 en el sext curs en l'assignatura específica de l'instrument o cant al premi del qual opte.

3. Els directores dels centres nomenaran els tribunals que han de jutjar estos premis. Els tribunals estaran constituïts per cinc professors del centre, si és possible pertanyents a l'especialitat convocada.

estudios de las materias comunes del Bachillerato con posterioridad a la superación de las enseñanzas profesionales de música.

2. La conselleria competente en materia de educación, podrá autorizar, en función de las características de los centros, que las materias comunes y las de modalidad de la vía específica de música y de danza del Bachillerato, se puedan impartir y cursar en los Conservatorios de Música del ámbito de gestión del citado Departamento, siempre y cuando el número de alumnos lo justifique.

Artículo 22. Admisión prioritaria

De acuerdo con el artículo 85.3 de la Ley Orgánica 2/2006, de 3 de mayo, de Educación, la conselleria competente en materia de educación, determinará los centros que impartan enseñanzas de educación secundaria que serán de admisión prioritaria para aquellos alumnos que cursen simultáneamente enseñanzas profesionales de música y enseñanzas de educación secundaria.

CAPÍTULO VI

De la autonomía curricular de los centros

Artículo 23. Autonomía curricular de los centros

1. Los equipos educativos de los centros docentes concretarán y completarán el currículo de las enseñanzas profesionales de música mediante la elaboración de proyectos educativos.

2. Los proyectos educativos, en el apartado de concreción del currículo, deberán adecuar los objetivos generales y específicos de las enseñanzas profesionales de música a las características del alumnado y el entorno del centro. También distribuirán por cursos los contenidos y objetivos específicos, adoptarán criterios metodológicos generales y unificarán todas las decisiones sobre evaluación.

3. Los proyectos educativos contemplaran los criterios adoptados en materia de optatividad en los cursos quinto y sexto.

4. Los proyectos educativos garantizarán la acción coherente y coordinada de los equipos docentes, estimulando la actividad investigadora y el trabajo en equipo de los profesores.

5. Los centros, en el ejercicio de su autonomía, podrán adoptar experimentaciones, planes de trabajo y formas de organización o ampliación del horario escolar. Éstas deberán ser autorizadas por la conselleria competente en materia de educación.

6. Los proyectos educativos formarán parte de la programación general anual a disposición de todos los miembros de la comunidad educativa.

7. Los profesores desarrollarán programaciones docentes en coherencia con el currículo establecido en este decreto y con los proyectos educativos de cada centro.

8. La conselleria competente en materia de educación, fomentará y orientará la elaboración de materiales curriculares que faciliten el trabajo del profesorado en este sentido.

Artículo 24. De la figura del pianista acompañante

En los centros dependientes de la conselleria competente en materia de educación, existirá la figura del Pianista Acompañante. Estos profesores se integrarán en el departamento o departamentos didácticos correspondientes a las especialidades en las que desempeñen su labor de apoyo.

Artículo 25. Premio Profesional de Música en la especialidad de que se trate

1. Los centros podrán convocar, anualmente, un premio extraordinario por cada una de las especialidades que tengan autorizadas.

2. Para concurrir a estos premios, el expediente académico deberá alcanzar como nota media siete o superior a este, y una calificación mínima de nueve en el sexto curso en la asignatura específica del instrumento o canto a cuyo premio opte.

3. Los directores de los centros nombrarán los tribunales que han de juzgar estos premios. Los tribunales estarán constituidos por cinco profesores del centro, a ser posible pertenecientes a la especialidad convocada.

CAPÍTOL VII
Dels documents d'avaluació

Article 26. Documents d'avaluació

1. Són documents d'avaluació de les ensenyances professionals de música: l'expedient acadèmic personal, les actes d'avaluació, el llibre de qualificacions i els informes d'avaluació individualitzats.

2. Els documents d'avaluació portaran les firmes fefaents de les persones que corresponga en cada cas, amb indicació del lloc exercit. Davall de les firmes constarà el nom i els cognoms del firmant.

3. La conselleria competent en matèria d'educació establirà el format d'estos documents d'avaluació que, en el cas del llibre de qualificacions, s'ajustarà al que disposa el annex III del Reial Decret 1577/2006, de 22 de desembre.

Article 27. Llibre de qualificacions

1. El llibre de qualificacions de les ensenyances professionals de música és el document oficial que reflectix els estudis cursats. En ell s'arreglaren les qualificacions obtingudes per l'alumne, la informació sobre la seua permanència en el centre i, si és el cas, els trasllats de matrícula. Així mateix, hi constarà la sol·licitud, per part de l'alumne, de l'expedició del títol corresponent, una vegada superades totes les assignatures corresponents a les ensenyances professionals de música.

2. El llibre de qualificacions es referirà als estudis cursats dins d'una única especialitat. En el cas d'alumnes que cursen més d'una especialitat, s'omplirà un llibre de qualificacions per cada especialitat cursada, i s'indicarà si és el cas, en la pàgina d'«estudis previs d'ensenyances professionals d'altres especialitats», les assignatures comunes cursades i la qualificació obtinguda.

3. La conselleria competent en matèria d'educació editarà el llibre de qualificacions que s'ajustarà al que disposa el annex III, del Reial Decret 1577/2006 de 22 de desembre, i regularà el procediment de sol·licitud i registre de l'esmentat document.

4. Correspon als centres dependents de la conselleria competent en matèria d'educació l'ompliment i la custòdia dels llibres de qualificacions. Una vegada superats els estudis, el llibre serà entregat als alumnes, la qual cosa es farà constar en la diligència corresponent del llibre, de la qual es guardarà una còpia amb l'expedient de l'alumne.

5. Quan un alumne o alumna es trasllade de centre abans d'haver conclòs els seus estudis d'ensenyances professionals de música, el centre d'origen remetrà al de destinació, a petició d'este, el llibre de qualificacions de l'alumne, i farà constar, en la diligència corresponent, que les qualificacions concorden amb les actes que estan en el centre. Quan el llibre de qualificacions corresponga a alumnes de centres privats o de titularitat municipal, esta diligència serà emplenada pel conservatori a què estiguen adscrits.

6. El trasllat d'expedient d'alumnes que cursen estudis en centres no pertanyents a l'àmbit gestió de la conselleria competent en matèria d'educació queda condicionat a l'existència de places vacants en el centre receptor.

7. El centre receptor obrirà el corresponent expedient acadèmic de l'alumne i hi incorporarà les dades del llibre de qualificacions.

Article 28. Llengües oficials dels documents bàsics

Els documents d'avaluació seran redactats en les dos llengües oficials de la Comunitat Valenciana.

Article 29. Traslats d'expedient

Quan un alumne es trasllade a un altre centre abans d'haver conclòs el curs s'emetrà un informe d'avaluació individualitzat, en què s'arreglaren, a tals efectes, tota aquella informació que resulte necessària per a la continuïtat del procés d'aprenentatge. Serà elaborat pel professor tutor de l'alumne, a partir de les dades facilitades pels professors de les distintes assignatures i remés pel centre d'origen al de destinació junt amb el llibre de qualificacions.

CAPITULO VII
De los documentos de evaluación

Artículo 26. Documentos de evaluación

1. Son documentos de evaluación de las enseñanzas profesionales de música: el expediente académico personal, las actas de evaluación, el libro de calificaciones y los informes de evaluación individualizados.

2. Los documentos de evaluación llevarán las firmas fehacientes de las personas que corresponda en cada caso, con indicación del puesto desempeñado. Debajo de las firmas constará el nombre y los apellidos del firmante.

3. La conselleria competente en materia de educación, establecerá el formato de estos documentos de evaluación ajustándose, en el caso del libro de calificaciones, al modelo establecido en el anexo III del Real Decreto 1577/2006, de 22 de diciembre.

Artículo 27. Libro de calificaciones

1. El libro de calificaciones de las enseñanzas profesionales de música es el documento oficial que refleja los estudios cursados. En él se recogerán las calificaciones obtenidas por el alumno, la información sobre su permanencia en el centro y, en su caso, los traslados de matrícula. Asimismo, constará la solicitud, por parte del alumno, de la expedición del título correspondiente, una vez superadas todas las asignaturas correspondientes a las enseñanzas profesionales de música.

2. El libro de calificaciones se referirá a los estudios cursados dentro de una única especialidad. En el caso de alumnos que cursen más de una especialidad, se cumplimentará un libro de calificaciones por cada especialidad cursada, indicándose en su caso, en la página de «estudios previos de enseñanzas profesionales de otras especialidades», las asignaturas comunes cursadas y la calificación obtenida.

3. La conselleria competente en materia de educación, editará el libro de calificaciones que se ajustará a lo dispuesto en el anexo III, del Real Decreto 1577/2006 de 22 de diciembre, regulando el procedimiento de solicitud, cumplimentación y registro del citado documento.

4. Corresponde a los centros de titularidad de la conselleria competente en materia de educación, la cumplimentación y custodia de los libros de calificaciones. Una vez superados los estudios, el libro será entregado a los alumnos, lo cual se hará constar en la diligencia correspondiente del libro, de la que se guardará copia con el expediente del alumno.

5. Cuando un alumno o alumna se traslade de centro antes de haber concluido sus estudios de enseñanzas profesionales de música, el centro de origen remitirá al de destino, a petición de éste, el libro de calificaciones del alumno, haciendo constar, en la diligencia correspondiente, que las calificaciones concuerdan con las actas que obran en el centro. Cuando el libro de calificaciones corresponda a alumnos de centros privados o de titularidad municipal, esta diligencia será cumplimentada por el Conservatorio al que estén adscritos.

6. El traslado de expediente de alumnos que cursan estudios en centros no pertenecientes al ámbito de gestión de la conselleria competente en materia de educación, queda condicionado a la existencia de plazas vacantes en el centro receptor.

7. El centro receptor abrirá el correspondiente expediente académico del alumno e incorporará en él los datos del libro de calificaciones.

Artículo 28. Lenguas oficiales de los documentos básicos

Los documentos de evaluación serán redactados en las dos lenguas oficiales de la Comunitat Valenciana.

Artículo 29. Traslados de expediente

Quando un alumno se traslade a otro centro antes de haber concluido el curso se emitirá un informe de evaluación individualizado, en el que se recogerá, a tales efectos, toda aquella información que resulte necesaria para la continuidad del proceso de aprendizaje. Será elaborado por el profesor tutor del alumno, a partir de los datos facilitados por los profesores de las distintas asignaturas y remitido por el centro de origen al de destino junto con el libro de calificaciones.

DISPOSICIONS ADDICIONALS

Primera. Valoració del títol professional en l'accés a les ensenyances superiors

a) Per a fer efectiu el que preveu l'article 54.2 de la Llei Orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'Educació, la nota mitjana de l'expedient dels estudis professionals constituirà el 50% de la nota de la prova en el cas dels alumnes i les alumnes que opten a ella i estiguen en possessió del Títol Professional de Música.

b) L'administració educativa competent, garantirà l'adequació de la prova d'accés als estudis superiors de Música al currículum de les ensenyances professionals.

Així mateix garantirà la coordinació entre centres superiors i professionals per a la seua organització i realització.

Segona. Alumnat amb discapacitat i atenció a la diversitat

1. En el marc de les disposicions establides en la Llei 51/2003, de 2 de desembre, d'igualtat d'oportunitats, no discriminació i accessibilitat universal de persones amb discapacitat, i la legislació autonòmica respecte d'això, els centres de nova creació hauran de complir amb les disposicions vigents en matèria de promoció de l'accessibilitat. La resta de centres haurà d'adequar-se a la dita llei en els terminis i amb els criteris establits en esta.

2. La conselleria competent en matèria d'educació adoptarà les mesures oportunes per a l'adaptació del currículum a les necessitats de l'alumnat amb discapacitat i facilitarà el seu accés a estes ensenyances.

3. L'Administració Educativa, a proposta dels centres educatius, autoritzarà les adaptacions necessàries per a permetre la realització de la prova específica d'accés a les persones amb discapacitat que opten a ella.

4. Aquells alumnes amb discapacitats que superen la prova d'accés i s'hagen matriculat, seran objecte d'un seguiment específic pel grup de professors. Els centres que escolaritzen alumnes amb discapacitat disposaran dels recursos necessaris per a atendre el procés d'ensenyança/aprenentatge.

Tercera. Incorporació d'alumnes procedents de plans anteriors amb assignatures pendents

1. Sense perjudi de les equivalències establides en el Reial Decret 806/2006, de 30 de juny, pel qual s'estableix el calendari d'aplicació de la nova ordenació del sistema educatiu, establida per la Llei Orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'Educació, quan un alumne no tinga superades dos o més assignatures del curs que estiga realitzant de les ensenyances establides en la Llei Orgànica 1/1990, de 3 d'octubre, d'Ordenació General del Sistema Educatiu, s'incorporarà al mateix curs de les ensenyances regulades per la Llei Orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'Educació, que haurà de realitzar complet.

2. Així mateix, quan un alumne tinga una qualificació negativa en una assignatura del curs que estiga realitzant de les ensenyances establides en la Llei Orgànica 1/1990, de 3 d'octubre d'Ordenació General del Sistema Educatiu, s'incorporarà al curs següent de les ensenyances regulades per la Llei Orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'Educació. La conselleria competent en matèria d'educació determinarà les condicions per a la superació de les assignatures pendents.

3. Els alumnes que procedisquen de plans anteriors a la Llei Orgànica 1/1990, de 3 d'octubre, d'Ordenació General del Sistema Educatiu, s'incorporaran a la nova ordenació acadèmica amb la convalidació prèvia, pel Ministeri d'Educació i Ciència, de les ensenyances superades.

4. En el cas de la incorporació d'alumnes procedents de les ensenyances establides en la Llei Orgànica 1/1990, de 3 d'octubre, d'Ordenació General del Sistema Educatiu, s'adjuntarà el llibre de qualificacions. En el cas d'alumnes procedents de plans anteriors a la dita llei s'adjuntarà el certificat d'estudis de les ensenyances cursades d'acord amb els dits plans.

DISPOSICIONES ADICIONALES

Primera. Valoración del título profesional en el acceso a las enseñanzas superiores

a) Para hacer efectivo lo previsto en el artículo 54.2 de la Ley Orgánica 2/2006, de 3 de mayo, de Educación, la nota media del expediente de los estudios profesionales constituirá el 50% de la nota de la prueba en el caso de los alumnos y las alumnas que opten a ella y estén en posesión del Título Profesional de Música.

b) La Administración educativa competente, garantizará la adecuación de la prueba de acceso a los estudios superiores de música al currículum de las enseñanzas profesionales.

Asimismo garantizará la coordinación entre centros superiores y profesionales para su organización y realización.

Segunda. Alumnado con discapacidad y atención a la diversidad

1. En el marco de las disposiciones establecidas en la Ley 51/2003, de 2 de diciembre, de igualdad de oportunidades, no discriminación y accesibilidad universal de personas con discapacidad, y la legislación autonómica al respecto, los centros de nueva creación deberán cumplir con las disposiciones vigentes en materia de promoción de la accesibilidad. El resto de centros deberá adecuarse a dicha ley en los plazos y con los criterios establecidos en la misma.

2. La conselleria competente en materia de educación, adoptará las medidas oportunas para la adaptación del currículo a las necesidades del alumnado con discapacidad y facilitará su acceso a estas enseñanzas.

3. La Administración educativa, a propuesta de los centros educativos, autorizará las adaptaciones necesarias para permitir la realización de la prueba específica de acceso a las personas con discapacidad que opten a ella.

4. Aquellos alumnos con discapacidades que superen la prueba de acceso y se hayan matriculado, serán objeto de un seguimiento específico por el grupo de profesores. Los centros que escolaricen alumnos con discapacidad dispondrán de los recursos necesarios para atender el proceso de enseñanza/aprendizaje.

Tercera. Incorporación de alumnos procedentes de planes anteriores con asignaturas pendientes

1. Sin perjuicio de las equivalencias que se contemplan en el Real Decreto 806/2006, de 30 de junio, por el que se determina el calendario de aplicación de la nueva ordenación del sistema educativo, establecida por la Ley Orgánica 2/2006, de 3 de mayo, de Educación, cuando un alumno no tenga superadas dos o más asignaturas del curso que esté realizando de las enseñanzas establecidas en la Ley Orgánica 1/1990, de 3 de octubre, de Ordenación General del Sistema Educativo, se incorporará al mismo curso de las enseñanzas reguladas por la Ley Orgánica 2/2006, de 3 de mayo, de Educación, que deberá realizar completo.

2. Asimismo, cuando un alumno tenga una calificación negativa en una asignatura del curso que esté realizando de las enseñanzas establecidas en la Ley Orgánica 1/1990, de 3 de octubre de Ordenación General del Sistema Educativo, se incorporará al curso siguiente de las enseñanzas reguladas por la Ley Orgánica 2/2006, de 3 de mayo, de Educación. Las conselleria competente en materia de educación, determinará las condiciones para la superación de las asignaturas pendientes.

3. Los alumnos que procedan de planes anteriores a la Ley Orgánica 1/1990, de 3 de octubre, de Ordenación General del Sistema Educativo, se incorporarán a la nueva ordenación académica previa convalidación, por el Ministerio de Educación y Ciencia, de las enseñanzas superadas.

4. En caso de la incorporación de alumnos procedentes de las enseñanzas establecidas en la Ley Orgánica 1/1990, de 3 de octubre, de Ordenación General del Sistema Educativo, se adjuntará el libro de calificaciones. En el caso de alumnos procedentes de planes anteriores a dicha Ley se adjuntará el certificado de estudios de las enseñanzas cursadas conforme a dichos planes.

5. El centre receptor obrirà el corresponent expedient acadèmic de l'alumne, al qual incorporarà les dades corresponents.

Quarta. Especialitats no desenvolupades

1. Les especialitats que figuren en l'article 6 i que no han sigut previstes en els annexos a este decret, es desenvoluparan en el moment en què siguen autoritzades per l'administració educativa corresponent.

2. La prova específica d'accés a estes especialitats, no prevista en els annexos, tindrà l'estructura que l'administració educativa determine.

DISPOSICIÓ DEROGATÒRIA

Única

1. Queda derogat el Decret 151/1993, de 17 d'agost, del Consell, pel qual s'establí el currículum oficial dels graus elemental i mitjà de música i es regula l'accés als dits graus, el Decret 72/1996, de 2 d'abril; el Decret 216/1997, de 30 juliol; el Decret 90/2006, que modifiquen, tots ells, el Decret 151/1993, de 17 d'agost, pel qual s'establí el currículum oficial dels graus elemental i mitjà de música i es regula l'accés als dits graus, sense perjudici de la seua aplicació transitòria en funció de la nova ordenació del sistema educatiu establert pel Reial Decret 806/2006, de 30 de juny del calendari d'aplicació de la LOE. Així mateix queda derogada l'Orde de 25 de setembre del 2003, de la conselleria d'Educació, per la qual s'establí el procediment per a l'obtenció directa del títol professional de Música.

2. També queden derogades totes les disposicions del mateix rang o d'un rang inferior que s'oposen al present decret.

DISPOSICIONS FINALS

Primera

S'autoritza la conselleria competent en matèria d'educació a dictar les disposicions necessàries per a l'aplicació i el desenvolupament d'este decret.

Segona

El present decret entrarà en vigor l'endemà de la seua publicació en el *Diari Oficial de la Comunitat Valenciana*. Si bé els seus efectes acadèmics seran els referits en el calendari d'aplicació de la Llei Orgànica d'Educació, regulat pel Reial Decret 806/2006, de 30 de juny.

València, 21 de setembre de 2007

El president de la Generalitat,
FRANCISCO CAMPS ORTIZ

El conseller d'Educació,
ALEJANDRO FONT DE MORA TURÓN

ANNEX I

a) Descripció dels continguts de les assignatures obligatòries corresponents a les ensenyances professionals de música que es regulen en el present decret.

ACOMPANYAMENT

Introducció.

El sentit i el valor educatiu d'esta disciplina deriva de la conveniència de globalitzar els diversos components que la integren (lectura a vista, transposició, realització de xifrats, etc.), per ser comuns tots ells a la funció d'«acompanyar», sense oblidar per això l'experiència que aporta cada un dels dits components per si mateix. Ambdós aspectes, el funcional i el formatiu, són indissociables i complementaris.

5. El centro receptor abrirá el correspondiente expediente académico del alumno al que incorporará los datos correspondientes.

Cuarta. Especialidades no desarrolladas

Las especialidades que se relacionan en el artículo 6 y que no han sido previstas en los anexos a este decreto, se desarrollarán en el momento en que sean autorizadas por la administración educativa correspondiente.

La prueba específica de acceso a estas especialidades, no prevista en los anexos, tendrá la estructura que la administración educativa determine.

DISPOSICIÓN DEROGATORIA

Única

1. Queda derogado el Decreto 151/1993, de 17 de agosto, del Consell, por el que se establece el currículo oficial de los grados elemental y medio de música y se regula el acceso a dichos grados, el Decreto 72/1996, de 2 de abril; el Decreto 216/1997, de 30 de julio; el Decreto 90/2006, que modifican, todos ellos, el Decreto 151/1993, de 17 de agosto, por el que se establece el currículo oficial de los grados elemental y medio de música y se regula el acceso a dichos grados, sin perjuicio de su aplicación transitoria en función de la nueva ordenación del sistema educativo establecido por el Real Decreto 806/2006, de 30 de junio del calendario de aplicación de la LOE. Asimismo queda derogada la Orden de 25 de septiembre de 2003, de la conselleria de Cultura, Educación y Deporte, por la que se establece el procedimiento para la obtención directa del título Profesional de Música.

2. Quedan derogadas todas las disposiciones de igual o inferior rango que se opongan al presente Decreto.

DISPOSICIONES FINALES

Primera

Se autoriza a la conselleria competente en materia de educación a dictar las disposiciones necesarias para la aplicación y el desarrollo de este decreto.

Segunda

El presente Decreto entrará en vigor el día siguiente al de su publicación en el *Diari Oficial de la Comunitat Valenciana*, si bien sus efectos académicos serán los referidos en el calendario de aplicación de la Ley Orgánica de Educación, regulado por el Real Decreto 806/2006, de 30 de junio.

Valencia, 21 de septiembre de 2007

El president de la Generalitat,
FRANCISCO CAMPS ORTIZ

El conseller de Educación,
ALEJANDRO FONT DE MORA TURÓN

ANEXO I

a) Descripción de los contenidos de las asignaturas obligatorias correspondientes a las enseñanzas profesionales de música que se regulan en el presente decreto.

ACOMPAÑAMIENTO

Introducción

El sentido y el valor educativo de esta disciplina deriva de la conveniencia de globalizar los diversos componentes que la integran (lectura a vista, transposición, realización de cifrados, etc), por ser comunes todos ellos a la función de «acompañar», sin olvidar por ello la experiencia que aporta cada uno de dichos componentes por sí mismo. Ambos aspectos, el funcional y el formativo, son indissociables y complementarios.

Els continguts bàsics d'esta disciplina s'articulen entorn de tres eixos principals: desenrotllar la destresa i la musicalitat en la tècnica de l'execució; desenrotllar, així mateix, els mecanismes reflexos que la determinen; i potenciar la comprensió dels coneixements harmònics prèviament adquirits, junt amb la capacitat creativa, per a aplicar-los en situacions disparees.

S'inclouen, en els blocs de continguts, els següents camps de coneixement:

- Pràctica de la lectura a vista com a procediment imprescindible per a desenrotllar automatismes que permeten a l'instrumentista la realització instantània del text musical, assimilant al propi temps i de forma immediata les seues característiques quant a l'època i estil a què pertanga. Per tant, no es tracta només d'incrementar la capacitat d'automatisme i velocitat en la lectura del text, sinó de comprendre el sentit dels seus elements essencials i interpretar-los en l'instrument a mesura que es llig l'obra. Per això, la lectura a vista està estretament relacionada amb l'anàlisi, la qual, al seu torn, depèn de tota una sèrie de coneixements teoricopràctics prèviament adquirits.

- Destresa en la transposició com un mecanisme que permet adequar la tonalitat a la tessitura del solista -fonamentalment en la música vocal -, facilita la lectura de partitures d'orquestra i, a més del seu valor funcional, posseeix un alt valor formatiu, que procedix, d'una banda, del domini dels procediments tradicionals (canvi de claus i armadura, càlcul del nombre de diferències), i, d'altra, de l'enfocament sintètic que aporta la lectura harmònica, gràcies a tot això, l'estructura interna d'un fragment musical pot ser interpretada en qualsevol tonalitat.

- Realització de diferents xifrats, com a pràctica d'acompanyament a una melodia. Dita pràctica permet relacionar de forma immediata els coneixements harmònics amb la seua aplicació instrumental i, per exigir un cert grau de creativitat, suposa un primer contacte amb la improvisació pròpiament dita, l'estudi de la qual en profunditat podrà abordar-se dins del grau superior.

En la pràctica del baix xifrat es coneixerà i exercitarà la realització del baix continu característic del període barroc. Donat el seu indiscutible valor formatiu per a qualsevol acompanyant, la seua pràctica és obligatòria per a tots els instrumentistes de tecla. La realització del baix xifrat tradicionalment confiada al clavecí, orgue, etc., encara que no al piano, determina que esta matèria, a l'aplicar-se específicament al dit instrument ha d'enfocar-se cap a usos habituals d'este. L'hàbit de l'acompanyament pianístic, basat en la realització d'un xifrat, està plenament vigent en la música de jazz i en la denominada música «lleugera», exercici usual en els nostres temps, com ho va ser en el baix continu en l'època barroca.

Els continguts d'Acompanyament en les Ensenyances Professionals de Música han sigut establits no sols pel seu valor de preparació per a coneixements que puguin adquirir-se en trams posteriors, dins d'una elecció pròpia d'especialització professional, sinó també pel valor intrínsec que representen en la formació dels instrumentistes de tecla. Per esta última raó romanen dins del marc de coneixements considerats indispensables per a satisfer les necessitats habituals dels instruments apuntats.

Objectius específics

L'ensenyança de l'Acompanyament tindrà com a objectiu contribuir a desenrotllar en els alumnes les capacitats següents:

1. Reconèixer l'estructura harmònica i el fraseig d'una obra o fragment segons es toca a primera vista o després d'una lectura ràpida sense instrument, per a possibilitar, si és el cas, la simplificació en els passatges de gran dificultat, si els haguera, sense pèrdua del seu valor intrínsec.

2. Conèixer la disposició formal d'obres de factura clara, analitzant les seues seccions, punts de tensió, etc., per a determinar els aspectes essencials i possibilitar la seua lectura a primera vista.

3. Improvisar l'acompanyament a una melodia a partir, o no, d'un baix xifrat o guió.

Los contenidos básicos de esta disciplina se articulan en torno a tres ejes principales: desarrollar la destreza y la musicalidad en la técnica de la ejecución; desarrollar, asimismo, los mecanismos reflejos que la determinan; y potenciar la comprensión de los conocimientos armónicos previamente adquiridos, junto con la capacidad creativa, para aplicarlos en situaciones dispares.

Se incluyen, en los bloques de contenidos, los siguientes campos de conocimiento:

- Práctica de la repentización como procedimiento imprescindible para desarrollar automatismos que permitan al instrumentista la realización instantánea del texto musical, asimilando al propio tiempo y de forma inmediata sus características en cuanto a la época y estilo a que pertenezca. Por tanto, no se trata solamente de incrementar la capacidad de automatismo y velocidad en la lectura del texto, sino de comprender el sentido de sus elementos esenciales e interpretarlos en el instrumento a medida que se lee la obra. Por ello, la repentización está estrechamente relacionada con el análisis, el cual, a su vez, depende de toda una serie de conocimientos teórico- prácticos previamente adquiridos.

- Destreza en la transposición como un mecanismo que permite adecuar la tonalidad a la tesitura del solista -fundamentalmente en la música vocal -, facilita la lectura de partituras de orquesta y, además de su valor funcional, posee un alto valor formativo, que procede, por una parte, del dominio de los procedimientos tradicionales (cambio de claves y armadura, cálculo del número de diferencias), y, por otra, del enfoque sintético que aporta la lectura armónica, gracias a todo lo cual, la estructura interna de un fragmento musical puede ser interpretada en cualquier tonalidad.

- Realización de diferentes cifrados, como práctica de acompañamiento a una melodía. Dicha práctica permite relacionar de forma inmediata los conocimientos armónicos con su aplicación instrumental y, por exigir un cierto grado de creatividad, supone un primer contacto con la improvisación propiamente dicha, cuyo estudio en profundidad podrá abordarse dentro del grado superior.

En la práctica del bajo cifrado se conocerá y ejercitará la realización del bajo continuo característico del período barroco. Dado su indiscutible valor formativo para cualquier acompañante, su práctica es obligatoria para todos los instrumentistas de tecla. La realización del bajo cifrado tradicionalmente confiada al clave, órgano, etc., aunque no al piano, determina que esta materia, al aplicarse específicamente a dicho instrumento debe enfocarse hacia usos habituales del mismo. El hábito del acompañamiento pianístico, basado en la realización de un cifrado, está plenamente vigente en la música de jazz y en la denominada música «ligera», ejercicio usual en nuestros tiempos, como lo fue en el bajo continuo en la época barroca.

Los contenidos de Acompañamiento en las Enseñanzas Profesionales de Música han sido establecidos no sólo por su valor de preparación para conocimientos que puedan adquirirse en tramos posteriores, dentro de una elección propia de especialización profesional, sino también por el valor intrínseco que representan en la formación de los instrumentistas de tecla. Por esta última razón permanecen dentro del marco de conocimientos considerados indispensables para satisfacer las necesidades habituales de los instrumentos apuntados.

Objetivos específicos

La enseñanza del Acompañamiento tendrá como objetivo contribuir a desarrollar en los alumnos las capacidades siguientes:

1. Reconocer la estructura armónica y el fraseo de una obra o fragmento según se toca a primera vista o después de una lectura rápida sin instrumento, para posibilitar, en su caso, la simplificación en los pasajes de gran dificultad, si los hubiere, sin pérdida de su valor intrínseco.

2. Conocer la disposición formal de obras de factura clara, analizando sus secciones puntos de tensión, etc., para determinar sus aspectos esenciales y posibilitar su lectura a primera vista.

3. Improvisar el acompañamiento a una melodía a partir, o no, de un bajo cifrado o guió.

Continguts

Repetició. La lectura a vista i la seua aplicació pràctica. Introducció a la lectura harmònica. Anàlisi harmònicoritmico-melòdica aplicada a la lectura a vista. Lectura a vista de partitures de diferents estils i èpoques. Lectura a vista amb caràcter d'acompanyant o no.

Transposició. El transport en la música actual. El transport com a desenrotllament formatiu de capacitats i reflexos. Transport harmònic i la seua aplicació a instruments polifònics. Tècnica i mecànica tradicional del transport. Claus, armadures, diferències... i la seua utilitat pràctica.

Baix xifrat. Realització en el teclat de xifrats tradicionals. Realització pràctica d'estructures harmòniques que formen frases simètriques amb desenrotllament d'una o diverses fórmules rítmiques d'acompanyament que utilitzen harmonia compacta o dissolta. Aplicar immediatament xifrats escrits o mentals a melodies folklòriques i possibilitar acompanyaments pianístics. Introducció al xifrat americà característic en la música de jazz. Utilització i significat dels xifrats bàsics més habituals en la música «lleugera». Realització al piano de l'acompanyament de melodies de jazz i de música «lleugera» que porten adherides el xifrat usual, com així mateix de les improvisacions que solen seguir a la seua exposició.

Criteris d'avaluació

1. Lectura a vista d'una partitura o de fragments pertanyents a partitures de distintes èpoques i estils acompanyant un solista, o participant dins d'un grup d'instruments, com succeeix en la música de cambra. Es tracta de valorar el grau de desenrotllament dels reflexos i la resta de qualitats que són estimulades a través de la lectura improvisada col·laborant amb un solista o formant part d'un grup d'instrumentistes.

2. Transposició, improvisada, a qualsevol distància intervàlica, de l'acompanyament d'una obra, preferentment vocal. Per mitjà d'este criteri d'avaluació es tracta de valorar el domini de les set claus i de totes les armadures i enharmonies possibles.

3. Realització del baix continu d'una obra pertanyent a l'època barroca o d'un dels seus moviments. Amb este criteri es pretén avaluar l'habilitat de l'alumne per a realitzar en el teclat una part acompanyant a una línia melòdica o una espècie de subratllat que posa en evidència les harmonies que es produeixen en l'entretejido polifònic de l'orquestra, sempre sobre un baix donat pel compositor i que s'inclou obligatòriament en la realització.

4. Realització pràctica de dos estructures harmòniques, una imposada i una altra de lliure invenció, que formen una frase simètrica, desenrotllant una o diverses fórmules rítmiques d'acompanyament que utilitzen harmonia compacta o dissolta. A través d'este criteri d'avaluació es pretén valorar el grau de recursos preliminars adquirits per l'alumne per a poder abordar amb èxit l'acompanyament d'una melodia pròpiament dita.

5. Realització de l'acompanyament d'una melodia de jazz o de música «lleugera» i d'una improvisació o variació sobre esta, en què només apareix la melodia i el xifrat americà, executant-se dos versions: en la primera s'inclourà el baix improvisat en l'acompanyament; i en la segona versió la part del baix serà executada per un contrabaix (en pizzicato) preferentment. Amb este criteri es tracta de valorar el grau d'adaptació de l'alumne a la pràctica habitual en este acompanyament.

6. Acompanyament d'una melodia folklòrica desprovista de guió harmònic. Amb este criteri es pretén que l'alumne realitze l'acompanyament sobre el seu propi pensament harmònic, valorant el seu grau d'imaginació en este aspecte bàsic.

Realitzar en els exercicis dels apartats 5 i 6 introduccions la construcció dels quals es base en elements extrets preferentment de la línia melòdica que es va a acompanyar. Es tracta d'avaluar en l'alumne la capacitat per a desenrotllar elements temàtics.

Contenidos

Repetición. La lectura a vista y su aplicación práctica. Introducción a la lectura armónica. Análisis armónico- rítmico- melódico aplicado a la repetición. Repetición de partituras de diferentes estilos y épocas. Repetición con carácter de acompañante o no.

Transposición. El transporte en la música actual. El transporte como desarrollo formativo de capacidades y reflejos. Transporte armónico y su aplicación a instrumentos polifónicos. Técnica y mecánica tradicional del transporte. Claves, armaduras, diferencias... y su utilidad práctica.

Bajo cifrado. Realización en el teclado de cifrados tradicionales. Realización práctica de estructuras armónicas que formen frases simétricas con desarrollo de una o varias fórmulas rítmicas de acompañamiento que utilicen armonía compacta o disuelta. Aplicar de inmediato cifrados escritos o mentales a melodías folklóricas y posibilitar acompañamientos pianísticos. Introducción al cifrado americano característico en la música de jazz. Utilización y significado de los cifrados básicos más habituales en la música «ligera». Realización al piano del acompañamiento de melodías de jazz y de música «ligera» que llevan adheridas el cifrado usual, como asimismo de las improvisaciones que suelen seguir a la exposición de las mismas.

Criterios de evaluación

1. Repetición de una partitura o de fragmentos pertenecientes a partituras de distintas épocas y estilos acompañando a un solista, o participando dentro de un grupo de instrumentos, como sucede en la música de cámara. Se trata de valorar el grado de desarrollo de los reflejos y demás cualidades que son estimuladas a través de la lectura improvisada colaborando con un solista o formando parte de un grupo de instrumentistas.

2. Transposición, repetizada, a cualquier distancia interválica, del acompañamiento de una obra, preferentemente vocal. Mediante este criterio de evaluación se trata de valorar el dominio de las siete claves y de todas las armaduras y enarmonías posibles.

3. Realización del bajo continuo de una obra perteneciente a la época barroca o de uno de sus movimientos. Con este criterio se pretende evaluar la habilidad del alumno para realizar en el teclado una parte acompañante a una línea melódica o una especie de subrayado que pone en evidencia las armonías que se producen en el entretejido polifónico de la orquesta, siempre sobre un bajo dado por el compositor y que se incluye obligatoriamente en la realización.

4. Realización práctica de dos estructuras armónicas, una impuesta y otra de libre invención, que formen una frase simétrica, desarrollando una o varias fórmulas rítmicas de acompañamiento que utilicen armonía compacta o disuelta. A través de este criterio de evaluación se pretende valorar el grado de recursos preliminares adquiridos por el alumno para poder abordar con éxito el acompañamiento de una melodia propiamente dicha.

5. Realización del acompañamiento de una melodía de jazz o de música «ligera» y de una improvisación o variación sobre la misma, en la que solo aparece la melodía y el cifrado americano, ejecutándose dos versiones: en la primera se incluirá el bajo improvisado en el acompañamiento; y en la segunda versión la parte del bajo será ejecutada por un contrabajo (en pizzicato) preferentemente. Con este criterio se trata de valorar el grado de adaptación del alumno a la práctica habitual en este acompañamiento.

6. Acompañamiento de una melodía folklórica desprovista de guió armónico. Con este criterio se pretende que el alumno realice el acompañamiento sobre su propio pensamiento armónico, valorando su grado de imaginación en este aspecto básico.

7. Realizar en los ejercicios de los apartados 5 y 6 introducciones cuya construcción se base en elementos extraídos preferentemente de la línea melódica que se va a acompañar. Se trata de evaluar en el alumno la capacidad para desarrollar elementos temáticos.

ANÀLISI

Introducció

El nivell tècnic i interpretatiu de l'alumne en els cursos quint i sext, li permet treballar un repertori d'obres, les dimensions formals, la complexitat harmònica, polifònica, d'elaboració temàtica, varietat estilística i estètica de les quals, fan necessari aprofundir en el coneixement dels principals elements i procediments del llenguatge musical i la seua relació amb les distintes tècniques compositives, a fi d'avançar cada vegada més en una comprensió de les dites obres que possibilita la seua interpretació adequada. Este avanç pot realitzar-se a través de l'anàlisi, sense que siga imprescindible desenvolupar la destresa en les distintes tècniques d'escriptura. Si l'alumne vol enfocar la seua formació cap a alguna branca teòrica en el grau superior, esta assignatura li aportarà el coneixement dels elements bàsics per a poder afrontar sistemes analítics complexos, o les bases teòriques fonamentals en el cas dels futurs compositors.

L'assignatura d'anàlisi està pensada com a continuació lògica de l'assignatura d'harmonia. Gràcies a esta, l'alumne ja ha rebut informació bàsica sobre els elements morfològics i sintàctics del sistema tonal. En la que ens ocupa ara, s'estudiaran elements sintàctics de major complexitat, els principals elements i procediments compositius, sense limitar-se a l'àmbit tonal, a més d'aportar una altra sèrie de factors de tipus històric, indissociables del fet musical com a fenomen cultural.

Objectius

L'ensenyança de l'anàlisi en el grau mitjà tindrà com a objectiu contribuir a desenvolupar en els alumnes les capacitats següents:

1. Conèixer els principals elements i procediments compositius de les distintes èpoques i autors, des del cant gregorià fins a l'actualitat, aprofundint en el període tonal bimodal.
2. Avançar en la comprensió de les obres per mitjà de les anàlisis dels seus elements constitutius parcials, per a poder relacionar-los amb el tot.
3. Comprendre la interrelació dels procediments compositius de les distintes èpoques, amb les estructures formals que d'ells es deriven.
4. Aprofundir en l'anàlisi de les obres per mitjà de l'audició.
5. Reproduir els elements i procediments bàsics d'obres de distintes èpoques per mitjà de l'ús d'instruments polifònics.

Continguts

Estudi a través de l'anàlisi dels diversos components del llenguatge musical (forma, melodia, ritme, transformació temàtica, enllaços harmònics, modulació, contrapunt, processos de tensió i relaxació, cadències, etc.), a partir d'obres de diferents èpoques i autors, des del cant gregorià fins a l'actualitat (incloent referències a la música no occidental). Pràctica auditiva i instrumental dels elements i procediments apresos que conduïsquen a la seua interiorització.

Criteris d'avaluació

1. Identificar per mitjà de l'anàlisi d'obres els elements morfològics i sintàctics de menor a major complexitat. Amb este criteri es pretén valorar el coneixement de l'alumne dels diversos components del llenguatge musical.
2. Identificar auditivament els elements i procediments que configuren la forma, de menor a major complexitat. Per mitjà d'este criteri es pretén avaluar el progrés en la capacitat auditiva de l'alumne i en la interiorització dels elements i procediments apresos.

HARMONIA

Introducció

El llenguatge musical occidental inclou una multiplicitat d'elements que, encara que distints en l'aspecte conceptual i, per tant, divisibles analíticament, percebem en forma unitària en un context musi-

ANÁLISIS

Introducción

El nivel técnico e interpretativo del alumno en los cursos quinto y sexto, le permite trabajar un repertorio de obras cuyas dimensiones formales, complejidad armónica, polifónica, de elaboración temática, variedad estilística y estética, hacen necesario profundizar en el conocimiento de los principales elementos y procedimientos del lenguaje musical y su relación con las distintas técnicas compositivas, con el fin de avanzar cada vez más en una comprensión de dichas obras que posibilite su interpretación adecuada. Este avance puede realizarse a través del análisis, sin que sea imprescindible desarrollar la destreza en las distintas técnicas de escritura. Si el alumno quiere enfocar su formación hacia alguna rama teórica en el grado superior, esta asignatura le aportará el conocimiento de los elementos básicos para poder afrontar sistemas analíticos complejos, o las bases teóricas fundamentales en el caso de los futuros compositores.

La asignatura de análisis está pensada como continuación lógica de la asignatura de armonía. Gracias a esta, el alumno ya ha recibido información básica sobre los elementos morfológicos y sintácticos del sistema tonal. En la que nos ocupa ahora, se estudiarán elementos sintácticos de mayor complejidad, los principales elementos y procedimientos compositivos, sin limitarse al ámbito tonal, además de aportar otra serie de factores de tipo histórico, indisolubles del hecho musical como fenómeno cultural.

Objetivos

La enseñanza del análisis en el grado medio tendrá como objetivo contribuir a desarrollar en los alumnos las capacidades siguientes:

1. Conocer los principales elementos y procedimientos compositivos de las distintas épocas y autores, desde el canto gregoriano hasta la actualidad, profundizando en el período tonal bimodal.
2. Avanzar en la comprensión de las obras mediante el análisis de sus elementos constitutivos parciales, para poder relacionarlos con el todo.
3. Comprender la interrelación de los procedimientos compositivos de las distintas épocas, con las estructuras formales que de ellos se derivan.
4. Profundizar en el análisis de las obras mediante la audición.
5. Reproducir los elementos y procedimientos básicos de obras de distintas épocas mediante el uso de instrumentos polifónicos.

Contenidos

Estudio a través del análisis de los diversos componentes del lenguaje musical (forma, melodía, ritmo, transformación temática, enlaces armónicos, modulación, contrapunto, procesos de tensión y relajación, cadencias, etc.), a partir de obras de diferentes épocas y autores, desde el canto gregoriano hasta la actualidad (incluyendo referencias a la música no occidental). Práctica auditiva e instrumental de los elementos y procedimientos aprendidos que conduzcan a su interiorización.

Criterios de evaluación

1. Identificar mediante el análisis de obras los elementos morfológicos y sintácticos de menor a mayor complejidad. Con este criterio se pretende valorar el conocimiento del alumno de los diversos componentes del lenguaje musical.
2. Identificar auditivamente los elementos y procedimientos que configuran la forma, de menor a mayor complejidad. Mediante este criterio se pretende evaluar el progreso en la capacidad auditiva del alumno y en la interiorización de los elementos y procedimientos aprendidos.

ARMONIA.

Introducción

El lenguaje musical occidental incluye una multiplicitad de elementos que, aunque distintos en lo conceptual y, por tanto, divisibles analíticamente, percibimos en forma unitaria en un contexto musi-

cal. L'Harmonia s'ocupa d'una banda, i dins d'una consideració morfològica, del que es produïx en un mateix instant temporal; d'un altre, dins d'allò sintàctic, de la seua relació amb el que antecedeix i amb el que li segueix: la seua funció en el context que forma part.

El sistema tonal, que pot ser qualificat com una de les majors i més prolífiques invencions del gènere humà, pot arribar a ser, per les conseqüències derivades de la simplificació que suposa, un fort condicionament per a l'audició pura de música no composta d'acord amb els seus postulats i la seua mecànica. El coneixement de les seues peculiaritats és, en mans de qui coneix a fons totes les qüestions relatives a la seua formació i dissolució, una poderosa ferramenta per a desenrotllar un escoltament intel·ligent i conscient que permeta valorar, en la seua justa mesura, tant la música composta segons els seus principis, com la que no s'ajusta a ells. Correspon a l'ensenyança de l'Harmonia subministrar el coneixement profund del dit sistema, així com la mecànica del funcionament dels elements que el componen.

Per ser l'Harmonia la continuació del Llenguatge Musical, és lògic que els seus aspectes teòrics més bàsics estiguen ja inclosos en els estudis d'esta matèria didàctica. D'altra banda, la pràctica de l'entonació i el repertori de l'instrument estudiat, així com l'assistència de l'alumne i de l'alumna a les activitats musicals pròpies del seu entorn social, l'hauran posat, sens dubte, en contacte amb una pràctica i un repertori basats en el predomini quasi absolut de músiques compostes d'acord amb el sistema tonal, prioritari en la seua educació i en la seua formació durant esta etapa dels estudis musicals.

Partint d'eixe supòsit, l'ensenyança de l'Harmonia haurà d'anar pas a pas descobrint a l'alumnat el que ja sap sense saber que ho sap; actuarà de forma semblant al de la Gramàtica de la pròpia llengua: no ensenyant a parlar sinó a comprendre com es parla.

En les ensenyances professionals de música l'ensenyança de l'Harmonia estarà centrada, bàsicament, en l'estudi del dit sistema tonal, però sempre considerat davall un doble prisma sincronicodiacrònic: d'una banda, considerant que el sistema tonal posseïx unes estructures tancades en si mateixes, que precisament són estudiabls i analitzables per la permanència que comporta el que les dites estructures estiguen estretament connectades a un estil perfectament definit; d'altra banda, no s'ha de perdre de vista en l'estudi de l'Harmonia que cada estil ocupa el seu lloc en l'esdevenir diacrònic del llenguatge musical d'Occident, i que en els seus elements morfològics i la seua sintaxi estan presents elements i procediments del seu propi passat i, en forma latent, les conseqüències de la seua pròpia evolució.

D'altra banda, el coneixement detallat i profund del sistema tonal anirà permetent, en forma progressiva, ampliar la comprensió de determinades ensenyances, com la Història de la Música, amb les que l'Harmonia haurà d'agermanar-se, a fi de buscar la desitjable complementarietat quant a l'adquisició de coneixements.

Els continguts de l'assignatura responen a una ordenació lògica i progressiva dels elements i procediments posats en joc en el sistema tonal. En els conceptes corresponents a cada un dels elements estudiats, no sols haurà de prestar-se atenció a l'aspecte mecànic del seu ús (criteri sincrònic), sinó que serà necessària una valoració diacrònica en què es donen cita consideracions històriques i estilístiques. Esta valoració es durà a terme fonamentalment per mitjà de l'anàlisi, la qual serà matèria importantíssima a treballar durant este període d'estudis.

Respecte als procediments, ha de tindre's en compte que l'alumne i l'alumna aprenen al llarg d'estos estudis el concernent als aspectes morfològic i sintàctic de l'Harmonia tonal. A fi de facilitar el seu aprenentatge i avaluar l'aprofitament per part de l'alumnat, es desentrollen una sèrie de criteris que orienten la disciplina des d'un tractament essencialment vertical, quasi homofònic, de la realització de l'Harmonia -a fi que els elements i procediments morfològics i sintàctics que constitueixen la seua doble dimensió siguen compresos en la seua formulació més esquemàtica-, fins a l'ocupació de tècniques d'escriptura més relacionades amb la realitat musical.

A més, haurà de fomentar-se ja, des del començament de l'estudi d'esta matèria, la pròpia capacitat creativa dels alumnes i de les alumnes, i no sols pel que fa a la composició íntegra d'exercicis dins dels

cal. La Armonia se ocupa por un lado, y dentro de una consideración morfológica, de lo que se produce en un mismo instante temporal; por otro, dentro de lo sintáctico, de su relación con lo que antecede y con lo que le sigue: su función en el contexto de que forma parte.

El sistema tonal, que puede ser calificado como una de las mayores y más prolíficas invenciones del género humano, puede llegar a ser, por las consecuencias derivadas de la simplificación que supone, un fuerte condicionamiento para la audición pura de música no compuestas con arreglo a sus postulados y a su mecánica. El conocimiento de sus peculiaridades es, en manos de quien conoce a fondo todas las cuestiones relativas a su formación y disolución, una poderosa herramienta para desarrollar una escucha inteligente y consciente que permita valorar, en su justa medida, tanto la música compuesta según sus principios, como la que no se ajusta a ellos. Corresponde a la enseñanza de la Armonía el suministrar el conocimiento profundo de dicho sistema, así como la mecánica del funcionamiento de los elementos que lo componen.

Por ser la Armonía la continuación del Lenguaje Musical, es lógico que sus aspectos teóricos más básicos estén ya incluidos en los estudios de esta materia didáctica. Por otra parte, la práctica de la entonación y el repertorio del instrumento estudiado, así como la asistencia del alumno y de la alumna a las actividades musicales propias de su entorno social, la habrán puesto, sin duda, en contacto con una práctica y un repertorio basados en el predominio casi absoluto de músicas compuestas con arreglo al sistema tonal, prioritario en su educación y en su formación durante esta etapa de los estudios musicales.

Partiendo de ese supuesto, la enseñanza de la Armonía habrá de ir paso a paso descubriendo al alumnado lo que ya sabe sin saber que lo sabe; actuará de forma similar al de la Gramática de la propia lengua: no enseñando a hablar sino a comprender cómo se habla.

En las enseñanzas profesionales de música la enseñanza de la Armonía estará centrada, básicamente, en el estudio de dicho sistema tonal, pero siempre considerado bajo un doble prisma sincrónico-diacrónico: por un lado, considerando que el sistema tonal posee unas estructuras cerradas en sí mismas, que precisamente son estudiabls y analizables por la permanencia que conlleva el que dichas estructuras estén estrechamente conectadas a un estilo perfectamente definido; por otro lado, no se debe perder de vista en el estudio de la Armonía que cada estilo ocupa su lugar en el devenir diacrónico del lenguaje musical de Occidente, y que en sus elementos morfológicos y su sintaxis están presentes elementos y procedimientos de su propio pasado y, en forma latente, las consecuencias de su propia evolución.

Por otra parte, el conocimiento detallado y profundo del sistema tonal irá permitiendo, en forma progresiva, ampliar la comprensión de determinadas enseñanzas, como la Historia de la Música, con las que la Armonía habrá de hermanarse, con el fin de buscar la deseable complementariedad en cuanto a la adquisición de conocimientos.

Los contenidos de la asignatura responden a una ordenación lógica y progresiva de los elementos y procedimientos puestos en juego en el sistema tonal. En los conceptos correspondientes a cada uno de los elementos estudiados, no sólo deberá prestarse atención al aspecto mecánico de su empleo (criterio sincrónico), sino que será necesaria una valoración diacrónica en la que se den cita consideraciones históricas y estilísticas. Esta valoración se llevará a cabo fundamentalmente por medio del análisis, el cual será materia importantísima a trabajar durante este período de estudios.

Con respecto a los procedimientos, debe tenerse en cuenta que el alumno y la alumna aprenden a lo largo de estos estudios lo concerniente a los aspectos morfológico y sintáctico de la Armonía Tonal. Con el fin de facilitar su aprendizaje y evaluar el aprovechamiento por parte del alumnado, se desarrollan una serie de criterios que orientan la disciplina desde un tratamiento esencialmente vertical, casi homofónico, de la realización de la Armonía -con el fin de que los elementos y procedimientos morfológicos y sintácticos que constituyen su doble dimensión sean comprendidos en su formulación más esquemática-, hasta el empleo de técnicas de escritura más relacionadas con la realidad musical.

Además, habrá de fomentarse ya desde el comienzo del estudio de esta materia la propia capacidad creativa de los alumnos y de las alumnas, y no sólo en lo concerniente a la composición íntegra de ejercicios

supòsits estilístics estudiats, sinó fins i tot pel que fa a xicotetes peces lliures, vocals o instrumentals, a través de les quals desentrollen la seua espontaneïtat creativa i aprenga gradualment a resoldre els diversos problemes (referents tant a l'Harmonia com a la forma, la textura, els contrastos de qualsevol tipus, etc.) que el fet musical va generant en el seu creixement.

Objectius

Les ensenyances d'harmonia de les ensenyances professionals de música tindran com a objectius contribuir a desenrotllar en l'alumnat les capacitats següents:

- a) Conèixer els elements bàsics de l'harmonia tonal i les seues característiques, funcions i transformacions en els distints contextos històrics.
- b) Utilitzar en treballs escrits els elements i procediments bàsics de l'harmonia tonal
- c) Desenrotllar l'oïda interna tant en l'anàlisi com en la realització d'exercicis escrits.
- d) Identificar a través de l'audició els acords i procediments més comuns de l'harmonia tonal.
- e) Identificar a través de l'anàlisi d'obres, els acords, els procediments més comuns de l'harmonia tonal i les transformacions temàtiques.
- f) Comprendre la interrelació dels processos harmònics amb la forma musical.
- g) Aprendre a valorar la qualitat de la música.

Continguts

L'acord. Consonància i dissonància. Estat fonamental i inversions dels acords triades i de sèptima sobre tots els graus de l'escala i dels acords de novena dominant. Enllaç d'acords. Tonalitat i funcions tonals. Elements i procediments d'origen modal presents en el sistema tonal. El ritme harmònic. Cadències perfecta, imperfecta, plagal, trencada. Processos cadencials. Modulació: diatònica i cromàtica, per canvi de funció tonal, canvis de to i mode, etc. Flexions intratonals. Progressions unitonals i modulants. Sèries de sextes i de sèptimes. Utilització dels elements i procediments anteriors en la realització de treballs escrits. Pràctica auditiva i instrumental que conduïska a la interiorització dels elements i procediments apresos. Anàlisi d'obres per a relacionar els dits elements i procediments, així com les transformacions temàtiques dels materials utilitzats amb el seu context estilístic i la forma musical.

Criteris d'avaluació

1. Realitzar exercicis a partir d'un baix xifrat donat.

Amb este criteri d'avaluació es tracta de comprovar el domini de l'alumnat pel que fa a la mecànica d'encadenament d'acords i la seua aplicació a una realització cuidada i interessant des del punt de vista musical.

2. Realitzar exercicis d'harmonització a partir de tiples donats.

Amb este criteri s'avaluarà la capacitat per a emprar amb un sentit sintàctic els diferents acords i procediments harmònics per mitjà d'una realització cuidada i interessant, amb especial atenció a la veu del baix.

3. Realitzar exercicis d'harmonització a partir de baixos sense xifrar donats.

Este criteri permet avaluar la capacitat de l'alumnat per a emprar amb un sentit sintàctic els diferents acords i procediments harmònics, així com la seua habilitat per a la consecució d'una realització correcta i interessant des del punt de vista musical, amb especial atenció a la veu de soprano.

4. Compondre exercicis breus a partir d'un esquema harmònic donat o propi.

Este criteri d'avaluació permetrà valorar la capacitat de l'alumnat per a crear en la seua integritat xicotetes peces musicals a partir de les indicacions harmòniques esquemàtiques o dels procediments que se li proposen, així com la seua habilitat per a aconseguir una realització lògica, cuidada i interessant, amb especial atenció a les veus extremes.

dentro de los supuestos estilísticos estudiados, sino incluso en lo referente a pequeñas piezas libres, vocales o instrumentales, a través de las cuales desarrollen su espontaneidad creativa y aprenda gradualmente a resolver los diversos problemas (referentes tanto a la Armonía como a la forma, la textura, los contrastes de todo tipo, etc.) que el hecho musical va generando en su crecimiento.

Objetivos

Las enseñanzas de armonía de las enseñanzas profesionales de música tendrán como objetivos contribuir a desarrollar en el alumnado las capacidades siguientes:

- a) Conocer los elementos básicos de la armonía tonal y sus características, funciones y transformaciones en los distintos contextos históricos.
- b) Utilizar en trabajos escritos los elementos y procedimientos básicos de la armonía tonal
- c) Desarrollar el oído interno tanto en el análisis como en la realización de ejercicios escritos.
- d) Identificar a través de la audición los acordes y procedimientos más comunes de la armonía tonal.
- e) Identificar a través del análisis de obras los acordes, los procedimientos más comunes de la armonía tonal y las transformaciones temáticas.
- f) Comprender la interrelación de los procesos armónicos con la forma musical.
- g) Aprender a valorar la calidad de la música.

Contenidos

El acorde. Consonancia y disonancia. Estado fundamental e inversiones de los acordes triadas y de séptima sobre todos los grados de la escala y de los acordes de novena dominante. Enlace de acordes. Tonalidad y funciones tonales. Elementos y procedimientos de origen modal presentes en el Sistema Tonal. El ritmo armónico. Cadencias Perfecta, Imperfecta, Plagal, Rota. Procesos cadenciales. Modulación: Diatónica y cromática, por cambio de función tonal, cambios de tono y modo, etc. Flexiones introtonales. Progresiones unitonales y modulantes. Series de sextas y de séptimas. Utilización de los elementos y procedimientos anteriores en la realización de trabajos escritos. Práctica auditiva e instrumental que conduzca a la interiorización de los elementos y procedimientos aprendidos. Análisis de obras para relacionar dichos elementos y procedimientos, así como las transformaciones temáticas de los materiales utilizados con su contexto estilístico y la forma musical.

Criterios de evaluación

1. Realizar ejercicios a partir de un bajo cifrado dado.

Con este criterio de evaluación se trata de comprobar el dominio del alumnado en lo referente a la mecánica de encadenamiento de acordes y su aplicación a una realización cuidada e interesante desde el punto de vista musical.

2. Realizar ejercicios de armonización a partir de tiples dados.

Con este criterio se evaluará la capacidad para emplear con un sentido sintáctico los diferentes acordes y procedimientos armónicos por medio de una realización cuidada e interesante, con especial atención a la voz del bajo.

3. Realizar ejercicios de armonización a partir de bajos sin cifrar dados.

Este criterio permite evaluar la capacidad del alumnado para emplear con un sentido sintáctico los diferentes acordes y procedimientos armónicos, así como su habilidad para la consecución de una realización correcta e interesante desde el punto de vista musical, con especial atención a la voz de soprano.

4. Componer ejercicios breves a partir de un esquema armónico dado o propio.

Este criterio de evaluación permitirá valorar la capacidad del alumnado para crear en su integridad pequeñas piezas musicales a partir de las indicaciones armónicas esquemáticas o de los procedimientos que se le propongan, así como su habilidad para lograr una realización lógica, cuidada e interesante, con especial atención a las voces extremas.

5. Identificar auditivament els principals elements morfològics de l'harmonia tonal.

Per mitjà d'este criteri podrà avaluar-se el progrés de l'habilitat auditiva de l'alumnat a través de la identificació dels diversos tipus d'acords estudiats, en estat fonamental i en les seues inversions.

6. Identificar auditivament els principals procediments sintàctics de l'harmonia tonal.

Este criteri d'avaluació permetrà valorar el progrés de l'habilitat auditiva de l'alumnat en el reconeixement del paper funcional jugat pels distints acords dins dels elements formals bàsics (cadències, progressions, etc.).

7. Identificar auditivament estructures formals concretes.

Per mitjà d'este criteri es pretén avaluar la capacitat de l'alumnat per a identificar la forma en què està construïda una obra, així com per a comprendre l'estreta relació entre la dita forma i els procediments harmònics utilitzats.

8. Identificar per mitjà de l'anàlisi d'obres els elements morfològics de l'harmonia tonal.

Amb este criteri es podrà valorar l'habilitat de l'alumnat en el reconeixement dels acords estudiats i la seua comprensió des del punt de vista estilístic.

9. Identificar per mitjà de l'anàlisi d'obres els procediments sintàctics i formals de l'harmonia tonal.

Per mitjà d'este criteri serà possible avaluar l'habilitat de l'alumnat per a reconèixer els procediments harmònics estudiats i els elements formals bàsics, el seu paper funcional i la seua comprensió des del punt de vista estilístic.

10. Identificar per mitjà de l'anàlisi d'obres els procediments de transformació temàtica.

Per mitjà d'este criteri es pretén avaluar la capacitat de l'alumnat per a reconèixer les transformacions temàtiques dels materials que intervien en una obra i la seua relació amb el context harmònic i estilístic.

11. Identificar auditivament diversos errors en exercicis preparats amb esta finalitat i proposar solucions.

Amb este criteri es pretén avaluar l'habilitat de l'alumnat per a detectar per mitjà de l'audició els possibles defectes que pugen aparèixer en un fragment de música, així com la seua capacitat per a proposar alternatives adequades.

12. Identificar, per mitjà de l'anàlisi, diversos errors en exercicis preparats amb esta finalitat i proposar solucions.

Este criteri permetrà valorar l'habilitat de l'alumnat per a detectar, per mitjà de l'anàlisi, els possibles defectes que pugen aparèixer en un fragment de música, així com la seua capacitat per a proposar solucions adequades.

CONJUNT.

El conjunt instrumental constituïx un espai de formació de primer orde per a experimentar i aplicar, a més de les habilitats adquirides en la classe d'instrument de l'especialitat, els coneixements adquirits en totes les assignatures. Des d'este punt de vista, el conjunt també podrà permetre recórrer el repertori per a diferents formacions, de diferents èpoques o estils, amb la qual cosa es demostra una vegada més que els objectius d'unes i altres assignatures han de coordinar-se des d'una perspectiva comuna.

El procés d'ensenyança i aprenentatge de les diverses especialitats instrumentals té un forçós caràcter individual, per això, el currículum que ara es presenta alberga, com una nova assignatura d'un col·lectiu d'estudiants, l'assignatura de Conjunt, que tindrà com a finalitat, en essència, l'activitat de grup, com en el cas de l'orquestra, de la banda o del cor, totes elles dirigides al procés d'obtenció de nous coneixements i a la seua aplicació en la pràctica social i representativa del centre en què es realitzen els estudis.

En el present desplegament normatiu s'ha considerat convenient reforçar les activitats de grup i incrementar la seua presència en els centres. La gradual incorporació de noves especialitats instrumentals, les literatures de les quals presenten amplis repertoris de conjunts

5. Identificar auditivamente los principales elementos morfológicos de la armonía tonal.

Mediante este criterio podrá evaluarse el progreso de la habilidad auditiva del alumnado a través de la identificación de los diversos tipos de acordes estudiados, en estado fundamental y en sus inversiones.

6. Identificar auditivamente los principales procedimientos sintácticos de la armonía tonal.

Este criterio de evaluación permitirá valorar el progreso de la habilidad auditiva del alumnado en el reconocimiento del papel funcional jugado por los distintos acordes dentro de los elementos formales básicos (cadencias, progresiones, etc.).

7. Identificar auditivamente estructuras formales concretas.

Mediante este criterio se pretende evaluar la capacidad del alumnado para identificar la forma en que está construida una obra, así como para comprender la estrecha relación entre dicha forma y los procedimientos armónicos utilizados.

8. Identificar mediante el análisis de obras los elementos morfológicos de la armonía tonal.

Con este criterio se podrá valorar la habilidad del alumnado en el reconocimiento de los acordes estudiados y su comprensión desde el punto de vista estilístico.

9. Identificar mediante el análisis de obras los procedimientos sintácticos y formales de la armonía tonal.

Mediante este criterio será posible evaluar la habilidad alumnado para reconocer los procedimientos armónicos estudiados y los elementos formales básicos, su papel funcional y su comprensión desde el punto de vista estilístico.

10. Identificar mediante el análisis de obras los procedimientos de transformación temática.

Mediante este criterio se pretende evaluar la capacidad del alumnado para reconocer las transformaciones temáticas de los materiales que intervien en una obra y su relación con el contexto armónico y estilístico.

11. Identificar auditivamente diversos errores en ejercicios preparados con esta finalidad y proponer soluciones.

Con este criterio se pretende evaluar la habilidad del alumnado para detectar por medio de la audición los posibles defectos que puedan aparecer en un fragmento de música, así como su capacidad para proponer alternativas adecuadas.

12. Identificar mediante el análisis diversos errores en ejercicios preparados con esta finalidad y proponer soluciones.

Este criterio permitirá valorar la habilidad del alumnado para detectar, por medio del análisis, los posibles defectos que puedan aparecer en un fragmento de música, así como su capacidad para proponer soluciones adecuadas.

CONJUNTO

El conjunto instrumental constituye un espacio de formación de primer orden para experimentar y aplicar, además de las habilidades adquiridas en la clase de instrumento de la especialidad, los conocimientos adquiridos en todas las asignaturas. Desde este punto de vista, el conjunto también podrá permitir recorrer el repertorio para diferentes formaciones, de diferentes épocas o estilos, con lo que se demuestra una vez más que los objetivos de unas y otras asignaturas deben coordinarse desde una perspectiva común.

El proceso de enseñanza y aprendizaje de las diversas especialidades instrumentales tiene un forzoso carácter individual, por ello, el currículo que ahora se presenta alberga, como una nueva asignatura de un colectivo de estudiantes, la asignatura de conjunto, que tendrá por finalidad, en esencia, la actividad de grupo, como en el caso de la orquesta, de la banda o del coro, todas ellas dirigidas al proceso de obtención de nuevos conocimientos y a su aplicación en la práctica social y representativa del centro en el que se realizan los estudios.

En el presente desarrollo normativo se ha considerado conveniente reforzar las actividades de grupo e incrementar su presencia en los centros. La paulatina incorporación de nuevas especialidades instrumentales cuyas literaturas presentan amplios repertorios de conjuntos

específics indiquen la idoneïtat d'incloure com una assignatura més en el marc de les ensenyances professionals de música, la de Conjunt. D'altra banda, raons d'índole organitzativa dels centres indiquen així mateix la conveniència d'ampliar esta nova assignatura de grup en interès de la participació de tots els estudiants de qualssevol que siga l'especialitat instrumental cursada.

L'educació musical no pot ni ha de perseguir com a única meta la formació de solistes. El caràcter propedèutic de les ensenyances professionals de música comporta la incorporació dels alumnes i de les alumnes a les distintes agrupacions que es configuren en els seus centres a fi de propiciar un marc ampli d'experiències que permeta a l'alumne i a l'alumna dirigir-se cap a la formació musical que més s'adapte a les seues qualitats, coneixements i interessos.

La pràctica indistinta de grup, ja siga en l'orquestra, la banda, el cor o, si és el cas, el conjunt que corresponga, té com a finalitat facilitar la participació, a través de distintes formacions, de tot l'alumnat al procurar-se una organització més flexible de l'ensenyança. D'una banda, esta participació en agrupacions permetrà que determinats instruments amb dificultats d'integració tinguen el marc adequat per a la pràctica instrumental col·lectiva, i d'una altra, suposa i garantix la presència activa dels alumnes i de les alumnes en una de les activitats, que junt amb el cor, l'orquestra o la banda, impliquen major projecció del centre en la societat.

Les tradicionals associacions d'instruments donaran pas a un repertori que alberga un complex entramat d'interrelacions instrumentals sense perdre la unitat de criteri i la igualtat de l'execució que han de ser les principals metes a aconseguir. L'alumne i l'alumna, com en altres agrupacions, haurà d'incrementar l'actitud d'escoltament de tot allò que rodeja la pròpia execució unipersonal a fi d'aconseguir aspectes inherents a tota bona interpretació en l'agrupació: afinació, empatat, homogeneïtat en el fraseig, igualtat en els atacs, claredat en les textures, etc., adquirint progressivament, una sèrie d'habilitats i hàbits d'acord amb el seu paper en el grup que estarà condicionat al repertori del seu instrument.

En el cas d'instruments amb una literatura escassa o amb dificultats d'inserció en el marc de l'orquestra o la banda, el conjunt suposa la possibilitat d'endinsar-se en les obres més rellevants que li són pròpies a l'instrument amb el que això implica d'enriquiment en la formació musical de l'alumne i de l'alumna. D'altra banda, la convivència amb instruments de naturalesa i tècniques pròximes, així com la possibilitat de participació en altres agrupacions amb instruments de naturalesa diversa, proporcionarà a l'alumne i a l'alumna una visió més àmplia del fet musical i enriquirà el seu coneixement dels timbres i de les diverses peculiaritats organològiques. En suma, l'alumne i l'alumna se sentiran participants d'una interpretació col·lectiva donant pas a un enriquiment personal i musical de l'instrumentista que difícilment pot ser abordat des de l'experiència individual amb l'instrument.

En síntesi, igual que succeïx en l'orquestra, la banda o el cor, el conjunt propiciarà la responsabilitat compartida. D'una banda, les relacions humanes entre els alumnes i les alumnes, acostumats a la pràctica instrumental individual comportaran, com a membres d'un cos col·lectiu, tot un exercici d'adaptació al grup i d'acceptació d'altres instrumentistes. D'altra banda, la pràctica en grup motivarà l'actitud d'escoltament, propiciarà la memòria de passatges instrumentals, fomentarà l'estudi individual que ha de revertir en el grup i incentivarà una actitud de disciplina difícilment abordable en activitats individuals.

Objectius

Les ensenyances de conjunt de les ensenyances professionals de música tindran com a objectius contribuir a desenvolupar en l'alumnat les capacitats següents:

- a) Aprofundir en el coneixement dels diferents estils i dels recursos interpretatius de cada un d'ells.
- b) Dominar el propi instrument d'acord amb les exigències de cada obra.
- c) Respectar les normes que exigix tota actuació en grup i valorar la interpretació en conjunt com un aspecte fonamental de la formació musical i instrumental.

específicos indican la idoneidad de incluir como una asignatura más en el marco de las enseñanzas profesionales de música, la de conjunto. Por otra parte, razones de índole organizativa de los centros indican asimismo la conveniencia de ampliar esta nueva asignatura de grupo en aras a la participación de todos los estudiantes de cualesquiera que sea la especialidad instrumental cursada.

La educación musical no puede ni debe perseguir como única meta la formación de solistas. El carácter propedéutico de las enseñanzas profesionales de música conlleva la incorporación de los alumnos y de las alumnas a las distintas agrupaciones que se configuren en sus centros a fin de propiciar un marco amplio de experiencias que permita al alumno y a la alumna dirigirse hacia la formación musical que más se adapte a sus cualidades, conocimientos e intereses.

La práctica indistinta de grupo, ya sea en la orquesta, la banda, el coro o, en su caso, el conjunto que corresponda, tiene por finalidad facilitar la participación, a través de distintas formaciones, de todo el alumnado al procurarse una organización más flexible de la enseñanza. Por una parte, esta participación en agrupaciones permitirá que determinados instrumentos con dificultades de integración tengan el marco adecuado para la práctica instrumental colectiva, y por otra, supone y garantiza la presencia activa de los alumnos y de las alumnas en una de las actividades, que junto con el coro, la orquesta o la banda, implican mayor proyección del centro en la sociedad.

Las tradicionales asociaciones de instrumentos darán paso a un repertorio que alberga un complejo entramado de interrelaciones instrumentales sin perder la unidad de criterio y la igualdad de la ejecución que han de ser las principales metas a alcanzar. El alumno y la alumna, como en otras agrupaciones, deberá incrementar la actitud de escucha de todo aquello que rodea la propia ejecución unipersonal en aras a conseguir aspectos inherentes a toda buena interpretación en la agrupación: afinación, empaste, homogeneidad en el fraseo, igualdad en los ataques, claridad en las texturas, etc., adquiriendo progresivamente, una serie de habilidades y hábitos acordes con su papel en el grupo que estará condicionado al repertorio de su instrumento.

En el caso de instrumentos con una literatura escasa o con dificultades de inserción en el marco de la orquesta o la banda, el conjunto supone la posibilidad de adentrarse en las obras más relevantes que le son propias al instrumento con lo que ello implica de enriquecimiento en la formación musical del alumno y de la alumna. Por otra parte, la convivencia con instrumentos de naturaleza y técnicas cercanas, así como la posibilidad de participación en otras agrupaciones con instrumentos de naturaleza diversa, proporcionará al alumno y a la alumna una visión más amplia del hecho musical y enriquecerá su conocimiento de los timbres y de las diversas peculiaridades organológicas. En suma, el alumno y la alumna se sentirán partícipes de una interpretación colectiva dando paso a un enriquecimiento personal y musical del instrumentista que difícilmente puede ser abordado desde la experiencia individual con el instrumento.

En síntesis, al igual que sucede en la orquesta, la banda o el coro, el conjunto propiciarà la responsabilidad compartida. Por una parte, las relaciones humanas entre los alumnos y las alumnas, acostumbrados a la práctica instrumental individual conllevarán, como miembros de un cuerpo colectivo, todo un ejercicio de adaptación al grupo y de aceptación de otros instrumentistas. Por otra, la práctica en grupo motivará la actitud de escucha, propiciará la memoria de pasajes instrumentales, fomentará el estudio individual que ha de revertir en el grupo e incentivará una actitud de disciplina difícilmente abordable en actividades individuales.

Objetivos

Las enseñanzas de conjunto de las enseñanzas profesionales de música tendrán como objetivos contribuir a desarrollar en el alumnado las capacidades siguientes:

- a) Profundizar en el conocimiento de los diferentes estilos y de los recursos interpretativos de cada uno de ellos.
- b) Dominar el propio instrumento de acuerdo con las exigencias de cada obra.
- c) Respetar las normas que exige toda actuación en grupo y valorar la interpretación en conjunto como un aspecto fundamental de la formación musical e instrumental.

d) Aplicar en tot moment l'audició polifònica per a escoltar simultàniament les diferents parts alhora que s'executa la pròpia demostrant la sensibilitat auditiva necessària per a perfeccionar gradualment la qualitat sonora.

e) Utilitzar una àmplia i variada gamma sonora, de manera que l'ajust de so es realitze en funció dels altres instruments del conjunt i de les necessitats interpretatives de l'obra.

f) Adquirir i aplicar progressivament ferramentes i competències per al desenvolupament de la memòria

g) Desenvolupar la capacitat de lectura a primera vista.

h) Aplicar amb autonomia progressivament major els coneixements musicals per a la improvisació amb l'instrument.

i) Conèixer i realitzar els gestos bàsics que permeten la interpretació coordinada.

j) Interpretar obres representatives del repertori del conjunt instrumental de dificultat adequada al nivell.

Continguts

La unitat sonora: respiració, atac, vibrato, afinació, articulació, ritme, fraseig, etc. agògica i dinàmica. Estudi i pràctica dels gestos anacrúsics necessaris per a tocar sense director o directora. Equilibri sonor i de plans. Control permanent de l'afinació. Desenvolupament de la igualtat d'atacs. Anàlisi i interpretació d'obres del repertori. Pràctica de conjunt de l'agrupació corresponent. Treball gradual del repertori bàsic més significatiu de l'agrupació corresponent. Valoració del silenci com marc de la interpretació. Audicions comparades de diferents interpretacions de conjunts, per a analitzar de manera crítica les característiques de les diferents versions.

Criteris d'avaluació

1) Interpretar obres del repertori propi de l'agrupació corresponent.

Amb este criteri es pretén avaluar la capacitat d'unificació de criteri interpretatiu entre tots els components del grup, i l'equilibri sonor entre les parts.

2) Actuar com a responsable del grup, dirigint la interpretació col·lectiva mentre realitza la seua pròpia part, si és procedent.

Per mitjà d'este criteri es pretén verificar que l'alumne i l'alumna tenen un coneixement global de les partitures i saben utilitzar els gestos necessaris de la concertació. Així mateix, es poden valorar els seus criteris sobre unificació del so, timbre, vibrato, afinació, fraseig, etc.

3) Llegir a primera vista una obra de xicoteta dificultat en l'agrupació que corresponga.

Este criteri pretén comprovar la capacitat de l'alumne i de l'alumna per a desfer-se'n amb autonomia en la lectura d'un text, així com el seu grau de fluïdesa en la lectura i comprensió de l'obra.

4) Estudiar les obres corresponents al repertori programat.

Per mitjà d'este criteri es pretén avaluar el sentit de responsabilitat com a membre d'un grup, la valoració que té el seu paper dins d'este i el respecte per la interpretació musical.

5) Interpretar en públic obres del repertori per a conjunt.

Este criteri serveix per a comprovar la unificació del fraseig, la precisió rítmica, l'equilibri sonor, la preparació de canvis dinàmics i d'accentuació, així com l'adequació interpretativa al caràcter i l'estil de la música interpretada.

COR.

El Cor, per les seues característiques intrínseques, és un espai de formació de primer orde per a aprendre no sols la tècnica vocal, sinó també per a reforçar els coneixements adquirits en altres assignatures. Des d'esta forma de veure, el Cor també permetrà contribuir a fer un recorregut per les diferents èpoques i estils, amb la qual cosa es demostra una vegada més que els objectius d'unes i altres assignatures han de coordinar-se des d'una perspectiva comuna.

La pròpia pràctica interpretativa, tal com esta es va decantar definitivament a partir de les innovacions dutes a terme en el perío-

d) Aplicar en todo momento la audición polifónica para escuchar simultáneamente las diferentes partes al mismo tiempo que se ejecuta la propia demostrando la sensibilidad auditiva necesaria para perfeccionar gradualmente la calidad sonora.

e) Utilizar una amplia y variada gama sonora, de manera que el ajuste de sonido se realice en función de los demás instrumentos del conjunto y de las necesidades interpretativas de la obra.

f) Adquirir y aplicar progresivamente herramientas y competencias para el desarrollo de la memoria

g) Desarrollar la capacidad de lectura a primera vista.

h) Aplicar con autonomía progresivamente mayor los conocimientos musicales para la improvisación con el instrumento.

i) Conocer y realizar los gestos básicos que permitan la interpretación coordinada.

j) Interpretar obras representativas del repertorio del conjunto instrumental de dificultad adecuada al nivel.

Contenidos

La unidad sonora: respiración, ataque, vibrato, afinación, articulación, ritmo, fraseo, etc. Agógica y dinámica. Estudio y práctica de los gestos anacrúsicos necesarios para tocar sin director o directora. Equilibrio sonoro y de planos. Control permanente de la afinación. Desarrollo de la igualdad de ataques. Análisis e interpretación de obras del repertorio. Práctica de conjunto de la agrupación correspondiente. Trabajo gradual del repertorio básico más significativo de la agrupación correspondiente. Valoración del silencio como marco de la interpretación. Audiciones comparadas de diferentes interpretaciones de conjuntos, para analizar de manera crítica las características de las diferentes versiones.

Criterios de evaluación

1) Interpretar obras del repertorio propio de la agrupación correspondiente.

Con este criterio se pretende evaluar la capacidad de unificación de criterio interpretativo entre todos los componentes del grupo, y el equilibrio sonoro entre las partes.

2) Actuar como responsable del grupo, dirigiendo la interpretación colectiva mientras realiza su propia parte, si procede.

Mediante este criterio se pretende verificar que el alumno y la alumna tienen un conocimiento global de la partitura y saben utilizar los gestos necesarios de la concertación. Asimismo, se pueden valorar sus criterios sobre unificación del sonido, timbre, vibrato, afinación, fraseo, etc.

3) Leer a primera vista una obra de pequeña dificultad en la agrupación que corresponda.

Este criterio pretende comprobar la capacidad del alumno y de la alumna para desenvolverse con autonomía en la lectura de un texto, así como su grado de fluidez en la lectura y comprensión de la obra.

4) Estudiar las obras correspondientes al repertorio programado.

Mediante este criterio se pretende evaluar el sentido de responsabilidad como miembro de un grupo, la valoración que tiene su papel dentro del mismo y el respeto por la interpretación musical.

5) Interpretar en público obras del repertorio para conjunto.

Este criterio sirve para comprobar la unificación del fraseo, la precisión rítmica, el equilibrio sonoro, la preparación de cambios dinámicos y de acentuación, así como la adecuación interpretativa al carácter y el estilo de la música interpretada.

CORO

El Coro, por sus características intrínsecas, es un espacio de formación de primer orden para aprender no solamente la técnica vocal, sino también para reforzar los conocimientos adquiridos en otras asignaturas. Desde este modo de ver, el Coro también permitirá contribuir a hacer un recorrido por las diferentes épocas y estilos, con lo que se demuestra una vez más que los objetivos de unas y otras asignaturas deben coordinarse desde una perspectiva común.

La propia práctica interpretativa, tal y como ésta se decantó definitivamente a partir de las innovaciones llevadas a cabo en el perio-

de romàntic, ha operat una distinció fonamental entre els instruments, segons estos pogueren o no inserir-se en l'estructura i les necessitats habituals d'una orquestra simfònica. Per regla general, pot afirmar-se que els instruments homofònics formen part d'esta, mentre que són els polifònics, precisament per la seua pròpia condició, els que romanen al marge d'ella, igual que, per motius ben diferents, els anomenats instruments «històrics», en desús ja abans del naixement de l'orquestra tal com hui la concebem.

Si el currículum d'ensenyances professionals de música acull l'assignatura «Orquestra» o, si és el cas, «Banda» o «Conjunt», per al primer tipus d'instruments esmentats, resulta obligada, així mateix, la inclusió d'una matèria que opere de la mateixa manera en la formació dels alumnes. En este sentit, s'imposa també una matèria que incorpore, d'una part, un matis de col·lectivitat i, d'una altre, una relativització del paper que juga l'interpret en la consecució dels resultats finals.

Donada l'autosuficiència dels instruments polifònics, la pràctica coral proporcionarà als instrumentistes d'estos una perspectiva nova. Així, l'hàbit d'interpretar diverses veus a un temps pot redundar en una pèrdua de la capacitat per a cantar, per a dir amb la màxima concentració musical una única veu. «Per a tocar bé es necessita cantar bé», resa un antic proverbi italià. L'instrumentista, per així dir-ho, s'aparta de la polifonia i retorna a l'origen, a la monodia i a la primera via expressiva possible: la veu humana. Esta la utilitzarà amb major naturalitat i flexibilitat que el seu propi instrument i afrontarà la interpretació d'una melodia (o una veu del teixit polifònic) amb una musicalitat i una intuïció cantable sovint entorpidides per la complexa tècnica del seu instrument.

Així, cantar es convertirà en un model i en una via alternativa d'aproximació a la música, deslligada del lent i complex aprenentatge d'una tècnica. L'estudiant sentirà com les barreres que pareixien interposar-se entre el seu cos i el seu instrument desapareixen i com la música sorgix amb espontaneïtat amb immediatesa. És el seu propi cos qui la produïx des del seu interior, que al mateix temps actua com a executant i com a caixa de ressonància. És el cos qui es transforma en música, experiència que sens dubte enriquirà l'alumne i modificarà substancialment la perspectiva de la seua aproximació a l'instrument.

D'altra banda, i igual que succeeix amb les assignatures d'«Orquestra», «Banda» o «Conjunt» l'activitat coral servirà també per a evitar l'aïllament de l'instrumentista dins d'un repertori, unes dificultats i un «modus operandi» de caràcter fortament individual. A canvi, l'alumne i l'alumna se sentiran participants d'una interpretació col·lectiva, en què l'afinació (quasi sempre fixa en els instruments polifònics, que no requereixen de la participació de l'interpret per a aconseguir-la), l'empastat, l'homogeneïtat en el fraseig, la claredat de les textures seran alguns dels objectius a aconseguir. L'actitud d'escoltament i d'adequació de la seua veu a la dels seus companys de registre, d'una banda, i a la suma de tot el conjunt, d'una altra, redundaran també en benefici de l'amplitud de mires i de l'enriquiment musical de l'instrumentista.

El cor fomentarà, així mateix, les relacions humanes entre els alumnes i les alumnes, acostumats a una pràctica instrumental individual. Com en l'execució orquestral, el cor incentivarà tant una actitud de disciplina com la necessitat de seguir les indicacions del director o directora, de manera que el treball realitzat en els assajos pot donar els seus fruits en el concert o en la interpretació de la versió definitiva d'una obra. La sensació, com a integrants d'un cos col·lectiu, serà també molt diferent, ja que els alumnes o les alumnes sentiran la responsabilitat compartida, al vore's abrigats i, d'alguna manera, protegits pels seus companys amb els quals, sens dubte, sorgiran relacions de camaraderia i d'intercanvi.

La història ens mostra com les capelles musicals de catedrals, esglésies o corts han constituït la millor escola per a formar tant compositors com instrumentistes o cantants. Alguns països del nostre entorn cultural han conservat esta tradició i molts dels seus músics més destacats van iniciar la seua formació d'esta manera. L'activitat coral permet un acostament a la gran tradició polifònica -particularment rica en el cas del nostre país- i, no menys important, al riquíssim patrimoni folklòric. Este contrast entre repertori culte i popular, reli-

do romàntic, ha operado una distinción fundamental entre los instrumentos, según éstos pudieran o no insertarse en la estructura y las necesidades habituales de una orquesta sinfónica. Por regla general, puede afirmarse que los instrumentos homofónicos forman parte de ésta, mientras que son los polifónicos, precisamente por su propia condición, los que permanecen al margen de la misma, al igual que, por motivos bien diferentes, los llamados instrumentos «históricos», en desuso ya antes del nacimiento de la orquesta tal y como hoy la concebimos.

Si el currículo de enseñanzas profesionales de música acoge la asignatura «Orquestra» o, en su caso, «Banda» o «Conjunto», para el primer tipo de instrumentos citados, resulta obligada, asimismo, la inclusión de una materia que opere de igual manera en la formación de los alumnos. En este sentido, se impone también una materia que incorpore, por un lado, un matiz de colectividad y, por otro, una relativización del papel que juega el intérprete en la consecución de los resultados finales.

Dada la autosuficiencia de los instrumentos polifónicos, la práctica coral proporcionará a los instrumentistas de éstos una perspectiva nueva. Así, el hábito de interpretar varias voces a un tiempo puede redundar en una pérdida de la capacidad para cantar, para decir con la máxima concentración musical una única voz. «Para tocar bien se necesita cantar bien», reza un antiguo proverbio italiano. El instrumentista, por así decirlo, se aparta de la polifonía y retorna al origen, a la monodía y al primer cauce expresivo posible: la voz humana. Ésta la utilizará con mayor naturalidad y flexibilidad que su propio instrumento y afrontará la interpretación de una melodía (o una voz del tejido polifónico) con una musicalidad y una intuición cantable a menudo entorpecidas por la compleja técnica de su instrumento.

Así pues, cantar se convertirá en un modelo y en una vía alternativa de aproximación a la música, desligada del lento y complejo aprendizaje de una técnica. El estudiante sentirá cómo las barreras que parecían interponerse entre su cuerpo y su instrumento desaparecen y cómo la música surge con espontaneidad con inmediatez. Es su propio cuerpo quien la produce desde su interior, que a la vez actúa como ejecutante y como caja de resonancia. Es el cuerpo quien se transforma en música, experiencia que sin duda enriquecerá al alumno y modificará sustancialmente la perspectiva de su aproximación al instrumento.

Por otro lado, y al igual que sucede con las asignaturas de «Orquestra», «Banda» o «Conjunto» la actividad coral servirá también para evitar el aislamiento del o de la instrumentista dentro de un repertorio, unas dificultades y un «modus operandi» de carácter fuertemente individual. A cambio, el alumno y la alumna se sentirán participantes de una interpretación colectiva, en la que la afinación (casi siempre fija en los instrumentos polifónicos, que no requieren de la participación del intérprete para conseguirla), el empaste, la homogeneidad en el fraseo, la claridad de las texturas serán algunos de los objetivos a alcanzar. La actitud de escucha y de adecuación de su voz a la de sus compañeros de registro, por un lado, y a la suma de todo el conjunto, por otro, redundarán también en beneficio de la amplitud de miras y del enriquecimiento musical del instrumentista.

El coro fomentará, asimismo, las relaciones humanas entre los alumnos y las alumnas, acostumbrados a una práctica instrumental individual. Como en la ejecución orquestral, el coro incentivará tanto una actitud de disciplina como la necesidad de seguir las indicaciones del director o directora, de manera que el trabajo realizado en los ensayos puede dar sus frutos en el concierto o en la interpretación de la versión definitiva de una obra. La sensación, como integrantes de un cuerpo colectivo, será también muy diferente, ya que los alumnos o las alumnas sentirán la responsabilidad compartida, al verse arropados y, de algún modo, protegidos por sus compañeros con los que, sin duda, surgirán relaciones de compañerismo y de intercambio.

La historia nos muestra cómo las capillas musicales de catedrales, iglesias o cortes han constituido la mejor escuela para formar tanto a compositores como a instrumentistas o cantantes. Algunos países de nuestro entorno cultural han conservado esta tradición y muchos de sus músicos más destacados iniciaron su formación de este modo. La actividad coral permite un acercamiento a la gran tradición polifónica -particularmente rica en el caso de nuestro país- y, no menos importante, al riquísimo patrimonio folklórico. Este contraste entre reper-

giós i profà, accentua encara més, si és possible, la importància d'esta disciplina coral i la necessitat de la seua inclusió en el currículum de les ensenyances professionals.

Objectius

Les ensenyances de cor de les ensenyances professionals de música tindran com a objectius contribuir a desenrotllar en l'alumnat les capacitats següents:

- a) Familiaritzar-se amb el llenguatge gestual propi de la direcció coral.
- b) Controlar de forma conscient el mecanisme respiratori i l'emissió vocal per a enriquir les possibilitats tímbriques i proporcionar-li a la veu capacitat de resistència.
- c) Utilitzar l'«oïda interna» com a base de l'afinació, de l'audició harmònica i de la interpretació musical.
- d) Adonar-se de la importància d'escoltar el conjunt i d'integrar-se en este per a contribuir a la unitat sonora.
- e) Conèixer a través de la pràctica coral tant la música de la nostra tradició occidental com la d'altres cultures, fent així patent la seua importància en la formació integral de la persona aprofundint en el coneixement dels diferents estils i dels recursos interpretatius de cada un d'ells.
- f) Reconèixer els processos harmònics i formals a través del repertori vocal.
- g) Llegir a primera vista amb un nivell que permeta el muntatge fluid de les obres.
- h) Participar en la planificació i realització en equip d'activitats corals valorant les aportacions pròpies i alienes en funció dels objectius establits, mostrant una actitud flexible i de col·laboració i assumint responsabilitats en el desenrotllament de les tasques.

Continguts

Respiració, entonació, articulació i ressonància com a elements bàsics de l'emissió vocal. Vocalitzacions, entonació d'acords i cadències per a desenrotllar l'oïda harmònica i l'afinació. Pràctica de la memòria com a element rector de la interpretació. Desenrotllament de l'audició interna com a element de control de l'afinació, de la qualitat vocal i del color sonor del conjunt. Entonació d'interval·ls consonants i dissonants en diferents graus de complexitat per a refermar l'afinació. Pràctica de la lectura a vista. Anàlisi i interpretació de repertori d'estil polifònic i contrapuntístic a quatre i més veus mixtes amb acompanyament o sense instrumental. Adquisició progressiva de la seguretat personal en l'exercici del cant coral. Valoració del silenci com a marc de la interpretació. Interpretació dels textos que afavorisquen el desenrotllament de l'articulació, la velocitat i la precisió rítmica. Anàlisi i interpretació d'obres de repertori coral de diferents èpoques i estils així com d'altres gèneres i altres àmbits culturals.

Criteris d'avaluació

1) Reproduir en quartet (o el corresponent repartiment) qualsevol de les obres programades durant el curs.

Per mitjà d'este criteri es tracta de valorar la seguretat per a interpretar la pròpia part, junt amb la integració equilibrada en el conjunt, així com la capacitat d'articular i afinar amb correcció.

2) Reproduir qualsevol de les obres programades durant el curs en conjunt de tres o més membres per corda.

Este criteri tracta d'avaluar la capacitat per a adequar tots els elements de la interpretació a l'eficàcia del conjunt i l'actitud de col·laboració entre els distints participants.

3) Improvisar obres homofòniques de poca o mitjana dificultat i de clars contorns tonals.

Amb este criteri es pretén avaluar la capacitat de relacionar l'afinació amb el sentit tonal i la destresa de lectura a vista.

4) Improvisar una obra polifònica de caràcter contrapuntístic de xicoteta o mitjana dificultat.

Es tracta d'avaluar la capacitat d'integració en la lògica del discurs musical a través dels jocs imitatius.

5) Preparar una obra en grup, sense la direcció del professor o professora.

torio culto y popular, religioso y profano, acentúa aún más si cabe la importancia de esta disciplina coral y la necesidad de su inclusión en el currículo de las enseñanzas profesionales.

Objetivos

Las enseñanzas de coro de las enseñanzas profesionales de música tendrán como objetivos contribuir a desarrollar en el alumnado las capacidades siguientes:

- a) Familiarizarse con el lenguaje gestual propio de la dirección coral.
- b) Controlar de forma consciente el mecanismo respiratorio y la emisión vocal para enriquecer las posibilidades tímbricas y proporcionarle a la voz capacidad de resistencia.
- c) Utilizar el «oído interno» como base de la afinación, de la audición armónica y de la interpretación musical.
- d) Darse cuenta de la importancia de escuchar al conjunto y de integrarse en el mismo para contribuir a la unidad sonora.
- e) Conocer a través de la práctica coral tanto la música de nuestra tradición occidental como la de otras culturas, haciendo así patente su importancia en la formación integral de la persona profundizando en el conocimiento de los diferentes estilos y de los recursos interpretativos de cada uno de ellos.
- f) Reconocer los procesos armónicos y formales a través del repertorio vocal.
- g) Leer a primera vista con un nivel que permita el montaje fluido de las obras.
- h) Participar en la planificación y realización en equipo de actividades corales valorando las aportaciones propias y ajenas en función de los objetivos establecidos, mostrando una actitud flexible y de colaboración y asumiendo responsabilidades en el desarrollo de las tareas.

Contenidos

Respiración, entonación, articulación y resonancia como elementos básicos de la emisión vocal. Vocalizaciones, entonación de acorde y cadencias para desarrollar el oído armónico y la afinación. Práctica de la memoria como elemento rector de la interpretación. Desarrollo de la audición interna como elemento de control de la afinación, de la calidad vocal y del color sonoro del conjunto. Entonación de intervalos consonantes y disonantes en diferentes grados de complejidad para afianzar la afinación. Práctica de la lectura a vista. Análisis e interpretación de repertorio de estilo polifónico y contrapuntístico a cuatro y más voces mixtas con o sin acompañamiento instrumental. Adquisición progresiva de la seguridad personal en el ejercicio del canto coral. Valoración del silencio como marco de la interpretación. Interpretación de los textos que favorezcan el desarrollo de la articulación, la velocidad y la precisión rítmica. Análisis e interpretación de obras de repertorio coral de diferentes épocas y estilos así como de otros géneros y otros ámbitos culturales.

Criterios de evaluación

1) Reproducir en cuarteto (o el correspondiente) reparto cualquiera de las obras programadas durante el curso.

Mediante este criterio se trata de valorar la seguridad para interpretar la propia parte, junto con la integración equilibrada en el conjunto, así como la capacidad de articular y afinar con corrección.

2) Reproducir cualquiera de las obras programadas durante el curso en conjunto de tres o más miembros por cuerda.

Este criterio trata de evaluar la capacidad para adecuar todos los elementos de la interpretación a la eficacia del conjunto y la actitud de colaboración entre los distintos participantes.

3) Repertizar obras homofónicas de poca o mediana dificultad y de claros contornos tonales.

Con este criterio se pretende evaluar la capacidad de relacionar la afinación con el sentido tonal y la destreza de lectura a vista.

4) Repertizar una obra polifónica de carácter contrapuntístico de pequeña o mediana dificultad.

Se trata de evaluar la capacidad de integración en la lógica del discurso musical a través de los juegos imitativos.

5) Preparar una obra en grupo, sin la dirección del profesor o profesora.

Este criteri tracta de valorar la capacitat per a aplicar els coneixements dels distints elements que intervenen en la interpretació de manera adequada amb l'estil triat.

6) Entonar acords a quatre veus en estat fonamental a partir del «La» del diapasó, ampliant progressivament la dificultat variant el so de referència.

Amb este criteri es tracta d'avaluar la capacitat perquè cada membre del cor pense en un temps mínim el so que li correspon i el reproduïska de forma afinada.

HISTÒRIA DE LA MÚSICA

Introducció

L'estudi de la història de la música informa no sols de l'evolució de la música i la seua relació amb les altres arts sinó que aporta dades sobre aspectes tècnics, didàctics i humans imprescindibles per a entendre la música com a la realitat cultural que és en la societat de cada moment.

La història de la música, en primer lloc, ha de proporcionar a l'alumne l'esquema històric fonamental que li permeta catalogar les experiències musicals amb què entra en contacte i relacionar-les amb l'evolució de la música.

L'alumne ha d'entendre, gràcies a les aportacions de la història de la música, que la música és una miqueta més que l'anecdòtica successió d'obres, amb determinades característiques tècniques i artístiques. La música és una realització artística que evoluciona en el temps i en l'espai i en cada una de les etapes o llocs que se la considere, inclou les característiques que li corresponen pel seu estadi d'evolució i al seu torn conté els gèrmens per a l'evolució futura, en el marc del desenvolupament històric de les arts en general. En este sentit, la història de la música suposa una reflexió sobre la música que condiciona i estimula la pròpia creació musical.

Els coneixements històrics rebuts en l'ensenyança obligatòria hauran de recordar a l'alumne que la música no és un fet aïllat en el si de la societat i li demostraran com està estretament lligada al desenvolupament d'altres manifestacions artístiques i al marc polític i religiós i a l'evolució en les formes de viure.

El coneixement de les èpoques, escoles i estils, alimentarà el seu esperit crític, que li introduirà en fructífers exercicis de retroalimentació amb audicions en què la seua aportació activa ha de ser determinant tant per a l'anàlisi de les obres com per a l'enriquiment de l'esquema històric. El contacte amb documents i estudis diversos sobre les obres l'ajudarà a millorar el seu aprenentatge com a intèrpret i, al mateix temps, li proporcionaran la verdadera dimensió de les obres des dels punts de vista cronològic, artístic i cultural.

La història de la música estendrà la seua acció il·lustrativa a aspectes tan decisius per al seu esdevindre com l'evolució de la notació musical, les transformacions organològiques operades en els instruments, l'aparició i desaparició d'instruments, les variacions experimentades en els distints conceptes, de la teoria musical, la relació entre la música popular i la culta i les innovacions necessàries en la creació de les diverses formes musicals.

Ha de quedar clar, per tant, que la història de la música no constitueix un conjunt de reflexions sobre la música, sinó que ha d'implicar-se en el coneixement profund i la interpretació de la música, al progrés i perfeccionament de la qual contribueix poderosament.

Objectius

L'ensenyança de la història de la música en el grau mitjà tindrà com a objectiu contribuir a desenvolupar en els alumnes les capacitats següents:

1. Adquirir coneixement de la música en les distintes èpoques i a través dels diversos autors de cada moment.

2. Buscar, a través de l'audició, el reconeixement dels distints corrents estètics i artístiques i situar les obres musicals cronològicament.

3. Valorar la interdisciplinarietat com a actitud necessària (anàlisi, harmonia, música de cambra, cor, etc.) en l'estudi històric de la música.

Este criterio trata de valorar la capacidad para aplicar los conocimientos de los distintos elementos que intervienen en la interpretación de manera adecuada con el estilo elegido.

6) Entonar acordes a cuatro voces en estado fundamental a partir del «La» del diapasón, ampliando progresivamente la dificultad variando el sonido de referencia.

Con este criterio se trata de evaluar la capacidad para que cada miembro del coro piense en un tiempo mínimo el sonido que le corresponde y lo reproduzca de forma afinada.

HISTORIA DE LA MÚSICA.

Introducción

El estudio de la historia de la música informa no sólo de la evolución de la música y su relación con las otras artes sino que aporta datos sobre aspectos técnicos, didácticos y humanos imprescindibles para entender la música como la realidad cultural que es en la sociedad de cada momento.

La historia de la música, en primer lugar, debe proporcionar al alumno el esquema histórico fundamental que le permita catalogar las experiencias musicales con las que entra en contacto y relacionarlas con la evolución de la música.

El alumno debe entender, gracias a las aportaciones de la historia de la música, que la música es algo más que la anecdótica sucesión de obras, con determinadas características técnicas y artísticas. La música es una realización artística que evoluciona en el tiempo y en el espacio y en cada una de las etapas o lugares que se la considere, encierra las características que le corresponden por su estadio de evolución y a su vez contiene los gérmenes para la evolución futura, en el marco del desarrollo histórico de las artes en general. En este sentido, la historia de la música supone una reflexión sobre la música que condiciona y estimula a la propia creación musical.

Los conocimientos históricos recibidos en la enseñanza obligatoria tendrán que recordar al alumno que la música no es un hecho aislado en el seno de la sociedad y le demostrarán cómo está estrechamente ligada al desarrollo de otras manifestaciones artísticas y al marco político y religioso y a la evolución en las formas de vivir.

El conocimiento de las épocas, escuelas y estilos, alimentará su espíritu crítico, que le introducirá en fructíferos ejercicios de retroalimentación con audiciones en las que su aportación activa ha de ser determinante tanto para el análisis de las obras como para el enriquecimiento del esquema histórico. El contacto con documentos y estudios varios sobre las obras le ayudarán a mejorar su aprendizaje como intérprete y, a la vez, le proporcionarán la verdadera dimensión de las obras desde los puntos de vista cronológico, artístico y cultural.

La historia de la música extenderá su acción ilustrativa a aspectos tan decisivos para su devenir como la evolución de la notación musical, las transformaciones organológicas operadas en los instrumentos, la aparición y desaparición de instrumentos, las variaciones experimentadas en los distintos conceptos, de la teoría musical, la relación entre la música popular y la culta y las innovaciones necesarias en la creación de las diversas formas musicales.

Debe quedar claro, por tanto, que la historia de la música no constituye un conjunto de reflexiones sobre la música, sino que tiene que implicarse en el conocimiento profundo y la interpretación de la música, a cuyo progreso y perfeccionamiento contribuye poderosamente.

Objetivos

La enseñanza de la historia de la música en el grado medio tendrá como objetivo contribuir a desarrollar en los alumnos las capacidades siguientes:

1. Adquirir conocimiento de la música en las distintas épocas y a través de los diversos autores de cada momento.

2. Buscar, a través de la audición, el reconocimiento de las distintas corrientes estéticas y artísticas y situar las obras musicales cronológicamente.

3. Valorar la interdisciplinarietat com a actitud necesaria (anàlisi, harmonia, música de cámara, coro, etc.) en el estudio histórico de la música.

4. Relacionar la música amb els conceptes estètics de cada època i amb les altres manifestacions artístiques del moment.

5. Valorar la importància de la música en el desenvolupament cultural de la persona i de la societat.

Continguts

L'home i el so. La música com a fet cultural. La música en la cultura occidental: períodes, gèneres, estils i compositors. Situació de l'obra musical en el seu context social, econòmic, ideològic i artístic. Les fonts d'informació històrica i la seua utilització. Introducció a la música de les cultures no occidentals. Valoració històrica del folklore.

Criteris d'avaluació

1. Identificar, a través de l'audició, obres de diferents èpoques i descriure els seus trets més característics. Este criteri avalua la capacitat de l'alumne per a captar el caràcter, el gènere, l'estructura formal i els trets estilístics més importants de les obres escoltades.

2. Identificar èpoques i estils, a través de l'audició d'obres amb partitures a la vista. Per mitjà d'este criteri s'avaluen els coneixements de l'alumne quant a la distinció dels distints estils i les seues peculiaritats.

3. Realitzar un comentari crític a partir de l'audició d'una obra determinada. Este criteri tracta d'avaluar la capacitat de l'alumne per a valorar un fet musical concret des d'una perspectiva personal.

4. Per mitjà de l'audició i l'anàlisi, situar cronològicament i comparar obres musicals de semblants característiques representatives entre elles. Per mitjà d'este criteri d'avaluació es pretén comprovar si l'alumne identifica i situa cronològicament els diferents períodes de la història de la música, així com si distingeix les seues principals característiques.

5. Interrelacionar la història de la música amb la d'altres aspectes de la cultura i el pensament. Per mitjà d'este criteri es pretén avaluar l'evolució del pensament crític de l'alumne, pel que fa a la seua capacitat de valoració de les distintes etapes de la història de la música, en el global, o de determinats autors o obres, en el particular, dins del context social i cultural que es van produir.

6. Rastrear les circumstàncies de qualsevol tipus (polítiques, culturals, econòmiques, ideològiques) que puguin incidir en el desenvolupament evolutiu de les distintes èpoques, estils o autors més representatius de la història de la música. Amb este criteri es pretén avaluar la capacitat de l'alumne per a analitzar la complexitat de circumstàncies i interessos (polítics, culturals, econòmics, ideològics) que, per la seua importància, determinen el posterior desenvolupament d'una època, un estil o un autor determinat.

7. Realitzar comentaris sobre textos relatius a la música o de contingut musical, tant des del punt de vista històric com a estètic. Este criteri avalua la capacitat de l'alumne per a captar i descriure els plantejaments plasmats per l'autor i relacionar-los amb els corrents estilístics d'una època concreta.

8. Realitzar un treball senzill sobre algun aspecte determinat de la música actual o passada. Este criteri valorarà en quina mesura els alumnes són capaços de plantejar-se i realitzar en termes acceptables un xicotet treball, individual o en equip, que els motive a interessar-se a descobrir i conèixer una miqueta més de l'assignatura, sent l'important en este cas l'autenticitat i el rigor de l'estudi realitzat i no la rellevància del tema.

IDIOMES APLICATS AL CANT

Introducció

El cant és l'única disciplina musical que està indissolublement lligada a altres disciplines artístiques a través d'un dels mitjans primordials de comunicació i expressió: la paraula. El text està en l'origen mateix de tota música cantada, fins al punt que els començaments de la literatura musical han d'anar a buscar-se en els primers testimonis que es conserven de cerimònies religioses i de lírica popular que van ser compostos per a ser cantats.

4. Relacionar la música con los conceptos estéticos de cada época y con las otras manifestaciones artísticas del momento.

5. Valorar la importancia de la música en el desarrollo cultural de la persona y de la sociedad.

Contenidos

El hombre y el sonido. La música como hecho cultural. La música en la cultura occidental: períodos, géneros, estilos y compositores. Situación de la obra musical en su contexto social, económico, ideológico y artístico. Las fuentes de información histórica y su utilización. Introducción a la música de las culturas no occidentales. Valoración histórica del folklore.

Criterios de evaluación

1. Identificar, a través de la audición, obras de diferentes épocas y describir sus rasgos más característicos. Este criterio evalúa la capacidad del alumno para captar el carácter, el género, la estructura formal y los rasgos estilísticos más importantes de las obras escuchadas.

2. Identificar épocas y estilos, a través de la audición de obras con partituras a la vista. Mediante este criterio se evalúan los conocimientos del alumno en lo relativo a la distinción de los distintos estilos y sus peculiaridades.

3. Realizar un comentario crítico a partir de la audición de una obra determinada. Este criterio trata de evaluar la capacidad del alumno para valorar un hecho musical concreto desde una perspectiva personal.

4. Por medio de la audición y el análisis, situar cronológicamente y comparar obras musicales de similares características representativas entre ellas. Mediante este criterio de evaluación se pretende comprobar si el alumno identifica y sitúa cronológicamente los diferentes períodos de la historia de la música, así como si distingue sus principales características.

5. Interrelacionar la historia de la música con la de otros aspectos de la cultura y el pensamiento. Mediante este criterio se pretende evaluar la evolución del pensamiento crítico del alumno, en lo referente a su capacidad de valoración de las distintas etapas de la historia de la música, en lo global, o de determinados autores u obras, en lo particular, dentro del contexto social y cultural en que se produjeron.

6. Rastrear las circunstancias de todo tipo (políticas, culturales, económicas, ideológicas) que puedan incidir en el desarrollo evolutivo de las distintas épocas, estilos o autores más representativos de la historia de la música. Con este criterio se pretende evaluar la capacidad del alumno para analizar la complejidad de circunstancias e intereses (políticos, culturales, económicos, ideológicos) que, por su importancia, determinen el posterior desarrollo de una época, un estilo o un autor determinado.

7. Realizar comentarios sobre textos relativos a la música o de contenido musical, tanto desde el punto de vista histórico como estético. Este criterio evalúa la capacidad del alumno para captar y describir los planteamientos plasmados por el autor y relacionarlos con las corrientes estilísticas de una época concreta.

8. Realizar un trabajo sencillo sobre algún aspecto determinado de la música actual o pasada. Este criterio valorará en qué medida los alumnos son capaces de plantearse y realizar en términos aceptables un pequeño trabajo, individual o en equipo, que les motive a interesarse en descubrir y conocer algo más de la asignatura, siendo lo importante en este caso la autenticidad y el rigor del estudio realizado y no la relevancia del tema.

IDIOMAS APLICADOS AL CANTO

Introducción

El canto es la única disciplina musical que está indisolublemente ligada a otras disciplinas artísticas a través de uno de los medios primordiales de comunicación y expresión: la palabra. El texto está en el origen mismo de toda música cantada, hasta el punto de que los comienzos de la literatura musical deben ir a buscarse en los primeros testimonios que se conservan de ceremonias religiosas y de lírica popular que fueron compuestos para ser cantados.

El patrimoni vocal acumulat a partir de tan remots orígens és d'una incalculable riquesa que pot ser quantificada partint de la dada que la música purament instrumental -el protagonisme de la qual no ha fet sinó incrementar-se al llarg dels últims segles- té el seu origen mateix en la tradició vocal, en la necessitat, tan antiga com la música mateixa, d'acompanyar el cant monòdic, individual o plural, i, més tardanament, en l'ús de duplicar les veus en el cant polifònic, ús de què acabarà independitzant-se i així donarà lloc així a noves i importantíssimes formes d'art sonor.

Ja que el text i la música estan indissolublement units des del seu origen en la música cantada, l'especialitat de cant ha d'incloure una assignatura destinada a l'aprenentatge dels principals idiomes que són d'ús corrent en la música vocal. Abans de transmetre un missatge és necessari comprendre'l per a, a continuació, fer-lo arribar de manera intel·ligible al subjecte receptor, en este cas, l'oient, el públic en general. Tenim, doncs, d'una part, la necessitat ineludible d'entendre un text per a poder-lo comunicar amb ple sentit; i d'una altra, l'obligació, no menys peremptòria, de «dir» eixe text de manera correcta quant a la seua articulació, pronunciació i accentuació. A este respecte és necessari subratllar la importància que alguns fonemes posseeixen, quant a la seua específica sonoritat, per a provocar certs efectes musicals: la pura sonoritat de certs fonemes pot influir decisivament en l'expressió.

Com a complement als objectius purament pràctics de l'assignatura, seran molt convenients tots els coneixements addicionals que puga adquirir-se en relació a l'idioma i la cultura de què procedix, com ara literatura, art, etc. No són coneixements superflus, sinó que poden ser una ajuda valuosíssima a l'hora d'enriquir una interpretació.

L'aprenentatge d'un idioma aplicat al cant és quelcom que ha d'anar aparellat als estudis vocals, aprofundint sempre de la mateixa manera en les dos direccions: el coneixement de l'idioma ha d'acompanyar sempre al progressiu domini de la tècnica vocal.

Objectius

- a) Conèixer bé la fonètica dels idiomes de què es tracte.
- b) Comprendre tot tipus de missatges orals o escrits en qualsevol de les llengües usuales en el repertori.
- c) Llegir, donant-los el sentit i l'expressió que cal, textos escrits d'un nivell adequat a la capacitat de l'alumne.
- d) Utilitzar la lectura de textos a fi de familiaritzar-se amb els diferents registres lingüístics de la llengua quotidiana i de la llengua literària.
- e) Valorar la importància de la llengua dins d'un text cantat.
- f) Apreciar la riquesa que suposen les diverses cultures i els seus llenguatges, concebut estos últims com altres tantes formes de codificar l'experiència i de fer possibles les relacions interpersonals.

Continguts

Comprensió global de missatges orals. Reproducció i producció de missatges orals. Entrenament de les destreses fonètiques (articulació, emissió correcta, reconeixement i diferenciació auditiva dels fonemes, pronunciació correcta, aplicació de la fonètica cantada, coneixement de les regles del sistema foneticofonològic). Utilització del repertori individualitzat per a l'adquisició i la realització automatitzada del sistema foneticofonològic. Comprensió global dels textos poèticoliteraris i coneixement del seu context històric, cultural i artístic. Anàlisi fonètica per a diferenciar signes de forma autònoma.

Criteris d'avaluació

- 1) Emitre correctament breus continguts orals en la llengua estudiada.
Este criteri servix per a avaluar la capacitat de comprensió de l'alumnat en l'idioma estudiat.
- 2) Llegir de manera autònoma un text literari musical en la llengua estudiada.
Este criteri pretén valorar la capacitat de relacionar els coneixements de l'idioma amb el contingut i tractament musical.
- 3) Memoritzar textos breus pertanyents a obres musicals.

El patrimonio vocal acumulado a partir de tan remotos orígenes es de una incalculable riqueza que puede ser cuantificada partiendo del dato de que la música puramente instrumental -cuyo protagonismo no ha hecho sino incrementarse a lo largo de los últimos siglos- tiene su origen mismo en la tradición vocal, en la necesidad, tan antigua como la música misma, de acompañar el canto monódico, individual o plural, y, más tardíamente, en el uso de duplicar las voces en el canto polifónico, uso del que acabará independizándose, dando lugar así a nuevas e importantísimas formas de arte sonoro.

Puesto que texto y música están indisolublemente unidos desde su origen en la música cantada, la especialidad de canto debe incluir una asignatura destinada al aprendizaje de los principales idiomas que son de uso corriente en la música vocal. Antes de transmitir un mensaje es preciso comprenderlo para, a continuación, hacerlo llegar de manera inteligible al sujeto receptor, en este caso, el oyente, el público en general. Tenemos, pues, de una parte, la necesidad ineludible de entender un texto para poderlo comunicar con pleno sentido; de otra, la obligación, no menos perentoria, de «decir» ese texto de manera correcta en cuanto a su articulación, pronunciació y acentuación. A este respecto es necesario subrayar la importancia que algunos fonemas poseen, en cuanto a su específica sonoridad, para provocar ciertos efectos musicales: la pura sonoridad de ciertos fonemas puede influir decisivamente en la expresión.

Como complemento a los objetivos puramente prácticos de la asignatura, serán muy convenientes todos los conocimientos adicionales que pueda adquirirse en relación al idioma y la cultura de la que procede, tales como literatura, arte, etc. No son conocimientos superfluos, sino que pueden ser una ayuda valiosísima a la hora de enriquecer una interpretación.

El aprendizaje de un idioma aplicado al canto es algo que debe ir a la par de los estudios vocales, profundizando siempre de igual manera en ambas direcciones: el conocimiento del idioma debe acompañar siempre al progresivo dominio de la técnica vocal.

Objetivos

- a) Conocer bien la fonética de los idiomas de que se trate.
- b) Comprender todo tipo de mensajes orales o escritos en cualquiera de las lenguas usuales en el repertorio.
- c) Leer, dándoles su cabal sentido y expresión, textos escritos de un nivel adecuado a la capacidad del alumno.
- d) Utilizar la lectura de textos con el fin de familiarizarse con los diferentes registros lingüísticos de la lengua cotidiana y de la lengua literaria.
- e) Valorar la importancia de la lengua dentro de un texto cantado.
- f) Apreciar la riqueza que suponen las diversas culturas y sus lenguajes, concibiendo estos últimos como otras tantas formas de codificar la experiencia y de hacer posibles las relaciones interpersonales.

Contenidos

Comprensión global de mensajes orales. Reproducción y producción de mensajes orales. Entrenamiento de las destrezas fonéticas (articulación, emisión correcta, reconocimiento y diferenciació auditiva de los fonemas, pronunciació correcta, aplicación de la fonética cantada, conocimiento de las reglas del sistema fonético-fonológico). Utilización del repertorio individualizado para la adquisición y realización automatizada del sistema fonético-fonológico. Comprensión global de los textos poético-literarios y conocimiento de su contexto histórico, cultural y artístico. Análisis fonético para diferenciar signos de forma autònoma.

Criterios de evaluación

1. Emitir correctament breves contenidos orales en la lengua estudiada.
Este criterio sirve para evaluar la capacidad de comprensión del alumnado en el idioma estudiado.
2. Leer de manera autònoma un texto literario musical en la lengua estudiada.
Este criterio pretende valorar la capacidad de relacionar los conocimientos del idioma con el contenido y tratamiento musical.
3. Memorizar textos breves pertenecientes a obras musicales.

Este criteri avalua la capacitat de comprensió i interrelació del text amb l'obra musical.

4) Transcriure i comentar fonèticament textos de partitures estudiades.

Amb este criteri es pretén comprovar la capacitat de l'alumnat per a aplicar de forma autònoma els coneixements fonètics en la interpretació musical.

5) Cantar de memòria pronunciant correctament el text de les partitures del repertori de l'alumne.

Este criteri avalua el domini de l'alumne en relació amb les destreses fonètiques adquirides.

LLENGUATGE MUSICAL

L'adquisició d'un llenguatge és un procés continu. Una vegada aconseguits els objectius bàsics d'escollar, parlar, llegir i escriure ens trobem ja en situació idònia d'anar enriquint eixe llenguatge primari.

La pràctica instrumental que l'alumne i l'alumna realitzen en este nivell i la seua activitat de conjunt els estan ja posant en contacte amb una literatura musical rica, àmplia i complexa. El llenguatge musical ha de desvelar-los tots els conceptes i facilitar-los l'activitat de realitzar, analitzar, comprendre i aprendre tot el que les obres signifiquen.

El repertori d'obres s'estén al llarg de diferents èpoques i estils. Els seus materials de treball en l'àrea del llenguatge han d'arreglar també esta panoràmica extensa, no limitant el treball a exercicis híbrids quant a estils, formes i continguts.

L'aprenentatge de l'harmonia es perfila ja, com un horitzó pròxim en el currículum de l'alumne i de l'alumna. Només si aporta unes sensacions clares i unes pràctiques bàsiques podran desenvolupar la tècnica harmònica sobre uns fonaments sòlids.

El món de la composició musical ha evolucionat amb cridanera rapidesa a partir del segle XX. Els elements rítmics guanyen en protagonisme i les unitats mètriques que els contenen i representen se superposen, es mesclen, se succeïxen en una constant variació, apareixen noves fórmules rítmicomètriques, es fan atípiques les ordenacions rítmiques dels compassos que podríem anomenar usuals o convencionals o, decididament desapareixen arrossegant després d'ells la línia divisòria periòdica per a deixar pas a una nova articulació o accentuació, sense unitat única referencial de pulsació.

Tot un món, apassionant per la seua força cinètica, que en la mesura adaptada a les ensenyances professionals ha de ser un important contingut d'esta.

Si el món tonal en les seues formulacions bàsiques constituïx la comesa primordial del llenguatge musical, no és menys certa la necessitat d'una part i l'obligació d'una altra, d'abordar el treball del llenguatge posttonal i atonal, assortint l'alumnat de totes les ferramentes, les tècniques i els codis que li permeten un millor acostament i una major i millor comprensió de les noves literatures musicals.

D'altra banda, el coneixement del llenguatge musical proporciona la comprensió dels elements i regles que el formen proporcionant així a l'alumne i a l'alumna la capacitat d'expressar-se musicalment, a través de la improvisació, la interpretació o la creació de xicotetes obres. D'esta manera es completa el procés d'adquisició d'un llenguatge. Això fa que esta ferramenta al servei de la comunicació, indissolublement unida al pensament, a la creació i a l'expressió del fet musical concret, estiga obligada a abordar, per a ser una verdadera ferramenta de comunicació, els llenguatges de totes les músiques que siguen demandades per la societat.

L'oïda, el gran instrument que el músic mai pot deixar de treballar, ha de ser ara receptor i captador de missatges diversos, a vegades per a la seua comprensió i apreciació, a vegades per a la seua posterior escriptura.

Esta labor no serà mai possible si no es potencia la memòria musical. La música és un art que es desenvolupa en el temps i els sons tenen una presència efímera. Només la memòria pot ajudar a entendre retentint, associant, comparant i establint referències.

Aconseguir una correcció formal en l'escriptura permetrà a l'alumne i a l'alumna comunicar les seues idees o reproduir les alienes en una forma intel·ligible.

Este criterio evalúa la capacidad de comprensión e interrelación del texto con la obra musical.

4. Transcribir y comentar fonéticamente textos de partituras estudiadas.

Con este criterio se pretende comprobar la capacidad del alumno para aplicar de forma autónoma los conocimientos fonéticos en la interpretación musical.

5. Cantar de memoria pronunciando correctamente el texto de las partituras del repertorio del alumno.

Este criterio evalúa el dominio del alumno en relación con las destrezas fonéticas adquiridas.

LENGUAJE MUSICAL

La adquisición de un lenguaje es un proceso continuo. Una vez logrados los objetivos básicos de escuchar, hablar, leer y escribir nos encontramos ya en situación idónea de ir enriqueciendo ese lenguaje primario.

La práctica instrumental que el alumno y la alumna realizan en este nivel y su actividad de conjunto les están ya poniendo en contacto con una literatura musical rica, amplia y compleja. El lenguaje musical debe desvelarles todos los conceptos y facilitarles la tarea de realizar, analizar, comprender y aprender cuanto las obras significan.

El repertorio de obras se extiende a lo largo de diferentes épocas y estilos. Sus materiales de trabajo en el área del lenguaje deben recoger también esta panoràmica extensa, no limitando el trabajo a ejercicios híbridos en cuanto a estilos, formas y contenidos.

El aprendizaje de la armonía se perfila ya como un horizonte próximo en el currículo del alumno y de la alumna. Sólo si aporta unas sensaciones claras y unas prácticas básicas podrán desarrollar la técnica armónica sobre unos fundamentos sólidos.

El mundo de la composición musical ha evolucionado con llamativa rapidez a partir del siglo XX. Los elementos rítmicos ganan en protagonismo y las unidades métricas que los contienen y representan, se superponen, se mezclan, se suceden en una constante variación, aparecen nuevas fórmulas rítmico-métricas, se hacen atípicas las ordenaciones rítmicas de los compases que podríamos llamar usuales o convencionales o, decididamente desaparecen arrastrando tras de sí la línea divisoria periódica para dejar paso a una nueva articulación o acentuación, sin unidad única referencial de pulso.

Todo un mundo, apasionante por su fuerza cinética, que en la medida adaptada a las enseñanzas profesionales debe ser un importante contenido de la misma.

Si el mundo tonal en sus formulaciones básicas constituye el cometido primordial del lenguaje musical, no es menos cierta la necesidad de una parte y la obligación de otra, de abordar el trabajo del lenguaje pos-tonal y atonal, surtiendo al alumnado de cuantas herramientas, técnicas y códigos le permitan un mejor acercamiento y una mayor y mejor comprensión de las nuevas literaturas musicales.

Por otra parte, el conocimiento del lenguaje musical proporciona la comprensión de los elementos y reglas que lo forman proporcionando así al alumno y a la alumna la capacidad de expresarse musicalmente, a través de la improvisación, la interpretación o la creación de pequeñas obras. De esta manera se completa el proceso de adquisición de un lenguaje. Ello hace que esta herramienta al servicio de la comunicación, indisolublemente unida al pensamiento, a la creación y a la expresión del hecho musical concreto, esté obligada a abordar, para ser una verdadera herramienta de comunicación, los lenguajes de cuantas músicas sean demandadas por la sociedad.

El oído, el gran instrumento que el músico nunca puede dejar de trabajar, debe ser ahora receptor y captador de mensajes varios, a veces para su comprensión y apreciación, a veces para su posterior escritura.

Esta labor no será nunca posible si no se potencia la memoria musical. La música es arte que se desarrolla en el tiempo y los sonidos tienen una presencia efímera. Sólo la memoria puede ayudar a entender reteniendo, asociando, comparando, estableciendo referencias.

El lograr una corrección formal en la escritura permitirá al alumno y a la alumna comunicar sus ideas o reproducir las ajenas en una forma inteligible.

Conèixer i rebre quedaria sense sentit si tots els elements coneguts no passen a ser una capacitat d'expressió, la qual cosa fa necessari fomentar la improvisació o l'elaboració dels pensaments musicals de l'alumne i de l'alumna fent complet el procés de rebre i transmetre ineludible en l'adquisició d'un llenguatge.

Tot este catàleg d'accions ha de dirigir-se a potenciar unes actituds de desenrotllament orgànic en les facultats creatives i analítiques de l'alumne i de l'alumna, així com a una recerca de rigor en l'estudi, de respecte i valoració de l'obra artística i els seus creadors, i a una capacitat de col·laboració i participació en activitats de grup, basada tant en la consideració cap a tot el seu entorn físic i humà, com en el respecte i la valoració d'ells mateixos.

Objectius

Les ensenyances de llenguatge musical de les ensenyances professionals de música tindran com a objectius contribuir a desenvolupar en l'alumnat les capacitats següents:

a) Compartir vivències musicals amb els altres elements del grup que li permeten enriquir la seua relació afectiva amb la música a través del cant i de la participació instrumental en grup.

b) Conèixer els elements del llenguatge musical i la seua evolució històrica, per a relacionar-los amb les obres musicals dins del seu temps i la seua circumstància.

Interpretar correctament els símbols gràfics i conèixer els que són propis del llenguatge musical contemporani.

c) Utilitzar la dissociació motriu i auditiva necessàries per a executar o escoltar amb independència desenvolupaments rítmics o melòdics simultanis.

d) Reconèixer i representar gràficament obres, fragments musicals a una o dos veus realitzades amb diferents instruments.

e) Reconèixer a través de l'audició i de la lectura estructures harmòniques bàsiques.

f) Utilitzar els coneixements sobre el llenguatge musical per a refermar i desenvolupar hàbits d'estudi que propicien una interpretació conscient.

g) Conèixer els elements del llenguatge musical relatius al «jazz» i la música moderna.

Continguts

Rítmics. Pràctica, identificació i coneixement de compassos originats per dos o més pulsacions desiguals. Coneixement i pràctica de metres irregulars amb estructures fixes o variables. Polirítmies i polimetries. Reconeixement i pràctica de grups de valoració especial amb duracions i posicions mètriques diverses. Pràctica de ritmes simultanis que suposen divisions diferents de la unitat. Pràctica d'estructures rítmiques atípiques en compassos convencionals. Ritmes «aksak», «coixos» o de valor afegit. Pràctica de música sense compassar. Reconeixement i pràctica de ritmes que caracteritzen la música de «jazz», «pop», etc. Pràctica de canvis de compàs amb unitats iguals o diferents i aplicació de les equivalències indicades. Desenvolupament d'hàbits interpretatius a partir del coneixement i l'anàlisi dels elements rítmics. Improvisació sobre esquemes rítmics establits o lliures.

Melodicoharmònics. Pràctica auditiva i vocal d'estructures tonals enriquides en el seu llenguatge per flexions o modulacions, amb reconeixement analític del procés. Pràctica auditiva i vocal d'obres modals en les seues diverses manifestacions històriques i folklòriques. Pràctica d'interval·lica pura (no tonal) i aplicació a obres posttonals o atonals. Reconeixement auditiu i anàlisi d'estructures tonals i formals no complexes. Improvisació sobre esquemes harmònics i formals establits o lliures. Aplicació vocal o escrita de baixos harmònics a obres proposades de dificultat adaptada al nivell. Desenvolupament d'hàbits interpretatius a partir del coneixement i l'anàlisi dels elements melodicoharmònics.

Lectoescritura. Pràctica de lectura horitzontal de notes amb els ritmes escrits i indicacions metronòmiques diverses. Lectures d'agrupacions verticals de notes. Coneixement i pràctica de les normes d'escritura melòdica i harmònica. Pràctica de lectura de notes, sense clau, atenint-se al dibuix interval·lic. Pràctica d'identificació i escritura de notes en el seu registre correcte. Coneixement de l'àmbit sonor de les

Conocer y recibir quedaría sin sentido si todos los elementos conocidos no pasan a ser una capacidad de expresión, lo que hace necesario fomentar la improvisación o la elaboración de los pensamientos musicales del alumno y de la alumna haciendo completo el proceso de recibir y transmitir ineludible en la adquisición de un lenguaje.

Todo este catálogo de acciones debe dirigirse a potenciar unas actitudes de desarrollo orgánico en las facultades creativas y analíticas del alumno y de la alumna, así como a una búsqueda de rigor en el estudio, de respeto y valoración de la obra artística y sus creadores, y a una capacidad de colaboración y participación en actividades de grupo, basada tanto en la consideración hacia todo su entorno físico y humano, como en el respeto y valoración de sí mismos.

Objetivos

Las enseñanzas de lenguaje musical de las enseñanzas profesionales de música tendrán como objetivos contribuir a desarrollar en el alumnado las capacidades siguientes:

a) Compartir vivencias musicales con los demás elementos del grupo que le permita enriquecer su relación afectiva con la música a través del canto y de participación instrumental en grupo.

b) Conocer los elementos del lenguaje musical y su evolución histórica, para relacionarlos con las obras musicales dentro de su tiempo y su circunstancia.

Interpretar correctamente los símbolos gráficos y conocer los que son propios del lenguaje musical contemporáneo.

c) Utilizar la disociación motriz y auditiva necesarias para ejecutar o escuchar con independencia desarrollos rítmicos o melódicos simultáneos.

d) Reconocer y representar gráficamente obras, fragmentos musicales a una o dos voces realizadas con diferentes instrumentos.

e) Reconocer a través de la audición y de la lectura estructuras armónicas básicas.

f) Utilizar los conocimientos sobre el lenguaje musical para afianzar y desarrollar hábitos de estudio que propicien una interpretación consciente.

g) Conocer los elementos del lenguaje musical relativos al «jazz» y la música moderna.

Contenidos

Rítmicos. Práctica, identificación y conocimiento de compases originados por dos o más pulsos desiguals. Conocimiento y práctica de metros irregulares con estructuras fijas o variables. Polirrítmias y polimetrias. Reconocimiento y práctica de grupos de valoración especial con duraciones y posiciones métricas varias. Práctica de ritmos simultáneos que suponen divisiones distintas de la unidad. Práctica de estructuras rítmicas atípicas en compases convencionales. Ritmos «aksak», «cojos» o de valor añadido. Práctica de música sin compasar. Reconocimiento y práctica de ritmos que caracterizan la música de «jazz», «pop», etc. Práctica de cambios de compás con unidades iguales o diferentes y aplicación de las equivalencias indicadas. Desarrollo de hábitos interpretativos a partir del conocimiento y análisis de los elementos rítmicos. Improvisación sobre esquemas rítmicos establecidos o libres.

Melódico-armónicos. Práctica auditiva y vocal de estructuras tonales enriquecidas en su lenguaje por flexiones o modulaciones, con reconocimiento analítico del proceso. Práctica auditiva y vocal de obras modales en sus diversas manifestaciones históricas y folklóricas. Práctica de interval·lica pura (no tonal) y aplicación a obras post-tonales o atonales. Reconocimiento auditivo y análisis de estructuras tonales y formales no complejas. Improvisación sobre esquemas armónicos y formales establecidos o libres. Aplicación vocal o escrita de bajos armónicos a obras propuestas de dificultad adaptada al nivel. Desarrollo de hábitos interpretativos a partir del conocimiento y análisis de los elementos melódico-armónicos.

Lecto-escritura. Práctica de lectura horizontal de notas con los ritmos escritos e indicaciones metronómicas diversas. Lecturas de agrupaciones verticales de notas. Conocimiento y práctica de las normas de escritura melódica y armónica. Práctica de lectura de notas, sin clave, ateniéndose al dibujo interval·lico. Práctica de identificación y escritura de notas en su registro correcto. Conocimiento del ámbito sonoro de

claus. Iniciació a les grafies contemporànies. Pràctica de la lectura a primera vista.

Audició. Pràctica d'identificació d'elements rítmics, melòdics, moduladors, cadencials, formals, tímbrics i estilístics en les obres escoltades. Identificació d'errors o diferències entre un fragment escrit i el que escolta. Pràctica de la memòria: memorització prèvia a l'escriptura de frases o fragments progressivament més amplis. Escripura de temes coneguts i memorització en diferents altures i tonalitats. Realització escrita de dictats a una i dos veus. Identificació d'acords. Audició d'obres o fragments en què es reconeguen elements estudiats.

Expressió i ornamentació. Coneixement i aplicació de signes i temes relatius a dinàmica i agògica. Coneixement i aplicació dels signes que modifiquen l'atac dels sons. Coneixement dels signes característics en l'escriptura dels instruments. Coneixement i aplicació d'ornaments adequant-los a l'època de l'obra interpretada.

Criteris d'avaluació

1) Mantindre la pulsació durant períodes de silenci prolongats.

Este criteri té com a objectiu avaluar una correcta interiorització de la pulsació que permeta una execució correcta bé individual o en conjunt.

2) Identificar i executar estructures rítmiques d'una obra o fragment, amb canvi o sense de compàs, en un tempo establert.

Amb este criteri es tracta d'avaluar la capacitat de l'alumnat per a encadenar diverses fórmules rítmiques, l'aplicació correcta, si és el cas, de qualsevol equivalència si es produïx canvi de compàs i la interiorització aproximada de diverses velocitats metronòmiques.

3) Entonar improvisant una melodia o cançó tonal amb acompanyament o sense, aplicant-li totes les indicacions de caràcter expressiu.

Este criteri d'avaluació té com a objecte comprovar la capacitat de l'alumnat per a aplicar les seues tècniques d'entonació i la justesa d'afinació a un fragment melòdic tonal amb alteracions accidentals que poden o no provocar una modulació, fent-se conscient de les característiques tonals o modals del fragment. Si és acompanyat instrumentalment, este acompanyament no ha de reproduir la melodia.

4) Llegir internament, en un temps breu i sense verificar la seua entonació, un text musical i reproduir-lo de memòria.

Es tracta de comprovar la capacitat de l'alumnat per a imaginar, reproduir i memoritzar imatges sonores de caràcter melòdic a partir de l'observació de la partitura.

5) Identificar o entonar tot tipus d'interval melòdic.

Este criteri d'avaluació permet detectar el domini de l'interval per part de l'alumnat com a element d'aplicació a estructures tonals o no tonals.

6) Entonar una obra atonal amb acompanyament o sense, aplicant les indicacions de caràcter expressiu.

Es tracta d'avaluar l'aplicació artística a una obra atonal dels coneixements melòdics i rítmics adquirits. L'acompanyament, si n'hi ha, no reproduirà la melodia.

7) Identificar intervals harmònics i escriure'ls en el seu registre correcte.

Es busca conèixer la capacitat de l'alumnat per a la percepció simultània de dos sons en diferents relacions intervàliques, així com la identificació de les regions sonores en què es produïxen.

8) Reproduir models melòdics, escalístics o acordals en diferents altures.

Es tracta de comprovar la destresa de l'alumnat per a reproduir un fet melòdic a partir de diferents sons, fent-se conscient de les alteracions necessàries per a la seua reproducció exacta.

9) Improvisació vocal o instrumental de melodies dins d'una tonalitat determinada.

Este criteri pretén comprovar l'enteniment per part de l'alumnat dels conceptes tonals bàsics al fer ús lliure dels elements d'una tonalitat amb lògica tonal i estructural.

10) Identificar i reproduir per escrit fragments musicals escoltats.

las claves. Iniciación a las grafías contemporáneas. Práctica de la lectura a primera vista.

Audición. Práctica de identificación de elementos rítmicos, melódicos, modulatorios, cadenciales, formales, tímbricos y estilísticos en las obras escuchadas. Identificación de errores o diferencias entre un fragmento escrito y lo escuchado. Práctica de la memoria: memorización previa a la escritura de frases o fragmentos progresivamente más amplios. Escritura de temas conocidos y memorización en diferentes alturas, tonalidades. Realización escrita de dictados a una y dos voces. Identificación de acordes. Audición de obras o fragmentos en los que se reconozcan elementos estudiados.

Expresión y ornamentación. Conocimiento y aplicación de signos y términos relativos a dinámica y agógica. Conocimiento y aplicación de los signos que modifican el ataque de los sonidos. Conocimiento de los signos característicos en la escritura de los instrumentos. Conocimiento y aplicación de ornamentos adecuándolos a la época de la obra interpretada.

Criterios de evaluación

1. Mantener el pulso durante períodos de silencio prolongados.

Este criterio tiene por objetivo evaluar una correcta interiorización del pulso que permita una ejecución correcta bien individual o en conjunto.

2. Identificar y ejecutar estructuras rítmicas de una obra o fragmento, con o sin cambio de compás, en un tempo establecido.

Con este criterio se trata de evaluar la capacidad del alumnado para encadenar diversas fórmulas rítmicas, la aplicación correcta, en su caso, de cualquier equivalencia si se produce cambio de compás y la interiorización aproximada de diversas velocidades metronómicas.

3. Entonar repentinamente una melodía o canción tonal con o sin acompañamiento, aplicándole todas las indicaciones de carácter expresivo.

Este criterio de evaluación tiene por objeto comprobar la capacidad del alumnado para aplicar sus técnicas de entonación y la justeza de afinación a un fragmento melódico tonal con alteraciones accidentales que pueden o no provocar una modulación, haciéndose consciente de las características tonales o modales del fragmento. Si es acompañado instrumentalmente, este acompañamiento no debe reproducir la melodía.

4. Leer internamente, en un tiempo breve y sin verificar su entonación, un texto musical y reproducirlo de memoria.

Se trata de comprobar la capacidad del alumnado para imaginar, reproducir y memorizar imágenes sonoras de carácter melódico a partir de la observación de la partitura.

5. Identificar o entonar todo tipo de intervalo melódico.

Este criterio de evaluación permite detectar el dominio del intervalo por parte del alumnado como elemento de aplicación a estructuras tonales o no tonales.

6. Entonar una obra atonal con o sin acompañamiento, aplicando las indicaciones de carácter expresivo.

Se trata de evaluar la aplicación artística a una obra atonal de los conocimientos melódicos y rítmicos adquiridos. El acompañamiento, en su caso, no reproducirá la melodía.

7. Identificar intervalos armónicos y escribirlos en su registro correcto.

Se busca conocer la capacidad del alumnado para la percepción simultánea de dos sonidos en diferentes relaciones interválicas, así como la identificación de las regiones sonoras en que se producen.

8. Reproducir modelos melódicos, escalísticos o acordales en diferentes alturas.

Se trata de comprobar la destreza del alumnado para reproducir un hecho melódico a partir de diferentes sonidos, haciéndose consciente de las alteraciones necesarias para su exacta reproducción.

9. Improvisación vocal o instrumental de melodías dentro de una tonalidad determinada.

Este criterio pretende comprobar el entendimiento por parte del alumnado de los conceptos tonales básicos al hacer uso libre de los elementos de una tonalidad con lógica tonal y estructural.

10. Identificar y reproducir por escrito fragmentos musicales escuchados.

Amb este criteri s'avalua la destresa de l'alumnat per a la utilització correcta de la grafia musical i la seua capacitat de relacionar el fet musical amb la seua representació gràfica.

11) Reconéixer i escriure fragments musicals a dos veus.

Es pretén comprovar la percepció i la identificació per part de l'alumnat d'aspectes musicals polifònics.

12) Reconéixer i escriure fragments musicals realitzats per dos instruments diferents, excloent el piano.

Amb este criteri es pretén comprovar que la capacitat auditiva de l'alumnat no patix distorsió quan rep el missatge a través d'un vehicle sonor diferent del piano.

13) Reconéixer auditivament aspectes cadencials i formals d'un fragment musical.

Per mitjà d'este criteri es tracta de comprovar la capacitat de l'alumnat per a percebre aspectes sintàctics i estructurals de l'obra escoltada i denominar-los correctament.

14) Reconéixer auditivament diferents timbres instrumentals.

Es pretén constatar la familiarització de l'alumnat amb els timbres provinents d'altres instruments diferents del que constituïx la seua especialitat.

15) Reconéixer auditivament formes d'atac, articulacions, matisos i ornaments d'una obra o fragment.

Es tracta en este cas de comprovar la capacitat d'observació de l'alumnat d'aspectes directament relacionats amb la interpretació i l'expressió musicals.

16) Improvisar vocalment o instrumentalment sobre un esquema harmònic donat.

Este criteri d'avaluació va ordenat a comprovar, dins del nivell adequat, la comprensió per part de l'alumnat de la relació entre harmonia i veus melòdiques.

17) Entonar fragments memoritzats d'obres de repertori seleccionats entre els proposats per l'alumne o l'alumna.

Este criteri tracta d'avaluar el coneixement de les obres de repertori i la capacitat de memorització.

18) Aplicar lliurement ritmes percutits a un fragment musical escoltat.

Es busca ací avaluar la capacitat d'iniciativa implicant, a més, el reconeixement ràpid d'aspectes rítmics i expressius de l'obra en qüestió.

19) Aplicar baixos harmònics senzills, vocalment o gràficament, a una obra breu prèviament escoltada.

Este criteri pretén buscar l'associació melodia-harmonia imaginant esta des de la melodia escoltada.

20) Situar amb la major aproximació possible l'època, l'estil i, si és el cas, l'autor o l'autora d'una obra escoltada.

Es tracta d'una proposta per a fomentar la curiositat i l'atenció de l'alumnat a l'escoltar música, fent-se conscient dels caràcters generals que identifiquen estils i autors.

21) Analitzar una obra del seu repertori instrumental, com a situació històrica, autor i característiques musicals d'esta: Harmòniques, formals, tímbriques, etc.

Intenta este criteri potenciar els hàbits de l'estudi intel·ligent i rigorós, fent-se conscient de les circumstàncies tècniques i socials que envolten l'obra artística.

MÚSICA DE CAMBRA

La pràctica de la música de cambra durant el període d'estudis corresponent a les ensenyances professionals de música respon a un conjunt de necessitats de l'alumnat de música que difícilment poden ser ateses si no és a través d'esta activitat.

L'activitat cambrística suposa el vehicle fonamental per a integrar i posar en pràctica una sèrie d'aspectes tècnics i musicals l'aprenentatge dels quals a través dels estudis instrumentals i teòrics posseeix forçosament un caràcter analític que ha de ser objecte d'una síntesi ulterior a través de la pràctica interpretativa.

La pràctica de la música de cambra complix una funció decisiva en el desenvolupament de l'oïda musical en tots els seus aspectes. El repertori cambrístic constituïx el mitjà idoni perquè l'alumne i l'alumna

Con este criterio se evalúa la destreza del alumnado para la utilización correcta de la grafia musical y su capacidad de relacionar el hecho musical con su representación gráfica.

11. Reconocer y escribir fragmentos musicales a dos voces.

Se pretende comprobar la percepción e identificación por parte del alumnado de aspectos musicales polifónicos.

12. Reconocer y escribir fragmentos musicales realizados por dos instrumentos diferentes, excluyendo el piano.

Con este criterio se pretende comprobar que la capacidad auditiva del alumnado no sufre distorsión cuando recibe el mensaje a través de un vehículo sonoro diferente al piano.

13. Reconocer auditivamente aspectos cadenciales y formales de un fragmento musical.

Por medio de este criterio se trata de comprobar la capacidad del alumnado para percibir aspectos sintácticos y estructurales de la obra escuchada y denominarlos correctamente.

14. Reconocer auditivamente diferentes timbres instrumentales.

Se pretende constatar la familiarización del alumnado con los timbres provenientes de otros instrumentos diferentes del que constituye su especialidad.

15. Reconocer auditivamente modos de ataque, articulaciones, matices y ornamentos de una obra o fragmento.

Se trata en este caso de comprobar la capacidad de observación del alumnado de aspectos directamente relacionados con la interpretación y expresión musicales.

16. Improvisar vocal o instrumentalmente sobre un esquema armónico dado.

Este criterio de evaluación va ordenado a comprobar, dentro del nivel adecuado, la comprensión por parte del alumnado de la relación entre armonía y voces melódicas.

17. Entonar fragmentos memorizados de obras de repertorio seleccionados entre los propuestos por el alumno o alumna.

Este criterio trata de evaluar el conocimiento de las obras de repertorio y la capacidad de memorización.

18. Aplicar libremente ritmos percutidos a un fragmento musical escuchado.

Se busca aquí evaluar la capacidad de iniciativa implicando, además, el reconocimiento rápido de aspectos rítmicos y expresivos de la obra en cuestión.

19. Aplicar bajos armónicos sencillos, vocal o gràficament, a una obra breu prèviament escoltada.

Este criterio pretende buscar la asociación melodia-armonía imaginando ésta desde la melodia escuchada.

20. Situar con la mayor aproximación posible la época, el estilo y, en su caso, el autor o la autora de una obra escuchada.

Se trata de una propuesta para fomentar la curiosidad y la atención del alumnado al escuchar música, haciéndose consciente de los caracteres generales que identifican estilos y autores.

21. Analizar una obra de su repertorio instrumental, como situación histórica, autor y características musicales de la misma: Armónicas, formales, tímbricas, etc.

Intenta este criterio potenciar los hábitos del estudio inteligente y riguroso, haciéndose consciente de las circunstancias técnicas y sociales que rodean a la obra artística.

MÚSICA DE CÁMARA

La pràctica de la música de cámara durante el período de estudios correspondiente a las enseñanzas profesionales de música responde a un conjunto de necesidades del alumnado de música que difícilmente pueden ser atendidas si no es a través de esta actividad.

La actividad camerística supone el vehículo fundamental para integrar y poner en práctica una serie de aspectos técnicos y musicales cuyo aprendizaje a través de los estudios instrumentales y teóricos posee forzosamente un carácter analítico que debe ser objeto de una síntesis ulterior a través de la pràctica interpretativa.

La pràctica de la música de cámara cumple una función decisiva en el desarrollo del oído musical en todos sus aspectos. El repertorio camerístico constituye el medio idóneo para que el alumno y la alum-

desenvolupen el sentit de l'afinació, desenrotllament que no pot deixar de ser intuïtiu i mimètic, que es resisteix a ser ensenyat o transmés per mètodes racionals i que requereix una llarga praxi musical, preferentment en conjunt.

Una de les característiques fonamentals de la pràctica camerística és l'absència de director o directora. Això obliga a desenrotllar les competències necessàries de comunicació visual i gestual entre els membres del grup, aprendre a valorar la importància de la respiració conjunta, establir criteris comuns d'interpretació i, en definitiva, afavorir el desenrotllament d'una nova dimensió de la interpretació basada en la codirecció.

Així mateix, l'exercici de la música de cambra estimula la capacitat -imprescindible per a tot músic- per a escoltar els altres instruments mentre es toca el propi i per a desenrotllar el sentit de «sonoritat del conjunt».

La interacció entre diversos instrumentistes col·labora igualment al desenrotllament de la sensibilitat en matèria de dinàmica, fraseig, ritme i vibrato: quant a la «dinàmica», per exigir una sensibilització respecte a l'audició de plans sonors i a la percepció de la funció exercida en cada moment per cada un dels instruments (solística, acompanyant, contrapuntística, harmònica, etc.); quant al «fraseig», perquè col·labora a desenrotllar el sentit del diàleg i la mimesis musical; quant al «ritme», perquè la música de conjunt exigeix per si mateixa una precisió i compenetració rítmica que faça possible la simultaneïtat i l'ajust entre els diversos instruments, alhora que propicia el desenrotllament de la comunicació a través del gest, i de qualsevol altra forma no verbal, entre els instrumentistes (entrades, definició del 'tempo', rubato i altres modificacions del «tempo», talls finals, respiracions, etc.); quant al «vibrato», en el sentit que la pràctica camerística obliga a homogeneïtzar i simultanejar el període, la velocitat i l'amplitud dels diversos vibratos.

La música de cambra obliga els músics que la practiquen a desenrotllar determinats hàbits d'autodisciplina i mètode extremadament beneficiosos, com ara l'homogeneïtzació de l'articulació, la planificació dels cops d'arc en els instruments de corda o de les respiracions en els de vent, etc., alhora que permet el contrast de l'instrument propi amb altres de diferent naturalesa.

Des d'un punt de vista musical, la pràctica camerística és imprescindible per a la maduració d'un músic en el terreny de l'expressivitat i l'emotivitat, ja que suposa un camp idoni perquè la capacitat afectiva del futur músic aflore en la seua interpretació, fet que ha de ser propiciat com més prompte millor.

Al seu torn, l'intercanvi d'idees i la confrontació entre diversos punts de vista interpretatius resulta summament formativa i estimulante per a un instrumentista en període de formació, col·labora al desenrotllament de la capacitat analítica i fomenta que la interpretació responga a una idea musical i trascendisca el nivell de mera lectura.

Així mateix, la pràctica i el coneixement del repertori de cambra suposa un pas decisiu en el coneixement del repertori de l'instrument i de l'evolució estilística dels diferents períodes de la història de la música.

En suma, el cultiu de la música de cambra resulta absolutament complementari de la formació instrumental, permetent l'aplicació pràctica dels coneixements adquirits en la classe d'instrument, dins d'una activitat que, a causa del seu caràcter lúdic, permet la pràctica musical en condicions ideals d'espontaneïtat i distensió.

Objectius

Les ensenyances de Música de Cambra de les ensenyances professionals de música tindran com a objectius contribuir a desenrotllar en l'alumnat les capacitats següents:

- Valorar la música de cambra com un aspecte fonamental de la formació musical i instrumental.
- Aplicar en tot moment l'audició polifònica per a escoltar simultàniament les diferents parts alhora que s'executa la pròpia.
- Utilitzar una àmplia i variada gamma sonora de manera que l'ajust de so es realitze en funció dels altres instruments del conjunt i de les necessitats estilístiques i interpretatives de l'obra.

na desenvolupen el sentido de la afinación, desarrollo que no puede dejar de ser intuitivo y mimético, que se resiste a ser enseñado o transmitido por métodos racionales y que requiere una larga praxis musical, preferentemente en conjunto.

Una de las características fundamentales de la práctica camerística es la ausencia de director o directora. Ello obliga a desarrollar las competencias necesarias de comunicación visual y gestual entre los miembros del grupo, aprender a valorar la importancia de la respiración conjunta, establecer criterios comunes de interpretación y, en definitiva, favorecer el desarrollo de una nueva dimensión de la interpretación basada en la codirección.

Asimismo, el ejercicio de la música de cámara estimula la capacidad -imprescindible para todo músico- para escuchar a los otros instrumentos mientras se toca el propio y para desarrollar el sentido de «sonoridad del conjunto».

La interacción entre diversos instrumentistas colabora igualmente al desarrollo de la sensibilidad en materia de dinámica, fraseo, ritmo y vibrato: en cuanto a la «dinámica», por exigir una sensibilización con respecto a la audición de planos sonoros y a la percepción de la función desempeñada en cada momento por cada uno de los instrumentos (solística, acompañante, contrapuntística, armónica, etc.); en cuanto al «fraseo», porque colabora a desarrollar el sentido del diálogo y la mimesis musical; en cuanto al «ritmo», porque la música de conjunto exige por sí misma una precisión y compenetración rítmica que haga posible la simultaneidad y el ajuste entre los diversos instrumentos, al tiempo que propicia el desarrollo de la comunicación a través del gesto, y de cualquier otra forma no verbal, entre los instrumentistas (entradas, definición del 'tempo', rubato y otras modificaciones del «tempo», cortes finales, respiraciones, etc.); en cuanto al «vibrato», en el sentido de que la práctica camerística obliga a homogeneizar y simultanear el período, velocidad y amplitud de los diversos vibratos.

La música de cámara obliga a los músicos que la practican a desarrollar determinados hábitos de autodisciplina y método extremadamente beneficiosos, tales como la homogeneización de la articulación, la planificación de los golpes de arco en los instrumentos de cuerda o de las respiraciones en los de viento, etc., al tiempo que permite el contraste del instrumento propio con otros de diferente naturaleza.

Desde un punto de vista musical, la práctica camerística es imprescindible para la maduración de un músico en el terreno de la expresividad y la emotividad, puesto que supone un campo idóneo para que la capacidad afectiva del futuro músico aflore en su interpretación, hecho que debe ser propiciado lo antes posible.

A su vez, el intercambio de ideas y la confrontación entre diversos puntos de vista interpretativos resulta sumamente formativa y estimulante para un instrumentista en período de formación, colabora al desarrollo de la capacidad analítica y fomenta el que la interpretación responda a una idea musical y trascienda el nivel de mera lectura.

Asimismo, la práctica y conocimiento del repertorio de cámara supone un paso decisivo en el conocimiento del repertorio del instrumento y de la evolución estilística de los diferentes períodos de la historia de la música.

En suma, el cultivo de la música de cámara resulta absolutamente complementaria de la formación instrumental, permitiendo la aplicación práctica de los conocimientos adquiridos en la clase de instrumento, dentro de una actividad que, a causa de su carácter lúdico, permite la práctica musical en condiciones ideales de espontaneidad y distensión.

Objetivos

Las enseñanzas de Música de Cámara de las enseñanzas profesionales de música tendrán como objetivos contribuir a desarrollar en el alumnado las capacidades siguientes:

- Valorar la música de cámara como un aspecto fundamental de la formación musical e instrumental.
- Aplicar en todo momento la audición polifónica para escuchar simultáneamente las diferentes partes al mismo tiempo que se ejecuta la propia.
- Utilizar una amplia y variada gama sonora de manera que el ajuste de sonido se realice en función de los demás instrumentos del conjunto y de las necesidades estilísticas e interpretativas de la obra.

d) Conèixer i realitzar els gestos bàsics que permeten la interpretació coordinada sense director o directora.

Continguts

La unitat sonora: Respiració, atac, vibrato, colps d'arc, afinació, articulació, ritme i fraseig. Agògica i dinàmica. Estudi i pràctica dels gestos anacrúsics necessaris per a tocar sense director. Equilibri sonor i de plans. Anàlisi i interpretació d'obres bàsiques del repertori que incloguen diferents estils. Conjunt d'instruments monòdics. Quartet de corda: Igualtat de so en els distints atacs de l'arc, vibrato, afinació, etc., distribució de l'arc per al fraseig. Quintet de vent: igualtat en els atacs, articulació, fraseig, etcètera. Respiració, afinació i vibrato. Conjunt de metalls. Pràctica camerística en formacions diverses. Cambra amb piano: equilibri en els atacs dins de la diversitat de respostes. Equilibri de cordes, vent i piano. Articulació, afinació, fraseig, etc. Estudi d'obres de cambra amb clau o instrument polifònic obligat. Aplicació dels coneixements de baix continu a l'acompanyament d'un o més solistes. Audicions comparades de grans intèrprets per a analitzar de manera crítica les característiques de les seues diferents versions.

Criteris d'avaluació

1) Interpretar obres de distintes èpoques i estils dins de l'agrupació corresponent.

Amb este criteri es pretén avaluar la capacitat d'unificació del criteri interpretatiu entre tots els components del grup i l'equilibri sonor entre les parts.

2) Actuar com a responsable del grup dirigint la interpretació col·lectiva mentre realitza la seua pròpia part.

Per mitjà d'este criteri es pretén verificar que l'alumnat té un coneixement global de les partitures i sap utilitzar els gestos necessaris de la concertació. Així mateix es poden valorar els seus criteris sobre la unificació del so, timbre, vibrato, afinació i fraseig.

3) Llegir a primera vista una obra de xicoteta dificultat en l'agrupació que corresponga.

Este criteri pretén constatar la capacitat de l'alumnat per a desear-se'n amb autonomia en la lectura d'un text, el seu grau de fluïdesa i comprensió de l'obra.

4) Estudiar a casa les obres corresponents al repertori programat.

Per mitjà d'este criteri es pretén avaluar el sentit de la responsabilitat com a membre d'un grup, la valoració que té del seu paper dins d'este i el respecte per la interpretació musical.

5) Interpretació pública d'obres d'estils i èpoques diverses.

Este criteri constata la unificació del fraseig, la precisió rítmica, l'equilibri sonor, la preparació de canvis dinàmics i d'accentuació, així com l'adequació interpretativa al caràcter i l'estil de la música interpretada.

6) Interpretació pública d'una obra contemporània amb formació instrumental heterogènia.

Per mitjà d'este criteri es pretén comprovar el grau de comprensió del llenguatge contemporani, el coneixement d'efectes i grafies, així com l'equilibri sonor dins d'un conjunt d'instruments de morfologies diverses i poc habituals.

ORQUESTRA/BANDA

El procés d'ensenyança i aprenentatge de les diverses especialitats instrumentals té forzosament un marcat caràcter individual. D'ací que el currículum haja d'albergar assignatures que transcendisquen esta component unipersonal de la pràctica musical i introduïsquen elements col·lectius. La pràctica instrumental resulta així entesa no sols com l'adquisició d'una complexa tècnica i la progressiva formació d'uns criteris musicals propis, sinó també com una ferramenta de relació social i d'intercanvi d'idees entre els propis instrumentistes.

L'educació musical no pot ni ha de perseguir com a única meta la formació de solistes instrumentals «stricto sensu»; la seua principal

d) Conocer y realizar los gestos básicos que permitan la interpretación coordinada sin director o directora.

Contenidos

La unidad sonora: Respiración, ataque, vibrato, golpes de arco, afinación, articulación, ritmo y fraseo. Agógica y dinámica. Estudio y práctica de los gestos anacrúsicos necesarios para tocar sin director. Equilibrio sonoro y de planos. Análisis e interpretación de obras básicas del repertorio que incluyan diferentes estilos. Conjunto de instrumentos monódicos. Cuarteto de cuerda: Igualdad de sonido en los distintos ataques del arco, vibrato, afinación, etc., distribución del arco para el fraseo. Quinteto de viento: Igualdad en los ataques, articulación, fraseo, etcétera. Respiración, afinación y vibrato. Conjunto de metales. Práctica camerística en formaciones diversas. Cámara con piano: Equilibrio en los ataques dentro de la diversidad de respuestas. Equilibrio de cuerdas, viento y piano. Articulación, afinación, fraseo, etc. Estudio de obras de cámara con clave o instrumento polifónico obligado. Aplicación de los conocimientos de bajo continuo al acompañamiento de uno o varios solistas. Audiciones comparadas de grandes intérpretes para analizar de manera crítica las características de sus diferentes versiones.

Criterios de evaluación

1. Interpretar obras de distintas épocas y estilos dentro de la agrupación correspondiente.

Con este criterio se pretende evaluar la capacidad de unificación del criterio interpretativo entre todos los componentes del grupo y el equilibrio sonoro entre las partes.

2. Actuar como responsable del grupo dirigiendo la interpretación colectiva mientras realiza su propia parte.

Mediante este criterio se pretende verificar que el alumnado tiene un conocimiento global de la partitura y sabe utilizar los gestos necesarios de la concertación. Asimismo se pueden valorar sus criterios sobre la unificación del sonido, timbre, vibrato, afinación y fraseo.

3. Leer a primera vista una obra de pequeña dificultad en la agrupación que corresponda.

Este criterio pretende constatar la capacidad del alumnado para desenvolverse con autonomía en la lectura de un texto, su grado de fluidez y comprensión de la obra.

4. Estudiar en casa las obras correspondientes al repertorio programado.

Mediante este criterio se pretende evaluar el sentido de la responsabilidad como miembro de un grupo, la valoración que tiene de su papel dentro del mismo y el respeto por la interpretación musical.

5. Interpretación pública de obras de estilos y épocas diversas.

Este criterio constata la unificación del fraseo, la precisión rítmica, el equilibrio sonoro, la preparación de cambios dinámicos y de acentuación, así como la adecuación interpretativa al carácter y el estilo de la música interpretada.

6. Interpretación pública de una obra contemporánea con formación instrumental heterogénea.

Mediante este criterio se pretende comprobar el grado de comprensión del lenguaje contemporáneo, el conocimiento de efectos y grafías, así como el equilibrio sonoro dentro de un conjunto de instrumentos de morfologías diversas y poco habituales.

ORQUESTRA/BANDA

El proceso de enseñanza y aprendizaje de las diversas especialidades instrumentales tiene forzosamente un marcado carácter individual. De ahí que el currículo deba albergar asignaturas que trasciendan esta componente unipersonal de la práctica musical e introduzcan elementos colectivos. La práctica instrumental resulta así entendida no sólo como la adquisición de una compleja técnica y la progresiva formación de unos criterios musicales propios, sino también como una herramienta de relación social y de intercambio de ideas entre los propios instrumentistas.

La educación musical no puede ni debe perseguir como única meta la formación de solistas instrumentales «stricto sensu»; su principal

missió ha de ser oferir a la societat els músics que esta necessita per a poder canalitzar aquelles activitats que demana la comunitat. En este sentit, a partir del S. XIX, l'orquestra s'ha convertit, pel seu extens repertori i pel seu vast potencial comunicador, en el vehicle d'expressió musical per antonomàsia. L'elevat nombre d'instrumentistes que la integra provoca, en conseqüència, que un percentatge molt alt dels estudiants d'aquells instruments susceptibles d'entrar a formar part de l'orquestra (corda, vent i percussió, fonamentalment) tinguen en esta el seu destí professional més freqüent i, sovint, únic.

La pràctica indistinta d'orquestra o banda, o, si és el cas, el conjunt que corresponga, té com a finalitat facilitar la participació, a través de distintes formacions, de tot l'alumnat. Es procura així una organització més flexible de l'ensenyança, alhora que es permet que determinats instruments amb dificultats d'integració tinguen el marc oportú per a la pràctica instrumental col·lectiva. Així, la participació en les agrupacions ja siguen instrumentals o corals, suposa i garantix la presència activa dels alumnes i de les alumnes en una de les activitats que impliquen major projecció del centre en la societat.

La pràctica, tant de l'orquestra com de la banda, constituïx una matèria necessària per a la formació musical i la seua lògica conseqüència ha de ser la inclusió en el currículum de les ensenyances professionals de música de dos assignatures, Orquestra i Banda, i la seua presència ve justificada en un doble sentit. D'una banda, perquè oferirà als instrumentistes l'experiència i els coneixements necessaris relatius al funcionament, les regles i la convivència característiques de la interpretació d'estes agrupacions. D'una altre, perquè actuarà positivament sobre tots aquells instruments, el nivell dels quals els capacite especialment per a tocar en una agrupació. Evitarà, en suma, que consideren la vida professional d'estos músics com una opció de segona fila, acreixerà el seu decantament cap a l'inici d'una determinada opció professional i facilitarà el seu ingrés i la seua adaptació psicològica en un cos social reduït, però amb unes regles molt definides i no sempre còmodes o fàcils de complir.

Igual que la música de cambra -una assignatura que persegueix objectius d'una naturalesa semblant-, l'orquestra, la banda o el conjunt serviran per a traure l'alumnat d'un repertori quasi sempre caracteritzat per les seues dificultats tècniques i per la desigualtat respecte a l'instrument encarregat d'acompanyar-lo (sovint el piano) i introduir-lo en un món nou, més igualitari i de naturalesa més rica i molt variada. Així, els gèneres musicals deixaran de ser només la sonata, el concert o les peces de virtuosisme, amb la qual cosa l'alumne i l'alumna podran endinsar-se en altres com la simfonia, l'oratori, el poema simfònic o fins i tot l'òpera. En el cas d'instruments amb una literatura escassa o amb partitures de molt desigual vàlua musical, estes agrupacions suposen la possibilitat d'endinsar-se en les composicions més rellevants de la història de la música occidental en igualtat de condicions respecte a instruments més «hegemònics» (violí, flauta o trompa, per exemple), amb tot el que això implica d'enriquiment en la formació musical de l'alumnat. La convivència amb instruments de naturalesa i tècniques molt diverses, en fi, proporcionarà també a l'alumne i a l'alumna una visió molt més àmplia del fet musical i enriqueirà el seu coneixement dels timbres (tant individualment com col·lectivament considerats) i de les diverses peculiaritats organològiques.

Les dificultats tècniques o el mer lluïment del solista donaran pas a un repertori que alberga moltes de les millors pàgines de la música occidental i a un complex entramat d'interrelacions instrumentals en què l'alumne i l'alumna se sentiran protagonistes destacats. El fet que siguen diversos els instrumentistes encarregats de tocar una sola veu o part no té perquè entelar un àpex este protagonisme, que pel fet de ser col·lectiu no ha d'implicar una disminució del perfil exercit per cada un dels integrants de l'agrupació. Esta és una suma d'individualitats unides per la ment rectora del director o directora, que ha de saber extraure el millor d'aquelles, que en cap cas han d'aspirar a perdre's en l'anonimat, com tampoc sobreixir per damunt de les seues companyes. La unitat de criteri i la igualtat de l'execució han de ser per això les principals metes a aconseguir.

misión debe ser ofrecer a la sociedad los músicos que ésta necesita para poder canalizar aquellas actividades que demanda la comunidad. En este sentido, a partir del S. XIX, la orquesta se ha convertido, por su extenso repertorio y por su vasto potencial comunicador, en el vehículo de expresión musical por antonomasia. El elevado número de instrumentistas que la integra provoca, en consecuencia, que un porcentaje muy alto de los estudiantes de aquellos instrumentos susceptibles de entrar a formar parte de la orquesta (cuerda, viento y percusión, fundamentalmente) tengan en ésta su destino profesional más frecuente y, a menudo, único.

La práctica indistinta de orquesta o banda, o, en su caso, el conjunto que corresponda, tiene por finalidad facilitar la participación, a través de distintas formaciones, de todo el alumnado. Se procura así una organización más flexible de la enseñanza al mismo tiempo que se permite que determinados instrumentos con dificultades de integración tengan el marco oportuno para la práctica instrumental colectiva. Así pues, la participación en las agrupaciones ya sean instrumentales o corales, supone y garantiza la presencia activa de los alumnos y de las alumnas en una de las actividades que implican mayor proyección del centro en la sociedad.

La práctica, tanto de la orquesta como de la banda, constituye una materia necesaria para la formación musical y su lógica consecuencia debe ser la inclusión en el currículo de las enseñanzas profesionales de música de dos asignaturas, Orquesta y Banda, y su presencia viene justificada en un doble sentido. Por un lado, porque ofrecerá a los instrumentistas la experiencia y los conocimientos necesarios relativos al funcionamiento, las reglas y la convivencia características de la interpretación de estas agrupaciones. Por otro, porque actuará positivamente sobre todos aquellos instrumentos cuyo nivel les capacite especialmente para tocar en una agrupación. Evitará, en suma, que consideren la vida profesional de estos músicos como una opción de segunda fila, acrecentará su decantación hacia el inicio de una determinada opción profesional y facilitará su ingreso y su adaptación psicológica en un cuerpo social reducido, pero con unas reglas muy definidas y no siempre cómodas o fáciles de cumplir.

Al igual que la música de cámara -una asignatura que persigue objetivos de una naturaleza similar-, la orquesta, la banda o el conjunto servirán para sacar al alumnado de un repertorio casi siempre caracterizado por sus dificultades técnicas y por la desigualdad con respecto al instrumento encargado de acompañarlo (a menudo el piano) e introducirlo en un mundo nuevo, más igualitario y de naturaleza más rica y variopinta. Así, los géneros musicales dejarán de ser solamente la sonata, el concierto o las piezas de virtuosismo, con lo cual el alumno y la alumna podrán adentrarse en otras como la sinfonía, el oratorio, el poema sinfónico o incluso la ópera. En el caso de instrumentos con una literatura escasa o con partituras de muy desigual valía musical, estas agrupaciones suponen la posibilidad de adentrarse en las composiciones más relevantes de la historia de la música occidental en igualdad de condiciones con respecto a instrumentos más «hegemónicos» (violín, flauta o trompa, por ejemplo), con todo lo que ello implica de enriquecimiento en la formación musical del alumnado. La convivencia con instrumentos de naturaleza y técnicas muy diversas, en fin, proporcionará también al alumno y a la alumna una visión mucho más amplia del hecho musical y enriquecerá su conocimiento de los timbres (tanto individual como colectivamente considerados) y de las diversas peculiaridades organológicas.

Las dificultades técnicas o el mero lucimiento del solista darán paso a un repertorio que alberga muchas de las mejores páginas de la música occidental y a un complejo entramado de interrelaciones instrumentales en las que el alumno y la alumna se sentirán protagonistas destacados. El hecho de que sean varios los instrumentistas encargados de tocar una sola voz o parte no tiene por qué empañar un ápice este protagonismo, que por el hecho de ser colectivo no debe implicar una disminución del perfil desempeñado por cada uno de los integrantes de la agrupación. Ésta es una suma de individualidades aunadas por la mente rectora del director o directora, que ha de saber extraer lo mejor de aquellas, que en ningún caso deben aspirar a perderse en el anonimato, como tampoco sobresalir por encima de sus compañeras. La unidad de criterio y la igualdad de la ejecución han de ser por ello las principales metas a alcanzar.

L'orquestra, la banda i els conjunts que es formen han de fomentar també les relacions humanes entre els alumnes i les alumnes, acostumats quasi sempre a una pràctica individualista i solitària dels seus instruments. Han d'incrementar l'actitud d'escoltament de tot allò que rodeja la pròpia execució unipersonal a fi d'aconseguir aspectes inherents a tota bona interpretació en l'agrupació: afinació, empastat, homogeneïtat en el fraseig, igualtat en els atacs, claredat en les textures, etc.

El respecte a totes les indicacions del director o de la directora fomentarà una actitud de disciplina i provocarà la necessitat de memoritzar-les perquè el treball realitzat al llarg dels assajos done els fruits en el concert. En este, l'alumne o l'alumna podran experimentar una sensació molt diferent, ja que seran conscients que en la pràctica de grup la responsabilitat és compartida. Tot això redunda, al cap i a la fi, en la introducció d'eixa component de pluralitat que l'alumne i l'alumna han de sentir com un element bàsic de la seua formació a l'entrar en les ensenyances professionals, en el que, parafrasejant Goethe, els coneixements adquirits han de permetre-li convertir la pràctica instrumental en el si de les agrupacions en «una conversació entre moltes persones raonables».

Objectius

Les ensenyances d'orquestra i banda de les ensenyances professionals de música tindran com a objectius contribuir a desenvolupar en l'alumnat les capacitats següents:

- a) Aprofundir en el coneixement dels diferents estils i dels recursos interpretatius de cada un d'ells.
- b) Elaborar criteris personals i raonats sobre qüestions estètiques a través del treball del director o de la directora i de l'experiència del grup que li permeten complir amb la seua responsabilitat com a intèrpret dins d'este.
- c) Dominar el propi instrument d'acord amb les exigències de cada obra.
- d) Aplicar en tot moment l'audició polifònica per a escoltar simultàniament les diferents parts alhora que s'executa la pròpia demostrant la sensibilitat auditiva necessària per a perfeccionar gradualment la qualitat sonora.
- e) Utilitzar una àmplia i variada gamma sonora, de manera que l'ajust de so es realitze en funció dels altres instruments del conjunt i de les necessitats interpretatives de l'obra.
- f) Interpretar obres representatives del repertori de l'agrupació d'acord amb el seu nivell instrumental i reaccionar amb precisió a les indicacions del director o de la directora.
- g) Adquirir i aplicar progressivament ferramentes i competències per al desenvolupament de la memòria
- h) Desenvolupar la capacitat de lectura a primera vista.
- i) Aplicar amb autonomia progressivament major els coneixements musicals per a la improvisació amb l'instrument.
- j) Respectar les normes que exigeix tota actuació en grup: afinació prèvia, atenció contínua, valoració del treball col·lectiu, etc., i responsabilitzar-se en tot moment d'estes.
- k) Valorar la pràctica en grup com un procés d'aprenentatge imprescindible per al futur exercici professional.

Continguts

Importància de l'afinació prèvia a partir del «La» de l'oboé. L'anacrusa com a moviment bàsic de la pràctica del grup. Reacció i comprensió davant de les diferents anacruses del director o de la directora. Desenvolupament de l'oïda per al control permanent de l'afinació dins de l'agrupació. Desenvolupament de la igualtat en atacs (instruments de vent i percussió). Desenvolupament de la igualtat en els cops d'arc. Coneixement i valoració de les normes de comportament en l'agrupació. Estudi previ de la «particel·la», silenci i concentració per a executar en tot moment les indicacions del director o de la directora, responsabilitat d'anotar les indicacions, etc. Importància del paper de cada un dels membres de l'agrupació. Treball per seccions. Treball gradual del repertori bàsic més significatiu de l'agrupació. Valoració del silenci com a marc de la interpretació.

La orquesta, la banda y los conjuntos que se formen deben fomentar también las relaciones humanas entre los alumnos y las alumnas, acostumbrados casi siempre a una práctica individualista y solitaria de sus instrumentos. Deben incrementar la actitud de escucha de todo aquello que rodea la propia ejecución unipersonal en aras a conseguir aspectos inherentes a toda buena interpretación en la agrupación: afinación, empaste, homogeneidad en el fraseo, igualdad en los ataques, claridad en las texturas, etc.

El respeto a todas las indicaciones del director o de la directora fomentará una actitud de disciplina y provocará la necesidad de memorizar las mismas para que el trabajo realizado a lo largo de los ensayos dé sus frutos en el concierto. En éste, el alumno o la alumna podrán experimentar una sensación muy diferente, ya que serán conscientes de que en la práctica de grupo la responsabilidad es compartida. Todo ello redunda, a fin de cuentas, en la introducción de esa componente de pluralidad que el alumno y la alumna deben sentir como un elemento básico de su formación al entrar en las enseñanzas profesionales, en el que, parafraseando a Goethe, los conocimientos adquiridos deben permitirle convertir la práctica instrumental en el seno de las agrupaciones en «una conversación entre muchas personas razonables».

Objetivos

Las enseñanzas de orquesta y banda de las enseñanzas profesionales de música tendrán como objetivos contribuir a desarrollar en el alumnado las capacidades siguientes:

- a) Profundizar en el conocimiento de los diferentes estilos y de los recursos interpretativos de cada uno de ellos.
- b) Elaborar criterios personales y razonados sobre cuestiones estéticas a través del trabajo del director o de la directora y de la experiencia del grupo que le permitan cumplir con su responsabilidad como intérprete dentro del mismo.
- c) Dominar el propio instrumento de acuerdo con las exigencias de cada obra.
- d) Aplicar en todo momento la audición polifónica para escuchar simultáneamente las diferentes partes al mismo tiempo que se ejecuta la propia demostrando la sensibilidad auditiva necesaria para perfeccionar gradualmente la calidad sonora.
- e) Utilizar una amplia y variada gama sonora, de manera que el ajuste de sonido se realice en función de los demás instrumentos del conjunto y de las necesidades interpretativas de la obra.
- f) Interpretar obras representativas del repertorio de la agrupación de acuerdo con su nivel instrumental y reaccionar con precisión a las indicaciones del director o de la directora.
- g) Adquirir y aplicar progresivamente herramientas y competencias para el desarrollo de la memoria
- h) Desarrollar la capacidad de lectura a primera vista.
- i) Aplicar con autonomía progresivamente mayor los conocimientos musicales para la improvisación con el instrumento.
- j) Respetar las normas que exige toda actuación en grupo: Afinación previa, atención continua, valoración del trabajo colectivo, etc., y responsabilizarse en todo momento de las mismas.
- k) Valorar la práctica en grupo como un proceso de aprendizaje imprescindible para el futuro ejercicio profesional.

Contenidos

Importancia de la afinación previa a partir del «La» del oboe. La anacrusa como movimiento básico de la práctica del grupo. Reacción y comprensión ante las diferentes anacrusas del director o de la directora. Desarrollo del oído para el control permanente de la afinación dentro de la agrupación. Desarrollo de la igualdad en ataques (instrumentos de viento y percusión). Desarrollo de la igualdad en los golpes de arco. Conocimiento y valoración de las normas de comportamiento en la agrupación. Estudio previo de la «particella», silencio y concentración para ejecutar en todo momento las indicaciones del director o de la directora, responsabilidad de anotar las indicaciones, etc. Importancia del papel de cada uno de los miembros de la agrupación. Trabajo por secciones. Trabajo gradual del repertorio básico más significativo de la agrupación. Valoración del silencio como marco de la interpretación.

Criteris d'avaluació

1) Interpretar per seccions qualsevol de les obres programades durant el curs.

Per mitjà d'este criteri es tracta de valorar la capacitat per a adequar el propi so al de la família corresponent i la precisió d'atacs i entrades d'acord amb l'anacrusa del director o de la directora.

2) Reproduir qualsevol de les obres programades durant el curs, reduint la corda al nombre mínim possible d'alumnes per cada secció d'esta.

Este criteri pretén avaluar la capacitat d'escoltament de les altres parts, unificant-se amb les afins, i el grau d'afinació harmònica i del conjunt, unificant unísons.

3) Improvisar una obra de xicoteta dificultat.

Este criteri pretén comprovar la integració rítmica en el conjunt seguint el tempo marcat pel director o la directora, la precisió per a reaccionar a les seues indicacions, el domini del seu instrument i el grau d'afinació en la lectura a vista.

4) Estudiar a casa les obres corresponents al repertori programat.

Per mitjà d'este criteri es pretén avaluar el sentit de la responsabilitat com a membre d'un grup, la valoració que té del seu paper dins d'este i el respecte per la interpretació musical.

5) Realitzar concerts públics amb les obres assajades.

Este criteri constata l'actitud, necessàriament disciplinada de l'instrumentista en l'orquestra, la capacitat d'assumir el paper assignat, la seua contribució dins de l'equilibri de plans del conjunt i la seua adequació al caràcter i estil que marca el director o la directora.

PIANO COMPLEMENTARI

Introducció

La música de la cultura occidental en els últims segles està basada en la simultaneïtat sonora, contrapuntística i/o harmònica. Per a qualsevol músic la pràctica d'un instrument polifònic és una ferramenta de treball d'indubtable eficàcia, ja que:

a) Li oferirà la possibilitat de penetrar en el teixit d'una partitura polifònica més o menys complexa, agarrant-la globalment en les seues dimensions vertical i horitzontal i convertint-la immediatament en realitat sonora.

b) El desenrotllament de l'audició interna es vorà afavorit i reforçat per mitjà de la comprovació immediata en l'instrument polifònic de com sona en la realitat allò que s'ha imaginat en la ment a partir de l'escriptura.

c) Potenciarà el desenrotllament del sentit harmònic i contrapuntístic de l'estudiant.

d) A més, per als intèrprets d'instruments monòdics o de capacitat polifònica limitada (corda), amb un ampli repertori d'obres amb acompanyament d'un instrument polifònic, esta pràctica és un mitjà auxiliar valuosíssim per al millor coneixement del repertori específic del seu propi instrument.

Els instruments de gran capacitat polifònica són, per la seua constitució, els de teclat. Entre ells, el piano apareix com l'instrument idoni per a realitzar esta funció complementària per les raons següents:

- La ja ressenyada capacitat polifònica.
- Amplitud de registre.
- Riquesa dinàmica.
- Sencillesa de mecanisme enfront d'altres instruments de teclat (més d'un teclat, registres)
- Relativa fàcil disponibilitat enfront de la d'estos últims.

L'assignatura Piano complementari ha estat present com a matèria obligatòria en el currículum de les ensenyances musicals de grau mitjà. El nivell d'exigència quant a capacitat técnicointerpretativa no pot ser el mateix per a pianistes com per a no pianistes, així com la metodologia que s'ha de seguir no pot ser la mateixa. D'altra banda, l'obligatorietat de l'estudi del piano en estos estudis es preveu per la necessitat que del seu estudi té tot tipus d'instrumentistes: intèrprets, musicòlegs, cantants, compositors, directors, pedagogs, etc. Amb esta

Criterios de evaluación

1. Interpretar por secciones cualquiera de las obras programadas durante el curso.

Mediante este criterio se trata de valorar la capacidad para adecuar el propio sonido al de la familia correspondiente y la precisión de ataques y entradas de acuerdo con la anacrusa del director o de la directora.

2. Reproducir cualquiera de las obras programadas durante el curso, reduciendo la cuerda al número mínimo posible de alumnos y de alumnas por cada sección de la misma.

Este criterio pretende evaluar la capacidad de escucha de las otras partes, unificándose con las afines, y el grado de afinación armónica y del conjunto, unificando unísonos.

3. Repentizar una obra de pequeña dificultad.

Este criterio pretende comprobar la integración rítmica en el conjunto siguiendo el tempo marcado por el director o la directora, la precisión para reaccionar a sus indicaciones, el dominio de su instrumento y el grado de afinación en la lectura a vista.

4. Estudiar en casa las obras correspondientes al repertorio programado.

Mediante este criterio se pretende evaluar el sentido de la responsabilidad como miembro de un grupo, la valoración que tiene de su papel dentro del mismo y el respeto por la interpretación musical.

5. Realizar conciertos públicos con las obras ensayadas.

Este criterio constata la actitud, necesariamente disciplinada del instrumentista en la orquesta, la capacidad de asumir el papel asignado, su contribución dentro del equilibrio de planos del conjunto y su adecuación al carácter y estilo que marca el director o la directora.

PIANO COMPLEMENTARIO

Introducción

La música de la cultura occidental en los últimos siglos está basada en la simultaneidad sonora, contrapuntística y/o armónica. Para cualquier músico la práctica de un instrumento polifónico es una herramienta de trabajo de indudable eficacia, ya que:

a) Le ofrecerá la posibilidad de penetrar en el tejido de una partitura polifónica más o menos compleja, aprehendiéndola globalmente en sus dimensiones vertical y horizontal y convirtiéndola de inmediato en realidad sonora.

b) El desarrollo de la audición interna se verá favorecido y reforzado mediante la comprobación inmediata en el instrumento polifónico de cómo suena en la realidad lo imaginado en la mente a partir de la escritura.

c) Potenciará el desarrollo del sentido armónico y contrapuntístico del estudiante.

d) Además, para los intérpretes de instrumentos monódicos o de capacidad polifónica limitada (cuerda), con un amplio repertorio de obras con acompañamiento de un instrumento polifónico, esta práctica es un medio auxiliar valiosísimo para el mejor conocimiento del repertorio específico de su propio instrumento.

Los instrumentos de gran capacidad polifónica son, por su constitución, los de teclado. Entre ellos, el piano aparece como el instrumento idóneo para realizar esta función complementaria por las razones siguientes:

- La ya reseñada capacidad polifónica.
- Amplitud de registro.
- Riqueza dinámica.
- Sencillez de mecanismo frente a otros instrumentos de teclado (más de un teclado, registros)
- Relativa fácil disponibilidad frente a la de estos últimos.

La asignatura piano complementario ha estado presente como materia obligatoria en el currículo de las enseñanzas musicales de grado medio. El nivel de exigencia en cuanto a capacidad técnicointerpretativa no puede ser el mismo para pianistas como para no pianistas, así como la metodología a seguir no puede ser la misma. Por otra parte, la obligatoriedad del estudio del piano en estos estudios se contempla por la necesidad que de su estudio tiene todo tipo de instrumentistas: intérpretes, musicólogos, cantantes, compositores, direc-

assignatura es conferix solidesa a este període d'estudis marcat pel seu caràcter propedèutic. Així mateix, es pretén oferir una ensenyança orientada a completar la formació dels instrumentistes no polifònics i a posar en mans dels estudiants que vagen a optar per altres especialitats en el grau superior un utensili que els permeta l'accés pràctic a qualsevol música. Amb este objectiu, l'ensenyança no s'orientarà tant cap al desenrotllament d'una gran capacitat tècnica, com a potenciar altres aspectes, ja assenyalats abans, com ara percepció global de la polifonia, audició interna, habilitat en la lectura a primera vista (inclosa una simplificació d'allò que s'ha escrit en la partitures), etc. Per descomptat, convé tindre en compte que la capacitat de realització al teclat estarà sempre condicionada pel grau de domini aconseguit en la tècnica de l'instrument, però és evident que, en este sentit, els nivells a fixar han de ser com a màxim els d'una ensenyança elemental de l'instrument. L'amplitud de contingut i dedicació horària no ha de conduir a una preparació instrumentista significativa. D'esta manera podrà complir el piano una desitjable i convenient funció complementària en l'educació de tot professional de la música.

Objectius

Les ensenyances del piano complementari de les ensenyances professionals de música tindran com a objectius contribuir a desenrotllar en l'alumnat les capacitats següents:

- a) Conèixer les característiques i possibilitats de l'instrument per a utilitzar-les dins del nivell.
- b) Comprendre el discurs musical a través de l'escriptura pianística.
- c) Aconseguir progressivament rapidesa de reflexos en la lectura a primera vista, amb l'instrument.
- d) Comprendre els elements essencials harmónico-formals d'una partitura polifònica.
- e) Aconseguir una tècnica pianística elemental, basada en la percepció de la pròpia relaxació.
- f) Interpretar un repertori propi pianístic que incloga obres senzilles representatives de diferents èpoques i estils.

Continguts

Desenrotllament de la percepció interna de la pròpia relaxació. Assentar les bases d'una utilització i identificació conscient del pes del braç. Assentar les bases fonamentals de la tècnica braquial i digital. Principis de digitació pianística: escales, arpegis, acords, pas del polze. Aprenentatge de les diverses formes de pulsació o atac possibles: legato, non legato, staccato i toc de retrocés, en funció sempre de la dinàmica, el fraseig i el sentit musical general del fragment que es tracte. Pràctica de tècnica polifònica a dos veus. Coneixement dels pedals i les seues funcions. Lectura a vista de fragments breus de forma i tonalitats senzilles. Lectura harmònica (lectura d'acords, sèries senzilles d'acords enllaçats, acords desplecats, com ara fórmules del tipus baix Alberti, arpegis, etc.) i lectura contrapuntística lineal a dos veus. Improvisació de cadències, així com d'esquemes harmònics senzills. Selecció progressiva quant al grau de dificultat dels exercicis, estudis i obres inicials del repertori pianístic propi tradicional que es consideren útils per al desenrotllament conjunt de la capacitat musical i tècnica de l'alumne. Estudi de la part pianística d'obres senzilles de repertori del seu instrument principal.

Criteris d'avaluació

1. Llegir fragments breus a primera vista, de forma senzilla, i en tonalitats de dificultat progressiva sense modulació.

Este criteri d'avaluació pretén constatar la capacitat de l'alumne per a moure's amb un cert grau d'autonomia en la lectura a vista de fragments o obres.

2. Mostrar en els estudis i obres la capacitat d'aprenentatge progressiu individual.

Este criteri d'avaluació pretén verificar que els alumnes són capaços d'aplicar en el seu estudi les indicacions dels professors i amb elles desenrotllar l'autonomia de treball que els permeta certa valoració del seu rendiment.

tores, pedagogos, etc. Con esta asignatura se confiere solidez a este período de estudios marcado por su carácter propedéutico. Asimismo, se pretende ofrecer una enseñanza orientada a completar la formación de los instrumentistas no polifónicos y a poner en manos de los estudiantes que vayan a optar por otras especialidades en el grado superior un útil que les permita el acceso práctico a cualquier música. Con este objetivo, la enseñanza no se orientará tanto hacia el desarrollo de una gran capacidad técnica, cuanto a potenciar otros aspectos, ya señalados antes, tales como percepción global de la polifonía, audición interna, habilidad en la lectura a primera vista (incluida una simplificación de lo escrito en la partitura), etc. Por supuesto, conviene tener en cuenta que la capacidad de realización al teclado estará siempre condicionada por el grado de dominio alcanzado en la técnica del instrumento, pero es evidente que, en este sentido, los niveles a fijar tienen que ser como máximo los de una enseñanza elemental del instrumento. La amplitud de contenido y dedicación horaria no debe conducir a una preparación instrumentista significativa. De esta manera podrá cumplir el piano una deseable y conveniente función complementaria en la educación de todo profesional de la música.

Objetivos

Las enseñanzas del piano complementario de las enseñanzas profesionales de música tendrán como objetivos contribuir a desarrollar en el alumnado las capacidades siguientes:

- a) Conocer las características y posibilidades del instrumento para utilizarlas dentro del nivel.
- b) Comprender el discurso musical a través de la escritura pianística.
- c) Alcanzar progresivamente rapidez de reflejos en la lectura a primera vista, con el instrumento.
- d) Comprender los elementos esenciales armónico-formales de una partitura polifónica.
- e) Alcanzar una técnica pianística elemental, basada en la percepción de la propia relajación.
- f) Interpretar un repertorio propio pianístico que incluya obras sencillas representativas de diferentes épocas y estilos.

Contenidos

Desarrollo de la percepción interna de la propia relajación. Sentar las bases de una utilización e identificación consciente del peso del brazo. Sentar las bases fundamentales de la técnica braquial y digital. Principios de digitación pianística: escalas, arpegios, acordes, paso del pulgar. Aprendizaje de los diversos modos de pulsación o ataque posibles: legato, non legato, staccato y toque de retroceso, en función siempre de la dinámica, el fraseo y el sentido musical general del fragmento que se trate. Práctica de técnica polifónica a dos voces. Conocimiento de los pedales y sus funciones. Lectura a vista de fragmentos breves de forma y tonalidades sencillas. Lectura armónica (lectura de acordes, series sencillas de acordes enlazados, acordes desplegados, tales como fórmulas del tipo bajo Alberti, arpegios, etc.) y lectura contrapuntística lineal a dos voces. Improvisación de cadencias, así como de esquemas armónicos sencillos. Selección progresiva en cuanto al grado de dificultad de los ejercicios, estudios y obras iniciales del repertorio pianístico propio tradicional que se consideren útiles para el desarrollo conjunto de la capacidad musical y técnica del alumno. Estudio de la parte pianística de obras sencillas de repertorio de su instrumento principal.

Criterios de evaluación

1. Leer fragmentos breves a primera vista, de forma sencilla, y en tonalidades de dificultad progresiva sin modulación.

Este criterio de evaluación pretende constatar la capacidad del alumno para desenvolverse con cierto grado de autonomía en la repentinización de fragmentos u obras.

2. Mostrar en los estudios y obras la capacidad de aprendizaje progresivo individual.

Este criterio de evaluación pretende verificar que los alumnos son capaces de aplicar en su estudio las indicaciones de los profesores y con ellas desarrollar la autonomía de trabajo que les permita cierta valoración de su rendimiento.

3. Interpretar la part pianística del repertori inicial específic del seu instrument principal.

Este criteri d'avaluació pretén comprovar la capacitat de l'alumne per a utilitzar el tempo, l'articulació i la dinàmica com a elements bàsics de la interpretació i la seua capacitat d'adaptació al solista.

4. Actuar com a membre d'un grup i manifestar la capacitat de tocar alhora que s'escolta i s'adapta musicalment i sonorament a la resta dels instruments o veus.

Este criteri d'avaluació presta atenció a la capacitat de l'alumne d'adaptar-se musicalment i sonorament als seus companys per a realitzar un treball comú.

5. Analitzar l'estructura harmònica interna d'un fragment de música sense modulació i construïda sobre acords tonals.

Per mitjà d'este criteri es podrà valorar la capacitat de l'alumne per a trobar l'estructura harmònica subjacent en un fragment de música i determinar els diferents tractaments a què esta ha sigut sotmesa per a la realització de l'obra.

6. Reduir a estructures harmòniques un fragment senzill de música escrit per a instrument polifònic.

Per mitjà d'este criteri es podran valorar els coneixements analítics de l'alumne pel que fa a la identificació de les estructures harmòniques bàsiques, per mitjà d'un exercici de lectura basat principalment en l'eliminació de tot allò que no siga essencial des del punt de vista de les dites estructures.

7. Lectura simplificada d'obres o fragments amb disposicions harmòniques típicament pianístiques (arpegis, etc.).

Per mitjà d'este criteri es podrà valorar la capacitat de síntesi de l'alumne i la seua rapidesa en la realització de passatges harmònics simples, però d'execució relativament complicada.

8. Lectura a vista d'una partitura senzilla participant dins d'un grup d'instruments o acompanyant un solista.

Es tracta de valorar el grau de desenrotllament dels reflexos i la resta de qualitats que són estimulades en l'alumne a través de la lectura improvisada, formant part d'un grup d'instrumentistes o en l'acompanyament a un solista vocal i instrumental.

INSTRUMENTS

Introducció

La música és un art que en mesura semblant a l'art dramàtic necessita essencialment la presència d'un mediador entre el creador i el públic a qui va destinat el producte artístic: este mediador és l'interpret.

Correspon a l'interpret, en les seues múltiples facetes d'instrumentista, cantant, director o directora, etc., eixe treball de mediació, començant la problemàtica de la seua labor pel correcte enteniment del text, un sistema de signes, arreglats en les partitures que, a pesar del seu continu enriquiment al llarg dels segles, patix -i patirà sempre- d'irremediables limitacions per a representar el fenomen musical com una cosa essencialment necessitat de recreació, com quelcom susceptible de ser abordat des de perspectives subjectivament diferents. El fet interpretatiu és, per definició, divers. I no sols per la radical incapacitat de la grafia per a capturar completament una realitat -el fenomen sonoro-temporal en què consistix la música- que se situa en un pla totalment diferent del de l'escriptura, sinó, sobretot, per eixa especial manera de ser de la música, llenguatge expressiu per excel·lència, llenguatge dels «afectes», com deien els vells mestres del XVII i el XVIII, llenguatge de les emocions, que poden ser expressades amb tants accents diferents com artistes capacitats s'acosten a ella per a desxifrar i transmetre el seu missatge.

Açò, de moment, suposa l'aprenentatge -que pot ser previ o simultani amb la pràctica instrumental- del sistema de signes propi de la música, que s'emptra per a fixar, encara que tan sols siga de manera a vegades aproximativa, les dades essencials en el paper. La labor del futur interpret consistix, per tant, a: aprendre a llegir correctament les partitures; penetrar després, a través de la lectura, en el sentit d'allò que s'ha escrit per a poder apreciar el seu valor estètic, i desenrotllar al mateix temps la destresa necessària en el maneig d'un instrument

3. Interpretar la parte pianística del repertorio inicial específico de su instrumento principal.

Este criterio de evaluación pretende comprobar la capacidad del alumno para utilizar el tempo, la articulación y la dinámica como elementos básicos de la interpretación y su capacidad de adaptación al solista.

4. Actuar como miembro de un grupo y manifestar la capacidad de tocar al mismo tiempo que se escucha y se adapta musical y sonoramente al resto de los instrumentos o voces.

Este criterio de evaluación presta atención a la capacidad del alumno de adaptarse musical y sonoramente a sus compañeros para realizar un trabajo común.

5. Analizar la estructura armónica interna de un fragmento de música sin modulación y construida sobre acordes tonales.

Mediante este criterio se podrá valorar la capacidad del alumno para hallar la estructura armónica subyacente en un fragmento de música y determinar los diferentes tratamientos a que la misma ha sido sometida para la realización de la obra.

6. Reducir a estructuras armónicas un fragmento sencillo de música escrito para instrumento polifónico.

Mediante este criterio se podrán valorar los conocimientos analíticos del alumno en lo referente a la identificación de las estructuras armónicas básicas, mediante un ejercicio de lectura basado principalmente en la eliminación de todo aquello que no sea esencial desde el punto de vista de dichas estructuras.

7. Lectura simplificada de obras o fragmentos con disposiciones armónicas típicamente pianísticas (arpegios, etc.).

Mediante este criterio se podrá valorar la capacidad de síntesis del alumno y su rapidez en la realización de pasajes armónicos simples, pero de ejecución relativamente complicada.

8. Repentización de una partitura sencilla participando dentro de un grupo de instrumentos o acompañando a un solista.

Se trata de valorar el grado de desarrollo de los reflejos y demás cualidades que son estimuladas en el alumno a través de la lectura improvisada, formando parte de un grupo de instrumentistas o en el acompañamiento a un solista vocal e instrumental.

INSTRUMENTOS

Introducción

La música es un arte que en medida parecida al arte dramático necesita esencialmente la presencia de un mediador entre el creador y el público al que va destinado el producto artístico: este mediador es el intérprete.

Corresponde al intérprete, en sus múltiples facetas de instrumentista, cantante, director o directora, etc., ese trabajo de mediación, comenzando la problemática de su labor por el correcto entendimiento del texto, un sistema de signos, recogidos en la partitura que, pese a su continuo enriquecimiento a lo largo de los siglos, padece -y padecerá siempre- de irremediables limitaciones para representar el fenómeno musical como algo esencialmente necesitado de recreación, como algo susceptible de ser abordado desde perspectivas subjetivamente diferentes. El hecho interpretativo es, por definición, diverso. Y no sólo por la radical incapacidad de la grafía para apresar por entero una realidad -el fenómeno sonoro-temporal en que consiste la música- que se sitúa en un plano totalmente distinto al de la escritura, sino, sobre todo, por esa especial manera de ser de la música, lenguaje expresivo por excelencia, lenguaje de los «afectos», como decían los viejos maestros del XVII y el XVIII, lenguaje de las emociones, que pueden ser expresadas con tantos acentos diferentes como artistas capacitados se acerquen a ella para descifrar y transmitir su mensaje.

Esto, por lo pronto, supone el aprendizaje -que puede ser previo o simultáneo con la práctica instrumental- del sistema de signos propio de la música, que se emplea para fijar, siquiera sea de manera a veces aproximativa, los datos esenciales en el papel. La tarea del futuro intérprete consiste, por lo tanto, en: aprender a leer correctamente la partitura; penetrar después, a través de la lectura, en el sentido de lo escrito para poder apreciar su valor estético, y desarrollar al propio tiempo la destreza necesaria en el manejo de un instrumento para que

perquè l'execució d'eixe text musical adquireisca la seua plena dimensió de missatge expressivament significatiu per a poder transmetre de manera persuasiva i convincent, l'emoció d'orde estètic que en l'esperit de l'interpret desperta l'obra musical xifrada en les partitures.

Per a aconseguir estos objectius, l'instrumentista ha d'arribar a desenrotllar les capacitats específiques que li permeten aconseguir el màxim domini de les possibilitats de tot tipus que li brinda l'instrument de la seua elecció, possibilitats que es troben reflectides en la literatura que ens han llegat els compositors al llarg dels segles, tota una suma de repertoris que, d'altra banda, no cessa d'incrementar-se. Al desenrotllament d'eixa habilitat, a la plena possessió d'eixa destresa en el maneig de l'instrument, és al que anomenem tècnica.

El ple domini dels problemes d'execució que planteja el repertori de l'instrument és, per descomptat, una activitat prioritària per a l'interpret, activitat que, a més, absorbeix un temps considerable dins del total d'hores dedicades a la seua formació musical global. De totes les maneres, ha de tindre's molt en compte que els treballs tècnics, representats per eixes hores dedicades a la pràctica intensiva de l'instrument, han d'estar sempre indissociablement units en la ment de l'interpret a la realitat musical a què es tracta de donar curs, esquivant constantment el perill que queden reduïts a una mera exercitació gimnàstica.

En este sentit, és necessari, per no dir imprescindible, que l'instrumentista aprenga a valorar la importància que la memòria -el desenrotllament d'eixa essencial facultat intel·lectual- té en la seua formació com a mer executant i, més encara, com a interpret, fins i tot si en la seua pràctica professional normal -instrumentista d'orquestra, grup de cambra, etc.- no té necessitat absoluta de tocar sense ajuda de la part escrita. No és este el lloc d'abordar en tota la seua extensió la importància de la funció de la memòria en el desenrotllament de les capacitats de l'interpret, però sí d'assenyalar que al marge d'eixa bàsica memòria subconscient constituïda per la immensa i complexíssima xarxa d'accions reflexes, d'automatismes, sense els quals l'execució instrumental seria simplement impensable, només està sabut allò que es pot recordar en tot moment; la memorització és un excel·lent auxiliar en l'estudi, ja que, entre altres avantatges, pot suposar un considerable estalvi de temps i permet desentendre's en un cert moment de les partitures per a centrar tota l'atenció en la correcta solució dels problemes tècnics i en una realització musicalment i expressivament vàlida; la memòria juga un paper de primordial importància en la comprensió unitària, global, d'una obra, ja que al desenrotllar-se esta en el temps només la memòria permet reconstituir la coherència i la unitat del seu esdevindre.

La formació i el desenrotllament de la sensibilitat musical constitueixen un procés continu, alimentat bàsicament pel coneixement cada vegada més ampli i profund de la literatura musical en general i de la del seu instrument en particular. A eixe desenrotllament de la sensibilitat contribueixen també naturalment els estudis d'altres disciplines teòrico-pràctiques, així com els coneixements d'orde històric que permetran a l'instrumentista situar-se en la perspectiva adequada perquè les seues interpretacions siguin estilísticament correctes.

El treball sobre eixes altres disciplines, que per a l'instrumentista poden considerar-se complementàries, però no per això menys imprescindibles, condueix a una comprensió plena de la música com a llenguatge, com a mitjà de comunicació que, en tant que tal, s'articula i es constitueix a través d'una sintaxi, d'uns principis estructurals que, si bé poden ser agafats per l'interpret a través de la via intuïtiva en les etapes inicials de la seua formació, no cobren tot el seu valor més que quan són plenament i conscientment assimilats i incorporats al bagatge cultural i professional de l'interpret.

Tot això ens porta a considerar la formació de l'instrumentista com un front interdisciplinari de considerable amplitud i que suposa un llarg procés formatiu en què juguen un importantíssim paper, d'una banda, el cultiu primerenc de les facultats purament físiques i psicomotrius i, d'una altra, la progressiva maduració personal, emocional i cultural del futur interpret.

la ejecución de ese texto musical adquiera su plena dimensión de mensaje expresivamente significativo para poder transmitir de manera persuasiva, convincente, la emoción de orden estético que en el espíritu del intérprete despierta la obra musical cifrada en la partitura.

Para alcanzar estos objetivos, el instrumentista debe llegar a desarrollar las capacidades específicas que le permitan alcanzar el máximo dominio de las posibilidades de todo orden que le brinda el instrumento de su elección, posibilidades que se hallan reflejadas en la literatura que nos han legado los compositores a lo largo de los siglos, toda una suma de repertorios que, por lo demás, no cesa de incrementarse. Al desarrollo de esa habilidad, a la plena posesión de esa destreza en el manejo del instrumento, es a lo que llamamos técnica.

El pleno dominio de los problemas de ejecución que plantea el repertorio del instrumento es, desde luego, una tarea prioritaria para el intérprete, tarea que, además, absorbe un tiempo considerable dentro del total de horas dedicadas a su formación musical global. De todas maneras, ha de tenerse muy en cuenta que el trabajo técnico, representado por esas horas dedicadas a la práctica intensiva del instrumento, deben estar siempre indisolublemente unidas en la mente del intérprete a la realidad musical a la que se trata de dar cauce, soslayando constantemente el peligro de que queden reducidas a una mera ejercitación gimnástica.

En este sentido, es necesario, por no decir imprescindible, que el instrumentista aprenda a valorar la importancia que la memoria -el desarrollo de esa esencial facultad intelectual- tiene en su formación como mero ejecutante y, más aún, como intérprete, incluso si en su práctica profesional normal -instrumentista de orquesta, grupo de cámara, etc.- no tiene necesidad absoluta de tocar sin ayuda de la parte escrita. No es éste el lugar de abordar en toda su extensión la importancia de la función de la memoria en el desarrollo de las capacidades del intérprete, pero sí de señalar que al margen de esa básica memoria subconsciente constituída por la inmensa y complejísima red de acciones reflejas, de automatismos, sin los cuales la ejecución instrumental sería simplemente impensable, sólo está sabido aquello que se puede recordar en todo momento; la memorización es un excelente auxiliar en el estudio, por cuanto, entre otras ventajas, puede suponer un considerable ahorro de tiempo y permite desentenderse en un cierto momento de la partitura para centrar toda la atención en la correcta solución de los problemas técnicos y en una realización musical y expresivamente válida; la memoria juega un papel de primordial importancia en la comprensión unitaria, global de una obra, ya que al desarrollarse ésta en el tiempo sólo la memoria permite reconstituir la coherencia y la unidad de su devenir.

La formación y el desarrollo de la sensibilidad musical constituyen un proceso continuo, alimentado básicamente por el conocimiento cada vez más amplio y profundo de la literatura musical en general y la de su instrumento en particular. A ese desarrollo de la sensibilidad contribuyen también naturalmente los estudios de otras disciplinas teórico-prácticas, así como los conocimientos de orden histórico que permitirán al instrumentista situarse en la perspectiva adecuada para que sus interpretaciones sean estilísticamente correctas.

El trabajo sobre esas otras disciplinas, que para el instrumentista pueden considerarse complementarias, pero no por ello menos imprescindibles, conduce a una comprensión plena de la música como lenguaje, como medio de comunicación que, en tanto que tal, se articula y se constituye a través de una sintaxis, de unos principios estructurales que, si bien pueden ser aprehendidos por el intérprete a través de la vía intuitiva en las etapas iniciales de su formación, no cobran todo su valor más que cuando son plena y conscientemente asimilados e incorporados al bagaje cultural y profesional del intérprete.

Todo ello nos lleva a considerar la formación del instrumentista como un frente interdisciplinar de considerable amplitud y que supone un largo proceso formativo en el que juegan un importantísimo papel, por una parte, el cultivo temprano de las facultades puramente físicas y psico-motrices y, por otra, la progresiva maduración personal, emocional y cultural del futuro intérprete.

ACORDIÓ

Objectius

Les ensenyances d'acordió de les ensenyances professionals de música tindran com a objectiu contribuir a desenvolupar en l'alumnat les capacitats següents:

a) Desenvolupar en el seu conjunt la tècnica i les possibilitats sonores i expressives de l'instrument, així com aconseguir i demostrar la sensibilitat auditiva necessària per a perfeccionar gradualment la qualitat sonora.

b) Demostrar un control sobre el pulmó de manera que es garantisca, a més de la qualitat sonora adequada, la consecució dels diferents efectes propis de l'instrument requerits en cada obra.

c) Interpretar un repertori que incloga obres representatives de la literatura acordeonística de diferents compositors, estils, llenguatges i tècniques d'importància musical i dificultat adequada a este nivell.

d) Aplicar amb autonomia progressivament major els coneixements musicals per a solucionar qüestions relacionades amb la interpretació: digitació, registració, pulmó, etc.

e) Adquirir i aplicar progressivament ferramentes i competències per al desenvolupament de la memòria.

f) Demostrar solvència en la lectura a primera vista i aplicar amb autonomia progressivament major els coneixements musicals per a la improvisació amb l'instrument

g) Conèixer les diverses convencions interpretatives vigents en distints períodes de la història de la música instrumental, especialment les referides a l'escriptura rítmica o a l'ornamentació.

Continguts

Desenvolupament del perfeccionament tecnicinterpretatiu en funció del repertori i la modalitat instrumental triada. Desenvolupament de la velocitat i flexibilitat dels dits. Tècnica del pulmó i efectes acústics propis de l'instrument (Bellowshatre, ricochet, distorsions). Perfeccionament de la tècnica del pulmó com a mitjà per a aconseguir qualitat de so. Aprofundiment en el treball d'articulació i accentuació (legato, staccato, leggero, coulé, détaché, etc.). Aprofundiment en l'estudi de la dinàmica i de la registració. Iniciació a la interpretació de la música contemporània i al coneixement de les seues grafies i efectes. Estudi del repertori adequat per a este grau que incloga representació de les distintes escoles acordeonístiques existents. Elecció de la digitació, articulació, fraseig i indicacions dinàmiques en obres on no figuren tals indicacions. Reconeixement de la importància dels valors estètics de les obres. Presa de consciència de les pròpies qualitats musicals i del seu desenvolupament en funció de les exigències interpretatives. Entrenament permanent i progressiu de la memòria. Pràctica de la lectura a vista. Audicions comparades de grans intèrprets per a analitzar de manera crítica les característiques de les seues diferents versions. Pràctica de conjunt.

Arpa

Objectius

Les ensenyances d'arpa de les ensenyances professionals de música tindran com a objectiu contribuir a desenvolupar en l'alumnat les capacitats següents:

a) Desenvolupar en el seu conjunt la tècnica i les possibilitats sonores i expressives de l'instrument, així com aconseguir i demostrar la sensibilitat auditiva necessària per a perfeccionar gradualment la qualitat sonora.

b) Demostrar un bon control de l'ús dels pedals i de l'afinació.

c) Interpretar un repertori que incloga obres representatives de les diverses èpoques i estils d'una dificultat d'acord amb este nivell.

d) Aplicar, amb autonomia progressivament major, els coneixements musicals per a solucionar qüestions relacionades amb la interpretació (digitació, articulació, etc.).

e) Adquirir i aplicar progressivament ferramentes i competències per al desenvolupament de la memòria

Acordeón

Objetivos

Las enseñanzas de acordeón de las enseñanzas profesionales de música tendrán como objetivo contribuir a desarrollar en el alumnado las siguientes capacidades:

a) Desarrollar en su conjunto la técnica y las posibilidades sonoras y expresivas del instrumento, así como alcanzar y demostrar la sensibilidad auditiva necesaria para perfeccionar gradualmente la calidad sonora.

b) Demostrar un control sobre el fuelle de manera que se garantice, además de la calidad sonora adecuada, la consecución de los diferentes efectos propios del instrumento requeridos en cada obra.

c) Interpretar un repertorio que incluya obras representativas de la literatura acordeonística de diferentes compositores, estilos, lenguajes y técnicas de importancia musical y dificultad adecuada a este nivel.

d) Aplicar con autonomía progresivamente mayor los conocimientos musicales para solucionar cuestiones relacionadas con la interpretación: Digitación, registración, fuelle, etc.

e) Adquirir y aplicar progresivamente herramientas y competencias para el desarrollo de la memoria.

f) Demostrar solvencia en la lectura a primera vista y aplicar con autonomía progresivamente mayor los conocimientos musicales para la improvisación con el instrumento

g) Conocer las diversas convenciones interpretativas vigentes en distintos períodos de la historia de la música instrumental, especialmente las referidas a la escritura rítmica o a la ornamentación.

Contenidos

Desarrollo del perfeccionamiento técnico-interpretativo en función del repertorio y la modalidad instrumental elegida. Desarrollo de la velocidad y flexibilidad de los dedos. Técnica del fuelle y efectos acústicos propios del instrumento (Bellowshatre, ricochet, distorsiones). Perfeccionamiento de la técnica del fuelle como medio para conseguir calidad de sonido. Profundización en el trabajo de articulación y acentuación (legato, staccato, leggero, coulé, détaché, etc.). Profundización en el estudio de la dinámica y de la registración. Iniciación a la interpretación de la música contemporánea y al conocimiento de sus grafías y efectos. Estudio del repertorio adecuado para este grado que incluya representación de las distintas escuelas acordeonísticas existentes. Elección de la digitación, articulación, fraseo e indicaciones dinámicas en obras donde no figuren tales indicaciones. Reconocimiento de la importancia de los valores estéticos de las obras. Toma de conciencia de las propias cualidades musicales y de su desarrollo en función de las exigencias interpretativas. Entrenamiento permanente y progresivo de la memoria. Práctica de la lectura a vista. Audiciones comparadas de grandes intérpretes para analizar de manera crítica las características de sus diferentes versiones. Práctica de conjunto.

ARPA

Objetivos

Las enseñanzas de arpa de las enseñanzas profesionales de música tendrán como objetivo contribuir a desarrollar en el alumnado las siguientes capacidades:

a) Desarrollar en su conjunto la técnica y las posibilidades sonoras y expresivas del instrumento, así como alcanzar y demostrar la sensibilidad auditiva necesaria para perfeccionar gradualmente la calidad sonora.

b) Demostrar un buen control del uso de los pedales y de la afinación.

c) Interpretar un repertorio que incluya obras representativas de las diversas épocas y estilos de una dificultad acorde con este nivel.

d) Aplicar con autonomía progresivamente mayor los conocimientos musicales para solucionar cuestiones relacionadas con la interpretación (digitación, articulación, etc.).

e) Adquirir y aplicar progresivamente herramientas y competencias para el desarrollo de la memoria

f) Demostrar solvència en la lectura a primera vista i aplicar amb autonomia progressivament major els coneixements musicals per a la improvisació amb l'instrument

g) Conèixer les diverses convencions interpretatives vigents en distints períodes de la història de la música instrumental, especialment les referides a l'escriptura rítmica o a l'ornamentació.

Continguts

Pràctica en totes les octaves de l'arpa de: intervals harmònics, acords, escales i arpegis amb canvis de tonalitats majors i menors. Mans paral·leles, inverses, canvis de sentit, mans encreuades, alternades, combinacions de fórmules en cada mà per a desenrotllar la independència entre ambdós. Exercicis d'improvisació. Estudi de cadències i importància dels graus de l'escala com a recursos per a les tècniques «a piacere». Aplicació dels efectes i matisos a les distintes èpoques i estils. Aprofundiment en la digitació i el fraseig. Iniciació a la interpretació de la música contemporània i al coneixement de les seues grafies i efectes. Estudi de les notes d'adorn en les distintes èpoques i estils. Estudi del repertori simfònic. Entrenament permanent i progressiu de la memòria. Pràctica de la lectura a vista. Audicions comparades de grans intèrprets per a analitzar de manera crítica les característiques de les seues diferents versions. Pràctica de conjunt.

CANT

Objectius

Les ensenyances de cant de les ensenyances professionals de música tindran com a objectiu contribuir a desenrotllar en l'alumnat les capacitats següents:

a) Demostrar un control suficient de l'aire per mitjà de la respiració diafragmàtica que possibilita una correcta emissió, afinació i articulació de la veu.

b) Conèixer les característiques i possibilitats de la pròpia veu (extensió, timbre, flexibilitat, qualitats expressives, etc.) i saber utilitzar-les correctament en la interpretació.

c) Emprar la fonètica adequada en relació amb l'idioma cantat i una dicció que faça intel·ligible el text.

d) Adquirir i aplicar progressivament ferramentes i competències per al desenrotllament de la memòria

e) Desenrotllar la capacitat de lectura a primera vista i aplicar amb autonomia progressivament major els coneixements musicals per a la improvisació amb la veu.

f) Interpretar un repertori que incloga obres representatives de les diverses èpoques i estils d'una dificultat adequada a este nivell.

Continguts

Estudi de la respiració. Vocalitzacions. Treball de la intensitat i gradació del so vocal. Pràctica de l'extensió gradual cap als extrems de la veu. Desenrotllament gradual de la duració d'una nota tinguda sobre una sola respiració per a la consecució del màxim de «fiato». Exercitació auditiva del timbre de la pròpia veu i busca de distints colors vocals. Desenrotllament de la percepció total de les sensacions fonatòries. Interpretació d'obres d'acord amb cada veu, de menor a major dificultat a mesura que es vaja aconseguint el domini tecnicovocal. Estudi d'un repertori que haurà d'incloure cançons i àries espanyoles i italianes antigues, cançons de concert espanyoles, cançons llatino-americanes, italianes, alemanyes i franceses, romances de sarsuela i òpera espanyola i estrangera i àries d'oratoris o cantates. Iniciació a la interpretació de la música contemporània i al coneixement de les seues grafies i efectes. Entrenament permanent i progressiu de la memòria. Pràctica de la lectura a vista. Audicions comparades de grans intèrprets per a analitzar de manera crítica les característiques de les seues diferents versions. Pràctica de conjunt.

f) Demostrar solvència en la lectura a primera vista i aplicar con autonomia progresivamente mayor los conocimientos musicales para la improvisación con el instrumento

g) Conocer las diversas convenciones interpretativas vigentes en distintos períodos de la historia de la música instrumental, especialmente las referidas a la escritura rítmica o a la ornamentación.

Contenidos

Práctica en todas las octavas del arpa de: intervalos armónicos, acordes, escalas y arpeggios con cambios de tonalidades mayores y menores. Manos paralelas, inversas, cambios de sentido, manos cruzadas, alternadas, combinaciones de fórmulas en cada mano para desarrollar la independencia entre ambas. Ejercicios de improvisación. Estudio de cadencias e importancia de los grados de la escala como recursos para las técnicas «a piacere». Aplicación de los efectos y matices a las distintas épocas y estilos. Profundización en la digitación y el fraseo. Iniciación a la interpretación de la música contemporánea y al conocimiento de sus grafías y efectos. Estudio de las notas de adorno en las distintas épocas y estilos. Estudio del repertorio sinfónico. Entrenamiento permanente y progresivo de la memoria. Práctica de la lectura a vista. Audiciones comparadas de grandes intérpretes para analizar de manera crítica las características de sus diferentes versiones. Práctica de conjunto.

CANTO

Objetivos

Las enseñanzas de canto de las enseñanzas profesionales de música tendrán como objetivo contribuir a desarrollar en el alumnado las siguientes capacidades:

a) Demostrar un control suficiente del aire mediante la respiración diafragmática que posibilite una correcta emisión, afinación y articulación de la voz.

b) Conocer las características y posibilidades de la propia voz (extensión, timbre, flexibilidad, cualidades expresivas, etc.) y saber utilizarlas correctamente en la interpretación.

c) Emplear la fonética adecuada en relación con el idioma cantado y una dicción que haga inteligible el texto.

d) Adquirir y aplicar progresivamente herramientas y competencias para el desarrollo de la memoria

e) Desarrollar la capacidad de lectura a primera vista y aplicar con autonomía progresivamente mayor los conocimientos musicales para la improvisación con la voz.

f) Interpretar un repertorio que incluya obras representativas de las diversas épocas y estilos de una dificultad adecuada a este nivel.

Contenidos

Estudio de la respiración. Vocalizaciones. Trabajo de la intensidad y gradación del sonido vocal. Práctica de la extensión gradual hacia los extremos de la voz. Desarrollo gradual de la duración de una nota tenida sobre una sola respiración para la consecución del máximo de «fiato». Ejercitación auditiva del timbre de la propia voz y búsqueda de distintos colores vocales. Desarrollo de la percepción total de las sensaciones fonatorias. Interpretación de obras acordes con cada voz, de menor a mayor dificultad a medida que se vaya consiguiendo el dominio técnico-vocal. Estudio de un repertorio que deberá incluir canciones y arias españolas e italianas antiguas, canciones de concierto españolas, canciones latino-americanas, italianas, alemanas y francesas, romanzas de zarzuela y ópera española y extranjera y arias de oratorios o cantatas. Iniciación a la interpretación de la música contemporánea y al conocimiento de sus grafías y efectos. Entrenamiento permanente y progresivo de la memoria. Práctica de la lectura a vista. Audiciones comparadas de grandes intérpretes para analizar de manera crítica las características de sus diferentes versiones. Práctica de conjunto.

CLAVECÍ

Objectius

Les ensenyances de clavecí de les ensenyances professionals de música tindran com a objectiu contribuir a desenvolupar en l'alumnat les capacitats següents:

a) Conèixer la història i la literatura del clavecí i dels instruments afins de teclat que van conviure amb ell, així com les seues formes musicals bàsiques.

b) Valorar la importància del treball d'investigació per a interpretar adequadament la literatura de l'instrument.

c) Aplicar el registre adequat a les obres estudiades atenent a consideracions expressives i estilístiques.

d) Ornamentar quan siga procedent les obres interpretades d'acord amb les característiques de l'estil corresponent.

e) Aplicar amb autonomia progressivament major els coneixements musicals per a solucionar qüestions relacionades amb la interpretació: digitació, articulació, fraseig, canvis de teclat, registre, etcètera.

f) Adquirir i aplicar progressivament ferramentes i competències per al desenvolupament de la memòria

g) Desenvolupar la capacitat de lectura a primera vista i aplicar amb autonomia progressivament major els coneixements musicals per a la improvisació amb l'instrument

h) Practicar la música de conjunt, integrant-se en formacions camerístiques de diversa configuració, i interpretar un repertori solista que incloga obres representatives de les diverses èpoques i estils d'una dificultat adequada a este nivell.

Continguts

Treball de les diferents digitacions segons èpoques i estils. Exercicis encaminats a aconseguir un bon control de l'instrument i afavorir l'automatització de les distintes dificultats tècniques. Registració i canvis de teclat. Estudi del baix xifrat i la seua realització, improvisació i acompanyament a partir d'un baix xifrat. Pràctica de la lectura a vista. Estudi de la semitonia subintellecta. Sistema hexacordal. Coneixement dels recursos i figures retòriques de l'època i la seua aplicació a la composició i la interpretació de determinades formes musicals. Estudi de les danses i evolució de la suite. Interpretació del repertori bàsic del clavecí que incloga reduccions orquestrals realitzades per compositors de l'època i el tractament donat a l'instrument. Iniciació a la interpretació de música contemporània i les seues grafies i efectes. Coneixement del funcionament del clavecí de pedals: la seua registració i tècniques especials. Estudi i pràctica de les diverses afinacions. Tècniques bàsiques de manteniment de l'instrument. Coneixement dels distintes tipus de clavecí, construcció i influència en la literatura de les distintes èpoques i estils en cada país. Entrenament permanent i progressiu de la memòria. Pràctica de la lectura a vista. Audicions comparades de grans intèrprets per a analitzar de manera crítica les característiques de les seues diferents versions. Pràctica de conjunt.

DOLÇAINA

Objectius

Les ensenyances de dolçaina de les ensenyances professionals de música tindran com a objectiu contribuir a desenvolupar en l'alumnat les capacitats següents:

a) Dominar en el seu conjunt la tècnica i les possibilitats sonores i expressives de l'instrument, així com aconseguir i demostrar la sensibilitat auditiva necessària per a perfeccionar gradualment la qualitat sonora.

b) Demostrar una autonomia progressivament major en la utilització dels coneixements musicals per a solucionar qüestions relacionades amb la interpretació: digitació, articulació, fraseig, vibrato, etc.

c) Conèixer les característiques i possibilitats sonores de l'instrument i saber utilitzar-les, dins de les exigències del nivell, tant en la

CLAVE

Objetivos

Las enseñanzas de clave de las enseñanzas profesionales de música tendrán como objetivo contribuir a desarrollar en el alumnado las siguientes capacidades:

a) Conocer la historia y la literatura del clave y de los instrumentos afines de teclado que convivieron con él, así como sus formas musicales básicas.

b) Valorar la importancia del trabajo de investigación para interpretar adecuadamente la literatura del instrumento.

c) Aplicar la registración adecuada a las obras estudiadas atendiendo a consideraciones expresivas y estilísticas.

d) Ornamentar cuando proceda las obras interpretadas de acuerdo con las características del estilo correspondiente.

e) Aplicar con autonomía progresivamente mayor los conocimientos musicales para solucionar cuestiones relacionadas con la interpretación: Digitación, articulación, fraseo, cambios de teclado, registración, etcétera.

f) Adquirir y aplicar progresivamente herramientas y competencias para el desarrollo de la memoria

g) Desarrollar la capacidad de lectura a primera vista y aplicar con autonomía progresivamente mayor los conocimientos musicales para la improvisación con el instrumento

h) Practicar la música de conjunto, integrándose en formaciones camerísticas de diversa configuración, e interpretar un repertorio solista que incluya obras representativas de las diversas épocas y estilos de una dificultad adecuada a este nivel.

Contenidos

Trabajo de las diferentes digitaciones según épocas y estilos. Ejercicios encaminados a conseguir un buen control del instrumento y favorecer la automatización de las distintas dificultades técnicas. Registración y cambios de teclado. Estudio del bajo cifrado y su realización, improvisación y acompañamiento a partir de un bajo cifrado. Práctica de la lectura a vista. Estudio de la semitonia subintellecta. Sistema hexacordal. Conocimiento de los recursos y figuras retóricas de la época y su aplicación a la composición e interpretación de determinadas formas musicales. Estudio de las danzas y evolución de la suite. Interpretación del repertorio básico del clave que incluya reducciones orquestrales realizadas por compositores de la época y el tratamiento dado al instrumento. Iniciación a la interpretación de música contemporánea y sus grafías y efectos. Conocimiento del funcionamiento del clave de pedales: su registración y técnicas especiales. Estudio y práctica de las diversas afinaciones. Técnicas básicas de mantenimiento del instrumento. Conocimiento de los distintos tipos de clave, construcción e influencia en la literatura de las distintas épocas y estilos en cada país. Entrenamiento permanente y progresivo de la memoria. Práctica de la lectura a vista. Audiciones comparadas de grandes intérpretes para analizar de manera crítica las características de sus diferentes versiones. Práctica de conjunto.

DULZAINA

Objetivos

Las enseñanzas de dulzaina de las enseñanzas profesionales de música tendrán como objetivo contribuir a desarrollar en el alumnado las siguientes capacidades:

a) Dominar en su conjunto la técnica y las posibilidades sonoras y expresivas del instrumento, así como alcanzar y demostrar la sensibilidad auditiva necesaria para perfeccionar gradualmente la calidad sonora.

b) Demostrar una autonomía progresivamente mayor en la utilización de los conocimientos musicales para solucionar cuestiones relacionadas con la interpretación: digitación, articulación, fraseo, vibrato, etc.

c) Conocer las características y posibilidades sonoras del instrumento y saber utilizarlas, dentro de las exigencias del nivel, tanto en

interpretació individual com en la de conjunt, en el repertori propi de l'instrument.

d) Interpretar un repertori integrat per obres de diferents èpoques i estils així com practicar música de conjunt en les formacions pròpies de l'instrument de diversa configuració, exercint papers de solista per a desenvolupar la interdependència de les distintes comeses dins del conjunt.

e) Apreciar i valorar la música tradicional com a part del patrimoni cultural, així com conèixer i estudiar la seua evolució i estil a través de la investigació etnomusicològica.

f) Adquirir suficient destresa en el manteniment de l'instrument i l'elaboració dels elements bàsics per a la producció del so.

g) Desenvolupar la capacitat de lectura a primera vista i aplicar amb autonomia progressivament major els coneixements musicals per a ornamentar d'acord amb criteris estilístics, i fomentar la capacitat de creació i improvisació d'elements estilístics propis.

h) Adquirir i aplicar progressivament ferramentes i competències per al desenvolupament de la memòria

Continguts

Exercicis de respiració amb i sense instrument. Correcta posició corporal. Adquisició de tècniques i hàbits d'estudi. Domini de l'embocadura i de la correcta emissió del so en els seus distint tipus. Control de l'afinació, qualitat del so i dosificació de l'aire. Desenvolupament en profunditat de la velocitat i de tota la gamma d'articulacions possibles (legato, staccatos, salts, etc.). Aprofundiment en l'estudi del vibrato d'acord amb les exigències interpretatives dels diferents estils. Treball amb tots els elements que intervien en el fraseig musical: línia, color i expressió, adequant-los als diferents estils, amb especial atenció al seu estudi en els tempos lents. Estudi dels registres extrems. Estudi del repertori solista. Pràctica de conjunt amb altres instruments buscant el màxim sentit de l'harmonia, l'afinació, el ritme, etc. Estudi de l'ornamentació i dels recursos expressius. Iniciació a la interpretació de la música contemporània i al coneixement de les seues grafies i efectes. Coneixement dels instruments afins. Coneixement dels instruments de percussió que intervien junt amb la dolçaina. Entrenament permanent i progressiu de la memòria. Pràctica de la lectura a vista i de la transposició. La improvisació. Audicions comparades. Aprofundiment en el coneixement de les parts de l'instrument i la seua construcció. Manteniment de l'instrument. Manipulació de les canyes. Coneixement de les variants de la dolçaina: origen i desenvolupament. Estudi de la figura del músic popular i la seua incidència en les societats rurals i urbanes.

FLAUTA DE BEC

Objectius

Les ensenyances de flauta de bec de les ensenyances professionals de música tindran com a objectiu contribuir a desenvolupar en l'alumnat les capacitats següents:

a) Valorar la importància del treball d'investigació per a interpretar adequadament la literatura de l'instrument.

b) Ornamentar quan siga procedent les obres interpretades d'acord amb les característiques de l'estil corresponent.

c) Aplicar amb autonomia progressivament major els coneixements musicals per a solucionar qüestions relacionades amb la interpretació: digitació, articulació, fraseig, etc.

d) Adquirir i aplicar progressivament ferramentes i competències per al desenvolupament de la memòria

e) Desenvolupar la capacitat de lectura a primera vista i aplicar amb autonomia progressivament major els coneixements musicals per a la improvisació amb l'instrument

f) Practicar la música de conjunt, integrant-se en formacions camerístiques de diversa configuració, i interpretar un repertori solista que incloga obres representatives de les diverses èpoques i estils d'una dificultat adequada a este nivell.

la interpretació individual com en la de conjunt, en el repertori propi del instrument.

d) Interpretar un repertori integrat por obras de diferentes épocas y estilos así como practicar música de conjunto en las formaciones propias del instrumento de diversa configuración, desempeñando papeles de solista para desarrollar la interdependencia de los distintos cometidos dentro del conjunto.

e) Apreciar y valorar la música tradicional como parte del patrimonio cultural, así como conocer y estudiar su evolución y estilo a través de la investigación etnomusicológica.

f) Adquirir suficiente destreza en el mantenimiento del instrumento y la elaboración de los elementos básicos para la producción del sonido.

g) Desarrollar la capacidad de lectura a primera vista y aplicar con autonomía progresivamente mayor los conocimientos musicales para ornamentar de acuerdo con criterios estilísticos, así como fomentar la capacidad de creación e improvisación de elementos estilísticos propios.

h) Adquirir y aplicar progresivamente herramientas y competencias para el desarrollo de la memoria

Contenidos

Ejercicios de respiración con y sin instrumento. Correcta posición corporal. Adquisición de técnicas y hábitos de estudio. Dominio de la embocadura y de la correcta emisión del sonido en sus distintos tipos. Control de la afinación, calidad del sonido y dosificación del aire. Desarrollo en profundidad de la velocidad y de toda la gama de articulaciones posibles (Legato, «staccatos», saltos, etc.) Profundización en el estudio del vibrato de acuerdo con las exigencias interpretativas de los diferentes estilos. Trabajo con todos los elementos que intervienen en el fraseo musical: línea, color y expresión, adecuándolos a los diferentes estilos, con especial atención a su estudio en los tempos lentos. Estudio de los registros extremos. Estudio del repertorio solista. Práctica de conjunto con otros instrumentos buscando el máximo sentido de la armonía, la afinación, el ritmo, etc. Estudio de la ornamentación y de los recursos expresivos. Iniciación a la interpretación de la música contemporánea y al conocimiento de sus grafías y efectos. Conocimiento de los instrumentos afines. Conocimiento de los instrumentos de percusión que intervienen junto a la Dulzaina. Entrenamiento permanente y progresivo de la memoria. Práctica de la lectura a vista y de la transposición. La improvisación. Audiciones comparadas. Profundización en el conocimiento de las partes del instrumento y su construcción. Mantenimiento del instrumento. Manipulación de las cañas. Conocimiento de las variantes de la dulzaina: origen y desarrollo. Estudio de la figura del músico popular y su incidencia en las sociedades rurales y urbanas.

FLAUTA DE PICO

Objetivos

Las enseñanzas de flauta de pico de las enseñanzas profesionales de música tendrán como objetivo contribuir a desarrollar en el alumnado las siguientes capacidades:

a) Valorar la importancia del trabajo de investigación para interpretar adecuadamente la literatura del instrumento.

b) Ornamentar cuando proceda las obras interpretadas de acuerdo con las características del estilo correspondiente.

c) Aplicar con autonomía progresivamente mayor los conocimientos musicales para solucionar cuestiones relacionadas con la interpretación: Digitación, articulación, fraseo, etc.

d) Adquirir y aplicar progresivamente herramientas y competencias para el desarrollo de la memoria

e) Desarrollar la capacidad de lectura a primera vista y aplicar con autonomía progresivamente mayor los conocimientos musicales para la improvisación con el instrumento

f) Practicar la música de conjunto, integrándose en formaciones camerísticas de diversa configuración, e interpretar un repertorio solista que incluya obras representativas de las diversas épocas y estilos de una dificultad adecuada a este nivel.

Continguts

Estudi del repertori per a flauta solista, amb i sense acompanyament, i per a conjunt de flautes. Desenrotllament de la improvisació com a premissa per a la interpretació de glosses i cadències solistes. Pràctica de l'ornamentació en els segles XVI, XVII i XVIII. Estudi dels tractats antics sobre la tècnica de la flauta de bec i sobre la interpretació de la música. Perfeccionament de tota la gamma d'articulacions i formes d'atac. Estudi en profunditat del fraseig i la seua adequació als diferents estils. Aprofundiment en la dinàmica i la precisió en la realització de les diverses indicacions que a ella es referixen, i l'equilibri dels nivells i qualitats de so resultants. Iniciació a la interpretació de la música contemporània i al coneixement de les seues grafies i efectes. Entrenament permanent i progressiu de la memòria. Pràctica de la lectura a vista. Audicions comparades de grans intèrprets per a analitzar de manera crítica les característiques de les seues diferents versions. Pràctica de conjunt.

GUIARRA

Objectius

Les ensenyances de guitarra de les ensenyances professionals de música tindran com a objectiu contribuir a desenvolupar en l'alumnat les capacitats següents:

- a) Dominar en el seu conjunt la tècnica i les possibilitats sonores i expressives de l'instrument, així com aconseguir i demostrar la sensibilitat auditiva necessària per a perfeccionar gradualment la qualitat sonora.
- b) Utilitzar amb autonomia progressivament major els coneixements musicals per a solucionar qüestions relacionades amb la interpretació: digitació, articulació, fraseig, etc
- c) Conèixer les diverses convencions interpretatives vigents en distints períodes de la història de la música instrumental, especialment les referides a l'escriptura rítmica o a l'ornamentació.
- d) Adquirir i aplicar progressivament ferramentes i competències per al desenrotllament de la memòria
- e) Desenvolupar la capacitat de lectura a primera vista i aplicar amb autonomia progressivament major els coneixements musicals per a la improvisació amb l'instrument
- f) Practicar la música de conjunt, integrant-se en formacions cambrístiques de diversa configuració.
- g) Interpretar un repertori que incloga obres representatives de les diverses èpoques i estils d'una dificultat adequada a este nivell.

Continguts

Aprofundir en l'estudi de la digitació i la seua problemàtica: digitació d'obres o passatges polifònics en relació amb la conducció de les distintes veus. Perfeccionament de tota la gamma d'articulacions i formes d'atac. La dinàmica i la seua precisió en la realització de les diverses indicacions que a ella es referix, i l'equilibri dels nivells i qualitats de so resultants. El fraseig i la seua adequació als diferents estils. Aplicació de les regles d'ornamentar al repertori de la guitarra d'acord amb les exigències de les distintes èpoques i estils. Utilització dels efectes característics de l'instrument (timbres, percussió, etc.). Harmònics octavats. Estudi d'un repertori d'obres de diferents èpoques i estils. Iniciació a la interpretació de música contemporània i al coneixement de les seues grafies i efectes. Entrenament permanent i progressiu de la memòria. Pràctica de la lectura a vista. Audicions comparades de grans intèrprets per a analitzar de manera crítica les característiques de les seues diferents versions. Pràctica de conjunt.

Instruments de corda: violí, viola, violoncel, contrabaix

Objectius

Les ensenyances dels instruments de corda (violí, viola, violoncel i contrabaix) de les ensenyances professionals de música tindran com a objectiu contribuir a desenvolupar en l'alumnat les capacitats següents:

Contenidos

Estudio del repertorio para flauta solista, con y sin acompañamiento, y para conjunto de flautas. Desarrollo de la improvisación como premisa para la interpretación de glosas y cadencias solistas. Práctica de la ornamentación en los siglos XVI, XVII y XVIII. Estudio de los tratados antiguos sobre la técnica de la flauta de pico y sobre la interpretación de la música. Perfeccionamiento de toda la gama de articulaciones y modos de ataque. Estudio en profundidad del fraseo y su adecuación a los diferentes estilos. Profundización en la dinámica y la precisión en la realización de las diversas indicaciones que a ella se refieren, y el equilibrio de los niveles y calidades de sonido resultantes. Iniciación a la interpretación de la música contemporánea y al conocimiento de sus grafías y efectos. Entrenamiento permanente y progresivo de la memoria. Práctica de la lectura a vista. Audiciones comparadas de grandes intérpretes para analizar de manera crítica las características de sus diferentes versiones. Práctica de conjunto.

GUIARRA

Objetivos

Las enseñanzas de guitarra de las enseñanzas profesionales de música tendrán como objetivo contribuir a desarrollar en el alumnado las siguientes capacidades:

- a) Dominar en su conjunto la técnica y las posibilidades sonoras y expresivas del instrumento, así como alcanzar y demostrar la sensibilidad auditiva necesaria para perfeccionar gradualmente la calidad sonora.
- b) Utilizar con autonomía progresivamente mayor los conocimientos musicales para solucionar cuestiones relacionadas con la interpretación: Digitación, articulación, fraseo, etc
- c) Conocer las diversas convenciones interpretativas vigentes en distintos períodos de la historia de la música instrumental, especialmente las referidas a la escritura rítmica o a la ornamentación.
- d) Adquirir y aplicar progresivamente herramientas y competencias para el desarrollo de la memoria
- e) Desarrollar la capacidad de lectura a primera vista y aplicar con autonomía progresivamente mayor los conocimientos musicales para la improvisación con el instrumento
- f) Practicar la música de conjunto, integrándose en formaciones camerísticas de diversa configuración.
- g) Interpretar un repertorio que incluya obras representativas de las diversas épocas y estilos de una dificultad adecuada a este nivel.

Contenidos

Profundizar en el estudio de la digitación y su problemática: digitación de obras o pasajes polifónicos en relación con la conducción de las distintas voces. Perfeccionamiento de toda la gama de articulaciones y modos de ataque. La dinámica y su precisión en la realización de las diversas indicaciones que a ella se refiere, y el equilibrio de los niveles y calidades de sonido resultantes. El fraseo y su adecuación a los diferentes estilos. Aplicación de las reglas de ornamentar al repertorio de la guitarra de acuerdo con las exigencias de las distintas épocas y estilos. Utilización de los efectos característicos del instrumento (timbres, percusión, etc.). Armónicos octavados. Estudio de un repertorio de obras de diferentes épocas y estilos. Iniciación a la interpretación de música contemporánea y al conocimiento de sus grafías y efectos. Entrenamiento permanente y progresivo de la memoria. Práctica de la lectura a vista. Audiciones comparadas de grandes intérpretes para analizar de manera crítica las características de sus diferentes versiones. Práctica de conjunto.

Instrumentos de cuerda: violín, viola, violoncello, contrabajo

Objetivos

Las enseñanzas de los instrumentos de cuerda (violín, viola, violoncello y contrabajo) de las enseñanzas profesionales de música tendrán como objetivo contribuir a desarrollar en el alumnado las siguientes capacidades:

a) Aplicar amb autonomia progressivament major els coneixements musicals per a solucionar qüestions relacionades amb la interpretació: digitació, articulació, fraseig, etc.

b) Conèixer les diverses convencions interpretatives vigents en distints períodes de la música instrumental, especialment les referides a l'escriptura rítmica o a l'ornamentació.

c) Adquirir i aplicar progressivament ferramentes i competències per al desenvolupament de la memòria

d) Desenvolupar la capacitat de lectura a primera vista i aplicar amb autonomia progressivament major els coneixements musicals per a la improvisació amb l'instrument

e) Practicar la música de conjunt, integrant-se en formacions camerístiques de diversa configuració i exercint papers de solista amb orquestra en obres de dificultat mitjana, desenvolupant així el sentit de la interdependència de les respectives comeses.

f) Interpretar un repertori que incloga obres representatives de les diverses èpoques i estils d'una dificultat d'acord amb este nivell.

Continguts

Continuació del treball sobre els canvis de posicions. Dobles cordes i acords de tres i quatre notes. Desenvolupament de la velocitat. Perfeccionament de totes les arcades. Harmònics naturals i artificials. Treball de la polifonia en els instruments de corda. La qualitat sonora: «Cantabile» i afinació. El fraseig i la seua adequació als diferents estils. Aprofundiment en l'estudi de la dinàmica, de la precisió en la realització de les diferents indicacions que a ella es referixen i de l'equilibri dels nivells i qualitats de so resultants. Iniciació a la interpretació de la música contemporània i al coneixement de les seues grafies i efectes. Entrenament permanent i progressiu de la memòria. Pràctica de la lectura a vista. Audicions comparades de grans intèrprets per a analitzar de manera crítica les característiques de les seues diferents versions. Pràctica de conjunt.

INSTRUMENTS DE CORDA POLSADA DEL RENAIXEMENT I BARROC

Objectius

Les ensenyances dels instruments de corda polsada del Renaixement i Barroc de les ensenyances professionals de música tindran com a objectiu contribuir a desenvolupar en l'alumnat les capacitats següents:

a) Valorar la importància del treball d'investigació per a interpretar adequadament la literatura de cada instrument.

b) Conèixer els diversos tipus de tablatura, incloent els signes de digitació i ornamentació.

c) Conèixer les característiques, possibilitats i recursos expressius d'estos instruments per a aconseguir un perfeccionament de la qualitat sonora.

d) Practicar música de conjunt d'acord amb les formacions pròpies de cada època i instrument.

e) Conèixer la història i la literatura d'esta família d'instruments, així com les seues formes musicals bàsiques.

f) Adquirir i aplicar progressivament ferramentes i competències per al desenvolupament de la memòria

g) Desenvolupar la capacitat de lectura a primera vista i aplicar amb autonomia progressivament major els coneixements musicals per a la improvisació amb l'instrument

h) Interpretar un repertori bàsic integrat per obres de diferents estils, segons cada instrument, d'una dificultat d'acord amb este nivell.

Continguts

Estudi d'un instrument del Renaixement i un altre del Barroc. Desenvolupament de la sensibilitat auditiva per al desenvolupament d'una bona qualitat sonora. Desenvolupament de la coordinació dels dits i de les dos mans. Estudi d'obres pròpies d'este nivell. Pràctica de la música de conjunt i iniciació al baix continu. Iniciació al manteniment de l'instrument (trastejat i encordadura). Introducció als ornaments i a la disminució. Estudi de l'articulació, fraseig i digitacions. Desenvolupament d'una conducció clara de les veus. Entrenament permanent

a) Aplicar con autonomía progresivamente mayor los conocimientos musicales para solucionar cuestiones relacionadas con la interpretación: Digitación, articulación, fraseo, etc.

b) Conocer las diversas convenciones interpretativas vigentes en distintos períodos de la música instrumental, especialmente las referidas a la escritura rítmica o a la ornamentación.

c) Adquirir y aplicar progresivamente herramientas y competencias para el desarrollo de la memoria

d) Desarrollar la capacidad de lectura a primera vista y aplicar con autonomía progresivamente mayor los conocimientos musicales para la improvisación con el instrumento

e) Practicar la música de conjunto, integrándose en formaciones camerísticas de diversa configuración y desempeñando papeles de solista con orquesta en obras de dificultad media, desarrollando así el sentido de la interdependencia de los respectivos cometidos.

f) Interpretar un repertorio que incluya obras representativas de las diversas épocas y estilos de una dificultad de acuerdo con este nivel.

Contenidos

Continuación del trabajo sobre los cambios de posiciones. Dobles cuerdas y acordes de tres y cuatro notas. Desarrollo de la velocidad. Perfeccionamiento de todas las arcadas. Armónicos naturales y artificiales. Trabajo de la polifonía en los instrumentos de cuerda. La calidad sonora: «Cantabile» y afinación. El fraseo y su adecuación a los diferentes estilos. Profundización en el estudio de la dinámica, de la precisión en la realización de las diferentes indicaciones que a ella se refieren y del equilibrio de los niveles y calidades de sonido resultantes. Iniciación a la interpretación de la música contemporánea y al conocimiento de sus grafías y efectos. Entrenamiento permanente y progresivo de la memoria. Práctica de la lectura a vista. Audiciones comparadas de grandes intérpretes para analizar de manera crítica las características de sus diferentes versiones. Práctica de conjunt.

INSTRUMENTOS DE CUERDA POLSADA DEL RENACIMIENTO Y BARROCO

Objetivos

Las enseñanzas de los instrumentos de cuerda polsada del Renacimiento y Barroco de las enseñanzas profesionales de música tendrán como objetivo contribuir a desarrollar en el alumnado las siguientes capacidades:

a) Valorar la importancia del trabajo de investigación para interpretar adecuadamente la literatura de cada instrumento.

b) Conocer los diversos tipos de tablatura, incluyendo los signos de digitación y ornamentación.

c) Conocer las características, posibilidades y recursos expresivos de estos instrumentos para conseguir un perfeccionamiento de la calidad sonora.

d) Practicar música de conjunto de acuerdo a las formaciones propias de cada época e instrumento.

e) Conocer la historia y literatura de esta familia de instrumentos, así como sus formas musicales básicas.

f) Adquirir y aplicar progresivamente herramientas y competencias para el desarrollo de la memoria

g) Desarrollar la capacidad de lectura a primera vista y aplicar con autonomía progresivamente mayor los conocimientos musicales para la improvisación con el instrumento

h) Interpretar un repertorio básico integrado por obras de diferentes estilos, según cada instrumento, de una dificultad acorde con este nivel.

Contenidos

Estudio de un instrumento del Renacimiento y otro del Barroco. Desarrollo de la sensibilidad auditiva para el desarrollo de una buena calidad sonora. Desarrollo de la coordinación de los dedos y de ambas manos. Estudio de obras propias de este nivel. Práctica de la música de conjunto e iniciación al bajo continuo. Iniciación al mantenimiento del instrumento (trasteado y encordadura). Introducción a los ornamentos y a la disminución. Estudio de la articulación, fraseo y digitaciones. Desarrollo de una conducción clara de las voces. Entrenamiento per-

i progressiu de la memòria. Pràctica de la lectura a vista. Audicions comparades de grans intèrprets per a analitzar de manera crítica les característiques de les seues diferents versions. Pràctica de conjunt.

INSTRUMENTS DE PLECTRE

Objectius

Les ensenyances dels instruments de plectre de les ensenyances professionals de música tindran com a objectiu contribuir a desenvolupar en l'alumnat les capacitats següents:

a) Conèixer bàsicament les diferents èpoques que comprén la literatura de plectre al llarg de la seua història i les exigències que planteja una interpretació estilísticament correcta.

b) Interpretar un repertori adequat a este nivell, de diverses èpoques i estils, en els dos instruments de l'especialitat: bandúrria i mandolina italiana.

c) Actuar amb autonomia progressivament major per a solucionar per si mateix els diversos problemes d'execució que puguin presentar-se, relatius a digitació, qualitat de so, articulació, ritme, fraseig, dinàmica, etc.

d) Utilitzar la doble i la múltiple corda, així com els efectes i les possibilitats sonores dels instruments, d'acord amb les exigències del repertori.

e) Adquirir i aplicar progressivament ferramentes i competències per al desenvolupament de la memòria

f) Desenvolupar la capacitat de lectura a primera vista i aplicar amb autonomia progressivament major els coneixements musicals per a la improvisació amb l'instrument

Continguts

Aprofundir en l'estudi de la digitació i la seua problemàtica, el desenvolupament i perfeccionament de les articulacions (manteniment de la qualitat de so en totes les articulacions i capacitat de «modelar» eixe so). La dinàmica i la seua precisió en la realització de les diverses indicacions que a ella es refereix, i l'equilibri dels nivells i qualitats de so resultants. El fraseig i la seua adequació als diferents estils. Aplicació de les regles d'ornamentar al repertori de plectre de distintes èpoques i estils. Exercitar la improvisació i la lectura a vista. Tècniques bàsiques de manteniment de l'instrument. Estudi dels efectes acústics en l'instrument (ressonància, harmònics, etc.). Interpretar amb doble corda i conèixer l'execució en cordes múltiples. Treball de la transposició. Estudi d'un repertori d'obres de diferents èpoques i estils. Entrenament permanent i progressiu de la memòria. Pràctica de la lectura a vista. Audicions comparades de grans intèrprets per a analitzar de manera crítica les característiques de les seues diferents versions. Pràctica de conjunt.

INSTRUMENTS DE VENT-FUSTA: FLAUTA TRAVESSERA, OBOÉ, CLARINET, FAGOT I SAXÒFON

Objectius

Les ensenyances dels instruments de vent-fusta (flauta travessera, oboé, clarinet, fagot i saxòfon) de les ensenyances professionals de música tindran com a objectiu contribuir a desenvolupar en l'alumnat les capacitats següents:

a) Demostrar la sensibilitat auditiva necessària per a perfeccionar gradualment la qualitat sonora.

b) Interpretar un repertori que incloga obres representatives de les diverses èpoques i estils de dificultat adequada a este nivell.

c) Practicar la fabricació de llengüetes dobles (per als instruments que les tenen).

d) Demostrar autonomia progressivament major per a solucionar qüestions relacionades amb la interpretació: digitació, articulació, fraseig, etc.

e) Conèixer les diverses convencions interpretatives vigents en distintes períodes de la història de la música instrumental, especialment les referides a l'escriptura rítmica o a l'ornamentació.

manente y progresivo de la memoria. Práctica de la lectura a vista. Audiciones comparadas de grandes intérpretes para analizar de manera crítica las características de sus diferentes versiones. Práctica de conjunto.

INSTRUMENTOS DE PÚA

Objetivos

Las enseñanzas de los instrumentos de púa de las enseñanzas profesionales de música tendrán como objetivo contribuir a desarrollar en el alumnado las siguientes capacidades:

a) Conocer básicamente las diferentes épocas que abarca la literatura de púa a lo largo de su historia y las exigencias que plantea una interpretación estilísticamente correcta.

b) Interpretar un repertorio adecuado a este nivel, de diversas épocas y estilos, en los dos instrumentos de la especialidad: Bandurria y mandolina italiana.

c) Actuar con autonomía progresivamente mayor para solucionar por sí mismo los diversos problemas de ejecución que puedan presentarse, relativos a digitación, calidad de sonido, articulación, ritmo, fraseo, dinámica, etc.

d) Utilizar la doble y múltiple cuerda, así como los efectos y posibilidades sonoras de los instrumentos, de acuerdo con las exigencias del repertorio.

e) Adquirir y aplicar progresivamente herramientas y competencias para el desarrollo de la memoria

f) Desarrollar la capacidad de lectura a primera vista y aplicar con autonomía progresivamente mayor los conocimientos musicales para la improvisación con el instrumento

Contenidos

Profundizar en el estudio de la digitación y su problemática, el desarrollo y perfeccionamiento de las articulaciones (mantenimiento de la calidad de sonido en todas las articulaciones y capacidad de «modelar» ese sonido). La dinámica y su precisión en la realización de las diversas indicaciones que a ella se refiere, y el equilibrio de los niveles y calidades de sonido resultantes. El fraseo y su adecuación a los diferentes estilos. Aplicación de las reglas de ornamentar al repertorio de púa de distintas épocas y estilos. Ejercitar la improvisación y la lectura a vista. Técnicas básicas de mantenimiento del instrumento. Estudio de los efectos acústicos en el instrumento (resonancia, armónicos, etc.). Interpretar con doble cuerda y conocer la ejecución en cuerdas múltiples. Trabajo de la transposición. Estudio de un repertorio de obras de diferentes épocas y estilos. Entrenamiento permanente y progresivo de la memoria. Práctica de la lectura a vista. Audiciones comparadas de grandes intérpretes para analizar de manera crítica las características de sus diferentes versiones. Práctica de conjunto.

INSTRUMENTOS DE VIENTO MADERA: FLAUTA TRAVESSERA, OBOE, CLARINETE, FAGOT Y SAXOFÓN

Objetivos

Las enseñanzas de los instrumentos de viento-madera (flauta travessera, oboe, clarinete, fagot y saxofón) de las enseñanzas profesionales de música tendrán como objetivo contribuir a desarrollar en el alumnado las siguientes capacidades:

a) Demostrar la sensibilidad auditiva necesaria para perfeccionar gradualmente la calidad sonora.

b) Interpretar un repertorio que incluya obras representativas de las diversas épocas y estilos de dificultad adecuada a este nivel.

c) Practicar la fabricación de lengüetas dobles (para los instrumentos que las tienen).

d) Demostrar autonomía progresivamente mayor para solucionar cuestiones relacionadas con la interpretación: Digitación, articulación, fraseo, etc.

e) Conocer las diversas convenciones interpretativas vigentes en distintos períodos de la historia de la música instrumental, especialmente las referidas a la escritura rítmica o a la ornamentación.

f) Adquirir i aplicar progressivament ferramentes i competències per al desenvolupament de la memòria

g) Desenvolupar la capacitat de lectura a primera vista i aplicar amb autonomia progressivament major els coneixements musicals per a la improvisació amb l'instrument

h) Practicar la música de conjunt, en formacions cambrístiques de diversa configuració i exercint papers de solista amb orquestra en obres de dificultat mitjana, desenvolupant així el sentit de la interdependència de les respectives comeses.

Continguts

Desenvolupament en profunditat de la velocitat i de tota la gamma d'articulacions possibles (velocitat en legato, en els distints «staccatos», en els salts, etc.). Aprofundiment en l'estudi del vibrato d'acord amb les exigències interpretatives dels diferents estils. Treball de tots els elements que intervien en el fraseig musical: línia, color i expressió, adequant-los als diferents estils, amb especial atenció al seu estudi en els tempos lents. Estudi del registre sobreagut en els instruments que l'utilitzen. Pràctica de conjunt amb altres instruments per a desenvolupar al màxim el sentit de l'harmonia, l'afinació, el ritme, etc. Estudi del repertori solístic amb orquestra de diferents èpoques corresponent a cada instrument. Estudi dels instruments afins. Iniciació a la interpretació de música contemporània i al coneixement de les seues grafies i efectes. Fabricació de canyes segons els mètodes tradicionals (instruments de llengüeta doble). Entrenament permanent i progressiu de la memòria. Pràctica de la lectura a vista. Audicions comparades de grans intèrprets per a analitzar de manera crítica les característiques de les seues diferents versions.

INSTRUMENTS DE VENT-METALL: TROMBÓ, TROMPA, TROMPETA, TUBA

Objectius

Les ensenyances dels instruments de vent-metall (trompa, trompeta, trombó, tuba) de les ensenyances professionals de música tindran com a objectiu contribuir a desenvolupar en l'alumnat les capacitats següents:

a) Dominar en el seu conjunt la tècnica i les possibilitats sonores i expressives de l'instrument.

b) Utilitzar amb autonomia progressivament major els coneixements musicals per a solucionar qüestions relacionades amb la interpretació: digitació, articulació, fraseig, etc.

c) Interpretar un repertori que incloga obres representatives de les diverses èpoques i estils, de dificultat adequada a este nivell.

d) Practicar la música de conjunt, en formacions cambrístiques de diversa configuració i exercint papers de solista amb orquestra en obres de dificultat mitjana, desenvolupant així el sentit de la interdependència de les respectives comeses.

e) Adquirir i aplicar progressivament ferramentes i competències per al desenvolupament de la memòria

f) Desenvolupar la capacitat de lectura a primera vista i aplicar amb autonomia progressivament major els coneixements musicals per a la improvisació amb l'instrument

g) Conèixer les diverses convencions interpretatives vigents en distints períodes de la història de la música instrumental, especialment les referides a l'escriptura rítmica o a l'ornamentació.

Continguts

Desenvolupament de la velocitat en tota l'extensió de l'instrument. Estudi del registre agut. Estudi dels ornaments (refilet, grupets, appoggiatures, mordents, etc.). Estudi de la literatura solista de l'instrument adequada a este nivell. Aprofundiment en tot el referent a l'articulació: estudi del doble i triple picat. Treball de tots els elements que intervien en el fraseig musical: línia, color i expressió adequant-los als diferents estils, amb especial atenció al seu estudi en els tempos lents. Perfeccionament de la igualtat sonora i tímbrica en els diferents registres. Iniciació a la interpretació de la música contemporània i al coneixement de les seues grafies i efectes. Estudi dels instruments afins (fis-

f) Adquirir i aplicar progresivamente herramientas y competencias para el desarrollo de la memoria

g) Desarrollar la capacidad de lectura a primera vista y aplicar con autonomía progresivamente mayor los conocimientos musicales para la improvisación con el instrumento

h) Practicar la música de conjunto, en formaciones camerísticas de diversa configuración y desempeñando papeles de solista con orquestra en obras de dificultad media, desarrollando así el sentido de la interdependencia de los respectivos cometidos.

Contenidos

Desarrollo en profundidad de la velocidad y de toda la gama de articulaciones posibles (velocidad en legato, en los distintos «staccatos», en los saltos, etc.). Profundización en el estudio del vibrato de acuerdo con las exigencias interpretativas de los diferentes estilos. Trabajo de todos los elementos que intervien en el fraseo musical: línea, color y expresión, adecuándolos a los diferentes estilos, con especial atención a su estudio en los tempos lentos. Estudio del registro sobreagudo en los instrumentos que lo utilizan. Práctica de conjunto con otros instrumentos para desarrollar al máximo el sentido de la armonía, la afinación, el ritmo, etc. Estudio del repertorio solístico con orquestra de diferentes épocas correspondiente a cada instrumento. Estudio de los instrumentos afines. Iniciación a la interpretación de música contemporánea y al conocimiento de sus grafías y efectos. Fabricación de cañas según los métodos tradicionales (instrumentos de lengüeta doble). Entrenamiento permanente y progresivo de la memoria. Práctica de la lectura a vista. Audiciones comparadas de grandes intérpretes para analizar de manera crítica las características de sus diferentes versiones.

INSTRUMENTOS DE VIENTO METAL: TROMBÓN, TROMPA, TROMPETA, TUBA

Objetivos

Las enseñanzas de los instrumentos de viento-metal (trompa, trompeta, trombón, tuba) de las enseñanzas profesionales de música tendrán como objetivo contribuir a desarrollar en el alumnado las siguientes capacidades:

a) Dominar en su conjunto la técnica y las posibilidades sonoras y expresivas del instrumento.

b) Utilizar con autonomía progresivamente mayor los conocimientos musicales para solucionar cuestiones relacionadas con la interpretación: digitación, articulación, fraseo, etc.

c) Interpretar un repertorio que incluya obras representativas de las diversas épocas y estilos, de dificultad adecuada a este nivel.

d) Practicar la música de conjunto, en formaciones camerísticas de diversa configuración y desempeñando papeles de solista con orquestra en obras de dificultad media, desarrollando así el sentido de la interdependencia de los respectivos cometidos.

e) Adquirir i aplicar progresivamente herramientas y competencias para el desarrollo de la memoria

f) Desarrollar la capacidad de lectura a primera vista y aplicar con autonomía progresivamente mayor los conocimientos musicales para la improvisación con el instrumento

g) Conocer las diversas convenciones interpretativas vigentes en distintos períodos de la historia de la música instrumental, especialmente las referidas a la escritura rítmica o a la ornamentación.

Contenidos

Desarrollo de la velocidad en toda la extensión del instrumento. Estudio del registro agudo. Estudio de los ornamentos (trino, grupetos, apoyaturas, mordentes, etc.). Estudio de la literatura solista del instrumento adecuada a este nivel. Profundización en todo lo referente a la articulación: estudio del doble y triple picado. Trabajo de todos los elementos que intervien en el fraseo musical: línea, color y expresión adecuándolos a los diferentes estilos, con especial atención a su estudio en los tempos lentos. Perfeccionamiento de la igualdad sonora y tímbrica en los diferentes registros. Iniciación a la interpretación de la música contemporánea y al conocimiento de sus grafías y efectos.

corn, bombardí i trombó alt i baix). Entrenament permanent i progressiu de la memòria. Pràctica de la lectura a vista. Audicions comparades de grans intèrprets per a analitzar de manera crítica les característiques de les seues diferents versions. Pràctica de conjunt.

ORGUE

Objectius

Les ensenyances d'orgue de les ensenyances professionals de música tindran com a objectiu contribuir a desenvolupar en l'alumnat les capacitats següents:

a) Conèixer els fonaments sonors de l'orgue i adquirir la capacitat necessària per a utilitzar les seues possibilitats.

b) Demostrar el nivell de coordinació motriu necessari entre mans i peus a fi de poder fer front a les exigències del repertori.

c) Controlar i administrar el cabal sonor de l'orgue i les distintes modalitats de toc en funció de l'acústica del local on s'ubique.

d) Conèixer i utilitzar en els distints tipus d'orgue la registració en funció de l'època i estil de la música destinada a ells.

e) Relacionar els coneixements litúrgics amb la funció de certes formes musicals característiques del seu repertori (preludis, corals, versos, etc.).

f) Conèixer els distints estils d'interpretació segons èpoques i escoles.

g) Valorar la importància del treball d'investigació per a interpretar adequadament la literatura de l'instrument.

h) Adquirir i aplicar progressivament ferramentes i competències per al desenvolupament de la memòria

i) Desenvolupar la capacitat de lectura a primera vista i aplicar amb autonomia progressivament major els coneixements musicals per a la improvisació amb l'instrument

j) Interpretar un repertori integrat per obres de diferents èpoques i estils d'una dificultat d'acord amb este nivell.

Continguts

Ejercicios manuales sobre los que se trabajan las distintas modalidades de toque propias del órgano. Conocimiento y práctica del pedalero. Ejercicios combinados de manual y pedal para desarrollar la independencia de manos y pies (escalas por movimiento contrario entre manual y pedal, combinación simultánea de ritmos binarios y ternarios, ejercicios en trío, etc.). Estudio de los tratados de registración existentes, según escuelas y épocas. Conocimiento de la ornamentación, según países y estilos. Trabajo de la articulación, fraseo y digitaciones. Estudio del bajo cifrado. Práctica de la lectura a vista. Estudio de las distintas escuelas de construcción de órganos en Europa. Formas litúrgicas relacionadas con la música de órgano. Estudio de l'orgue barroc espanyol i de la música ibèrica destinada a este. Iniciació a la interpretació de la música contemporània i al coneixement de les seues grafies i efectes. Entrenament permanent i progressiu de la memòria. Pràctica de la lectura a vista. Audicions comparades de grans intèrprets per a analitzar de manera crítica les característiques de les seues diferents versions. Pràctica de conjunt.

PERCUSSION

Objectius

Les ensenyances de percussió de les ensenyances professionals de música tindran com a objectiu contribuir a desenvolupar en l'alumnat les capacitats següents:

a) Dominar tècnicament tots els instruments de l'especialitat, així com la coordinació rítmica i motriu que exigeix el conjunt d'estos.

b) Tocar en grup sense director o directora, amb precisió rítmica i coneixement global de l'obra.

Estudio de los instrumentos afines (fliscorno, bombardino y trombón alto y bajo). Entrenamiento permanente y progresivo de la memoria. Práctica de la lectura a vista. Audiciones comparadas de grandes intérpretes para analizar de manera crítica las características de sus diferentes versiones. Práctica de conjunto.

ÓRGANO

Objetivos

Las enseñanzas de órgano de las enseñanzas profesionales de música tendrán como objetivo contribuir a desarrollar en el alumnado las siguientes capacidades:

a) Conocer los fundamentos sonoros del órgano y adquirir la capacidad necesaria para utilizar sus posibilidades.

b) Demostrar el nivel de coordinación motriz necesario entre manos y pies a fin de poder hacer frente a las exigencias del repertorio.

c) Controlar y administrar el caudal sonoro del órgano y las distintas modalidades de toque en función de la acústica del local donde se ubique.

d) Conocer y utilizar en los distintos tipos de órgano la registración en función de la época y estilo de la música destinada a ellos.

e) Relacionar los conocimientos litúrgicos con la función de ciertas formas musicales características de su repertorio (preludios, corales, versos, etc.).

f) Conocer los distintos estilos de interpretación según épocas y escuelas.

g) Valorar la importancia del trabajo de investigación para interpretar adecuadamente la literatura del instrumento.

h) Adquirir y aplicar progresivamente herramientas y competencias para el desarrollo de la memoria

i) Desarrollar la capacidad de lectura a primera vista y aplicar con autonomía progresivamente mayor los conocimientos musicales para la improvisación con el instrumento

j) Interpretar un repertorio integrado por obras de diferentes épocas y estilos de una dificultad acorde con este nivel.

Contenidos

Ejercicios manuales sobre los que se trabajan las distintas modalidades de toque propias del órgano. Conocimiento y práctica del pedalero. Ejercicios combinados de manual y pedal para desarrollar la independencia de manos y pies (escalas por movimiento contrario entre manual y pedal, combinación simultánea de ritmos binarios y ternarios, ejercicios en trío, etc.). Estudio de los tratados de registración existentes, según escuelas y épocas. Conocimiento de la ornamentación, según países y estilos. Trabajo de la articulación, fraseo y digitaciones. Estudio del bajo cifrado. Práctica de la lectura a vista. Estudio de las distintas escuelas de construcción de órganos en Europa. Formas litúrgicas relacionadas con la música de órgano. Estudio del órgano barroco español y de la música ibérica destinada al mismo. Iniciación a la interpretación de la música contemporánea y al conocimiento de sus grafías y efectos. Entrenamiento permanente y progresivo de la memoria. Práctica de la lectura a vista. Audiciones comparadas de grandes intérpretes para analizar de manera crítica las características de sus diferentes versiones. Práctica de conjunto.

PERCUSIÓN

Objetivos

Las enseñanzas de percusión de las enseñanzas profesionales de música tendrán como objetivo contribuir a desarrollar en el alumnado las siguientes capacidades:

a) Dominar técnicamente todos los instrumentos de la especialidad, así como la coordinación rítmica y motriz que exige el conjunto de los mismos.

b) Tocar en grupo sin director o directora, con precisión rítmica y conocimiento global de la obra.

c) Utilitzar amb autonomia progressivament major els coneixements musicals per a solucionar qüestions relacionades amb la interpretació: articulació, coordinació entre les dos mans, dinàmica, etc.

d) Adquirir i aplicar progressivament ferramentes i competències per al desenvolupament de la memòria

e) Desenvolupar la capacitat de lectura a primera vista i aplicar amb autonomia progressivament major els coneixements musicals per a la improvisació amb l'instrument

f) Actuar en públic amb una formació de percussió combinada.

g) Interpretar un repertori d'obres pertanyents a diferents estils, de dificultat adequada a este nivell.

Continguts

Desenvolupament de tota la gamma de formes d'atac. Ritmes compostos i grups irregulars. Caixa (redoblements, paradiddles, etc.). Tabals (afinació amb canvis, tècnica de glissando, etc.). Bateria (independència i domini de la coordinació, cadències i breaks, etc.). Làmines (desenvolupament de la velocitat, acords amb quatre baquetes, tècniques «Stevens» i «Across»). Desenvolupament de la capacitat d'obtenir simultàniament sons de distinta intensitat entre les dos mans, tractant d'aconseguir una diferenciació dinàmica tant si es tracta de la relació melodia-acompanyament com de plantejaments

contrapuntístics de major complexitat. Instruments accessoris i d'efecte (coneixement bàsic de ritmes populars en instruments llatinoamericans, tècnica de tots els instruments, obres per a percussió combinada). Pràctica de la lectura a vista. Treball de la improvisació. Treball de conjunt. Iniciació a la interpretació de la música contemporània i al coneixement de les seues grafies i efectes. Estudi de la literatura orquestral i solos. El fraseig i la seua adequació als diferents estils (làmines i tabals). Entrenament permanent i progressiu de la memòria. Audicions comparades de grans intèrprets per a analitzar de manera crítica les característiques de les seues diferents versions.

PIANO

Objectius

Les ensenyances de piano de les ensenyances professionals de música tindran com a objectiu contribuir a desenvolupar en l'alumnat les capacitats següents:

a) Conèixer les diverses convencions interpretatives vigents en distints períodes de la música instrumental, especialment les referides a l'escriptura rítmica o a l'ornamentació.

b) Adquirir i aplicar progressivament ferramentes i competències per al desenvolupament de la memòria

c) Desenvolupar la capacitat de lectura a primera vista i aplicar amb autonomia progressivament major els coneixements musicals per a la improvisació amb l'instrument

d) Practicar la música de conjunt, integrant-se en formacions camerístiques de diversa configuració i exercint papers de solista amb orquestra en obres de dificultat mitjana, desenvolupant així el sentit de la interdependència de les respectives comeses.

e) Aplicar amb autonomia progressivament major els coneixements musicals per a solucionar per si mateix els diversos problemes d'execució que puguin presentar-se relatius a digitació, pedalització, fraseig, dinàmica.

f) Dominar en el seu conjunt la tècnica i les possibilitats sonores i expressives de l'instrument, així com aconseguir i demostrar la sensibilitat auditiva necessària per a perfeccionar gradualment la qualitat sonora.

g) Interpretar un repertori que incloga obres representatives de diferents èpoques i estils de dificultat adequada a este nivell.

Continguts

Estudi en profunditat de la digitació i la seua problemàtica; el desenvolupament i perfeccionament de tota la gamma de formes d'atac; la utilització progressivament major del pes del braç com principal font de força i de control de la sonoritat; la dinàmica, la precisió en la realització de les diverses indicacions que a ella es referixen i l'equilibri dels nivells i les qualitats de so resultants; la utilització dels pedals i la

c) Utilizar con autonomía progresivamente mayor los conocimientos musicales para solucionar cuestiones relacionadas con la interpretación: articulación, coordinación entre las dos manos, dinámica, etc.

d) Adquirir y aplicar progresivamente herramientas y competencias para el desarrollo de la memoria

e) Desarrollar la capacidad de lectura a primera vista y aplicar con autonomía progresivamente mayor los conocimientos musicales para la improvisación con el instrumento

f) Actuar en público con una formación de percusión combinada.

g) Interpretar un repertorio de obras pertenecientes a diferentes estilos, de dificultad adecuada a este nivel.

Contenidos

Desarrollo de toda la gama de modos de ataque. Ritmos compuestos y grupos irregulares. Caja (redobles, paradiddles, etc.). Timbales (afinación con cambios, técnica de glissando, etc.). Bateria (independencia y dominio de la coordinación, cadenzas y «breaks», etc.). Láminas (desarrollo de la velocidad, acordes con cuatro baquetas, técnicas «Stevens» y «Across»). Desarrollo de la capacidad de obtener simultáneamente sonidos de distinta intensidad entre ambas manos, tratando de alcanzar una diferenciación dinámica ya se trate de la relación melodía-acompañamiento o de planteamientos contrapuntísticos de mayor complejidad. Instrumentos accesorios y de efecto (conocimiento básico de ritmos populares en instrumentos latinoamericanos, técnica de todos los instrumentos, obras para percusión combinada). Práctica de la lectura a vista. Trabajo de la improvisación. Trabajo de conjunto. Iniciación a la interpretación de la música contemporánea y al conocimiento de sus grafías y efectos. Estudio de la literatura orquestral y solos. El fraseo y su adecuación a los diferentes estilos (láminas y timbales). Entrenamiento permanente y progresivo de la memoria. Audiciones comparadas de grandes intérpretes para analizar de manera crítica las características de sus diferentes versiones.

PIANO

Objetivos

Las enseñanzas de piano de las enseñanzas profesionales de música tendrán como objetivo contribuir a desarrollar el alumnado las siguientes capacidades:

a) Conocer las diversas convenciones interpretativas vigentes en distintos períodos de la música instrumental, especialmente las referidas a la escritura rítmica o a la ornamentación.

b) Adquirir y aplicar progresivamente herramientas y competencias para el desarrollo de la memoria

c) Desarrollar la capacidad de lectura a primera vista y aplicar con autonomía progresivamente mayor los conocimientos musicales para la improvisación con el instrumento

d) Practicar la música de conjunto, integrándose en formaciones camerísticas de diversa configuración y desempeñando papeles de solista con orquesta en obras de dificultad media, desarrollando así el sentido de la interdependencia de los respectivos cometidos.

e) Aplicar con autonomía progresivamente mayor los conocimientos musicales para solucionar por sí mismo los diversos problemas de ejecución que puedan presentarse relativos a digitación, pedalización, fraseo, dinámica.

f) Dominar en su conjunto la técnica y las posibilidades sonoras y expresivas del instrumento, así como alcanzar y demostrar la sensibilidad auditiva necesaria para perfeccionar gradualmente la calidad sonora.

g) Interpretar un repertorio que incluya obras representativas de diferentes épocas y estilos de dificultad adecuada a este nivel.

Contenidos

Estudio en profundidad de la digitación y su problemática; el desarrollo y perfeccionamiento de toda la gama de modos de ataque; la utilización progresivamente mayor del peso del brazo como principal fuente de fuerza y de control de la sonoridad; la dinámica, la precisión en la realización de las diversas indicaciones que a ella se refieren y el equilibrio de los niveles y calidades de sonido resultantes; la utiliza-

potenciació que han experimentat els seus recursos en l'evolució de l'escriptura pianística; el fraseig i la seua adequació als diferents estils; lligat a això, el desenrotllament de la cantabilitat en el piano. Iniciació a la interpretació de la música contemporània i al coneixement de les seues grafies i efectes. Entrenament permanent i progressiu de la memòria. Pràctica de la lectura a vista. Audicions comparades de grans intèrprets per a analitzar de manera crítica les característiques de les seues diferents versions. Pràctica de conjunt.

VIOLA DA GAMBA.

Objectius

Les ensenyances de viola da gamba de les ensenyances professionals de música tindran com a objectiu contribuir a desenrotllar en l'alumnat les capacitats següents:

- a) Interpretar un repertori que incloga obres representatives de diferents estils de dificultat adequada al nivell.
- b) Dominar, en el seu conjunt, la tècnica i les possibilitats sonores i expressives de l'instrument.
- c) Comprendre la dualitat tensió-distensió en el text musical i les seues conseqüències en la respiració i en el gest.
- d) Valorar la importància del treball d'investigació per a interpretar adequadament la literatura de l'instrument.
- e) Adquirir i aplicar progressivament ferramentes i competències per al desenrotllament de la memòria
- f) Desenrotllar la capacitat de lectura a primera vista i aplicar amb autonomia progressivament major els coneixements musicals per a la improvisació amb l'instrument
- g) Practicar la música de conjunt, integrant-se en formacions camerístiques de diversa configuració i interpretar un repertori solista que incloga obres representatives de les diverses èpoques i estils d'una dificultat adequada a este nivell.
- h) Aplicar amb autonomia progressivament major els coneixements musicals per a solucionar qüestions relacionades amb la interpretació.

Continguts

Nocions de temperaments històrics i de la seua aplicació als instruments de trasts. Interpretació del repertori solista. Pràctica d'acompanyament, música de cambra, conjunt de violes i conjunt mixt. Realització d'acords segons baixos xifrats. Pràctica d'improvisació històrica. Introducció als ornaments i a la disminució. Treball en tota l'extensió del pal de l'instrument i desenrotllament de tots els recursos que permeten el joc polifònic propi de l'instrument. Entrenament permanent i progressiu de la memòria. Pràctica de la lectura a vista. Audicions comparades de grans intèrprets per a analitzar de manera crítica les característiques de les seues diferents versions. Pràctica de conjunta.

Criteris d'avaluació dels instruments

1) Utilitzar l'esforç muscular, la respiració i la relaxació adequades a les exigències de l'execució instrumental.

Amb este criteri es pretén avaluar el domini de la coordinació motriu i l'equilibri entre els indispensables esforços musculars que requereix l'execució instrumental i el grau de relaxació necessària per a evitar tensions que conduïsquen a una pèrdua de control en l'execució.

2) Demostrar el domini en l'execució d'estudis i obres sense deslligar els aspectes tècnics dels musicals.

Este criteri avalua la capacitat d'interrelacionar els coneixements tècnics i teòrics necessaris per a aconseguir una interpretació adequada.

3) Demostrar sensibilitat auditiva en l'afinació i en l'ús de les possibilitats sonores de l'instrument.

Per mitjà d'este criteri es pretén avaluar el coneixement de les característiques i del funcionament mecànic de l'instrument i la utilització de les seues possibilitats.

4) Demostrar capacitat per a abordar individualment l'estudi de les obres de repertori.

ción de los pedales y la potenciación que han experimentado sus recursos en la evolución de la escritura pianística; el fraseo y su adecuación a los diferentes estilos; ligado a ello, el desarrollo de la cantabilidad en el piano. Iniciación a la interpretación de la música contemporánea y al conocimiento de sus grafías y efectos. Entrenamiento permanente y progresivo de la memoria. Práctica de la lectura a vista. Audiciones comparadas de grandes intérpretes para analizar de manera crítica las características de sus diferentes versiones. Práctica de conjunto.

VIOLA DA GAMBA

Objetivos

Las enseñanzas de viola da gamba de las enseñanzas profesionales de música tendrán como objetivo contribuir a desarrollar en el alumnado las siguientes capacidades:

- a) Interpretar un repertorio que incluya obras representativas de diferentes estilos de dificultad adecuada al nivel.
- b) Dominar, en su conjunto, la técnica y las posibilidades sonoras y expresivas del instrumento.
- c) Comprender la dualidad tensión-distensión en el texto musical y sus consecuencias en la respiración y en el gesto.
- d) Valorar la importancia del trabajo de investigación para interpretar adecuadamente la literatura del instrumento.
- e) Adquirir y aplicar progresivamente herramientas y competencias para el desarrollo de la memoria
- f) Desarrollar la capacidad de lectura a primera vista y aplicar con autonomía progresivamente mayor los conocimientos musicales para la improvisación con el instrumento
- g) Practicar la música de conjunto, integrándose en formaciones camerísticas de diversa configuración e interpretar un repertorio solista que incluya obras representativas de las diversas épocas y estilos de una dificultad adecuada a este nivel.
- h) Aplicar con autonomía progresivamente mayor los conocimientos musicales para solucionar cuestiones relacionadas con la interpretación.

Contenidos

Nociones de temperamentos històrics i de su aplicación a los instrumentos de trastes. Interpretación del repertorio solista. Práctica de acompañamiento, música de cámara, conjunto de violas y conjunto mixto. Realización de acordes según bajos cifrados. Práctica de improvisación històrica. Introducción a los ornamentos y a la disminución. Trabajo en toda la extensión del mástil del instrumento y desarrollo de todos los recursos que permitan el juego polifónico propio del instrumento. Entrenamiento permanente y progresivo de la memoria. Práctica de la lectura a vista. Audiciones comparadas de grandes intérpretes para analizar de manera crítica las características de sus diferentes versiones. Práctica de conjunto.

Criterios de evaluación de los instrumentos

1. Utilizar el esfuerzo muscular, la respiración y relajación adecuados a las exigencias de la ejecución instrumental.

Con este criterio se pretende evaluar el dominio de la coordinación motriz y el equilibrio entre los indispensables esfuerzos musculares que requiere la ejecución instrumental y el grado de relajación necesaria para evitar tensiones que conduzcan a una pérdida de control en la ejecución.

2. Demostrar el dominio en la ejecución de estudios y obras sin desligar los aspectos técnicos de los musicales.

Este criterio evalúa la capacidad de interrelacionar los conocimientos técnicos y teóricos necesarios para alcanzar una interpretación adecuada.

3. Demostrar sensibilidad auditiva en la afinación y en el uso de las posibilidades sonoras del instrumento.

Mediante este criterio se pretende evaluar el conocimiento de las características y del funcionamiento mecánico del instrumento y la utilización de sus posibilidades.

4. Demostrar capacidad para abordar individualmente el estudio de las obras de repertorio.

Amb este criteri es pretén avaluar l'autonomia de l'alumnat i la seua competència per a mamprendre l'estudi individualitzat i la resolució dels problemes que se li plantegen en l'estudi.

5) Demostrar solvència en la lectura a primera vista i capacitat progressiva en la improvisació sobre l'instrument.

Este criteri avalua la competència progressiva que adquirisca l'alumnat en la lectura a primera vista així com la seua desimboltura per a abordar la improvisació en l'instrument aplicant els coneixements adquirits.

6) Interpretar obres de les distintes èpoques i estils com a solista i en grup.

Es tracta d'avaluar el coneixement que l'alumnat posseeix del repertori del seu instrument i de les seues obres més representatives, així com el grau de sensibilitat i imaginació per a aplicar els criteris estètics corresponents.

7) Interpretar de memòria obres del repertori solista d'acord amb els criteris de l'estil corresponent.

Per mitjà d'este criteri es valora el domini i la comprensió que l'alumnat posseeix de les obres, així com la capacitat de concentració sobre el seu resultat sonor.

8) Demostrar l'autonomia necessària per a abordar la interpretació dins dels marges de flexibilitat que permeta el text musical.

Este criteri avalua el concepte personal estilístic i la llibertat d'interpretació dins del respecte al text.

9) Mostrar una autonomia progressivament major en la resolució de problemes tècnics i interpretatius.

Amb este criteri es vol comprovar el desenrotllament que l'alumnat ha aconseguit quant als hàbits d'estudi i la capacitat d'autocrítica.

10) Presentar en públic un programa adequat al seu nivell demostrant capacitat comunicativa i qualitat artística.

Per mitjà d'este criteri es pretén avaluar la capacitat d'autocontrol i grau de maduresa de la seua personalitat artística.

a) Els continguts de les assignatures optatives d'oferta obligatòria.

Introducció

El disseny i la inclusió en el currículum de les ensenyances professionals de música, d'assignatures que configuren les matèries de lliure opció en els dos últims cursos, contribueix plenament a l'establiment d'una oferta formativa des de cada centre que permeta la màxima adequació dels estudis als interessos de l'alumnat, fent descripció dels diferents perfils professionals a què optar. Esta opció formativa pot projectar-se sobre cada una de les facetes que, professionalment i artísticament, pugen interessar a l'alumne. Així mateix, es presenten com una ferramenta de relació per al músic amb el medi que l'envolta.

El Decret de la Generalitat Valenciana, estableix en l'article 8 del capítol 2, quines assignatures configuren esta oferta d'obligada inclusió en els currículums corresponents.

És doncs en este àmbit en què es presenten estes assignatures, com una obertura a les diverses possibilitats que el món de la música ofereix i de les quals es pretén donar mostra en la regulació de les ensenyances professionals de música d'aplicació a la Comunitat Valenciana.

Complement coral

L'assignatura Complement coral, concebuda com un avanç cap a l'aprofundiment en els objectius de l'assignatura Cor del currículum, ofereix ara la possibilitat d'arribar a comprendre la participació de l'alumne com a element del grup i, fent un pas més, arribar a reconèixer i entendre les característiques del grup com a unitat, la seua utilització com a mecanisme de producció musical, i familiaritzar-se amb els diferents àmbits en què un cor desenrotlla el seu objectiu artístic, creatiu i social.

Objectius:

- Aprofundir en el coneixement de l'instrument vocal i consolidar el seu ús tècnic i artístic.

Con este criterio se pretende evaluar la autonomía del alumnado y su competencia para emprender el estudio individualizado y la resolución de los problemas que se le planteen en el estudio.

5. Demostrar solvencia en la lectura a primera vista y capacidad progresiva en la improvisación sobre el instrumento.

Este criterio evalúa la competencia progresiva que adquiera el alumnado en la lectura a primera vista así como su desenvoltura para abordar la improvisación en el instrumento aplicando los conocimientos adquiridos.

6. Interpretar obras de las distintas épocas y estilos como solista y en grupo.

Se trata de evaluar el conocimiento que el alumnado posee del repertorio de su instrumento y de sus obras más representativas, así como el grado de sensibilidad e imaginación para aplicar los criterios estéticos correspondientes.

7. Interpretar de memoria obras del repertorio solista de acuerdo con los criterios del estilo correspondiente.

Mediante este criterio se valora el dominio y la comprensión que el alumnado posee de las obras, así como la capacidad de concentración sobre el resultado sonoro de las mismas.

8. Demostrar la autonomía necesaria para abordar la interpretación dentro de los márgenes de flexibilidad que permita el texto musical.

Este criterio evalúa el concepto personal estilístico y la libertad de interpretación dentro del respeto al texto.

9. Mostrar una autonomía progresivamente mayor en la resolución de problemas técnicos e interpretativos.

Con este criterio se quiere comprobar el desarrollo que el alumnado ha alcanzado en cuanto a los hábitos de estudio y la capacidad de autocrítica.

10. Presentar en público un programa adecuado a su nivel demostrando capacidad comunicativa y calidad artística.

Mediante este criterio se pretende evaluar la capacidad de autocontrol y grado de madurez de su personalidad artística.

a) Descripción de los contenidos de las asignaturas optativas de oferta obligatoria.

Introducción

El diseño y la inclusión en el currículo de las enseñanzas profesionales de música, de asignaturas que configuren las materias de libre opción en los dos últimos cursos, contribuye plenamente al establecimiento de una oferta formativa desde cada centro que permita la máxima adecuación de los estudios a los intereses del alumnado, haciendo descripción de los diferentes perfiles profesionales a que optar. Esta opción formativa puede proyectarse sobre cada una de las facetes que, profesional y artísticamente, al alumno puedan interesar. Asimismo, se presentan como una herramienta de relación para el músico con el medio que le envuelve.

El Decreto de la Generalitat Valenciana, establece en el artículo 8 del capítulo 2, qué asignaturas configuran esta oferta de obligada inclusión en los currículos correspondientes.

Es pues en este ámbito en el que se presentan estas asignaturas, como una apertura a las diversas posibilidades que el mundo de la música ofrece y de las cuales se pretende dar muestra en la regulación de las enseñanzas profesionales de música de aplicación en la Comunitat Valenciana.

Complemento coral

La asignatura Complemento coral, concebida como un avance hacia la profundización en los objetivos de la asignatura Coro del currículo, ofrece ahora la posibilidad de llegar a comprender la participación del alumno como elemento del grupo y, dando un paso más, llegar a reconocer y entender las características del grupo como unidad, su utilización como mecanismo de producción musical, y familiarizarse con los distintos ámbitos en que un coro desarrolla su objetivo artístico, creativo y social.

Objetivos:

.- Profundizar en el conocimiento del instrumento vocal y afianzar su empleo técnico y artístico.

- Conèixer i aprendre els mecanismes que envolten la interpretació d'una obra coral.

- Practicar la part i assajar el conjunt. Muntar el repertori triat.

- Conèixer i aprendre un repertori coral bàsic.
- Afavorir la discriminació auditiva: oïda melòdica, oïda polifònica.

- Afavorir l'expressió i la comunicació de l'individu a través de la música coral.

- Conèixer el progrés dels estils i l'evolució de les formes musicals corals.

- Afavorir l'aplicació raonada de recursos vocals i corals a l'execució amb l'instrument propi de l'especialitat.

- Dotar l'alumnat de les ferramentes conceptuals que li permeten exercir el seu sentit crític respecte del fet musical.

- Afavorir la utilització de la terminologia tècnica específica de l'art musical.

- Conèixer el funcionament intern d'un cor com a productor de música, en l'àmbit professional i no professional.

- Valorar el resultat musical ofert al públic.

- Valorar la utilitat del cor com a instrument musical.

- Valorar el conjunt coral com a instrument d'expressió.

- Valorar la influència del director sobre el resultat.

Continguts:

- Fisiologia de la ressonància. La impostació i els seus mètodes. Els llocs de la veu. Coneixement i pràctica.

- L'origen de la interpretació: l'estètica de la comunicació. Processos i mitjans expressius aplicats al conjunt coral: coneixement i pràctica.

- L'esforç físic i la seua relació amb el so. Del muscular a l'expressiu.

- La percepció auditiva com a base de la discriminació. Conèixer per a reconèixer. De l'intern a l'extern a través de l'oïda i viceversa.

- L'empastat en funció del número. Els elements de la unió: intensitat i timbre. Coneixement i pràctica.

- El repertori espanyol, versus repertori europeu. El repertori popular, versus repertori clàssic. Pràctica del repertori.

- L'estil que progressa: les idees convertides en elaboració formal. Pràctica de l'anàlisi de la part i del conjunt des del punt de vista interpretatiu.

- La veu al servei de la música. Punts de trobada entre tècniques instrumentals i la veu.

- La veu com a instrument de coneixement del que està escrit en un pentagrama. La interiorització de la veu. El cant interior. Pràctica.

- La concertació com a procediment. La qualitat de l'assaig. Pràctica de la concertació. L'assaig actiu: la presa de decisions interpretatives.

- El cor com a instrument musical. El cor com a instrument d'expressió.

- El cor amb director. El cor sense director. La figura del director.

- El cor com a instrument al servei d'una estètica. Diferents nivells de concreció i aplicació d'este instrument. Tradicions interpretatives. Coneixement i pràctica.

Criteris d'avaluació:

- Desenvolupar per escrit continguts tractats durant el curs. Amb este criteri es pretén valorar la capacitat de retenció comprensiva dels continguts bàsicament conceptuals.

- Desenvolupar oralment justificacions de les decisions interpretatives de l'alumnat.

- Pràctica i interpretació de peces corals adequades al nivell del grup.

- Pràctica i interpretació de peces corals adequades a la qualitat del grup.

- Assistència a classe.

- Interrelació amb el grup.

- Disposició individual.

- Conocer y aprender los mecanismos que envuelven la interpretación de una obra coral.

- Practicar la parte y ensayar el conjunto. Montar el repertorio elegido.

- Conocer y aprender un repertorio coral básico.

- Favorecer la discriminación auditiva: oído melódico, oído polifónico.

- Favorecer la expresión y la comunicación del individuo a través de la música coral.

- Conocer el progreso de los estilos y la evolución de las formas musicales corales.

- Favorecer la aplicación razonada de recursos vocales y corales a la ejecución con el instrumento propio de la especialidad.

- Dotar al alumnado de las herramientas conceptuales que le permitan ejercer su sentido crítico respecto del hecho musical.

- Favorecer la utilización de la terminología técnica específica del arte musical.

- Conocer el funcionamiento interno de un coro como productor de música, en el ámbito profesional y no profesional.

- Valorar el resultado musical ofrecido al público.

- Valorar la utilidad del coro como instrumento musical.

- Valorar el conjunto coral como instrumento de expresión.

- Valorar la influencia del director sobre el resultado.

Contenidos:

- Fisiología de la resonancia. La impostación y sus métodos. Los lugares de la voz. Conocimiento y práctica.

- El origen de la interpretación: la estética de la comunicación. Procesos y medios expresivos aplicados al conjunto coral: conocimiento y práctica.

- El esfuerzo físico i su relación con el sonido. De lo muscular a lo expresivo.

- La percepción auditiva como base de la discriminación. Conocer para reconocer. De lo interno a lo externo a través del oído y viceversa.

- El empaste en función del número. Los elementos de la unión: intensidad i timbre. Conocimiento y práctica.

- El repertorio español, versus repertorio europeo. El repertorio popular, versus repertorio clásico. Práctica del repertorio.

- El estilo que progresa: las ideas convertidas en elaboración formal. Práctica del análisis de la parte y del conjunto desde el punto de vista interpretativo.

- La voz al servicio de la música. Puntos de encuentro entre técnicas instrumentales y la voz.

- La voz como instrumento de conocimiento de lo que está escrito en un pentagrama. La interiorización de la voz. El canto interior. Práctica.

- La concertación como procedimiento. La calidad del ensayo. Práctica de la concertación. El ensayo activo: la toma de decisiones interpretativas.

- El coro como instrumento musical. El coro como instrumento de expresión.

- El coro con director. El coro sin director. La figura del director.

- El coro como instrumento al servicio de una estética. Diferentes niveles de concreción y aplicación de este instrumento. Tradiciones interpretativas. Conocimiento y práctica.

Criterios de evaluación:

- Desarrollar por escrito contenidos tratados durante el curso. Con este criterio se pretende valorar la capacidad de retención comprensiva de los contenidos básicamente conceptuales.

- Desarrollar oralmente justificaciones de las decisiones interpretativas del alumnado.

- Práctica e interpretación de piezas corales adecuadas al nivel del grupo.

- Práctica e interpretación de piezas corales adecuadas a la calidad del grupo.

- Asistencia a clase.

- Interrelación con el grupo.

- Disposición individual.

- Abast de destreses i habilitats.
- Capacitat d'abstraure conceptes i aplicar-los en diferents situacions i contextos artístics.
- Domini de ferramentes conceptuals.
- Utilització coherent i fonamentada del vocabulari tècnic.
- L'actitud en el concert.

Instruments d'avaluació:

- Treballs escrits.
- Anàlisis formals, harmòniques i d'estil de les peces practicades.
- Interpretació en conjunt de les peces estudiades i muntades.
- Observació directa del professor.
- Valoració del grup sobre l'eficàcia del resultat atenent a l'actuació de cada membre en el conjunt.
- Concerts públics i audicions.

Complement pianístic

Introducció

L'assignatura de Complement pianístic conferix solidesa a este període d'estudis marcat pel seu caràcter propedèutic, i va dirigida a qualsevol tipus d'estudiant professional que desitja continuar els seus estudis com a intèrpret, musicòleg, cantant, compositor, director, pedagog, etc., així com a aquells que vullguen ampliar o reforçar els coneixements d'este instrument.

Objectius

- a) Aprofitar les distintes possibilitats de l'instrument.
- b) Adquirir tal grau de destresa en l'execució que permeta moure's amb la major soltesa possible en el teclat, enfrontant-se a dificultats d'un nivell pianístic elemental adequat.
- c) Aconseguir un nivell òptim en la pràctica de la lectura a primera vista.
- d) Aprofundir en l'anàlisi harmònica i contrapuntística d'obres adequades al seu nivell.
- e) Conèixer les característiques de l'escriptura pianística aplicada a l'acompanyament d'un instrument solista.
- f) Interpretar la part pianística d'obres de repertori elemental del seu instrument principal.
- g) Interpretar la part pianística d'obres elementals de repertori del seu instrument principal.

Continguts

Desenrotllament de la relaxació a través d'exercicis de concentració, percebent els automatismes. Treball conscient de la distribució del pes de piano a forte. Desenvolupar les distintes funcions dels dits (suport-articulació), de la munyica (transmissió-vibració-amortiment), del braç (transmissió-llançament), sent conscient de la seua interacció. Aplicació autònoma dels digitats bàsics i desenvolupament de digitats més complexos, com a successió de notes dobles, substitució dels dits, etc. Autonomia en l'aplicació dels tocs de pes i desenvolupament dels tocs d'articulació de dit (articulació, staccato leggiero, etc.), en funció sempre de la dinàmica, el fraseig i el sentit musical general del fragment que es tracte. Pràctica de tècnica polifònica a tres veus. Ocupació dels pedals i coneixement de les seues funcions. Pràctica de les diverses formes d'utilització del pedal dret. Pràctica intensiva de la lectura a vista. Lectura harmònica (lectura d'acords, sèries d'acords enllaçats, acords desplegats en tota la seua varietat de presentacions possibles, com ara fórmules del tipus baix Alberti, arpegis, etc.) i lectura contrapuntística de dificultat progressiva a dos veus, i a tres veus de dificultat senzilla. Improvisació de cadències, així com d'esquemes harmònics elementals. Selecció progressiva quant al grau de dificultat dels exercicis, estudis i obres elementals del repertori pianístic propi tradicional que es consideren útils per al desenvolupament conjunt de la capacitat musical i tècnica de l'alumne. Estudi de la part pianística d'obres elementals de repertori del seu instrument principal.

- Alcance de destrezas y habilidades.
- Capacidad de abstraer conceptos y aplicarlos en diferentes situaciones y contextos artísticos.
- Dominio de herramientas conceptuales.
- Utilización coherente y fundamentada del vocabulario técnico.
- La actitud en el concierto.

Instrumentos de evaluación:

- Trabajos escritos.
- Análisis formales, armónicos y de estilo de las piezas practicadas.
- Interpretación en conjunto de las piezas estudiadas y montadas.
- Observación directa del profesor.
- Valoración del grupo sobre la eficacia del resultado atendiendo a la actuación de cada miembro en el conjunto.
- Conciertos públicos y audiciones.

Complemento pianístico

Introducción

La asignatura de complemento pianístico confiere solidez a este periodo de estudios marcado por su carácter propedéutico, y va dirigida a cualquier tipo de estudiante profesional que desea continuar sus estudios como intérprete, musicólogo, cantante, compositor, director, pedagogo, etc., así como a aquellos que quieran ampliar o reforzar los conocimientos de este instrumento.

Objetivos

- a) Aprovechar las distintas posibilidades del instrumento.
- b) Adquirir tal grado de destreza en la ejecución que permita desenvolverse con la mayor soltura posible en el teclado, enfrentándose a dificultades de un nivel pianístico elemental adecuado.
- c) Alcanzar un nivel óptimo en la práctica de la lectura a primera vista.
- d) Profundizar en el análisis armónico y contrapuntístico de obras adecuadas a su nivel.
- e) Conocer las características de la escritura pianística aplicada al acompañamiento de un instrumento solista.
- f) Interpretar la parte pianística de obras de repertorio elemental de su instrumento principal.
- g) Interpretar la parte pianística de obras elementales de repertorio de su instrumento principal.

Contenidos

Desarrollo de la relajación a través de ejercicios de concentración, percibiendo los automatismos. Trabajo consciente de la distribución del peso de piano a forte. Desarrollar las distintas funciones de los dedos (soporte-articulación), de la muñeca (transmisión-vibración-amortiguación), del brazo (transmisión-lanzamiento), siendo consciente de su interacción. Aplicación autónoma de los digitados básicos y desarrollo de digitados más complejos, como sucesión de notas dobles, adornos, sustitución de dedos, etc. Autonomía en la aplicación de los toques de peso y desarrollo de los toques de articulación de dedo (articulación, staccato leggiero, etc.), en función siempre de la dinàmica, el fraseo y el sentido musical general del fragmento que se trate. Práctica de técnica polifónica a tres voces. Empleo de los pedales y conocimiento de sus funciones. Práctica de los diversos modos de utilización del pedal derecho. Práctica intensiva de la lectura a vista. Lectura armónica (lectura de acordes, series de acordes enlazados, acordes desplegados en toda su variedad de presentaciones posibles, tales como fórmulas del tipo bajo Alberti, arpeggios, etc.) y lectura contrapuntística de dificultad progresiva a dos voces, y a tres voces de dificultad sencilla. Improvisación de cadencias, así como de esquemas armónicos elementales. Selección progresiva en cuanto al grado de dificultad de los ejercicios, estudios y obras elementales del repertorio pianístico propio tradicional que se consideren útiles para el desarrollo conjunto de la capacidad musical y técnica del alumno. Estudio de la parte pianística de obras elementales de repertorio de su instrumento principal.

Criteris d'avaluació

1. Llegir fragments llargs a primera vista amb modulació.

Este criteri d'avaluació pretén constatar la capacitat de l'alumne per a moure's amb un cert grau d'autonomia en la lectura a vista de fragments o obres.

2. Mostrar en els estudis i obres d'un repertori ampli (clàssic, modern, barroc, romàntic i contemporani) la capacitat d'aprenentatge progressiu individual.

Este criteri d'avaluació pretén verificar que els alumnes són capaços d'aplicar en el seu estudi les indicacions dels professors i amb elles desenvolupar l'autonomia de treball que els permeti certa valoració del seu rendiment.

3. Interpretar la part pianística del repertori específic elemental del seu instrument principal.

Este criteri d'avaluació pretén comprovar la capacitat de l'alumne per a utilitzar el tempo, l'articulació i la dinàmica com a elements bàsics de la interpretació i la seua capacitat d'adaptació al solista.

4. Actuar com a membre d'un grup amb acompanyaments de dificultat progressiva i domini sonor.

Este criteri d'avaluació presta atenció a la capacitat de l'alumne d'adaptar-se musicalment i sonorament als seus companys per a realitzar un treball comú.

5. Analitzar l'estructura harmònica interna d'un fragment de música amb modulació i utilitzant tots els graus.

Per mitjà d'este criteri es podrà valorar la capacitat de l'alumne per a trobar l'estructura harmònica subjacent en un fragment de música i determinar els diferents tractaments a què ha sigut sotmesa per a la realització de l'obra.

6. Reduir a estructures harmòniques un fragment elemental de música escrit per a instrument polifònic.

Per mitjà d'este criteri es podran valorar els coneixements analítics de l'alumne pel que fa a la identificació de les estructures harmòniques bàsiques, per mitjà d'un exercici de lectura basat principalment en l'eliminació de tot allò que no siga essencial des del punt de vista de les dites estructures.

7. Lectura simplificada d'obres o fragments amb disposicions harmòniques típicament pianístiques, en dissenys desplegados de dificultat i velocitat progressiva.

Per mitjà d'este criteri es podrà valorar la capacitat de síntesi de l'alumne i la seua rapidesa en la realització de passatges harmònics simples, però d'execució relativament complicada.

8. Repentització d'una partitura elemental, participant dins d'un grup d'instruments o acompanyant un solista.

Es tracta de valorar el grau de desenvolupament dels reflexos i la resta de qualitats que són estimulades en l'alumne a través de la lectura improvisada, formant part d'un grup d'instrumentistes o en l'acompanyament a un solista vocal i instrumental.

CREATIVITAT I MÚSICA

Són objectius específics d'esta assignatura:

- Potenciar la disposició de l'alumne cap a la creativitat musical.
- Afavorir el reconeixement de les destreses adquirides.
- Vincular els coneixements adquirits en altres àrees.
- Afavorir la transversalitat curricular.
- Cultivar la improvisació i la transposició, com a elements inherents a la creativitat musical.
- Conèixer els tipus de mitjà en què es pot moure l'acció musical.
- Aprofitar els recursos disponibles atenent al tipus d'acció musical.
- Planificar la pròpia actuació com a intèrpret.
- Potenciar l'autocontrol en l'actuació amb públic.
- Potenciar la capacitat comunicativa de la interpretació.
- Incorporar el plantejament crític com a mètode d'aproximació a l'acció musical.
- Valorar críticament la relació entre l'esforç realitzat i el resultat obtingut.

Criterios de evaluación

1. Leer fragmentos largos a primera vista con modulación.

Este criterio de evaluación pretende constatar la capacidad del alumno para desenvolverse con cierto grado de autonomía en la repentización de fragmentos u obras.

2. Mostrar en los estudios y obras de un repertorio amplio (clásico, moderno, barroco, romántico y contemporáneo) la capacidad de aprendizaje progresivo individual.

Este criterio de evaluación pretende verificar que los alumnos son capaces de aplicar en su estudio las indicaciones de los profesores y con ellas desarrollar la autonomía de trabajo que les permita cierta valoración de su rendimiento.

3. Interpretar la parte pianística del repertorio específico elemental de su instrumento principal.

Este criterio de evaluación pretende comprobar la capacidad del alumno para utilizar el tempo, la articulación y la dinámica como elementos básicos de la interpretación y su capacidad de adaptación al solista.

4. Actuar como miembro de un grupo con acompañamientos de dificultad progresiva y dominio sonoro.

Este criterio de evaluación presta atención a la capacidad del alumno de adaptarse musical y sonoramente a sus compañeros para realizar un trabajo común.

5. Analizar la estructura armónica interna de un fragmento de música con modulación y utilizando todos los grados.

Mediante este criterio se podrá valorar la capacidad del alumno para hallar la estructura armónica subyacente en un fragmento de música y determinar los diferentes tratamientos a que la misma ha sido sometida para la realización de la obra.

6. Reducir a estructuras armónicas un fragmento elemental de música escrito para instrumento polifónico.

Mediante este criterio se podrán valorar los conocimientos analíticos del alumno en lo referente a la identificación de las estructuras armónicas básicas, mediante un ejercicio de lectura basado principalmente en la eliminación de todo aquello que no sea esencial desde el punto de vista de dichas estructuras.

7. Lectura simplificada de obras o fragmentos con disposiciones armónicas típicamente pianísticas, en diseños desplegados de dificultad y velocidad progresiva.

Mediante este criterio se podrá valorar la capacidad de síntesis del alumno y su rapidez en la realización de pasajes armónicos simples, pero de ejecución relativament complicada.

8. Repentización de una partitura elemental, participando dentro de un grupo de instrumentos o acompañando a un solista.

Se trata de valorar el grado de desarrollo de los reflejos y demás cualidades que son estimuladas en el alumno a través de la lectura improvisada, formando parte de un grupo de instrumentistas o en el acompañamiento a un solista vocal e instrumental.

CREATIVIDAD Y MÚSICA

Son objetivos de esta asignatura:

- Potenciar la disposición del alumno hacia la creatividad musical.
- Favorecer el reconocimiento de las destrezas adquiridas.
- Vincular los conocimientos adquiridos en otras áreas.
- Favorecer la transversalidad curricular.
- Cultivar la improvisación y la transposición, como elementos inherentes a la creatividad musical.
- Conocer los tipos de medio en que se puede desenvolver la acción musical.
- Aprovechar los recursos disponibles atendiendo al tipo de acción musical.
- Planificar la propia actuación como intérprete.
- Potenciar el autocontrol en la actuación con público.
- Potenciar la capacidad comunicativa de la interpretación.
- Incorporar el planteamiento crítico como método de aproximación a la acción musical.
- Valorar críticamente la relación entre el esfuerzo realizado y el resultado obtenido.

- Dotar l'alumnat de ferramentes conceptuals aplicades al medi en què actua.

Continguts:

- Detecció de continguts curriculars transversals.
- Possibilitats laborals professionals.
- La preparació i el muntatge del concert: elecció de l'obra, versus elecció del marc adequat a l'obra.
- Tipus de concert. De la intimitat a les grans dimensions.
- La faceta escènica.
- Aproximació a l'acústica de sales.
- Aproximació a les arts escèniques: l'espai i la llum.
- Tècniques de relaxació.
- La improvisació.
- La transposició.
- La crítica com a element constructiu.
- Coneixement de recursos disponibles per al músic.
- La relació públic intèrpret: creativitat aplicada a l'obra.

Criteris d'avaluació:

- Interés mostrat. Amb este criteri es pretén avaluar la predisposició de l'alumne cap als continguts de la matèria.
- Assistència a classe. Control de l'assiduitat.
 - Seguiment dels continguts. Es vol comprovar l'assimilació dels continguts.
 - Adquisició de graus de competència. Es pretén valorar la qualitat de les habilitats adquirides i dels recursos assimilats.
 - Coneixement de continguts. Capacitat tècnica aconseguida.
 - Desenvolupament d'habilitats. Valorar la capacitat de mostrar la maduresa progressiva com a intèrpret.
 - Domini de ferramentes conceptuals. Comprovar el grau d'autosuficiència i autonomia organitzativa i de decisió.
 - Treball en equip; socialització. Valorar la disposició per al repte productiu i el respecte al treball i condicions de la resta del grup.

Instruments d'avaluació:

- Valoració directa del professor
- Control d'assistència
- Observació del professor
- Participació en muntatge d'audicions i concerts del centre
- Respondre verbalment o per escrit a qüestionaris que versen sobre els continguts tractats
- Avaluació del grup sobre cada un dels seus membres

Cultura audiovisual

Introducció

La música, llenguatge omnipresent en la història de la humanitat, ha acompanyat a totes les manifestacions culturals, religioses, rituals o recreatives i ha evolucionat amb elles junt amb les imatges i als textos verbals.

La mediatització de les societats postindustrials ha produït una cultura massiva i globalitzada travessada pel discurs audiovisual. Tant els espais públics i els privats com els consums individuals i col·lectius ens auguren diverses hipòtesis sobre noves formes de percepció, de coneixement i en definitiva de comunicació, per la qual cosa es diu que vivim en una cultura audiovisual.

De la mateixa manera que la comprensió dels elements i regles del llenguatge musical i la pràctica instrumental i vocal ha proporcionat a l'alumne i a l'alumna la capacitat d'expressar-se musicalment, l'assignatura Cultura audiovisual els proporcionarà les ferramentes metodològiques bàsiques d'anàlisi i el marc teòric pràctic de les diferents modalitats d'interacció entre la música i les disciplines comunicatives, així com un acostament als mètodes d'integració i utilització de la música en els distints mitjans.

-Dotar al alumnado de herramientas conceptuales aplicadas al medio en que actúa.

Contenidos:

- Detección de contenidos curriculares transversales.
- Posibilidades laborales profesionales.
- La preparación y el montaje del concierto: elección de la obra, versus elección del marco adecuado a la obra.
- Tipos de concierto. De la intimidad a las grandes dimensiones.
- La faceta escénica.
- Aproximación a la acústica de salas.
- Aproximación a las artes escénicas: el espacio y la luz.
- Técnicas de relajación.
- La improvisación.
- La transposición.
- La crítica como elemento constructivo.
- Conocimiento de recursos disponibles para el músico en su actividad.
- La relación público intérprete: creatividad aplicada a la obra.

Criterios de evaluación:

- Interés mostrado. Con este criterio se pretende evaluar la predisposición del alumno hacia los contenidos de la materia.
- Asistencia a clase. Control de la asiduidad.
 - Seguimiento de los contenidos. Se quiere comprobar la asimilación de los contenidos.
 - adquisición de grados de competencia. Se pretende valorar la calidad de las habilidades adquiridas y de los recursos asimilados.
 - Conocimiento de contenidos. Capacidad técnica alcanzada.
 - Desarrollo de habilidades. Valorar la capacidad de mostrar la madurez progresiva como intérprete.
 - Dominio de herramientas conceptuales. Comprobar el grado de autosuficiencia y autonomía organizativa y de decisión.
 - Trabajo en equipo; sociabilización. Valorar la disposición para el reto productivo y el respeto al trabajo y condiciones del resto del grupo.

Instrumentos de evaluación:

- Valoración directa del profesor
- Control de asistencia
- Observación del profesor
- Participación en montaje de audiciones y conciertos del centro
- Responder verbalmente o por escrito a cuestionarios que versen sobre los contenidos tratados
- Evaluación del grupo sobre el papel realizado por cada uno de sus miembros.

Cultura audiovisual

Introducción

La música, lenguaje omnipresente en la historia de la humanidad, ha acompañado a todas las manifestaciones culturales, religiosas, rituales o recreativas y ha evolucionado con ellas junto a las imágenes y a los textos verbales.

La mediatización de las sociedades postindustriales ha producido una cultura masiva y globalizada atravesada por el discurso audiovisual. Tanto los espacios públicos y los privados como los consumos individuales y colectivos nos auguran diversas hipótesis sobre nuevas formas de percepción, de conocimiento y en definitiva de comunicación, por lo que se dice que vivimos en una cultura audiovisual.

Del mismo modo que la comprensión de los elementos y reglas del lenguaje musical y la práctica instrumental y vocal ha proporcionado al alumno y a la alumna la capacidad de expresarse musicalmente, la asignatura Cultura Audiovisual les proporcionará las herramientas metodológicas básicas de análisis y el marco teórico práctico de las diferentes modalidades de interacción entre la música y las disciplinas comunicativas, así como un acercamiento a los métodos de integración y utilización de la música en los distintos medios.

Objectius

L'ensenyança de la Cultura audiovisual tindrà com a finalitat el desenvolupament de les capacitats següents:

1. Assimilar la importància fonamental dels mitjans de comunicació en una societat democràtica i la interrelació creativa que les noves tecnologies ens brinden.

2. Comprendre i apreciar com el progrés actual de les tecnologies de la informació i la comunicació prové dels avanços tècnics i expressius produïts al llarg de la història.

3. Reconèixer les diferències existents entre la realitat i la representació que d'ella ens ofereixen els mitjans audiovisuals.

4. Conèixer i comprendre els aspectes estètics i tècnics dels mitjans de comunicació per a aprendre a analitzar i a crear documents audiovisuals senzills.

5. Valorar la importància de la funció expressiva del so i de la música en el procés de creació audiovisual.

6. Analitzar missatges publicitaris i valorar el que en ells hi ha d'informació, art, propaganda i seducció.

7. Conèixer les característiques tècniques i expressives de la televisió i reconèixer els diferents gèneres.

8. Mostrar les possibilitats de la xarxa, Internet, telefonia mòbil i altres pantalles en la seua dimensió informativa i comunicativa.

9. Desenvolupar actituds selectives, crítiques i creatives enfront dels missatges que rebem a través dels diferents canals de difusió.

10. Prendre consciència de la capacitat dels espectadors en la seua funció de consumidors per a exigir productes audiovisuals de qualitat. L'equilibri entre llibertat d'expressió i drets individuals.

Continguts

1. De la revolució de la imatge a l'era digital.

-Evolució dels mitjans i llenguatges audiovisuals; des dels grans pioners que van fer possible la revolució expressiva i tecnològica del segle XX, fins als reptes de la revolució digital del segle XXI.

-Importància de la comunicació audiovisual en el nostre temps.

2. Imatge i realitat

-El poder de la fascinació de la imatge.

-Funcions de la imatge.

-La imatge com a representació de la realitat.

-Trascendència de la valoració expressiva i estètica de les imatges i de l'observació crítica dels missatges.

-La transformació de la realitat per mitjà de tècniques digitals.

3. La imatge fixa i els seus llenguatges.

-Els codis que conformen els diferents llenguatges.

-Cartell, historieta gràfica, fotografia, diaporama, la càmera fotogràfica.

-El guió de la historieta.

-Sistemes analògics i digitals de captació i tractament d'imatges.

4. La imatge en moviment i les seues possibilitats expressives.

-Fonaments perceptius i tècnics del cine.

-La persistència retiniana.

-La il·lusió del moviment.

-Elements expressius espai i temps.

-Literatura i guió cinematogràfic.

-Gèneres i tècniques bàsiques d'animació.

5. Música i comunicació.

-Bases per a l'estudi del so comunicatiu: paisatge sonor, paraula i música.

-Indústria musical, noves tecnologies.

-La funció expressiva de la música en la comunicació audiovisual.

-La influència musical en els mitjans de comunicació

-La música en la publicitat audiovisual.

6. Recorregut històric i teòric per la relació imatge-música: cine, videoclip, televisió i Internet.

-Aproximació a l'anàlisi i la interpretació de textos musicals.

-Llenguatges visuals, literatura i música.

-Música i cultura popular.

-La música per a la imatge i la imatge per a la música.

Objetivos

La enseñanza de la Cultura audiovisual tendrá como finalidad el desarrollo de las siguientes capacidades:

1. Asimilar la importancia fundamental de los medios de comunicación en una sociedad democrática y la interrelación creativa que las nuevas tecnologías nos brindan.

2. Comprender y apreciar cómo el progreso actual de las tecnologías de la información y la comunicación proviene de los avances técnicos y expresivos producidos a lo largo de la historia.

3. Reconocer las diferencias existentes entre la realidad y la representación que de ella nos ofrecen los medios audiovisuales.

4. Conocer y comprender los aspectos estéticos y técnicos de los medios de comunicación para aprender a analizar y a crear documentos audiovisuales sencillos.

5. Valorar la importancia de la función expresiva del sonido y de la música en el proceso de creación audiovisual.

6. Analizar mensajes publicitarios y valorar lo que de ellos hay de información, arte, propaganda y seducción.

7. Conocer las características técnicas y expresivas de la televisión y reconocer los diferentes géneros.

8. Mostrar las posibilidades de la Red, Internet, telefonía móvil y otras pantallas en su dimensión informativa y comunicativa.

9. Desarrollar actitudes selectivas, críticas y creativas frente a los mensajes que recibimos a través de los distintos canales de difusión.

10. Tomar conciencia de la capacidad de los espectadores, en su función de consumidores, para exigir productos audiovisuales de calidad. El equilibrio entre libertad de expresión y derechos individuales.

Contenidos

1. De la revolución de la imagen a la era digital.

-Evolución de los medios y lenguajes audiovisuales; desde los grandes pioneros que hicieron posible la revolución expresiva y tecnológica del siglo XX, hasta los retos de la revolución digital del siglo XXI.

-Importancia de la comunicación audiovisual en nuestro tiempo.

2. Imagen y realidad

-El poder de la fascinación de la imagen.

-Funciones de la imagen.

-La imagen como representación de la realidad.

-Trascendencia de la valoración expresiva y estética de las imágenes y de la observación crítica de los mensajes.

-La transformación de la realidad mediante técnicas digitales.

3. La imagen fija y sus lenguajes.

-Los códigos que conforman los diferentes lenguajes.

-Cartel, historieta gráfica, fotografía, diaporama, la cámara fotogràfica.

-El guión de la historieta.

-Sistemas analógicos y digitales de captación y tratamiento de imágenes.

4. La imagen en movimiento y sus posibilidades expresivas.

-Fundamentos perceptivos y técnicos del cine.

-La persistencia retiniana.

-La ilusión del movimiento.

-Elementos expresivos espacio y tiempo.

-Literatura y guión cinematográfico.

-Géneros y técnicas básicas de animación.

5. Música y comunicación.

-Bases para el estudio del sonido comunicativo: paisaje sonoro, palabra y música.

-Industria musical, nuevas tecnologías.

-La función expresiva de la música en la comunicación audiovisual.

-La influencia musical en los medios de comunicación

-La música en la publicidad audiovisual.

6. Recorrido histórico y teórico por la relación Imagen-Música: cine, videoclip, televisión e internet.

-Aproximación al análisis e interpretación de textos musicales.

-Lenguajes visuales, literatura y música.

-Música y cultura popular.

-La música para la imagen y la imagen para la música.

- La música en la xarxa
- 7. Tecnologia dels mitjans audiovisuals.
 - Sistemes i equips de captura, registres, tractament i reproducció d'imatges i sons.
 - Processos de producció de documents multimèdia. Realització, edició i postproducció.
 - Creació d'imatges i sons per ordinador.
 - Les altres pantalles: ordinador, consoles de videojocs, telèfon mòbil.
 - Guió i producció audiovisual.
- 8. La Publicitat.
 - Funcions de la publicitat. Propaganda, informació i seducció.
 - Les noves formes de publicitat, emplaçament del producte, publicitat encoberta i subliminar.
 - Anàlisi d'espots publicitaris.
 - Publicitat de dimensió social. Campanyes humanitàries. Missatges alternatius.
- 9. La ràdio.
 - El llenguatge de la ràdio.
 - Característiques tècniques i expressives. Els gèneres radiofònics.
 - Estudi d'audiències i programació. La ràdio de servici públic.
 - La ràdio del futur. Ràdio interactiva.
 - Producció i realització de ràdio.
- 10. La televisió.
 - El llenguatge de la televisió.
 - Característiques tècniques i expressives. Els gèneres televisius.
 - Estudi d'audiències i programació. La televisió de servici públic.
 - La televisió del futur. TV interactiva.
 - Producció i realització televisiva.
- 11. La lectura crítica
 - Lectura denotativa i connotativa d'imatges i les seues aplicacions sonores. Anàlisi d'imatges fixes i en moviment. Anàlisi de l'agent sonor.
 - Valors formals, estètics, expressius i de significat. La incidència dels missatges, segons el mitjà emissor.
- 12. Mitjans de comunicació de lliure accés.
 - Internet i la socialització de la informació, la comunicació i la creació. L'ús responsable de la xarxa.
 - Blocsfera, blocs i blocaires.
 - Anàlisi dels continguts que ens arriben a través d'Internet.
 - La utilització il·lícita i il·legal de la xarxa.
 - Llibertat d'expressió i drets individuals de l'espectador.

Críteris d'avaluació.

1. Descobrir els avanços que al llarg de la història s'han produït en el camp de les tecnologies de la informació i la comunicació i en l'evolució estètica dels missatges audiovisuals.

Este criteri pretén avaluar la capacitat de l'alumnat per a identificar l'evolució tecnològica i estètica dels diferents productes audiovisuals a què té accés.
2. Establir les diferències entre imatge i realitat i les diferents formes de representació.

Amb este criteri es tractaria de comprovar la comprensió de les semblances i disparitats existents entre la vida real i la visió que ens ofereixen d'esta els mitjans audiovisuals i de comunicació.
3. Identificar els elements bàsics del llenguatge audiovisual.

A través d'este criteri es pretén valorar el coneixement per part de l'alumnat dels conceptes essencials que intervenen en la producció de documents audiovisuals, competència que els permetrà realitzar senzilles produccions audiovisuals.
4. Valorar l'assimilació de les funcions de la publicitat per mitjà de la realització d'exercicis en què es diferencien clarament els elements informatius d'aquells altres relacionats amb l'emotivitat, la seducció i la fascinació.

Amb este criteri es tracta de comprovar si l'alumnat sap distingir els diferents elements que incideixen en el consumidor a l'hora de rebre els missatges publicitaris.

- La música en la red
- 7. Tecnología de los medios audiovisuales.
 - Sistemas y equipos de captura, registros, tratamiento y reproducción de imágenes y sonidos.
 - Procesos de producción de documentos multimedia. Realización, edición y postproducción.
 - Creación de imágenes y sonidos por ordenador.
 - Las otras pantallas: ordenador, consolas de videojuegos, teléfono móvil.
 - Guión y producción audiovisual.
- 8. La Publicidad.
 - Funciones de la publicidad. Propaganda, información y seducción.
 - Las nuevas formas de publicidad, emplazamiento del producto, publicidad encubierta y subliminal.
 - Análisis de "spots" publicitarios.
 - Publicidad de dimensión social. Campañas humanitarias. Mensajes alternativos.
- 9. La radio.
 - El lenguaje de la radio.
 - Características técnicas y expresivas. Los géneros radiofónicos.
 - Estudio de audiencias y programación. La radio de servicio público.
 - La radio del futuro. Radio interactiva.
 - Producción y realización de radio.
- 10. La televisión.
 - El lenguaje de la televisión.
 - Características técnicas y expresivas. Los géneros televisivos.
 - Estudio de audiencias y programación. La televisión de servicio público.
 - La televisión del futuro. TV interactiva.
 - Producción y realización televisiva.
- 11. La lectura crítica
 - Lectura denotativa y connotativa de imágenes y sus aplicaciones sonoras. Análisis de imágenes fijas y en movimiento. Análisis del agente sonoro.
 - Valores formales, estéticos, expresivos y de significado. La incidencia de los mensajes, según el medio emisor.
- 12. Medios de comunicación de libre acceso.
 - Internet y la socialización de la información, la comunicación y la creación. El uso responsable de la red.
 - Blogsfera, blogs y bloggers.
 - Análisis de los contenidos que nos llegan a través de internet.
 - La utilización ilícita e ilegal de la red.
 - Libertad de expresión y derechos individuales del espectador.

Críteris de evaluació.

1. Descubrir los avances que a lo largo de la historia se han producido en el campo de las tecnologías de la información y la comunicación y en la evolución estética de los mensajes audiovisuales.

Este criterio pretende evaluar la capacidad del alumnado para identificar la evolución tecnológica y estética de los diferentes productos audiovisuales a los que tiene acceso.
2. Establecer las diferencias entre imagen y realidad y las diferentes formas de representación.

Con este criterio se trataría de comprobar la comprensión de las semejanzas, y disparidades existentes entre la vida real y la visión que de ella nos ofrecen los medios audiovisuales y de comunicación.
3. Identificar los elementos básicos del lenguaje audiovisual.

A través de este criterio se pretende valorar el conocimiento por parte del alumnado de los componentes esenciales que interviene en la producción de documentos audiovisuales, competencia que les permitirá realizar sencillas producciones audiovisuales.
4. Valorar la asimilación de las funciones de la publicidad mediante la realización de ejercicios en los que se diferencien claramente los elementos informativos, de aquellos otros relacionados con la emotividad, la seducción y la fascinación.

Con este criterio se trata de comprobar si el alumno sabe distinguir los diferentes elementos que inciden en el consumidor a la hora de recibir los mensajes publicitarios.

5. Mostrar les característiques dels distints gèneres televisius i radiofònics, i distingir els estereotips més comuns presents en els productes audiovisuals.

Per mitjà d'este criteri es pretén avaluar si l'alumnat ha adquirit una visió selectiva sobre l'oferta televisiva i radiofònica, distingint els gèneres i estereotips més comuns presents en els programes més habituals.

6. Comprovar la capacitat d'anàlisi dels elements espacials i temporals, característiques bàsiques, significat i sentits en la lectura d'imatges fixes i moviment.

Este criteri pretén avaluar la comprensió, per part de l'alumnat, de les diferències existents entre la lectura objectiva i la subjectiva d'una mateixa imatge.

7. Identificar les possibilitats de les tecnologies de la informació i la comunicació, amb especial atenció als mitjans de comunicació de lliure accés com Internet.

A través d'este criteri s'observarà l'assimilació per part de l'alumnat de la utilitat i les oportunitats que ofereixen els mitjans audiovisuals, avaluant tots els seus aspectes positius i, també, aquells altres que puguen oferir continguts il·lícits o il·legals.

ESTÈTICA DE LA MÚSICA

Objectius

- Entendre i manejar els principals conceptes elaborats al llarg del temps pel pensament musical.
- Conèixer els grans corrents de l'estètica musical, a través d'un estudi sistemàtic dels grans problemes que tracta la disciplina.
- Raonar i debatre sobre una obra o un text musical, inserint-los en el marc dels problemes esteticomusicals que plantegen.
- Emetre un juí crític sobre una determinada realitat musical, situant-la en el context de les grans polèmiques esteticomusicals.
- Construir un discurs coherent i redactar un text raonat sobre un determinat tema musical.
- Desenvolupar la maduresa intel·lectual de l'alumne, la seua capacitat d'entendre, de relacionar i d'emetre un juí crític sobre un problema estètic donat.

Continguts

- Introducció a l'estètica. Objecte de l'estètica. Evolució de l'estètica. Problemes generals de l'estètica. Mètodes de l'estètica. Fonts de coneixement de l'estètica.
- L'experiència estètica. El juí de gust. El plaer estètic. Teories entorn de la bellesa. Modalitats de la bellesa.
- Filosofia de l'art. Teories entorn de l'art. Axiologia de l'art. Art i ciència. Art i naturalesa. Art i moral.
- Estètica musical. Objecte de l'estètica musical. Problemes específics de l'estètica musical. Mètodes de l'estètica musical. Fonts de coneixement de l'estètica musical.
- Àmbits de l'estètica musical. Estètica filosòfica de la música. Estètica psicològica de la música. Estètica sociològica de la música. Estètica morfològica de la música. Estètica comparada.
- L'obra musical. L'objecte sonor: nocions generals d'acústica. Paràmetres musicals (altura, duració, intensitat, timbre, textura, forma...). Distintes classificacions de la música. El problema dels gèneres musicals. L'obra musical i el procés de comunicació musical. L'obra oberta.
- La bellesa musical. Categories esteticomusicals i modalitats de la bellesa musical. El concepte d'harmonia. Evolució dels conceptes de consonància i dissonància. L'apol·lini i el dionisiac. Distints models d'ordenació del material sonor (modalitat, tonalitat, atonalitat, dodecafonisme, serialisme, microtonalisme, aleatorietat...). Crisi del concepte de bellesa musical.
- Música i naturalesa. Distintes teories de la mimesi aplicada a la música. Polèmiques entorn de la tonalitat. Música i convenció.
- El compositor. El procés de creació musical. Els factors de la creativitat. El món sensorial, emocional, intel·lectual i social del compositor. La inspiració. La imaginació. La figura del geni. La figura de l'artesà.

5. Mostrar las características de los distintos géneros televisivos y radiofónicos, distinguiendo los estereotipos más comunes presente en los productos audiovisuales.

Mediante este criterio se pretende evaluar si el alumnado ha adquirido una visión selectiva sobre la oferta televisiva y radiofónica, distinguiendo los géneros y estereotipos más comunes presentes en los programas más habituales.

6. Comprobar la capacidad de análisis de los elementos espaciales y temporales, características básicas, significado y sentidos en la lectura de imágenes fijas y movimiento.

Este criterio pretende evaluar la comprensión, por parte del alumnado, de las diferencias existentes entre la lectura objetiva y la subjetiva de una misma imagen.

7. Identificar las posibilidades de las tecnologías de la información y la comunicación, con especial atención a los medios de comunicación de libre acceso como Internet.

A través de este criterio se observará la asimilación por parte del alumnado de la utilidad y oportunidades que ofrecen los medios audiovisuales, evaluando todos sus aspectos positivos y, también, aquellos otros que puedan ofrecer contenidos ilícitos o ilegales.

ESTÉTICA DE LA MÚSICA.

Objetivos

- Entender y manejar los principales conceptos elaborados a lo largo del tiempo por el pensamiento musical.
- Conocer las grandes corrientes de la estética musical, a través de un estudio sistemático de los grandes problemas que trata la disciplina.
- Razonar y debatir sobre una obra o un texto musical, insertándolos en el marco de los problemas estético-musicales que plantean.
- Emitir un juicio crítico sobre una determinada realidad musical, situándola en el contexto de las grandes polémicas estético-musicales.
- Construir un discurso coherente y redactar un texto razonado sobre un determinado tema musical.
- Desarrollar la madurez intelectual del alumno, su capacidad de entender, de relacionar y de emitir un juicio crítico sobre un problema estético dado.

Contenidos

- Introducción a la estética. Objeto de la estética. Evolución de la estética. Problemas generales de la estética. Métodos de la estética. Fuentes de conocimiento de la estética.
- La experiencia estética. El juicio de gusto. El placer estético. Teorías en torno a la belleza. Modalidades de la belleza.
- Filosofía del arte. Teorías en torno al arte. Axiología del arte. Arte y ciencia. Arte y naturaleza. Arte y moral.
- Estética musical. Objeto de la estética musical. Problemas específicos de la estética musical. Métodos de la estética musical. Fuentes de conocimiento de la estética musical.
- Ámbitos de la estética musical. Estética filosófica de la música. Estética psicológica de la música. Estética sociológica de la música. Estética morfológica de la música. Estética comparada.
- La obra musical. El objeto sonoro: nociones generales de acústica. Parámetros musicales (altura, duración, intensidad, timbre, textura, forma...). Distintas clasificaciones de la música. El problema de los géneros musicales. La obra musical y el proceso de comunicación musical. La obra abierta.
- La belleza musical. Categorías estético-musicales y modalidades de la belleza musical. El concepto de armonía. Evolución de los conceptos de consonancia y disonancia. Lo apolíneo y lo dionisiaco. Distintos modelos de ordenación del material sonoro (modalidad, tonalidad, atonalidad, dodecafonismo, serialismo, microtonalismo, aleatoriedad...). Crisis del concepto de belleza musical.
- Música y naturaleza. Distintas teorías de la mimesis aplicadas a la música. Polémicas en torno a la tonalidad. Música y convención.
- El compositor. El proceso de creación musical. Los factores de la creatividad. El mundo sensorial, emocional, intelectual y social del compositor. La inspiración. La imaginación. La figura del genio. La figura del artesano.

- L'interpret. El paper de l'interpret. Evolució de la valoració de l'interpret. La figura del virtuós. Diferents corrents entorn de la interpretació musical. El corrent historicista. Improvisació. Aleatorietat. Mitjans de reproducció sonora i nous problemes plantejats entorn de la interpretació musical.

- El públic. La recepció musical. Contemplació i participació musical. Evolució del concepte de públic. Tipologia d'oients. Música i temporalitat. Formació i evolució dels gustos musicals. Encontres i desencontres entre el compositor i el públic.

- Música i societat. Condicionants sociològics de la música. Enfoque sociològics de la música. Origen de la música. Funcions socials de la música.

- Música i religió. Música i política. Música i mercat. Operadors del món musical. Mecenatge públic i privat. Sales de concert, institucions i programadors. Crítica i premsa musical.

- Música i llenguatge. Relacions entre música i paraula. La música i l'inefable. Música programàtica versus música pura. Música vocal versus música instrumental. La retòrica musical. Grans polèmiques entorn de l'òpera. L'ideal del lied.

- Música i afectes. L'expressió musical. Música i ethos. La música com a llenguatge privilegiat dels sentiments. El poder de la música. Plantejaments formalistes de la música.

- Música i matemàtica. Música, art i ciència. El trivium i el quadrivium. Música i raó. Música i historicitat. Polèmiques entorn dels sistemes d'afinació. Influències de la ciència en la música contemporània.

- Música i educació. L'educació a través de la música. Les virtuts pedagògiques de la música. L'educació musical. Teoria i praxi musical en els models educatius. Funcions terapèutiques de la música. La música i el joc.

- La música i les altres arts. Concepcions entorn de les Belles Arts. Distintes classificacions i jerarquies de les arts. Art i artesanía. Relacions i correspondències entre les arts. La música com a ideal de les altres arts. L'ideal de fusió entre les arts.

Criteris d'avaluació

- Realitzar una redacció a partir d'una pregunta d'estètica musical.
- Realitzar un comentari de text esteticomusical.
- Realitzar un treball d'investigació sobre un tema esteticomusical.
- Realitzar fitxes de lectura sobre textos clàssics del pensament musical.

Fonaments d'informàtica musical i edició de partitures

Objectius generals

L'ensenyança de l'assignatura de fonament d'Informàtica i edició de partitures tindrà com a objectiu contribuir a desenvolupar en els alumnes les capacitats següents:

Utilitzar un ordinador com a ajuda de caràcter general per a l'estudiant de música i el professional.

Editar partitures de forma fàcil i ràpida, amb acceptable qualitat.

Objectius específics

- Saber connectar un ordinador.
- Saber executar un programa de música.
- Conèixer les possibilitats i els límits d'un estudi bàsic d'informàtica musical.
- Construir una seqüència, depurar-la i procedir a escoltar-la.
- Poder editar partitures monòdiques, de cambra, corals i orquestres o per a altres formacions.

Continguts generals

- Informàtica bàsica.
- Edició de partitures.

-El intérprete. El papel del intérprete. Evolución de la valoración del intérprete. La figura del virtuoso. Diferentes corrientes en torno a la interpretación musical. La corriente historicista. Improvisación. Aleatoriedad. Medios de reproducción sonora y nuevos problemas planteados en torno a la interpretación musical.

-El público. La recepción musical. Contemplación y participación musical. Evolución del concepto de público. Tipología de oyentes. Música y temporalidad. Formación y evolución de los gustos musicales. Encuentros y desencuentros entre el compositor y el público.

-Música y sociedad. Condicionantes sociológicos de la música. Enfoques sociológicos de la música. Origen de la música. Funciones sociales de la música.

-Música y religión. Música y política. Música y mercado. Operadores del mundo musical. Mecenazgo público y privado. Salas de concierto, instituciones y programadores. Crítica y prensa musical.

-Música y lenguaje. Relaciones entre música y palabra. La música y lo inefable. Música programática versus música pura. Música vocal versus música instrumental. La retórica musical. Grandes polémicas en torno a la ópera. El ideal del lied.

-Música y afectos. La expresión musical. Música y ethos. La música como lenguaje privilegiado de los sentimientos. El poder de la música. Planteamientos formalistas de la música.

-Música y matemática. Música, arte y ciencia. El trivium y el cuadrivium. Música y razón. Música e historicidad. Polémicas en torno a los sistemas de afinación. Influencias de la ciencia en la música contemporánea.

-Música y educación. La educación a través de la música. Las virtudes pedagógicas de la música. La educación musical. Teoría y praxis musical en los modelos educativos. Funciones terapéuticas de la música. La música y el juego.

-La música y las demás artes. Concepciones en torno a las Bellas Artes. Distintas clasificaciones y jerarquías de las artes. Arte y artesanía. Relaciones y correspondencias entre las artes. La música como ideal de las demás artes. El ideal de fusión entre las artes.

Criterios de evaluación

- Realizar una redacción a partir de una pregunta de estética musical.
- Realizar un comentario de texto estético-musical.
- Realizar un trabajo de investigación sobre un tema estético-musical.
- Realizar fichas de lectura sobre textos clásicos del pensamiento musical.

Fundamentos de informática musical y edición de partituras

Objetivos generales

La enseñanza de la asignatura de Informática Musical Básica - Edición de partituras tendrá como objetivo contribuir a desarrollar en los alumnos las capacidades siguientes:

Utilizar un ordenador como ayuda de carácter general para el estudiante de música y el profesional.

Editar partituras de forma fàcil y ràpida, con acceptable calidad.

Objetivos específicos

- Saber conectar un ordenador.
- Saber ejecutar un programa de música.
- Conocer las posibilidades y los límites de un estudio básico de informática musical.
- Construir una secuencia, depurarla y proceder a su escucha.
- Poder editar partituras monódicas, de cámara, corales y orquestales o para otras formaciones.

Contenidos generales

- Informática Básica.
- Edición de Partituras.

Continguts específics

Visió general de les parts de l'ordinador i de la funció dels elements que conformen l'equip informàtic, tant elements fonamentals com perifèrics necessaris per al treball de l'assignatura.

Nocions bàsiques generals del maneig de l'equip informàtic i d'instal·lació de programes.

Coneixement dels diferents programes d'edició de partitures musicals: Finale, Sibelius, etc.

Treball amb els diferents programes d'edició de partitures, principalment amb els programes Finale, Sibelius.

Possibilitats d'emmagatzemament i maneig dels treballs creats durant les classes.

Nocions bàsiques del maneig d'internet i busca d'informació específicament musical, com a partitures escrites amb els programes d'edició estudiats i les seues possibilitats per a l'estudiant i el professional de la música.

Criteris d'avaluació

-Respondre preguntes senzilles de teoria sobre informàtica bàsica, i edició de partitures. Amb este criteri es pretén avaluar el grau d'aprofitament teòric de l'assignatura.

-Posar en funcionament un sistema informàtic bàsic i executar un programa musical. Amb este criteri pràctic es pretén avaluar la capacitat per a enfrontar-se a un sistema informàtic i posar-lo en funcionament.

-Elaborar una partitura i imprimir-la. Amb este criteri pràctic es pretén avaluar la capacitat per a utilitzar un editor de partitures.

Fonaments de composició

Introducció

Els coneixements adquirits prèviament per l'alumne li permetran desenrotllar determinades destreses d'escriptura, així com aprofundir en el coneixement dels principals elements i procediments del llenguatge musical i la seua relació amb les distintes tècniques compositives, a fi d'iniciar-se en l'estudi de la composició i d'avançar cada vegada més en la comprensió de les obres musicals que possibilita la seua interpretació adequada. L'assignatura de Fonaments de composició ha sigut dissenyada, primordialment, per a aquells alumnes que desitgen orientar-se cap a la composició, la musicologia, la direcció, o la pedagogia, per als quals és imprescindible la formació d'escriptura prèvia als estudis de grau superior, sense que això excloga que puga ser cursada per alumnes que desitgen orientar-se cap a la interpretació. El caràcter de l'optativitat en quint i sext cursos, no determina l'especialitat que l'alumne haurà de cursar posteriorment sinó que amplia la seua informació musical posant-lo en situació de poder triar millor la seua especialització en el grau superior. El conjunt d'assignatures que es cursen com a optatives, possibilita la formació musical necessària per a l'elecció de qualsevol especialitat en el grau superior.

En Fonaments de composició queden fusionades les ensenyances d'harmonia, contrapunt i alguns principis de composició i orquestració tradicionalment separats. Estes matèries no han de seguir considerant-se com a independents, sinó més aviat com dos dimensions no distintes, sinó complementàries en la música: a partir d'este nivell d'aprenentatge pareix aconsellable que l'estudi de les bases tècniques de la composició incloga, com a objectiu referit, la pràctica de l'escriptura, el domini de la realització de les idees musicals, tant pel que fa a la lògica sintàctica que suposa la consideració vertical o harmònica, com el referent a una consideració més lineal o horitzontal. Per descomptat, les dos ensenyances no han sigut mai incompatibles, però la seua separació com a matèries independents portava amb major freqüència de la desitjable, a la defectuosa comprensió dels seus objectius, a més del desenrotllament separat i sovint divergent dels seus continguts. La present ordenació pretén esmenar estes deficiències, propasant major interdependència de les dos. Per consegüent, les diferents tècniques contrapuntístiques han d'aprendre's simultàniament amb els continguts de l'harmonia, així com amb l'estudi dels elements i procediments en

Contenidos específicos

Visión general de las partes del ordenador y de la función de los elementos que conforman el equipo informático, tanto elementos fundamentales como periféricos necesarios para el trabajo de la asignatura.

Nociones básicas generales del manejo del equipo informático y de instalación de programas.

Conocimiento de los diferentes programas de edición de partituras musicales: Finale, Sibelius, etc.

Trabajo con los diferentes programas de edición de partituras, principalmente con los programas Finale y Sibelius.

Posibilidades de almacenamiento y manejo de los trabajos creados durante las clases.

Nociones básicas del manejo de internet y búsqueda de información específicamente musical, como partituras escritas con los programas de edición estudiados y sus posibilidades para el estudiante y profesional de la música.

Criterios de evaluación

-Responder preguntas sencillas de teoría sobre informática básica, y edición de partituras. Con este criterio se pretende evaluar el grado de aprovechamiento teórico de la asignatura.

-Poner en funcionamiento un sistema informático básico y ejecutar un programa musical. Con este criterio práctico se pretende evaluar la capacidad para enfrentarse a un sistema informático y ponerlo en funcionamiento.

-Elaborar una partitura e imprimirla. Con este criterio práctico se pretende evaluar la capacidad para utilizar un editor de partituras.

Fundamentos de composición.

Introducción

Los conocimientos adquiridos previamente por el alumno le permitirán desarrollar determinadas destrezas de escritura, así como profundizar en el conocimiento de los principales elementos y procedimientos del lenguaje musical y su relación con las distintas técnicas compositivas, con el fin de iniciarse en el estudio de la composición y de avanzar cada vez más en la comprensión de las obras musicales que posibilite su interpretación adecuada. La asignatura de Fundamentos de composición ha sido diseñada, primordialmente, para aquellos alumnos que deseen orientarse hacia la composición, la musicología, la dirección, o la pedagogía, para los cuales es imprescindible la formación de escritura previa a los estudios de grado superior, sin que ello excluya que pueda ser cursada por alumnos que deseen orientarse hacia la interpretación. El carácter de la optatividad en quinto y sexto cursos, no determina la especialidad que el alumno deberá cursar posteriormente sino que amplía su información musical poniéndole en situación de poder elegir mejor su especialización en el grado superior. El conjunto de asignaturas que se cursan como optativas, posibilita la formación musical necesaria para la elección de cualquier especialidad en el grado superior.

En fundamentos de composición quedan fusionadas las enseñanzas de armonía, contrapunto y algunos principios de composición y orquestración tradicionalmente separados. Estas materias no deben seguir considerándose como independientes, sino más bien como dos dimensiones no distintas, sino complementarias en la música: a partir de este nivel de aprendizaje parece aconsejable que el estudio de las bases técnicas de la composición incluya, como objetivo referido, la práctica de la escritura, el dominio de la realización de las ideas musicales, tanto en lo relativo a la lógica sintáctica que supone la consideración vertical o armónica, como lo referente a una consideración más lineal u horizontal. Por supuesto, ambas enseñanzas no han sido nunca incompatibles, pero su separación como materias independientes llevaba con mayor frecuencia de la deseable, a la defectuosa comprensión de sus objetivos, además del desarrollo separado y a menudo divergente de sus contenidos. La presente ordenación pretende subsanar estas deficiencias, proponiendo mayor interdependencia de ambas. Por consiguiente, las diferentes técnicas contrapuntísticas deben aprenderse simultáneamente con los contenidos de la armonía, así como en el

diferents estils, treballant com a mínim els del barroc, clàssic i romàntic. També s'inclou l'estudi de les característiques i possibilitats dels diferents instruments per a la seua utilització en els treballs d'esta assignatura, a més de constituir la base dels estudis d'orquestració del grau superior. La pràctica escrita dels elements estudiats en esta assignatura no ha de ser exhaustiva, ja que no cal que conduïska a un absolut domini de cada un dels estils. El que correspon ací és promoure coneixements bàsics.

Objectius

L'ensenyança dels fonaments de composició en el grau mitjà tindrà com a objectiu contribuir a desenvolupar en els alumnes les capacitats següents:

1. Conèixer els principals elements i procediments compositius de les distintes èpoques i autors des del cant gregorià fins a l'actualitat.
2. Utilitzar els principals elements i procediments compositius de les èpoques barroca, clàssica i romàntica.
3. Realitzar xicotetes obres lliures a fi de desenvolupar l'espontaneïtat creativa.
4. Tocar en un instrument polifònic de forma esquemàtica els procediments compositius bàsics estudiats.
5. Tocar en un instrument polifònic els treballs realitzats.

Continguts

Pràctica escrita dels elements i procediments compositius que intervenen en el sistema tonal, tant de caràcter harmònic com contrapuntístic. Coneixement bàsic de les característiques i possibilitats dels diferents instruments. Realització de treballs i composició de xicotetes obres vocals o instrumentals (o fragments) en els estils barroc, clàssic o romàntic. Realització de xicotetes obres lliures.

Críteris d'avaluació

1. Realitzar exercicis a partir de baixos xifrats, baixos sense xifrar i tiples donats.

Amb este criteri s'avalua el domini de l'alumne pel que fa a la mecànica dels elements estudiats, així com la capacitat per a emprar amb sentit sintàctic els diferents procediments harmònics.

2. Compondre exercicis breus a partir d'un esquema harmònic o procediment, donat o propi, pensant en un mitjà instrumental o vocal concret. Este criteri d'avaluació permetrà valorar la capacitat de l'alumne per a crear en la seua integritat xicotetes peces musicals, així com la seua habilitat per a aconseguir resultats coherents fent ús de l'elaboració temàtica.

3. Harmonitzar corals. Amb este criteri es valorarà la capacitat de l'alumne tant per a realitzar una harmonització equilibrada com per a elaborar línies melòdiques interessants.

4. Escriure línies melòdiques en contrapunt a dos, tres i quatre veus a una veu donada.

Per mitjà d'este criteri es pretén avaluar la capacitat de l'alumne per a crear línies melòdiques, interessants i equilibrades, així com la destresa en la superposició d'estes.

5. Donat un fragment, de caràcter predominantment harmònic, completar-lo en el mateix estil, seguint un esquema formal predeterminat o lliure. Amb este criteri es pretén avaluar la capacitat de l'alumne en la utilització dels recursos harmònics i formals.

6. Donat un fragment, de caràcter predominantment contrapuntístic, completar-lo en el mateix estil, seguint un esquema formal predeterminat o lliure.

Amb este criteri es pretén avaluar la capacitat de l'alumne en la utilització dels recursos contrapuntístics i formals.

7. Realitzar exercicis de contrapunt invertible a distints intervals.

Per mitjà d'este criteri es pretén avaluar la capacitat de l'alumne per a crear línies melòdiques interessants, la superposició de les quals resulte equilibrada des dels punts de vista harmònic i contrapuntístic, en qualsevol de les disposicions possibles.

estudio de los elementos y procedimientos en diferentes estilos, trabajando como mínimo los del barroco, clásico y romántico. También se incluye el estudio de las características y posibilidades de los diferentes instrumentos para su utilización en los trabajos de esta asignatura, además de constituir la base de los estudios de orquestación del grado superior. La práctica escrita de los elementos estudiados en esta asignatura no debe ser exhaustiva, ya que no es necesario que conduzca a un absoluto dominio de cada uno de los estilos. Lo procedente aquí es promover conocimientos básicos.

Objetivos

La enseñanza de los fundamentos de composición en el grado medio tendrá como objetivo contribuir a desarrollar en los alumnos las capacidades siguientes:

1. Conocer los principales elementos y procedimientos compositivos de las distintas épocas y autores desde el canto gregoriano hasta la actualidad.
2. Utilizar los principales elementos y procedimientos compositivos de las épocas barroca, clásica y romántica.
3. Realizar pequeñas obras libres con el fin de desarrollar la espontaneidad creativa.
4. Tocar en un instrumento polifónico de forma esquemática los procedimientos compositivos básicos estudiados.
5. Tocar en un instrumento polifónico los trabajos realizados.

Contenidos

Práctica escrita de los elementos y procedimientos compositivos que intervienen en el sistema tonal, tanto de carácter armónico como contrapuntístico. Conocimiento básico de las características y posibilidades de los diferentes instrumentos. Realización de trabajos y composición de pequeñas obras vocales o instrumentales (o fragmentos) en los estilos barroco, clásico o romántico. Realización de pequeñas obras libres.

Criterios de evaluación

1. Realizar ejercicios a partir de bajos cifrados, bajos sin cifrar y tiples dados.

Con este criterio se evalúa el dominio del alumno en lo referente a la mecánica de los elementos estudiados, así como la capacidad para emplear con sentido sintáctico los diferentes procedimientos armónicos.

2. Componer ejercicios breves a partir de un esquema armónico o procedimiento, dado o propio, pensando en un medio instrumental o vocal concreto. Este criterio de evaluación permitirá valorar la capacidad del alumno para crear en su integridad pequeñas piezas musicales, así como su habilidad para conseguir resultados coherentes haciendo uso de la elaboración temática.

3. Armonizar corales. Con este criterio se valorará la capacidad del alumno tanto para realizar una armonización equilibrada como para elaborar líneas melódicas interesantes.

4. Escribir líneas melódicas en contrapunto a dos, tres y cuatro voces a una voz dada.

Mediante este criterio se pretende evaluar la capacidad del alumno para crear líneas melódicas, interesantes y equilibradas, así como la destreza en la superposición de las mismas.

5. Dado un fragmento, de carácter predominantemente armónico, completarlo en el mismo estilo, siguiendo un esquema formal predeterminado o libre. Con este criterio se pretende evaluar la capacidad del alumno en la utilización de los recursos armónicos y formales.

6. Dado un fragmento, de carácter predominantemente contrapuntístico, completarlo en el mismo estilo, siguiendo un esquema formal predeterminado o libre.

Con este criterio se pretende evaluar la capacidad del alumno en la utilización de los recursos contrapuntísticos y formales.

7. Realizar ejercicios de contrapunto invertible a distintos intervalos.

Mediante este criterio se pretende evaluar la capacidad del alumno para crear líneas melódicas interesantes cuya superposición resulte equilibrada desde los puntos de vista armónico y contrapuntístico, en cualquiera de las disposiciones posibles.

8. Realitzar canons per moviment directe, contrari, retrògrad, augmentació i disminució a dos o més veus. Este criteri pretén avaluar l'assimilació per part de l'alumne de les tècniques d'imitació i el seu funcionament dins d'un context canònic.

9. Compondre xicotetes obres vocals o instrumentals (o fragments) en els estils barroc, clàssic o romàntic. Per mitjà d'este criteri es pretén avaluar la capacitat de l'alumne per a utilitzar en un context estilístic determinat els elements i procediments apresos, així com per a crear obres o fragments en què puga apreciar-se el seu sentit de les proporcions formals.

10. Compondre xicotetes obres lliures. Amb este criteri es pretén valorar la capacitat creativa de l'alumne. Igualment podrà avaluar-se la capacitat per a traure conseqüències dels materials triats i per a resoldre els problemes que puga presentar el seu tractament.

Nota: tots els exercicis s'escriuran pensant en la seua possible interpretació, per tant, s'ajustaran a una plantilla coral o instrumental determinada.

8. Realizar cánones por movimiento directo, contrario, retrógrado, aumentación y disminución a dos o más voces. Este criterio pretende evaluar la asimilación por parte del alumno de las técnicas de imitación y su funcionamiento dentro de un contexto canónico.

9. Componer pequeñas obras vocales o instrumentales (o fragmentos) en los estilos barroco, clásico o romántico. Mediante este criterio se pretende evaluar la capacidad del alumno para utilizar en un contexto estilístico determinado los elementos y procedimientos aprendidos, así como para crear obras o fragmentos en los que pueda apreciarse su sentido de las proporciones formales.

10. Componer pequeñas obras libres. Con este criterio se pretende valorar la capacidad creativa del alumno. Igualmente podrá evaluarse la capacidad para sacar consecuencias de los materiales elegidos y para resolver los problemas que pueda presentar su tratamiento.

Nota: todos los ejercicios se escribirán pensando en su posible interpretación, por tanto, se ajustarán a una plantilla coral o instrumental determinada.

Annex II . Temps lectius.

Especialitat: Arpa

Assignatura	Curs hores setmanals						Total grau
A. Pròpies de l'especialitat	1	2	3	4	5	6	
Instrument	1	1	1	1	1	1	180
Orquestra/conjunt	1	1	2	2	2	2	300
Música de cambra			1	1	1	1	120
B. Comunes							
L. musical	2	2					120
Harmonia			2	2			120
Anàlisi					2	2	120
Història de la música					2	2	120
C. Optativitat							
Optativa					3	3	180
Total setmanal	4	4	6	6	11	11	
Total							1260

Especialitat: Cant

Assignatura	Curs hores setmanals						Total grau
A. Pròpies de l'especialitat	1	2	3	4	5	6	
Instrument	1	1	1	1	1	1	180
Conjunt	1	1					60
Idioma aplicat	2	2	2	2	2	2	360
Piano complementari		0'5	0'5	0'5			45
Cor			2	2			120
Música de cambra			1	1	1	1	120
B. Comunes							
L. musical	2	2					120
Harmonia			2	2			120
Anàlisi					2	2	120
Història de la música					2	2	120
C. Optativitat							
Optativa					3	3	180
Total setmanal	6	6'5	8'5	8'5	11	11	
Total							1545

Especialitat: Clarinet

Assignatura	Curs hores setmanals						Total grau
A. Pròpies de l'especialitat	1	2	3	4	5	6	
Instrument	1	1	1	1	1	1	180
Piano complementari		0'5	0'5	0'5			45
Música de cambra			1	1	1	1	120
Orquestra / banda	2	2	2	2	2	2	360
B. Comunes							
Llenguatge musical	2	2					120
Harmonia			2	2			120
Anàlisi					2	2	120
Història de la música					2	2	120
C. Optativitat							
Optativa					3	3	180
Total setmanal	5	5'5	6'5	6'5	11	11	
Total							1365

Especialitat: Clavecí

Assignatura	Curs hores setmanals						Total grau
A. Pròpies de l'especialitat	1	2	3	4	5	6	
Instrument	1	1	1	1	1	1	180
Conjunt	1	1					60
Cor			2	2			120
Acompanyament					2	2	120
Música de cambra			1	1	1	1	120
B. Comunes							
L. musical	2	2					120
Harmonia			2	2			120
Anàlisi					2	2	120
Història de la música					2	2	120
C. Optativitat							
Optativa					3	3	180
Total setmanal	4	4	6	6	11	11	
Total							1260

Especialitat: Contrabaix

Assignatura	Curs hores setmanals						Total grau
A. Pròpies de l'especialitat	1	2	3	4	5	6	
Instrument	1	1	1	1	1	1	180
Piano complementari		0'5	0'5	0'5			45
Orquestra / banda	2	2	2	2	2	2	360
Música de cambra			1	1	1	1	120
B. Comunes							
Llenguatge musical	2	2					120
Harmonia			2	2			120
Anàlisi					2	2	120
Història de la música					2	2	120
C. Optativitat							
Optativa					3	3	180
Total setmanal	5	5'5	6'5	6'5	11	11	
Total							1365

Especialitat: Dolçaina

Assignatura	Curs hores setmanals						Total grau
A. Pròpies de l'especialitat	1	2	3	4	5	6	
Instrument	1	1	1	1	1	1	180
Conjunt	1	1			1	1	120
Cor			2	2			120
Música de cambra			1	1	1	1	120
Piano complementari		0'5	0'5	0'5			45
Tabalet	1	1					60
B. Comunes							
L. musical	2	2					120
Harmonia			2	2			120
Anslisi					2	2	120
Història de la música					2	2	120
C. Optativitat							
Optativa					3	3	180
Total setmanal	5	5'5	6'5	6'5	10	10	
Total							1305

Especialitat: Fagot

Assignatura	Curs hores setmanals						Total grau
A. Pròpies de l'especialitat	1	2	3	4	5	6	
Instrument	1	1	1	1	1	1	180
Piano complementari		0'5	0'5	0'5			45
Música de cambra			1	1	1	1	120
Orquestra / banda	2	2	2	2	2	2	360
B. Comunes							
Llenguatge musical	2	2					120
Harmonia			2	2			120
Anàlisi					2	2	120
Història de la música					2	2	120
C. Optativitat							
Optativa					3	3	180
Total setmanal	5	5'5	6'5	6'5	11	11	
Total							1365

Especialitat: Flauta travessera

Assignatura	Curs hores setmanals						Total grau
A Pròpies de l'especialitat	1	2	3	4	5	6	
Instrument	1	1	1	1	1	1	180
Piano complementari		0'5	0'5	0'5			45
Música de cambra			1	1	1	1	120
Orquestra / banda	2	2	2	2	2	2	360
B. Comunes							
Llenguatge musical	2	2					120
Harmonia			2	2			120
Anàlisi					2	2	120
Història de la música					2	2	120
C. Optativitat							
Optativa					3	3	180
Total setmanal	5	5'5	6'5	6'5	11	11	
Total							1365

Especialitat: Flauta de bec

Assignatura	Curs hores setmanals						Total grau
A. Pròpies de l'especialitat	1	2	3	4	5	6	
Instrument	1	1	1	1	1	1	180
Conjunt	1	1			1	1	120
Cor			2	2			120
Música de cambra			1	1	1	1	120
Clavecí complementari		0'5	0'5	0'5			45
B. Comunes							
L. musical	2	2					120
Harmonia			2	2			120
Anàlisi					2	2	120
Història de la música					2	2	120
C. Optativitat							
Optativa					3	3	180
Total setmanal	4	4'5	6'5	6'5	10	10	
Total							1245

Especialitat: Guitarra

Assignatura	Curs hores setmanals						Total grau
A. Pròpies de l'especialitat	1	2	3	4	5	6	
Instrument	1	1	1	1	1	1	180
Conjunt	1	1					60
Música de cambra			1	1	1	1	120
Cor			2	2			120
Piano complementari		0'5	0'5	0'5			45
Acompanyament					2	2	120
B. Comunes							
L. musical	2	2					120
Harmonia			2	2			120
Anàlisi					2	2	120
Història de la música					2	2	120
C. Optativitat							
Optativa					3	3	180
Total setmanal	4	4'5	6'5	6'5	11	11	
	Total						1305

Especialitat: Oboé

Assignatura	Curs hores setmanals						Total grau
A. Pròpies de l'especialitat	1	2	3	4	5	6	
Instrument	1	1	1	1	1	1	180
Piano complementari		0'5	0'5	0'5			45
Música de cambra			1	1	1	1	120
Orquestra / banda	2	2	2	2	2	2	360
B. Comunes							
Llenguatge musical	2	2					120
Harmonia			2	2			120
Anàlisi					2	2	120
Història de la música					2	2	120
C. Optativitat							
Optativa					3	3	180
Total setmanal	5	5'5	6'5	6'5	11	11	
Total							1365

Especialitat: Orgue

Assignatura	Curs hores setmanals						Total grau
A. Pròpies de l'especialitat	1	2	3	4	5	6	
Instrument	1	1	1	1	1	1	180
Conjunt	1	1					60
Cor			2	2			120
Música de cambra			1	1	1	1	120
Acompanyament					2	2	120
B. Comunes							
I. musical	2	2					120
Harmonia			2	2			120
Anàlisi					2	2	120
Història de la música					2	2	120
C. Optativitat							
Optativa					3	3	180
Total setmanal	4	4	6	6	11	11	
Total							1260

Especialitat: Percussió

Assignatura	Curs hores setmanals						Total grau
A. Pròpies de l'especialitat	1	2	3	4	5	6	
Instrument	1	1	1	1	1	1	180
Piano complementari		0'5	0'5	0'5			45
Música de cambra			1	1	1	1	120
Orquestra / banda / conjunt	2	2	2	2	2	2	360
B. Comunes							
Llenguatge musical	2	2					120
Harmonia			2	2			120
Anàlisi					2	2	120
Història de la música					2	2	120
C. Optativitat							
Optativa					3	3	180
Total setmanal	5	5'5	6'5	6'5	11	11	
						total	1365

Especialitat: Piano

Assignatura	Curs hores setmanals						Total grau
A. Pròpies de l'especialitat	1	2	3	4	5	6	
Instrument	1	1	1	1	1	1	180
Conjunt	1	1					60
Cor			2	2			120
Música de cambra			1	1	1	1	120
Acompanyament					2	2	120
B. Comunes							
L. musical	2	2					120
Harmonia			2	2			120
Anàlisi					2	2	120
Història de la música					2	2	120
C. Optativitat							
Optativa					3	3	180
Total setmanal	4	4	6	6	11	11	
						Total	1260

Especialitat: Saxòfon

Assignatura	Curs hores setmanals						Total grau
A. Pròpies de l'especialitat	1	2	3	4	5	6	
Instrument	1	1	1	1	1	1	180
Piano complementari		0'5	0'5	0'5			45
Música de cambra			1	1	1	1	120
Orquestra / banda / conjunt	2	2	2	2	2	2	360
B. Comunes							
Llenguatge musical	2	2					120
Harmonia			2	2			120
Anàlisi					2	2	120
Història de la música					2	2	120
C. Optativitat							
Optativa					3	3	180
Total setmanal	5	5'5	6'5	6'5	11	11	
Total							1365

Especialitat: Trombó

Assignatura	Curs hores setmanals						Total grau
A. Pròpies de l'especialitat	1	2	3	4	5	6	
Instrument	1	1	1	1	1	1	180
Piano complementari		0'5	0'5	0'5			45
Música de cambra			1	1	1	1	120
Orquestra / banda	2	2	2	2	2	2	360
B. Comunes							
Llenguatge musical	2	2					120
Harmonia			2	2			120
Anàlisi					2	2	120
Història de la música					2	2	120
C. Optativitat							
Optativa					3	3	180
Total setmanal	5	5'5	6'5	6'5	11	11	
Total							1365

Especialitat: Trompa

Assignatura	Curs hores setmanals						Total grau
A. Pròpies de l'especialitat	1	2	3	4	5	6	
Instrument	1	1	1	1	1	1	180
Piano complementari		0'5	0'5	0'5			45
Música de cambra			1	1	1	1	120
Orquestra / banda	2	2	2	2	2	2	360
B. Comunes							
Llenguatge musical	2	2					120
Harmonia			2	2			120
Anàlisi					2	2	120
Història de la música					2	2	120
C. Optativitat							
Optativa					3	3	180
Total setmanal	5	5'5	6'5	6'5	11	11	
Total							1365

Especialitat: Trompeta

Assignatura	Curs hores setmanals						Total grau
A. Pròpies de l'especialitat	1	2	3	4	5	6	
Instrument	1	1	1	1	1	1	180
Piano complementari		0'5	0'5	0'5			45
Música de cambra			1	1	1	1	120
Orquestra / banda	2	2	2	2	2	2	360
B. Comunes							
Llenguatge musical	2	2					120
Harmonia			2	2			120
Anàlisi					2	2	120
Història de la música					2	2	120
C. Optativitat							
Optativa					3	3	180
Total setmanal	5	5'5	6'5	6'5	11	11	
Total							1365

Especialitat: Tuba

Assignatura	Curs hores setmanals						Total grau
A. Pròpies de l'especialitat	1	2	3	4	5	6	
Instrument	1	1	1	1	1	1	180
Piano complementari		0'5	0'5	0'5			45
Música de cambra			1	1	1	1	120
Orquestra / banda	2	2	2	2	2	2	360
B. Comunes							
Llenguatge musical	2	2					120
Harmonia			2	2			120
Anàlisi					2	2	120
Història de la música					2	2	120
C. Optativitat							
Optativa					3	3	180
Total setmanal	5	5'5	6'5	6'5	11	11	
Total							1365

Especialitat: Viola

Assignatura	Curs hores setmanals						Total grau
A. Pròpies de l'especialitat	1	2	3	4	5	6	
Instrument	1	1	1	1	1	1	180
Piano complementari		0'5	0'5	0'5			45
Música de cambra			1	1	1	1	120
Orquestra	2	2	2	2	2	2	360
B. Comunes							
Llenguatge musical	2	2					120
Harmonia			2	2			120
Anàlisi					2	2	120
Història de la música					2	2	120
C. Optativitat							
Optativa					3	3	180
Total setmanal	5	5'5	6'5	6'5	11	11	
Total							1365

Especialitat: Violí

Assignatura	Curs hores setmanals						Total grau
A. Pròpies de l'especialitat	1	2	3	4	5	6	
Instrument	1	1	1	1	1	1	180
Piano complementari		0'5	0'5	0'5			45
Música de cambra			1	1	1	1	120
Orquestra	2	2	2	2	2	2	360
B. Comunes							
Llenguatge musical	2	2					120
Harmonia			2	2			120
Anàlisi					2	2	120
Història de la música					2	2	120
C. Optativitat							
Optativa					3	3	180
Total setmanal	5	5'5	6'5	6'5	11	11	
Total							1365

Especialitat: Violoncel

Assignatura	Curs hores setmanals						Total grau
A. Ppròpies de l'especialitat	1	2	3	4	5	6	
Instrument	1	1	1	1	1	1	180
Piano complementari		0'5	0'5	0'5			45
Música de cambra			1	1	1	1	120
Orquestra	2	2	2	2	2	2	360
B. Comunes							
Llenguatge musical	2	2					120
Harmonia			2	2			120
Anàlisi					2	2	120
Història de la música					2	2	120
C. Optativitat							
Optativa					3	3	180
Total setmanal	5	5'5	6'5	6'5	11	11	
Total							1365

Annex III .

Relació numèrica professor/alumne

Assignatures de caràcter individual, ràtio 1/1.

Instrument principal

Piano Complementari

Clavecí Complementari

Tabalet Complementari: 1/3

Assignatures instrumentals col·lectives: la ràtio es determinarà en funció de les agrupacions que es constituïsquen

Banda

Conjunt

Cor

Música de Cambra

Orquestra

Assignatures teòriques

Història de la Música, ràtio 1/15

Assignatures teoricopràctiques

Acompanyament, ràtio ¼

Anàlisi, ràtio 1/10

Harmonia, ràtio 1/10

Llenguatge Musical, ràtio 1/10

Assignatures optatives:

Complement coral, en funció del grup que es constituïska

Complement pianístic o clavecinístic, ràtio 1/6

Creativitat i Música, ràtio 1/10

Cultura Audiovisual, ràtio 1/10

Estètica de la Música, ràtio 1/15

Fonaments de Informàtica, ràtio 1/10

Fonaments de Composició, ràtio 1/10

Anexo II . Tiempos lectivos

Especialidad: Arpa

Asignatura	Curso horas semanales						Total grado
A. Propias de la especialidad	1	2	3	4	5	6	
Instrumento	1	1	1	1	1	1	180
Orquesta/ Conjunto	1	1	2	2	2	2	300
Música de cámara			1	1	1	1	120
B. Comunes							
L. Musical	2	2					120
Armonía			2	2			120
Análisis					2	2	120
Historia de la música					2	2	120
C. Optatividad							
Optativa					3	3	180
Total semanal	4	4	6	6	11	11	
Total							1260

Especialidad: Canto

Asignatura	Curso horas semanales						Total grado
A. Propias de la especialidad	1	2	3	4	5	6	
Instrumento	1	1	1	1	1	1	180
Conjunto	1	1					60
Idioma aplicado	2	2	2	2	2	2	360
Piano complementario		0'5	0'5	0'5			45
Coro			2	2			120
Música de cámara			1	1	1	1	120
B. Comunes							
L. musical	2	2					120
Armonía			2	2			120
Análisis					2	2	120
Historia de la música					2	2	120
C Optatividad							
Optativa					3	3	180
Total semanal	6	6'5	8'5	8'5	11	11	
Total							1545

Especialidad: Clarinete

Asignatura	Curso horas semanales						Total grado
A. Propias de la especialidad	1	2	3	4	5	6	
Instrumento	1	1	1	1	1	1	180
Piano complementario		0'5	0'5	0'5			45
Música de cámara			1	1	1	1	120
Orquesta / banda	2	2	2	2	2	2	360
B. Comunes							
Lenguaje musical	2	2					120
Armonía			2	2			120
Análisis					2	2	120
Historia de la música					2	2	120
C Optatividad							
Optativa					3	3	180
Total semanal	5	5'5	6'5	6'5	11	11	
Total							1365

Especialidad: Clave

Asignatura	Curso horas semanales						Total grado
A. Propias de la especialidad	1	2	3	4	5	6	
Instrumento	1	1	1	1	1	1	180
Conjunto	1	1					60
Coro			2	2			120
Acompañamiento					2	2	120
Música de cámara			1	1	1	1	120
B. Comunes							
L. musical	2	2					120
Armonía			2	2			120
Análisis					2	2	120
Historia de la música					2	2	120
C. Optatividad							
Optativa					3	3	180
Total semanal	4	4	6	6	11	11	
Total							1260

Especialidad: Contrabando

Asignatura	Curso horas semanales						Total grado
A. Propias de la especialidad	1	2	3	4	5	6	
Instrumento	1	1	1	1	1	1	180
Piano complementario		0'5	0'5	0'5			45
Orquesta / banda	2	2	2	2	2	2	360
Música de cámara			1	1	1	1	120
B. Comunes							
Lenguaje musical	2	2					120
Armonía			2	2			120
Análisis					2	2	120
Historia de la música					2	2	120
C. Optatividad							
Optativa					3	3	180
Total semanal	5	5'5	6'5	6'5	11	11	
Total							1365

Especialidad: Dulzaina

Asignatura	Curso horas semanales						Total grado
A. Propias de la especialidad	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	
Instrumento	1	1	1	1	1	1	180
Conjunto	1	1			1	1	120
Coro			2	2			120
Música de cámara			1	1	1	1	120
Piano complementario		0'5	0'5	0'5			45
Tabalet	1	1					60
B. Comunes							
L. musical	2	2					120
Armonía			2	2			120
Análisis					2	2	120
Història de la música					2	2	120
C. Optatividad							
Optativa					3	3	180
Total semanal	5	5'5	6'5	6'5	10	10	
Total							1305

Especialitat: Fagot

Assignatura	Curs hores setmanals						Total grau
A. Pròpies de l'especialitat	1	2	3	4	5	6	
Instrument	1	1	1	1	1	1	180
Piano complementari		0'5	0'5	0'5			45
Música de cambra			1	1	1	1	120
Orquestra / banda	2	2	2	2	2	2	360
B. Comunes							
Llenguatge musical	2	2					120
Harmonia			2	2			120
Anàlisi					2	2	120
Història de la música					2	2	120
C. Optativitat							
Optativa					3	3	180
Total setmanal	5	5'5	6'5	6'5	11	11	
Total							1365

Especialitat: Flauta travessera

Assignatura	Curs hores setmanals						Total grau
A Pròpies de l'especialitat	1	2	3	4	5	6	
Instrument	1	1	1	1	1	1	180
Piano complementari		0'5	0'5	0'5			45
Música de cambra			1	1	1	1	120
Orquestra / banda	2	2	2	2	2	2	360
B. Comunes							
Llenguatge musical	2	2					120
Harmonia			2	2			120
Anàlisi					2	2	120
Història de la música					2	2	120
C. Optativitat							
Optativa					3	3	180
Total setmanal	5	5'5	6'5	6'5	11	11	
Total							1365

Especialitat: Flauta de bec

Assignatura	Curs hores setmanals						Total grau
A. Pròpies de l'especialitat	1	2	3	4	5	6	
Instrument	1	1	1	1	1	1	180
Conjunt	1	1			1	1	120
Cor			2	2			120
Música de cambra			1	1	1	1	120
Clavecí complementari		0'5	0'5	0'5			45
B. Comunes							
L. musical	2	2					120
Harmonia			2	2			120
Anàlisi					2	2	120
Història de la música					2	2	120
C. Optativitat							
Optativa					3	3	180
Total setmanal	4	4'5	6'5	6'5	10	10	
Total							1245

Especialitat: Guitarra

Assignatura	Curs hores setmanals						Total grau
A. Pròpies de l'especialitat	1	2	3	4	5	6	
Instrument	1	1	1	1	1	1	180
Conjunt	1	1					60
Música de cambra			1	1	1	1	120
Cor			2	2			120
Piano complementari		0'5	0'5	0'5			45
Acompanyament					2	2	120
B. Comunes							
L. musical	2	2					120
Harmonia			2	2			120
Anàlisi					2	2	120
Història de la música					2	2	120
C. Optativitat							
Optativa					3	3	180
Total setmanal	4	4'5	6'5	6'5	11	11	
Total							1305

Asignatura	Curso horas semanales						Total grado
A. Propias de la especialidad	1	2	3	4	5	6	
Instrumento	1	1	1	1	1	1	180
Piano complementario		0'5	0'5	0'5			45
Música de cámara			1	1	1	1	120
Orquesta / banda	2	2	2	2	2	2	360
B. Comunes							
Lenguaje musical	2	2					120
Armonía			2	2			120
Análisis					2	2	120
Historia de la música					2	2	120
C. Optatividad							
Optativa.					3	3	180
Total semanal	5	5'5	6'5	6'5	11	11	
Total							1365

Asignatura	Curso horas semanales						total grado
	1	2	3	4	5	6	
A. Propias de la especialidad	1	2	3	4	5	6	
Instrumento	1	1	1	1	1	1	180
Conjunto	1	1					60
Coro			2	2			120
Música de cámara			1	1	1	1	120
Acompañamiento					2	2	120
B. Comunes							
L. musical	2	2					120
Armonía			2	2			120
Análisis					2	2	120
Historia de la música					2	2	120
C. Optatividad							
Optativa					3	3	180
Total semanal	4	4	6	6	11	11	
Total							1260

Especialidad: Percusión

Asignatura	Curso horas semanales						Total grado
A. Propias de la especialidad	1	2	3	4	5	6	
Instrumento	1	1	1	1	1	1	180
Piano complementario		0'5	0'5	0'5			45
Música de cámara			1	1	1	1	120
Orquesta / banda / conjunto	2	2	2	2	2	2	360
B. Comunes							
Lenguaje musical	2	2					120
Armonía			2	2			120
Análisis					2	2	120
Historia de la música					2	2	120
C. Optatividad							
Optativa					3	3	180
Total semanal	5	5'5	6'5	6'5	11	11	
Total							1365

especialidad: piano

asignatura	curso						total grado
	horas semanales						
a. propias de la especialidad	1	2	3	4	5	6	
instrumento	1	1	1	1	1	1	180
conjunto	1	1					60
coro			2	2			120
música de cámara			1	1	1	1	120
acompañamiento					2	2	120
b. comunes							
l. musical	2	2					120
armonía			2	2			120
análisis					2	2	120
historia de la música					2	2	120
c. optatividad							
optativa					3	3	180
total semanal	4	4	6	6	11	11	
total							1260

Especialidad: Saxofón

Asignatura	Curso horas semanales						Total grado
A. Propias de la especialidad	1	2	3	4	5	6	
Instrumento	1	1	1	1	1	1	180
Piano complementario		0'5	0'5	0'5			45
Música de cámara			1	1	1	1	120
Orquesta / banda / conjunto	2	2	2	2	2	2	360
B. Comunes							
Lenguaje musical	2	2					120
Armonía			2	2			120
Análisis					2	2	120
Historia de la música					2	2	120
C. Optatividad							
Optativa					3	3	180
Total semanal	5	5'5	6'5	6'5	11	11	
Total							1365

Especialidad: Trombón

Asignatura	Curso horas semanales						Total grado
A. Propias de la especialidad	1	2	3	4	5	6	
Instrumento	1	1	1	1	1	1	180
Piano complementario		0'5	0'5	0'5			45
Música de cámara			1	1	1	1	120
Orquesta / banda	2	2	2	2	2	2	360
B. Comunes							
Lenguaje musical	2	2					120
Armonía			2	2			120
Análisis					2	2	120
Historia de la música					2	2	120
C. Optatividad							
Optativa					3	3	180
Total semanal	5	5'5	6'5	6'5	11	11	
Total							1365

Especialidad: Trompa

Asignatura	Curso horas semanales						Total grado
A. Propias de la especialidad	1	2	3	4	5	6	
Instrumento	1	1	1	1	1	1	180
Piano complementario		0'5	0'5	0'5			45
Música de cámara			1	1	1	1	120
Orquesta / banda	2	2	2	2	2	2	360
B. Comunes							
Lenguaje musical	2	2					120
Armonía			2	2			120
Análisis					2	2	120
Historia de la música					2	2	120
C. Optatividad							
Optativa					3	3	180
Total semanal	5	5'5	6'5	6'5	11	11	
Total							1365

Especialidad: Trompeta

Asignatura	Curso horas semanales						Total grado
A. Propias de la especialidad	1	2	3	4	5	6	
Instrumento	1	1	1	1	1	1	180
Piano complementario		0'5	0'5	0'5			45
Música de cámara			1	1	1	1	120
Orquesta / banda	2	2	2	2	2	2	360
B. Comunes							
Lenguaje musical	2	2					120
Armonía			2	2			120
Análisis					2	2	120
Historia de la música					2	2	120
C. Optatividad							
Optativa					3	3	180
Total semanal	5	5'5	6'5	6'5	11	11	
Total							1365

Especialidad: Violín

Asignatura	Curso horas semanales						Total grado
A. Propias de la especialidad	1	2	3	4	5	6	
Instrumento	1	1	1	1	1	1	180
Piano complementario		0'5	0'5	0'5			45
Música de cámara			1	1	1	1	120
Orquesta	2	2	2	2	2	2	360
B. Comunes							
Lenguaje musical	2	2					120
Armonía			2	2			120
Análisis					2	2	120
Historia de la música					2	2	120
C. Optatividad							
Optativa					3	3	180
Total semanal	5	5'5	6'5	6'5	11	11	
Total							1365

Especialidad: Violoncelo

Asignatura	Curso horas semanales						Total grado
	1	2	3	4	5	6	
A. Propias de la especialidad	1	2	3	4	5	6	
Instrumento	1	1	1	1	1	1	180
Piano complementario		0'5	0'5	0'5			45
Música de cámara			1	1	1	1	120
Orquesta	2	2	2	2	2	2	360
B . Comunes							
Lenguaje musical	2	2					120
Armonía			2	2			120
Análisis					2	2	120
Historia de la música					2	2	120
C. Ooptatividad							
Optativa					3	3	180
Total semanal	5	5'5	6'5	6'5	11	11	
Total							1365

Anexo III .
Relación numérica profesor/alumno

Asignaturas de carácter individual, ratio 1/1.

- Instrumento principal
- Piano Complementario
- Clave Complementario

Tabalet Complementario: 1/3

Asignaturas instrumentales colectivas: la ratio se determinará en función de las agrupaciones que se constituyan.

- Banda
- Conjunto
- Coro
- Música de Cámara
- Orquesta

Asignaturas teóricas

- Historia de la Música, ratio 1/15

Asignaturas teórico-prácticas

- Acompañamiento, ratio 1/4
- Análisis, ratio 1/10
- Armonía, ratio 1/10
- Lenguaje Musical, ratio 1/10

Asignaturas optativas:

- Complemento Coral, en función del grupo que se constituya,
- Complemento pianístico o clavecinístico, ratio 1/6
- Creatividad y Música, ratio 1/10
- Cultura Audiovisual, ratio 1/10
- Estética de la Música, ratio 1/15
- Fundamentos de Informática, ratio 1/10
- Fundamentos de Composición, ratio 1/10